

การศึกษารูปแบบวิถีชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนถ่อนนาลับ
ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

THE STUDY OF THONNALAB COMMUNITY LIFESTYLE ACCORDING TO THE
SUFFICIENCY ECONOMY, TAMBON THONNALAB, BANDUNG DISTRICT,
UDON THANI

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2564

KMITL-2021-ED-D-229-018

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

THE STUDY OF THONNALAB COMMUNITY LIFESTYLE ACCORDING TO
THE SUFFICIENCY ECONOMY, TAMBON THONNALAB, BANDUNG
DISTRICT, UDON THANI

A DISSERTATION SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF DOCTOR OF PHILOSOPHY
IN AGRICULTURAL EDUCATION
SCHOOL OF INDUSTRIAL EDUCATION AND TECHNOLOGY
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG
2021

KMITL-2021-ED-D-229-018

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

COPYRIGHT 2021

SCHOOL OF INDUSTRIAL EDUCATION AND TECHNOLOGY

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษารูปแบบวิถีชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง
ชุมชนถ่อนนาลับตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัด
อุดรธานี

นักศึกษา

นายทรงศักดิ์ ว่างคะฮาด

รหัสประจำตัว

57603042

ปริญญา

ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชา

การศึกษาเกษตร

พ.ศ.

2564

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร.ภักพงษ์ ปวงสุข

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศราวุธ อินทรเทศ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ หงษ์มณีรัตน์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบริบท ความเข้าใจ และการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของชุมชนบ้านถ่อนนาลับ 2) ศึกษาอุปสรรค ปัญหา ในการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านถ่อนนาลับ และ 3) ศึกษารูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี การศึกษาครั้งนี้มีลักษณะเป็นงานวิจัยแบบผสมผสานทั้งงานวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ 400 คน จากประชากร 1,026 คน จากการสุ่มโดยใช้ตารางสุ่มของทาโร ยามาเน่ (Yamane) และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 15 คน เลือกโดยวิธีเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกการประชุมกลุ่มย่อย วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหาและข้อมูลเชิงปริมาณทำการวิเคราะห์โดยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบ t-test (dependent) และ F-test ผลการศึกษา พบว่า

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (61.50%) มีอายุ 66-70 ปี (40.75%) มีระดับการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) (36.50%) สถานภาพโสด (50.25%) เป็นสมาชิกในครอบครัว (92.00%) มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวอายุต่ำกว่า 15 ปีไม่เกิน 2 คน (37.75%) ย้ายเข้ามาตั้งถิ่นฐาน (70.50%) มีเอกสารสิทธิ์ แบบ น.ส.3 (53.25%) มีอาชีพค้าขาย มี (45.75%) มีรายได้จากภาคเกษตร 20,001-25,000 บาท/ต่อปี (48.75%) รายได้เสริม 20,001-25,000 บาท/ปี (62.75%) มีรายจ่าย 20,001-25,000 บาท/เดือน (62.75%) มีเงินออม 20,001-25,000 บาท/ปี (54.50%) และมีหนี้สิน 20,001-25,000 บาท (47.00%) อาศัยอยู่บ้านของตนเอง (55.00%) โดยมีกรรมสิทธิ์ถือครอง (89.00%)

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 95.79 เป็นชาวภูไท มีความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมาก โดยรับรู้ข้อมูลจากการดูโทรทัศน์ ซึ่งมีความภาคภูมิใจต่อการเป็นสมาชิกของชุมชนชาวภูไท เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์เพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ขอสงวนสิทธิ์ในเชิงวิชาการ ไม่ว่ากรรมใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ไทม์มากที่สุด มีความเห็นว่าวัฒนธรรมของชุมชนภูไทมีความแตกต่างจากวัฒนธรรมภายนอก โดยมีการส่งเสริมให้ชุมชนเกิดความรัก ความสามัคคี และสืบสานศิลปวัฒนธรรมชาวภูไทให้คงอยู่ตลอดไปมากที่สุด และเห็นว่ามีความสอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากที่สุด โดยมีความสอดคล้องกับเรื่อง ชาวภูไทสอนถึงบทบาทของภรรยาต่อครอบครัวและการอบรมลูกหลานในระดับมาก

ผู้ให้ข้อมูลมีอุปสรรคและปัญหาของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมากด้านเทคโนโลยี การเมืองการปกครอง ทรัพยากรในชุมชน ทรัพยากรธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และเศรษฐกิจ ส่วนอุปสรรคและปัญหาที่มีในระดับปานกลาง คือ ด้านความรู้ ด้านสังคม และด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ตามลำดับ และผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นว่าชุมชนมีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวมในระดับมากที่สุด 2 รายการใน 20 รายการ คือ ทุกคนมีคุณธรรมตามหลักศาสนาและเศรษฐกิจพอเพียงและสมาชิกในชุมชนพร้อมใจกันสนับสนุนการใช้เศรษฐกิจพอเพียง

การศึกษาองค์ประกอบรูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนก่อนนาลับ ตำบลก่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี พบว่ามืองค์ประกอบภาพรวมของรูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านเศรษฐกิจชุมชน 2) ด้านสังคม 3) ด้านสิ่งแวดล้อมชุมชน 4) ด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น 5) ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น และ 6) ด้านการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ โดยมีความสัมพันธ์กันระหว่างองค์ประกอบของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และความมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ภายใต้การแสวงหาความรู้และการดำรงไว้ซึ่งคุณธรรมจริยธรรมอันดีงามของท้องถิ่นเพื่อการปรับตัวให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง

การประเมินรูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนก่อนนาลับ พบว่า ในภาพรวมด้านเศรษฐกิจผู้ประเมินให้ความคิดเห็นว่าองค์ประกอบปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและแนวทางของการปฏิบัติในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.31$) ด้านสังคม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.20$) ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.13$) และด้านสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.13$) ตามลำดับ

Dissertation Title	The Study of Thonnalab Community Lifestyle according to the Sufficiency Economy, Tambon Thonnalab, Bandung District, Udon Thani
Student	Mr. Songsak Wangkhahat
Student ID.	57603042
Degree	Doctor of Philosophy
Program	Agricultural Education
Year	2021
Dissertation Advisor	Assoc.Prof. Dr. Pakkaponng Poungsuk
Dissertation Co-Advisor	Assist.Prof. Dr. Sarawut Intorrathed Assist.Prof. Dr. Karn Hongmaneerat

ABSTRACT

The objectives of this dissertation aimed to: 1) study the context, understanding, and practice of the Sufficiency Economy Philosophy (SEP) in the lifestyle of Ban Thon Na Lap community, Thon Na Lap Sub-district, Ban Dung District, Udon Thani Province, and 2) study obstacles and problems in applying the SEP as a result of traditional ethnic lifestyle. This study was characterized by a combination of both qualitative and quantitative research. Collected field data by collecting data from non-participant observations and interviews. Informants are people in Ban Thon Na Secret. Thon Na Lap Sub-district, Ban Dung District, Udon Thani Province, 400 samples of 1,026 selected by using a sampling table of Taro Yamane and 15 scholars by Purposive Sampling. The research instruments were questionnaires, interview forms, Focus group discussion. The qualitative data were analyzed by content analysis and quantitative data, analyzed by using Frequency, Percentage, Mean, Standard Deviation, t-test (dependent), and F-test. The results were follows:

Most of the sample were male (61.50%), Age 66-70 years old (40.75%), Education attainment with Vocational Certificate (36.50%), Single status (50.25%), were members in the family (92.00%), there were no more than 2 family members under the age of 15 (37.75%), Relocated/Move into settle (70.50%), Owner of land license (53.25%). Having a trading career (45.75%), Earning income from the agricultural sector 20,001-25,000 baht/year (48.75%) Extra income 20,001-25,000 baht/year (62.75%), Expenses 20,001-25,000 baht/month (62.75%), Savings 20,001-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์การเขียนเพื่อการศึกษาค้นคว้า เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการศึกษา

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

25,000 baht/year (54.50%), and has debt of 20,001-25,000 baht (47.00%), Living in their own home (55.0%) with ownership (89.00%).

Almost all of the respondents (95.79%) are Phu Thai people, most proud of being a member of the Phu Thai community. There is an opinion that the culture of the Phu Thai community is different from that of the outside culture. By promoting the community to create love, unity and to make the culture of Phu Thai people last forever and saw that it was most consistent with the philosophy of sufficiency economy (SEP) with consistency with Phu Thai people teach the role of wives in their families and the training of their children at a high level.

The Informants have obstacles and problems in applying the philosophy of sufficiency economy to a large extent on technology. Political Community resources Natural resources. The medium level of local art culture, tradition, and economy, the barriers and problems at the moderate level were social literacy and local wisdom, respectively, and the informant commented that the community applied the sufficiency economy philosophy at a high level. Two of the highest in the 20 lists were everyone who had virtue according to the principles of religion and sufficiency economy, and community members united to support the use of the sufficiency economy.

A study of lifestyle elements according to the SEP of Thon Na Lap community. It was found that there were 6 aspects of the overall style of lifestyle according to SEP as follows: 1) the community economy, 2) the social aspect, 3) the community environment, 4) the local culture, 5) the local wisdom, and 6) ways of life and local career. There is a correlation between the elements of the sufficiency economy philosophy: moderation, rationality, and self-immunity. Under the pursuit of knowledge and upholding the local virtue and ethics in order to adapt to change.

The results of the assessment of the way of life according to the Sufficiency Economy Philosophy of Thon Na Lap community Thon Na Lap Sub-district, Ban Dung District, Udon Thani Province, were found that the scholars' opinion in the overall of Economy aspects were highest level with means of 4.31. The Social aspects were a high level with means of 4.20. The Traditions and traditions aspects were high level, with mean of 4.13, and the Environmental aspects were high level mean of 4.13, Respectively.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความเมตตาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ภคพงศ์ ปวงสุข อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และประธานหลักสูตร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศราวุธ อินทรเทศ รวมถึงผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ หงส์มณีรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ผู้วิจัยสำนึกในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สถาพร ตี๋ยง ประธานกรรมการและรองศาสตราจารย์ ดร.รัชดากร พลภักดี กรรมการสอบสอบวิทยานิพนธ์ ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่องานวิจัยในครั้งนี้ ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ให้การแนะนำ อบรมสั่งสอน ประสิทธิ์ ประสาทความรู้ อำนวยความสะดวกในการมาศึกษาเล่าเรียน รวมทั้งการช่วยเหลือของเจ้าหน้าที่ทุกคน ขอขอบพระคุณพัฒนาชุมชนอำเภอบ้านดุง องค์การบริหารส่วนตำบลถ่อนนาถ้ำ และประชากรชุมชนถ่อนนาถ้ำที่ให้ความอนุเคราะห์แก่ผู้วิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบพระคุณด้วยความซาบซึ้งใจอย่างยิ่งแต่ คุณครูวรากานต์ วัจจะฮาด คู่ชีวิตที่ให้การสนับสนุน ให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยในทุก ๆ ด้าน จนผู้วิจัยสามารถสำเร็จการศึกษาที่ตั้งใจ ขอขอบคุณ ผู้อำนวยการไชยง วัจจะฮาด พี่ชาย คุณครูบุญเรือง วัจจะฮาด พี่สะใภ้ที่ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมาตลอด ขอขอบพระคุณ ดร.วุฒิกิร อินจนา ดร.รังสรรค์ ปัญญาคม ดร.สุเทพ มุงคุณ และเพื่อนร่วมรุ่นที่ต่อสู้ฟันฝ่าอุปสรรคนานามาด้วยกัน

คุณค่าและประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตตักจากงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอกราบแทบเท้ามอบคุณความดีคุณตลอดแต่บิดามารดาบังเกิดเกล้าคุณพ่อกลม วัจจะฮาด และคุณแม่พิกุล วัจจะฮาด ผู้จุดประกายการศึกษาในถิ่นทุรกันดารให้เจิดจรัส ผู้เป็นแรงบันดาลใจ ถ่ายทอดจิตวิญญาณของการเป็นผู้ที่ไม่ยอมท้อถอยต่ออุปสรรคใด ๆ หลอหล่อมจนผู้วิจัยสามารถสำเร็จการศึกษาระดับดุขภูมิตได้

ทรงศักดิ์ วัจจะฮาด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	III
กิตติกรรมประกาศ.....	V
สารบัญ.....	VI
สารบัญตาราง.....	VIII
สารบัญรูปภาพ.....	XII
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 กรอบแนวคิดการวิจัย	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	6
1.5 คำนิยามศัพท์	7
1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 เอกสารเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	10
2.2 การพัฒนาอย่างยั่งยืนในชุมชนชนบทไทย	34
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับแผนชุมชนและกระบวนการจัดทำแผนชุมชน	41
2.4 แนวความคิดชาติพันธุ์ภูไท	47
2.5 ข้อมูลของบ้านถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี	56
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	59
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	74
3.1 ศึกษาบริบท ความเข้าใจและการปฏิบัติปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ สมาชิกในชุมชนบ้านถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี.....	76
3.2 ศึกษาอุปสรรคและปัญหาของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของประชาชนชุมชนถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี.....	80

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.4 สัเคราะห์รูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน ถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี.....	83
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	85
4.1 ผลการศึกษาบริบท ความเข้าใจและการปฏิบัติปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของสมาชิกในชุมชนบ้านถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี	85
4.2 อุปสรรคและปัญหาของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของประชาชนชุมชนถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี	122
4.3 การสังเคราะห์รูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ ชุมชนถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี.....	131
4.4 การประเมินรูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน ถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี.....	134
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	139
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	139
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	148
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	151
บรรณานุกรม	153
ภาคผนวก	161
ภาคผนวก ก เครื่องมือในการวิจัย	162
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิประเมินเครื่องมือเพื่อการวิจัย.....	193
ภาคผนวก ค รายชื่อผู้นำชุมชน/ปราชญ์ชุมชนถ่อนนาลับ	195
ภาคผนวก ง รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและประเมินรูปแบบ	197
ประวัติผู้เขียน	199

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
3.1	แสดงขั้นตอนการวิจัยรูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนก่อนนาถ้ำ ตำบลก่อนนาถ้ำ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี	74
4.1	จำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างด้านเพศ	86
4.2	จำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างด้านอายุ	86
4.3	จำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างด้านระดับการศึกษา	86
4.4	จำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างด้านสถานภาพ	87
4.5	จำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างด้านสถานภาพในครอบครัว	87
4.6	จำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างด้านจำนวนสมาชิกในครอบครัว	87
4.7	จำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างด้านการตั้งถิ่นฐาน	88
4.8	จำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างด้านเอกสารสิทธิ์	88
4.9	จำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างด้านอาชีพ	89
4.10	จำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างด้านรายได้จากภาคเกษตร	89
4.11	จำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างด้านรายได้เสริม	90
4.12	จำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างด้านรายจ่ายนอก	90
4.13	จำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างด้านรายจ่ายประจำวัน ...	91
4.14	จำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างด้านรายจ่ายประจำวัน ...	91
4.15	จำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างด้านเงินออม	92
4.16	จำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างด้านหนี้สิน	92
4.17	จำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างด้านที่อยู่อาศัย	92
4.18	จำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างด้านการถือครอง	93
4.19	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านเศรษฐกิจ	93
4.20	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านสังคม	97

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.21	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้าน ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรม	101
4.22	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้าน สิ่งแวดล้อม	105
4.23	สรุปค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสอดคล้องของวิถีชีวิตของ คนในชุมชนถ่อนนาลับกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทั้ง 4 ด้าน	108
4.24	ผลการเปรียบเทียบเศรษฐกิจพอเพียงตามปัจจัยส่วนบุคคล (เพศ)	109
4.25	ผลการเปรียบเทียบเศรษฐกิจพอเพียงตามปัจจัยส่วนบุคคล (อายุ)	110
4.26	ผลการเปรียบเทียบเศรษฐกิจพอเพียงตามปัจจัยส่วนบุคคล (ระดับการศึกษา สูงสุด)	110
4.27	ผลการเปรียบเทียบเศรษฐกิจพอเพียงตามปัจจัยส่วนบุคคล (สถานภาพ การสมรส)	110
4.28	ผลการเปรียบเทียบเศรษฐกิจพอเพียงตามปัจจัยส่วนบุคคล (สถานภาพใน ครอบครัว)	111
4.29	ผลการเปรียบเทียบเศรษฐกิจพอเพียงตามปัจจัยส่วนบุคคล (จำนวนสมาชิกใน ครอบครัว)	111
4.30	ผลการเปรียบเทียบเศรษฐกิจพอเพียงตามปัจจัยส่วนบุคคล (การตั้งถิ่นฐาน อยู่มาแต่เกิดและย้ายเข้ามาอยู่)	112
4.31	ผลการเปรียบเทียบเศรษฐกิจพอเพียงตามปัจจัยส่วนบุคคล (เอกสารสิทธิ์ ในที่ดินถือครองของท่านเป็นประเภทใด)	112
4.32	ผลการเปรียบเทียบเศรษฐกิจพอเพียงตามปัจจัยส่วนบุคคลในครอบครัว (การประกอบอาชีพของครอบครัว)	112
4.33	ผลการเปรียบเทียบเศรษฐกิจพอเพียงตามปัจจัยส่วนบุคคลครอบครัว (การมี รายได้จากภาคเกษตร)	113
4.34	ผลการเปรียบเทียบเศรษฐกิจพอเพียงตามปัจจัยส่วนบุคคลครอบครัว (รายได้เสริมของครอบครัวนอกภาคเกษตร)	113
4.35	ผลการเปรียบเทียบเศรษฐกิจพอเพียงตามปัจจัยส่วนบุคคลครอบครัว (รายจ่ายของครอบครัวในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร)	114

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.36	ผลการเปรียบเทียบเศรษฐกิจพอเพียงตามปัจจัยส่วนบุคคลครอบครัว (รายจ่ายของครอบครัวในการประกอบอาชีพนอกเหนือด้านการเกษตร)	114
4.37	ผลการเปรียบเทียบเศรษฐกิจพอเพียงตามปัจจัยส่วนบุคคลครอบครัว (รายจ่ายของครอบครัวในการประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรต่อครัวเรือน)	115
4.38	ผลการเปรียบเทียบเศรษฐกิจพอเพียงตามปัจจัยส่วนบุคคล(รายจ่ายในชีวิตประจำวันในครัวเรือน : ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าโทรศัพท์ ค่าจ้างแรงงาน ค่าเช่าที่อยู่อาศัย และค่าอาหาร)	115
4.39	ผลการเปรียบเทียบเศรษฐกิจพอเพียงตามปัจจัยส่วนบุคคล (การมีเงินออมของครอบครัวต่อเดือน)	116
4.40	ผลการเปรียบเทียบเศรษฐกิจพอเพียงตามปัจจัยส่วนบุคคล(การมีหนี้สินของครอบครัวในระบบ)	116
4.41	ผลการเปรียบเทียบเศรษฐกิจพอเพียงตามปัจจัยส่วนบุคคล (ลักษณะที่อยู่อาศัย) ..	117
4.42	ผลการเปรียบเทียบเศรษฐกิจพอเพียงตามปัจจัยส่วนบุคคล (การถือครองที่ดินที่ใช้ประโยชน์)	117
4.43	ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของคนในชุมชนถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี	118
4.44	ข้อมูลความสอดคล้องเกี่ยวกับชาติพันธุ์ภูไทกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.	120
4.45	อุปสรรค/ปัญหาการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านความรู้	122
4.46	อุปสรรค/ปัญหาการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านเศรษฐกิจ	123
4.47	อุปสรรค/ปัญหาการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านสังคม	123
4.48	อุปสรรค/ปัญหาการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้าน ด้านทรัพยากรในชุมชน	124
4.49	อุปสรรค/ปัญหาการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้าน ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน	125
4.50	อุปสรรค/ปัญหาการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านศิลปวัฒนธรรมประเพณี	125
4.51	อุปสรรค/ปัญหาการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการเมืองการปกครอง	126

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.52	อุปสรรค/ปัญหาการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น	127
4.53	อุปสรรค/ปัญหาการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการเมือง การปกครอง	127
4.54	ความคิดเห็นภาพรวมของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ ชุมชนบ้านถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับอำเภอบ้านดุงจังหวัดอุดรธานี	128
4.55	ความคิดเห็นภาพรวมของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ ชุมชนบ้านถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับอำเภอบ้านดุงจังหวัดอุดรธานี	129
4.56	ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดของความสอดคล้องในการปฏิบัติตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี และด้านสิ่งแวดล้อม	131
4.57	ความสอดคล้องของรูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ ชุมชนถ่อนนาลับ (ชาติพันธุ์ภูไท) ด้านเศรษฐกิจ	135
4.58	ความสอดคล้องของรูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ ชุมชนถ่อนนาลับ (ชาติพันธุ์ภูไท) ด้านสังคม	136
4.59	ความสอดคล้องของรูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ ชุมชนถ่อนนาลับ (ชาติพันธุ์ภูไท) ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี	137
4.60	ความสอดคล้องของรูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ ชุมชนถ่อนนาลับ (ชาติพันธุ์ภูไท) ด้านสิ่งแวดล้อม	138

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญญภาพ

ตารางที่		หน้า
1.1	กรอบแนวคิดการวิจัย	5
2.1	หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	19
4.1	รูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี	138

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 8-12 ใช้แนวคิดที่ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 8-10 โดยยังคงยึดหลัก “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ที่ให้ “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” และ “สร้างสมดุลการพัฒนา” ในทุกมิติผลการพัฒนาและสถานะของประเทศได้สะท้อนถึงปัญหาเชิงโครงสร้างการพัฒนาของประเทศที่ไม่สมดุลไม่ยั่งยืนและอ่อนไหวต่อผลกระทบจากความผันผวนของปัจจัยภายนอกที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็วประเทศไทยจึงจำเป็นต้องปรับตัวหันมาทบทวนกระบวนการพัฒนารวมทั้งการพัฒนาในทิศทางที่พึ่งตนเองและมีภูมิคุ้มกันมากขึ้นหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นแนวทางปฏิบัติควบคู่ไปกับการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่ยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” เพื่อให้การพัฒนาและบริหารประเทศเป็นไปในทางสายกลางโดยมีการวิเคราะห์อย่าง “มีเหตุผล” ใช้หลัก “ความพอประมาณ” โดยมีการเตรียม “ระบบภูมิคุ้มกัน” ด้วยการบริหารจัดการความเสี่ยงให้เพียงพอพร้อมรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทั้งจากภายนอกและภายในประเทศทั้งนี้การขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาทุกขั้นตอนต้องใช้ “ความรอบรู้” คู่คุณธรรมในการพัฒนาด้านต่าง ๆ ด้วยความรอบคอบสอดคล้องกับวิถีชีวิตของสังคมไทย

นอกจากนี้ยังได้ยึดความสอดคล้องตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 เพื่อพัฒนาคนและเป้าหมายการพัฒนาชุมชนและแก้ปัญหาความยากจนพัฒนาให้ทุกชุมชนมีแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำแผนชุมชนไปใช้ประกอบการจัดสรรงบประมาณปัญหาอาชญากรรมยาเสพติดและขยายโอกาสการเข้าถึงแหล่งทุนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและลดสัดส่วนผู้อยู่ใต้เส้นความยากจนลงเหลือร้อยละ 4 ภายในปี 2554 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2549) สอดคล้องกับรัฐบาลได้แถลงนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินโดยมีนโยบายส่งเสริมการทำงานบำรุงและรักษาศิลปวัฒนธรรมไทยทุกด้านรวมทั้งศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทยให้มีความก้าวหน้ามีการค้นคว้าวิจัยฟื้นฟูและพัฒนาพร้อมทั้งฟื้นฟูต่อยอดแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของประชาชนและสนับสนุนการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นซึ่งตรงกับสถาบันไทยพัฒน์มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์กล่าวว่าภาวะเศรษฐกิจโลกในปัจจุบันได้เข้าสู่ภาวะวิกฤตที่มีความรุนแรงมากที่สุดในรอบศตวรรษเริ่มต้นจากวิกฤตการณ์สถาบันการเงินในประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งได้ส่งผลเชื่อมโยงถึงระบบการเงินของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกความเสียหายต่อระบบการเงินอย่างรุนแรงได้ส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศพัฒนาแล้วเช่นสหรัฐอเมริกาญี่ปุ่นและอีกหลายประเทศในยุโรปเข้าสู่ภาวะเศรษฐกิจถดถอย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขณะที่เศรษฐกิจไทยก็ได้รับผลกระทบจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลกเร็วกว่าที่คาดการณ์ไว้สอดคล้องกับภารกิจของกระทรวงมหาดไทยคือ "บำบัดทุกข์บำรุงสุข" ให้แก่ประชาชนทั้งประเทศ โดยมีนโยบายการบริหารแบบบูรณาการที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางและการเตรียมความพร้อมของหมู่บ้าน/ชุมชนเพื่อศักยภาพการขับเคลื่อนและการดำรงความยั่งยืนใช้แผนพัฒนาหมู่บ้านแบบบูรณาการให้จัดทำแผนชุมชนพร้อมทั้งสร้างคลังความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยมอบหมายให้กรมพัฒนาชุมชน นำนโยบายกลยุทธ์สู่การปฏิบัติในการจัดทำแผนชุมชนเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่คุณภาพชีวิตที่ยั่งยืน (กลุ่มงานแผนงานกองวิชาการและแผนงานกรมการปกครอง. 2552)

จากแผนพัฒนาหมู่บ้านแบบบูรณาการตามแบบปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาวิถีชีวิตของชาวบ้านถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานีที่เกิดขึ้นในปี 2545 โดยผู้นำชุมชนจึงได้ร่วมกันจัดทำ “แผนชุมชน” ขึ้นทำให้ชุมชนบ้านถ่อนนาลับได้รู้จักตนเองรู้จักชุมชนและรู้จักโลกโดยเฉพาะผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อชุมชนทำให้ชุมชนได้เรียนรู้ที่จะกำหนดอนาคตของชุมชนด้วยตนเองจนเกิดเป็นแผนแม่บทของชุมชนเป็นครั้งแรกในปี 2546 ในอดีตชุมชนบ้านถ่อนนาลับเป็นพื้นที่ ๆ ประสบปัญหาอุทกภัยมาโดยตลอดมีพื้นที่ ๆ ถูกน้ำท่วมกว่า 2 พันไร่ทำให้ต้องมีการปรับเปลี่ยนการผลิตข้าวในปีเป็นนาปรังนอกจากนี้ยังพบว่าปัญหาสำคัญของชุมชน คือรายได้จากอาชีพหลักคือการทำนาค่อนข้างน้อยเพราะผลผลิตต่อไร่ต่ำอันเป็นผลมาจากปัญหาดินเสื่อมโทรมต้นทุนการผลิตสูงและราคาผลผลิตไม่แน่นอนอีกทั้งยังมีค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพที่สูงขึ้นเนื่องจากกระแสบริโภคนิยมทำให้เกิดปัญหาหนี้สินตามมา รายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่ายจึงเกิดการอพยพแรงงานไปรับจ้างนอกชุมชนส่งผลให้ครอบครัวขาดความอบอุ่นแตกแยกซึ่งจุดเด่นและความเข้มแข็งของชุมชนบ้านถ่อนนาลับที่เป็นพื้นฐานสำคัญของการเป็นชุมชนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงนั้น คือ แกนนำชุมชนและชาวบ้านได้มีการเรียนรู้วิเคราะห์สภาพปัญหาและหาแนวทางแก้ไขปัญหาด่าง ๆ ด้วยตนเองมาตลอดไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นแหล่งเงินทุนเพื่อพึ่งพาตนเองของชุมชนเพื่อแก้ปัญหาด้านแหล่งเงินทุนการปรับเปลี่ยนการผลิตข้าวนาปีเป็นนาปรังนอกจากนี้ยังร่วมกันจัดทำคู่มือเป็นคลองส่งน้ำให้กับสมาชิกของกลุ่มโดยอาศัยเงินทุนจากการรวมหุ้นโดยไม่ได้ใช้งบประมาณจากส่วนราชการมาในปี 2549 ชุมชนบ้านถ่อนนาลับได้พัฒนาเป็นชุมชนต้นแบบขั้นที่ 1 ก่อให้เกิดจิตสำนึกในการพึ่งพาตนเองของสมาชิกในชุมชนโดยใช้กิจกรรม “เวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้” เป็นเครื่องมือหลักในการพัฒนาเช่นเวทีจุดประกายปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเวทีบัญชีครัวเรือนเวทีลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ เวทีเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตเวทีอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเวทีภูมิปัญญาและวัฒนธรรมเพียง 1 ปี ชุมชนบ้านถ่อนนาลับ ได้ยกระดับขึ้นเป็นชุมชนต้นแบบขั้นที่ 2 ที่ขับเคลื่อนไปสู่การรวมกลุ่มพึ่งพาซึ่งกันและกันในชุมชนและระหว่างชุมชนได้โดยใช้เวทีเรียนรู้เพื่อขยายผลการดำเนินงาน 4 เวทีหลักที่ประกอบไปด้วยเวทีแผนชุมชน เวทีขับเคลื่อนแผนชุมชน เวทีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และเวทีการนำแผนชุมชนสู่การปฏิบัติส่งผลให้เกิดเวทีย่อยที่ลงลึกในรายละเอียดของการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ถึง 9 เวทีอาทิ เวทีย่อยปรับปรุงเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อมูลชุมชน เวทีย่อยการวิเคราะห์ดินและตรวจสอบปุ๋ย เวทีย่อยแผนสวัสดิการและคุณภาพชีวิตเป็นต้น และปี 2551 เป็นต้นมา ชุมชนบ้านถ่อนนาลับก็ได้ยกระดับขึ้นสู่การพัฒนาชุมชนต้นแบบขั้นที่ 3 โดยมีการพัฒนาเป็นวิสาหกิจชุมชนและเชื่อมโยงเครือข่ายเศรษฐกิจชุมชนมีการจัดทำเวทีบูรณาการแผนชุมชนเพื่อสร้างองค์ความรู้ให้กับผู้นำชุมชนในเรื่องการเชื่อมโยงเครือข่ายเศรษฐกิจชุมชน มีเวทีจัดตั้งเครือข่ายชุมชนเพื่อร่วมกันกำหนดแนวทางการดำเนินงานร่วมกันและกำหนดกฎเกณฑ์และการจัดสรรผลประโยชน์รวมถึงไปถึงเวทีประสานเครือข่ายธุรกิจชุมชนเพื่อประสานประโยชน์ร่วมกันจากกลุ่มต่าง ๆ เช่น ร้านค้าชุมชนโรงสีกลุ่มเพื่อการผลิตการท่องเที่ยวชุมชนแหล่งเงินทุนสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. (สกต.) สหกรณ์ เป็นต้น (องค์การบริหารส่วนตำบลถ่อนนาลับ. 2557 และ แสนหมั่น อินทรไชยา. 2560)

จากการพัฒนาอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพของบ้านถ่อนนาลับนี้ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบ วิถีชีวิตของประชาชนในชุมชนกับการเปลี่ยนแปลง ประยุกต์ไปสู่หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเต็มรูปแบบได้อย่างไร ภายใต้วิถีชีวิตแบบเดิม ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจในการดำเนินชีวิตของหมู่บ้านอื่น ๆ ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบท ความเข้าใจ และการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของชุมชนบ้านถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อศึกษาอุปสรรค ปัญหา ในการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี
3. เพื่อศึกษารูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

1.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี โดยทำการศึกษาถึงบริบทและข้อมูลทั่วไปของชุมชนถ่อนนาลับ ซึ่งในชุมชนถ่อนนาลับนั้นประชาชนส่วนใหญ่เป็นมีชาติพันธุ์เป็นชาวภูไท (องค์การบริหารส่วนตำบลถ่อนนาลับ. 2557) ซึ่งจากการสัมภาษณ์ปราชญ์ชุมชนเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของประชาชนในชุมชนถ่อนนาลับ เกือบทั้งหมดประชาชนในชุมชนมีชาติพันธุ์เป็นชาวภูไท โดยมีการประกอบอาชีพการดำเนินชีวิตของประชาชนในชุมชนในภาพรวม ได้แก่ 1) ด้านเศรษฐกิจ 2) ด้านสังคม 3) ด้านขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรม และ 4) ด้านสิ่งแวดล้อม และจากการศึกษาวิถีชีวิตของประชาชนในชุมชนเกี่ยวกับการนำเอาปรัชญาของ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตนั้นจะต้องมีความรู้และความเข้าใจในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นอย่างดี ในการสร้างหรือส่งเสริมให้เกิดความรู้และความเข้าใจนั้นส่วนหนึ่งเกิดจากกระบวนการทางสังคมโดยมีการทำแผนชุมชนเพื่อพัฒนาชุมชนในภาพรวม ซึ่งมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชน ซึ่งจะต้องทำการศึกษาลักษณะหลักการของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งหลักและแนวทางของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้นเป็นหลักเศรษฐกิจที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท การคำนึงถึงความเหมาะสมความพอเหมาะพอดีในความแตกต่าง โดยคำนึงถึง 1) ความพอประมาณ 2) ความมีเหตุมีผล และ 3) การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนการใช้ (1) ความรู้ ความรอบคอบ และ (2) คุณธรรมประกอบกรวางแผนในการตัดสินใจและการกระทำในทุกๆ กิจกรรม ซึ่งทั้ง ความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรมนั้นเป็นเงื่อนไขของความสำเร็จของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (กลุ่มพัฒนารอบแนวคิดทางทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. 2546: 31-45) โดยมีเป้าหมายสำคัญในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการปฏิบัติและประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตนั้นคือ การพึ่งตนเองได้โดยไม่ทำให้ตนเองและคนอื่นเดือดร้อน ซึ่งเป็นหนทางที่นำไปสู่การพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน แต่ในขณะเดียวกันนั้นการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในชุมชนก่อนหน้านั้นย่อมมีปัญหาและอุปสรรคในการประยุกต์หรือการปรับใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนในชุมชน การศึกษาครั้งนี้จึงได้ศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสมาชิกในชุมชนบ้านถ่อนนาลับ โดยการกำหนดประเด็นต่าง ๆ ในการศึกษาโดยพิจารณาจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีประเด็นที่ทำการศึกษาดังนี้ 1) ด้านความรู้ 2) ด้านเศรษฐกิจ 3) ด้านสังคม 4) ด้านทรัพยากรในชุมชน 5) ด้านทรัพยากรธรรมชาติ 6) ด้านศิลปวัฒนธรรมประเพณี 7) ด้านการเมืองการปกครอง 8) ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น และ 9) ด้านเทคโนโลยี โดยสรุปเป็นกรอบแนวความคิดของการวิจัยได้ดังภาพที่ 1.1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ในครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตด้านประชากร กลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาบริบท ความเข้าใจและการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสมาชิกในชุมชนบ้านถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

1.1 ขอบเขตด้านกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ สมาชิกในชุมชนถ่อนนาลับที่อาศัยอยู่ในชุมชนเป็นเวลาอย่างน้อย 1 ปี นับย้อนไปจากวันที่ตอบแบบสอบถามแบบและแบบสัมภาษณ์ จำนวน 400 คน จากประชากรของชุมชน จำนวน 1,026 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลถ่อนนาลับ. 2557)

1.2 ขอบเขตด้านเนื้อหาที่ใช้ในการสอบถามและการสัมภาษณ์ ได้แก่

1.2.1 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด สถานภาพสมรส สถานภาพในครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัว การตั้งถิ่นฐาน และการถือครองที่ดิน

1.2.2 ข้อมูลด้านอาชีพและความเป็นอยู่

1.2.3 ความเข้าใจและการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในด้านต่าง ๆ 5 ด้าน ดังนี้ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรม และด้านสิ่งแวดล้อม

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาอุปสรรค/ปัญหาของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนชุมชนถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

2.1 ขอบเขตด้านกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ สมาชิกในชุมชนถ่อนนาลับที่อาศัยอยู่ในชุมชนเป็นเวลาอย่างน้อย 1 ปี นับย้อนไปจากวันที่ตอบแบบ จำนวน 400 คน และสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน จำนวน 15 คน โดยเจาะจงเลือกผู้นำชุมชนที่ปฏิบัติหน้าที่ตามได้รับมอบหมายของทางราชการและชุมชน

2.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา/ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) ข้อมูลด้านอาชีพและความเป็นอยู่ และ 3) ความเข้าใจและการปฏิบัติเศรษฐกิจพอเพียงในด้านต่างๆ ดังนี้ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรม และด้านสิ่งแวดล้อม

ขั้นตอนที่ 3 สังเคราะห์รูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ดำเนินการโดยนำผลการวิจัยจากขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 2 มาสังเคราะห์และยกกร่างรูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินรูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน ถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

4.1 กลุ่มผู้ประเมิน คือ ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เรื่องวิถีชีวิตชาวภูไทย และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 15 คน โดยทำการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา ประเมินด้านความถูกต้องด้านเนื้อหา ความถูกต้องและความสอดคล้องกับความเป็นจริงเกี่ยวกับชาติพันธุ์ภูไทยและการปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

ชาติพันธุ์ภูไทย หมายถึง เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่ใหญ่ที่สุดรองลงมาจากกลุ่มไทลาว ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีแม่น้ำโขงแยกกลุ่มนี้ออกจากภูไทยในภาคเหนือของลาว และญวน กลุ่มภูไทยกลุ่มใหญ่ที่สุดอาจจะอยู่แถบลุ่มน้ำโขงและแถบเทือกเขาภูพานและบ้านถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานีส่วนใหญ่เป็นชาวภูไทย

วิถีชีวิตชุมชน หมายถึง รูปแบบการดำเนินชีวิตของบุคคลในชุมชนถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

วิถีชีวิตชุมชน หมายถึง แนวทางการดำรงชีวิตประจำวันและการดำรงตนในสังคมของบุคคลในชุมชนถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

แผนชุมชน (แผนพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน) หมายถึง แนวทางการพัฒนาและแก้ปัญหาของชุมชนที่ผ่านกระบวนการที่ชุมชนร่วมกันคิดร่วมกันค้นหาร่วมกันเรียนรู้และประเมินศักยภาพของชุมชนโดยการสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลของชุมชนเพื่อวางตำแหน่งการพัฒนาของหมู่บ้าน/ชุมชนที่สอดคล้องกับความพร้อมของชุมชนและมีแนวทางที่ชัดเจนอาทิแนวทางเพื่อการสร้างรายได้แนวทางเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมของชุมชนถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) หมายถึง ปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤพดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตรทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดรวมถึงการพัฒนาและบริหารประเทศที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางคำนึงถึงความพอประมาณความมีเหตุผลการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีให้ตัวเองตลอดจนใช้ความรู้ความรอบคอบและคุณธรรมประกอบการวางแผนการตัดสินใจและการกระทำ โดยมีองค์ประกอบที่เข้าใจง่าย คือ “สามห่วง สองเงื่อนไข” ได้แก่ 3 ห่วง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ส่วน 2 เงื่อนไข คือ เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความพอประมาณ หมายถึง แนวทางหรือการปฏิบัติของของคนที่อยู่ในชุมชนก่อนหน้า ตำบลก่อนหน้า อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ตามแนวทางของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่แสดงถึงความพอประมาณในการดำเนินชีวิต หรือวิถีชีวิตของคนในชุมชนก่อนหน้า

ความมีเหตุผล หมายถึง แนวทางหรือการปฏิบัติของของคนที่อยู่ในชุมชนก่อนหน้า ตำบลก่อนหน้า อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ตามแนวทางของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่แสดงถึงความมีเหตุผลในการดำเนินชีวิต หรือวิถีชีวิตของคนในชุมชนก่อนหน้า

การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง แนวทางหรือการปฏิบัติของของคนที่อยู่ในชุมชนก่อนหน้า ตำบลก่อนหน้า อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ตามแนวทางของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่แสดงถึงการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีในการดำเนินชีวิต หรือวิถีชีวิตของคนในชุมชนก่อนหน้า

เงื่อนไขความรู้ หมายถึง แนวทางหรือการปฏิบัติของของคนที่อยู่ในชุมชนก่อนหน้า ตำบลก่อนหน้า อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ตามแนวทางของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่แสดงถึงเงื่อนไขความรู้ในการดำเนินชีวิต หรือวิถีชีวิตของคนในชุมชนก่อนหน้า

เงื่อนไขคุณธรรม หมายถึง แนวทางหรือการปฏิบัติของของคนที่อยู่ในชุมชนก่อนหน้า ตำบลก่อนหน้า อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ตามแนวทางของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่แสดงถึงเงื่อนไขคุณธรรมในการดำเนินชีวิต หรือวิถีชีวิตของคนในชุมชนก่อนหน้า

องค์ประกอบการดำเนินชีวิตของสมาชิกในชุมชนบ้านก่อนหน้า หมายถึง การปฏิบัติหรือแนวทางของการปฏิบัติร่วมกันของสมาชิกในชุมชนก่อนหน้าในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี และด้านสิ่งแวดล้อม

ด้านเศรษฐกิจ หมายถึง ประเด็นแนวปฏิบัติที่สอดคล้องกับเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจของคนในชุมชนก่อนหน้า ตำบลก่อนหน้า อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ตามองค์ประกอบปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกัน เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม

ด้านสังคม หมายถึง ประเด็นแนวปฏิบัติที่สอดคล้องกับเกี่ยวข้องกับสังคมของคนในชุมชนก่อนหน้า ตำบลก่อนหน้า อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ตามองค์ประกอบปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกัน เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม

ด้านขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรม หมายถึง ประเด็นแนวปฏิบัติที่สอดคล้องกับเกี่ยวข้องกับขนบธรรมเนียม ประเพณี ของคนในชุมชนก่อนหน้า ตำบลก่อนหน้า อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ตามองค์ประกอบปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกัน เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม

ด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง ประเด็นแนวปฏิบัติที่สอดคล้องกับเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมของคนในชุมชนก่อนหน้า ตำบลก่อนหน้า อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ตามองค์ประกอบปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกัน เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้รูปแบบการดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนก่อนนาลับ ตำบลก่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี เป็นตัวอย่างแก่ชุมชนอื่น ๆ
2. ทราบถึงการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามวิถีชีวิตชาติพันธุ์ภูไท ซึ่งเป็นข้อมูลในการนำไปส่งเสริมการขับเคลื่อนการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทั้งในระดับบุคคล ระดับครัวเรือน ระดับชุมชน และระดับสังคมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน
3. ทำให้ทราบถึงอุปสรรคปัญหาที่ผ่านมา และในปัจจุบันในการประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นประโยชน์ในการใช้เป็นแนวทางในการศึกษาต่อไป
4. ผลการศึกษาเป็นข้อมูลในการเสนอแนะแก่ ผู้นำชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปเป็นนโยบายในการส่งเสริมกิจกรรมต่าง ๆ ในการพัฒนาชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องรูปแบบวิถีชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ผู้ศึกษาได้นำแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาใช้เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา ดังนี้

- 2.1 เอกสารเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 2.2 เอกสารเกี่ยวกับการพัฒนาอย่างยั่งยืนในชุมชนชนบทไทย
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับแผนชุมชนและกระบวนการจัดทำแผนชุมชน
- 2.4 แนวความคิดชาติพันธุ์ไท
- 2.5 ข้อมูลของบ้านถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 เอกสารเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ทรงชี้แนวทางการดำเนินชีวิตแก่ปวงชนชาวไทยมาตลอดกว่า 25 ปีตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจเพื่อให้พสกนิกรได้ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างยั่งยืนมั่นคงและปลอดภัยภายใต้ความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในกระแสโลกาภิวัตน์ และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า Sufficiency Economy ดังพระราชดำรัสเมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2542 ในที่นี้เราฟังเขาถามว่าเศรษฐกิจพอเพียงจะแปลเป็นภาษาอังกฤษอย่างไรก็อยากจะตอบว่ามีแล้วในหนังสือไม่ใช่หนังสือตำราเศรษฐกิจแต่เป็นหนังสือพระราชดำรัสที่อุทิศสำมาปรับปรุงให้ฟังได้และแปลเป็นภาษาอังกฤษเพราะคนที่ฟังภาษาไทยบางที่ไม่เข้าใจภาษาไทยต้องแปลเป็นภาษาอังกฤษจึงได้แปลเป็นภาษาอังกฤษและเน้นว่าเศรษฐกิจพอเพียงแปลว่า Sufficiency Economy โดยเขียนเป็นตัวหนาในหนังสือแต่เนื่องจากคำว่า Sufficiency Economy เป็นคำที่เกิดมาจากความคิดใหม่และเป็นทฤษฎีใหม่ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงไม่มีปรากฏอยู่ในตำราเศรษฐศาสตร์บางคนอาจยังสงสัยอยู่ว่าคำว่า Self-Sufficient Economy สามารถใช้แทนคำว่า Sufficiency Economy ได้หรือไม่หากไม่ได้มีความหมายอย่างเดียวกันหรือใช้ได้เหมือนกันแล้วนั้นจะมีความคล้ายคลึงหรือแตกต่างกันอย่างไรคำว่า Self-Sufficiency ตามพจนานุกรมมีความหมายว่าความไม่พึ่งใครและความไม่พึ่งใครในนิยามของพระองค์ท่านนั้นคือ Self-Sufficiency นั้นหมายความว่าผลดีอะไรมีพอที่จะใช้ไม่ต้องไปขอยืมคนอื่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อยู่ได้ด้วยตนเอง (พระราชดำรัสวันที่ 4 ธันวาคม 2541) ดังนั้นเมื่อเติมคำว่า Economy เป็น Self-Sufficient Economy แล้วนั้นจะหมายความว่าเศรษฐกิจแบบพอเพียงกับตัวเองคืออยู่ด้วยตัวเองได้ อย่างไม่ต้องใครอื่นโดยไม่ต้องพึ่งพาคนอื่นแต่ทุกวันนี้ประเทศไทยเรายังเดือดร้อนยังต้องพึ่งพาคนอื่นอยู่ แม้จะช่วยเหลือตัวเองได้ก็ตามเพราะฉะนั้น Self-Sufficient Economy ซึ่งหมายถึงเศรษฐกิจแบบพอเพียงกับตัวเองจึงแตกต่างจาก Sufficiency Economy ซึ่งหมายถึงเศรษฐกิจพอเพียงที่ยังคงมีการพึ่งพากันและกันอยู่ดังพระราชดำรัสวันที่ 23 ธันวาคม 2542 คือพอมีพอกินของตัวเองนั้นไม่ใช่เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเศรษฐกิจสมัยทันสมัยนั้นเป็นเศรษฐกิจพอเพียงเหมือนกันแต่ว่าค่อย ๆ พัฒนาขึ้นมาต้องมีการแลกเปลี่ยนกันมีการช่วยระหว่างหมู่บ้านหรือระหว่างจะเรียกว่าอำเภอจังหวัด ประเทศจะต้องมีการแลกเปลี่ยนมีการไม่พอเพียงจึงบอกว่าถ้ามีเศรษฐกิจพอเพียงเพียงเศษหนึ่งส่วนสี่ ก็พอแล้วจะใช้ได้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้นเป็นแนวทางการดำรงชีวิตและปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับโดยยึดแนวทางการพัฒนาโดยมีคนหรือประชาชนเป็นศูนย์กลางสิ่งเหล่านี้จะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนหรือ Sustainable Development ทั้งการพัฒนาที่ยั่งยืนและ Sustainable Development นั้นได้มีการให้คำจำกัดความและอธิบายแนวคิดไว้หลายประการ UN Commission on Environment and Development ประกาศใช้คำว่า Sustainable Development และได้ให้คำจำกัดความไว้ว่าการพัฒนาที่ยั่งยืนคือการพัฒนาที่สนองความต้องการปัจจุบันโดยไม่ทำให้ประชาชนรุ่นต่อไปในอนาคตต้องประนีประนอมยอมลดความสามารถในการที่จะสนองความต้องการของตนเอง โดยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่ชี้ถึงการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับตั้งแต่ระดับบุคคล ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ความพอเพียงนั้นหมายถึงทางสายกลางที่ประกอบไปด้วย ความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันอาจเกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอก ทั้งนี้ต้องอาศัยความรู้รอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการหรือประสบการณ์ต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการในทุกขั้นตอนด้วยความต่อเนื่อง (ภักพงศ์ ปวงสุข. 2563)

2.1.1 ความหมายของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัส เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตและแนวทางในการพัฒนาประเทศแก่พสกนิกรชาวไทยมาตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2517 และได้พระราชทานอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด จนทุกฝ่ายให้ความสนใจที่จะนำพระราชดำรัสไปใช้ในการพัฒนาประเทศ มีการตีความนำไปประยุกต์ใช้ในหลายหน่วยงาน ในระยะเวลาต่อมานับตั้งแต่ ปีพุทธศักราช 2538-2540 นั้น พระองค์พระราชทานพระราชดำรัสต่อมาทุก ๆ ปี จนกระทั่งได้อธิบายความหมายอย่างชัดเจน (อภิชัย พันธเสน. 2552: 17) และได้ทำการประมวลความหมายจากพระราชดำรัสเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อเป็นแนวทางใหม่ในการพัฒนาประเทศ และได้สรุปเป็นหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และได้พระบรมราชานุญาตใช้เป็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กรอบการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 โดยอธิบายความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงดังนี้ (ณัฐพงษ์ ทองภักดี. 2551: 12)

“ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่ชี้ถึงการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุก ระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศ ให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผลรวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอก ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน ขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรมความซื่อสัตย์ สุจริต และมีความรอบรู้ที่เหมาะสมในการดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี”

นอกจากนี้แล้วยังมีผู้ให้ความหมายของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้อย่างน่าสนใจตามบริบทที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมการปกครอง (2541: 4-5) ได้เสนอความหมายของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” หมายถึง การดำเนินชีวิต การมีเศรษฐกิจแบบพอมีพอกิน สามารถเลี้ยงดูอุมชูตนเองโดยให้ความเหมาะสมและเพียงพอกับความต้องการของตนเองได้ ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่า ทุกครอบครัวจะต้องทำการผลิตอาหาร ถักทอเสื้อผ้า เครื่องแต่งกายด้วยตนเอง แต่หมายถึงในหมู่บ้านจะต้องมีความพอเพียงในระดับหนึ่ง

เกษม วัฒนชัย (2550) ได้อธิบายถึงความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงใช้ความหมายของคำว่า เศรษฐกิจพอเพียงว่า ประหยัดไม่ใช่ซีเหินยว ทำอะไรด้วยความละมุนละม่อม ด้วย เหตุและผล จะเป็นเศรษฐกิจพอเพียงและทุกคนจะมีความสุขและพระองค์ได้ทรงย้ำคำว่า พอเพียง คือ ไม่โลภ ไม่เบียดเบียน และพอเพียงนี้อาจมีมาก ก็ได้ แต่ต้องไม่เบียดเบียนคนอื่นและต้องพอประมาณตามอัตภาพ

สุเมธ ตันติเวชกุล (2549: 24) ได้อธิบายถึงเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า หมายถึง เศรษฐกิจที่สามารถอุมชูตัวเองได้ (Relative self-sufficiency) อยู่ได้โดยไม่เดือดร้อน โดยต้องสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจของตนเองให้ดีเสียก่อน คือ ตั้งตัวให้มีความพอกินพอใช้ ส่วน อุดมพร อมรรธรรม (2549: 22-24) อธิบายว่า ความพอเพียง หมายถึง พอมี พอกิน หรือ มีกิน มีอยู่ ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่หรูหรา หรือคำว่าพอกก็เพียงพอ เพียงนี้ ก็พอ ถ้าพอในความต้องการก็มีความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อยก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย หากทำอะไรพอเพียง หมายความว่า พอประมาณ ไม่สุดโต่งและไม่โลภอย่างมาก ฉะนั้นความพอเพียงนี้ก็แปลว่า ความพอประมาณความมีเหตุผล

มาฆะ ขิตตะสังคะ (2537: 204-205) กล่าวว่า แนวคิดเกี่ยวกับหลักการพึ่งตนเองในการพัฒนาชนบทมีความหมายว่าการให้ความสำคัญเพื่อการยังชีพ พอเพียงต่อการจำเป็นขั้นพื้นฐานของเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บุคคลในสังคมนั้น การผลิตในที่นี้จึงหมายถึงการประกอบชีพโดยเฉพาะการเกษตร ซึ่งสอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่หมายรวมถึงปรัชญาที่มีการให้ความสำคัญในด้านการผลิตเพื่อการยังชีพและให้เพียงพอต่อความต้องการจำเป็นขั้นพื้นฐานของบุคคลในสังคมนั้นๆ ก่อนเป็นสำคัญ ให้ประชาชนรู้จักพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ ไม่ฟุ้งเฟ้อและอยากได้อะไรก็มีในสิ่งที่เกินแก่กำลังของตน

ฉัตรทิพย์ นาถสุภา (2540: 1) ได้ศึกษาระบบเศรษฐกิจของชุมชนไทยในอดีต พบว่า เป็นระบบเศรษฐกิจแบบพอเพียงชีพ ผลิตพืชผลพืชพันธุ์ไว้เพื่อกิน เพื่อใช้เอง ไม่มีระบบการพึ่งพิงสังคมภายนอก มีความผูกพันกันสูง ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความพอเพียงในตนเอง นับถือระบบเครือญาติเป็นสำคัญและไม่มีการแบ่งชนชั้นกัน เป็นต้น

ประเวศ วะสี (2542: 4-6) ได้ให้ความเห็นว่า เศรษฐกิจพอเพียงไม่ได้แปลว่า ไม่เกี่ยวข้องกับใคร ไม่ค้าขาย ไม่ผลิต ไม่ส่งออก ไม่ทำเศรษฐกิจมหภาค แต่หมายถึงการที่มนุษย์เรามีความพอเพียงในอย่างน้อย 7 ประการด้วยกัน ได้แก่ 1) พอเพียงสำหรับทุกคน 2) จิตใจพอเพียง 3) สิ่งแวดล้อมพอเพียง 4) ชุมชนเข้มแข็งพอเพียง 5) ปัญญาพอเพียง 6) อยู่บนพื้นฐานวัฒนธรรมพอเพียง และ 7) มีความมั่นคงพอเพียง ไม่ใช่วูบวาบ เดียวจนเดียวรวบ ซึ่งเมื่อทุกอย่างเกิดความพอเพียง ก็จะเกิดความสมดุล คือ ความเป็นปกติและยั่งยืน ซึ่งอาจจะเรียกในชื่ออื่น ๆ ได้ เช่น เศรษฐกิจพื้นฐาน เศรษฐกิจสมดุล หรือ เศรษฐกิจบูรณาการ เป็นต้น

นิคม มูลิกะคามะ (2542: 263) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า เศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางพัฒนาตามทฤษฎีใหม่ ที่ทำให้ประเทศไทยอยู่ในสังคมโลกได้อย่างสง่างามน่าภาคภูมิใจ โดยที่สามารถผลิตทรัพยากรได้ตามภูมิปัญญาและเทคโนโลยีแบบไทย มีความพอเพียงในครอบครัว ชุมชนมีความเข้มแข็ง ช่วยตัวเองได้ วิธีชีวิตความเป็นอยู่ที่สอดคล้องกับหลักธรรมคำสอนในศาสนา มีสังคมที่สงบสุข กินดีอยู่ดีขึ้นและการผลิตอุดมสมบูรณ์ พอเพียงที่จะค้าขายกับต่างประเทศ

สุรเกียรติ์ เสถียรไทย (2542: 257) ได้กล่าวถึงเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า เป็นปรัชญาของการพัฒนาตามกระแสเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีฐานคิดที่สำคัญคือการพัฒนาคนในชุมชน ทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมควบคู่ไปกับการจรรโลงรักษาวัฒนธรรมชุมชน ทั้งนี้การพัฒนาคนจะต้องเริ่มที่การพัฒนาความคิดและจิตใจของคนให้รู้จักกินรู้จักใช้ตามอัตภาพและความจำเป็นในการดำรงชีวิต

จากการให้ความหมายของคำว่า “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ดังที่กล่าวมาแล้วสามารถสรุปได้ว่าปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึงการดำเนินชีวิต การมีเศรษฐกิจแบบพอมีพอกินสามารถเลี้ยงดูชุมชนตนเองได้ โดยให้มีความเหมาะสม เพียงพอกับความต้องการของตนเอง และเศรษฐกิจพอเพียงยังเป็นการให้บุคคลทั่วไปรู้จักพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ ไม่ฟุ้งเฟ้อ อยากได้อะไรก็มีในสิ่งที่เกินแก่กำลังของตน โดยมีความพอเพียงในเรื่องต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อวิถีชีวิตที่เป็นปกติ เช่น มีความพอเพียงในตัวบุคคล รวมถึงภายในจิตใจ การรู้สึกนึกคิดที่พอเพียง ความพอเพียงในสิ่งแวดล้อม ความพอเพียงในชุมชนและสังคมที่อยู่บนพื้นฐานวัฒนธรรมพอเพียง เป็นต้น ซึ่งจะส่งผลถึงการมีความพอเพียงด้านความมั่นคงของชีวิต ชุมชน และสังคม ซึ่งความพอเพียงดังที่กล่าวมาแล้วนั้น สามารถเอกละตินเป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ศึกษาหรือปฏิบัติได้โดยยึดแนวทางการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคมตามทฤษฎีใหม่ ซึ่งเป็นพื้นฐานอันสำคัญยิ่งต่อความเข้าใจในแนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ และประเทศไทยสามารถพัฒนาไปในแนวทางแห่งความยั่งยืนได้อย่างต่อเนื่องและมั่นคง

2.1.2 หลักและกรอบแนวคิดของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ (กลุ่มพัฒนากรอบแนวคิดทางทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. 2546: 31-45) ซึ่งจากหลักและแนวทางของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้นเป็นหลักเศรษฐกิจที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท การคำนึงถึงความเหมาะสมความพอเหมาะพอดีในความแตกต่าง โดยคำนึงถึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนการใช้ความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรมประกอบวางแผนในการตัดสินใจและการกระทำในทุก ๆ กิจกรรม ในที่นี้กลุ่มพัฒนากรอบแนวคิดทางทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้สรุปแนวทางที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงได้ปฏิบัติเป็นตัวอย่างนั้นสามารถมองหลักและกรอบแนวคิดได้ดังนี้

1. เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตน (Economic life guiding principles) ในทางที่ควรจะเป็น (i.e. secularized normative prescription) โดยมีพื้นฐาน มาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย (Positive aspect) และตลอดระยะเวลากว่า 25 ปีที่ผ่านมา ก็ได้มีการทดลองดำเนินโครงการพัฒนาที่หลากหลาย ตามแนวพระราชดำริ เพื่อหาแนวทางและรูปแบบการพัฒนาที่สอดคล้องกับสถานการณ์ทั้งภายในและภายนอกประเทศที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้แล้วยังเกิดชุมชนหลายแห่งที่มีแนวทางการดำรงชีวิตและการพัฒนาที่สามารถใช้เป็นกรณีศึกษาได้ ทั้งหมดนี้บ่งชี้ให้เห็นถึงแนวทางปฏิบัติและตัวอย่างการนำไปประยุกต์ใช้ที่เกิดขึ้นจริง (Existence of empirical evidence)

2. เป็นปรัชญาที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต (Timely/ timeless) กล่าวคือ ได้มีพระราชดำรัสมาตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในปี 2540 และสามารถใช้เป็นแนวทางการพัฒนาเพื่อก้าวพ้นจากวิกฤตและการพัฒนาในสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ในปัจจุบัน

3. เป็นปรัชญาที่มองโลกเชิงระบบที่มีลักษณะพลวัต (Dynamic) กล่าวคือ มองว่าสถานการณ์ในโลกนั้นมีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นตลอดเวลา (Uncertainties) เนื่องจากความเชื่อมโยง (Connectivity) ของปัจจัยต่าง ๆ ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. เป็นปรัชญาที่มุ่งผลทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤตในแต่ละช่วงเวลาเพื่อความมั่นคง (Security) และความยั่งยืนของการพัฒนา (Sustainability) ในมิติต่าง ๆ เช่น มิติทางธรรมชาติ ทางสังคม และทางเศรษฐกิจ เป็นต้น

อาจกล่าวได้ว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็น Paradigm shift ลักษณะหนึ่งที่เกิดขึ้นจากการพิจารณาและวิเคราะห์สถานการณ์และการเปลี่ยนแปลง ตลอดจนนโยบายแนวทางและวิธีการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา ตลอดจนผลที่เกิดขึ้น ตลอดช่วงระยะเวลากว่า 30 ปีที่ผ่านมา ซึ่งหมายรวมถึงการที่ชุมชนและประเทศต่าง ๆ มีความเชื่อมโยงกันมากขึ้นภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี วัฒนธรรม และค่านิยมทางสังคม

คุณลักษณะ (Characteristics) ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตน ของประชาชนในทุกๆระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์

1. เป็นแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น (Normative prescription) โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย (Positive aspect)

2. เป็นปรัชญาที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนของประชาชนในทุกๆระดับ ทั้งระดับครอบครัว ระดับชุมชนและระดับรัฐ อนึ่งระดับปัจเจกบุคคลนั้นอาจนับเป็นหน่วยครอบครัวเดี่ยว นอกจากนี้ยังได้เน้นว่าสามารถใช้ได้กับคนทุกระดับ เช่น เจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจ เป็นต้น

3. แนวคิด ทางสายกลาง (Middle path) เป็นหัวใจสำคัญของปรัชญาที่นำมาใช้ในการบริหารและพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกแห่งความเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ กล่าวคือ ไม่ใช่การปิดประเทศอย่างสิ้นเชิง แต่ก็ไม่ใช่อุบายเปิดเสรีอย่างเต็มที่ โดยไม่มีการเตรียมความพร้อมของคนและสังคมในการเข้าสู่กลไกตลาดและไม่ใช่อุบายอยู่อย่างโดดเดี่ยวหรือพึ่งพิงภายนอกหรือคนอื่นทั้งหมด แต่เน้นความคิดและการกระทำที่พึ่งตัวเองเป็นหลัก (Self-reliance) ก่อนที่จะไปพึ่งคนอื่น ทางสายกลางในที่นี้ หมายถึง วิธีการหรือการกระทำที่พอประมาณบนพื้นฐานของความมีเหตุผลและสร้างภูมิคุ้มกัน ซึ่งในที่สุดแล้วจะนำไปสู่การพัฒนาแบบเศรษฐกิจพอเพียงที่เป็นทั้งแนวทางการแก้ไขปัญหาเพื่อให้รอดพ้นวิกฤตและทำให้สังคมและประเทศสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง (Security) และยั่งยืน (Sustainable) ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

คำนิยาม (Working definition)

คำนิยามของคำว่า ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอก ซึ่งความพอเพียง (Sufficiency) จะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะพร้อม ๆ กัน ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี กล่าวคือ

กิจกรรมใด ๆ ที่ขาดคุณลักษณะใดคุณลักษณะหนึ่งไปก็จะเป็นความพอเพียงโดยคุณลักษณะทั้ง 3 ประการนั้นประกอบไปด้วย

1. ความพอประมาณ (Moderation) หมายถึง ความพอดีที่ไม่มากเกินไปและไม่น้อยเกินไป ในมิติต่างๆ ของการกระทำ ตัวอย่างเช่น กิจกรรมทางเศรษฐกิจ เช่น การผลิตและการบริโภค ที่อยู่ในระดับพอประมาณ เพื่อนำไปสู่ความสมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลง

2. ความมีเหตุผล (Reasonableness) หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอประมาณ ในมิติต่าง ๆ นั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุ ปัจจัย และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

3. การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร (Self-immunity) เพื่อเตรียมตัวพร้อมรับผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ เนื่องจากเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่มองโลกเชิงระบบที่มีลักษณะพลวัตตั้งได้กล่าวแล้วข้างต้น การกระทำที่จะสามารถเรียกว่าพอเพียงนั้น จึงมิใช่แต่จะคำนึงถึงเหตุการณ์และผลในปัจจุบันเท่านั้นแต่จำเป็นต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล ภายใต้ข้อจำกัดของความรู้ที่มีอยู่ และสร้างภูมิคุ้มกันในตัวให้เพียงพอที่จะสามารถพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้ ซึ่งอาจจะกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ ระดับของความพอประมาณต้องครอบคลุมมิติการจัดการความเสี่ยง (Risk management) เชิงพลวัต (Dynamic) จึงจะนับได้ว่าเป็นระดับพอเพียงที่สมบูรณ์

เงื่อนไข (Conditions of sufficiency actions) เงื่อนไขที่เกิดขึ้นนั้นต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบและความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และในขณะเดียวกันต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกคุณธรรมความซื่อสัตย์ สุจริตและให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม มีการดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ โดยมีเงื่อนไขที่เกิดขึ้นประกอบด้วย

1. เงื่อนไขกรอบความรู้ (Set of knowledge) ที่จะนำไปสู่การตัดสินใจในการประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่อยู่ในระดับพอเพียงต้องอาศัย

- ความรอบรู้ คือ มีความรู้ (Stock of all relevant knowledge) เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ รอบด้าน โดยครอบคลุมเนื้อหาของเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการนำไปใช้ในโอกาสและเวลาต่าง ๆ

- ความรอบคอบ คือ ความสามารถที่จะนำเอาความรู้และหลักวิชาการต่าง ๆ เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงสัมพันธ์กัน (Connectivity of all acquired knowledge) ประกอบการวางแผนก่อนที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติทุกขั้นตอน

- ความระมัดระวัง คือ ความมีสติในการที่จะนำเอาแผนปฏิบัติที่ตั้งอยู่บนหลักของวิชาการต่างๆ เหล่านั้นไปใช้ในทางปฏิบัติ (Utilization of knowledge at any point of time with carefulness and attentiveness) เพราะในความเป็นจริงแล้ว สถานการณ์เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ดังนั้นการนำความรู้และความรอบคอบมาใช้ จึงต้องอาศัยความระมัดระวังให้รู้เท่าทันเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย

2. เงื่อนไขคุณธรรม (Ethical qualifications) ที่จะต้องเสริมสร้างใน 2 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านจิตใจ/ปัญญา โดยเน้นความรู้คู่คุณธรรม กล่าวคือ ตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความรอบรู้ที่เหมาะสม 2) ด้านการกระทำหรือแนวทางการดำเนินชีวิต โดยเน้นความอดทน ความเพียร สติ ปัญญา และความรอบคอบ ทั้งนี้มีกลุ่มเป้าหมายที่เน้นเป็นพิเศษในการเสริมสร้างเงื่อนไข 2 ด้านข้างต้น คือ เจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกกระดับ เนื่องจากการกระทำใด ๆ ของบุคคลกลุ่มนี้สามารถก่อให้เกิดผลกระทบในสังคมวงกว้างได้

นอกจากนี้แล้ว สีลาภรณ์ บัวสาย (2549: 9-11) ได้กล่าวถึง การพัฒนาตามหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง คือ การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบคอบและคุณธรรมประกอบการวางแผน การตัดสินใจและการกระทำ ซึ่งปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีหลักพิจารณาอยู่ 5 ส่วนดังนี้

1. กรอบแนวคิด ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีกรอบแนวคิดที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลาและเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤต เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

2. คุณลักษณะ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีคุณลักษณะที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลางและการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

3. ค่านิยม ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะพร้อม ๆ กัน ดังนี้

- ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดี ที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนผู้อื่น

- ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

- การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง การเตรียมให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

4. เงื่อนไข ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้นประกอบไปด้วยเงื่อนไขประกอบการตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงซึ่งต้องอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

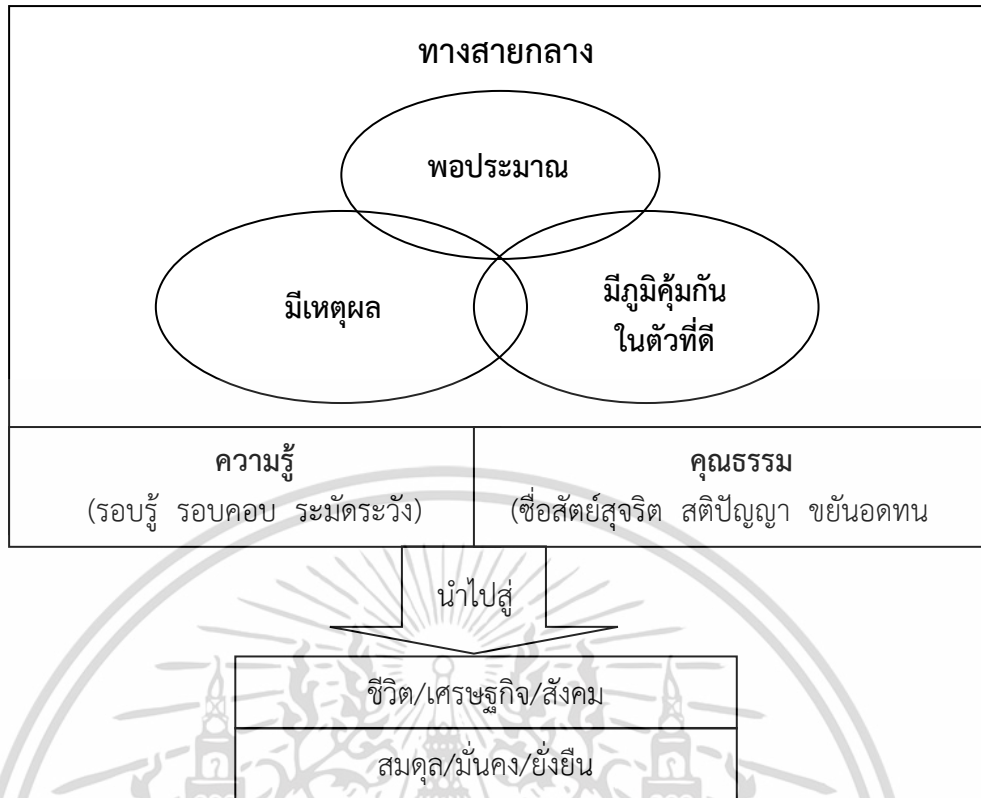
- เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่าง รอบด้านและรอบคอบ ที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

- เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วยมีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ไม่โลภ และไม่ตระหนี่

5. แนวทางปฏิบัติ/ ผลที่คาดว่าจะได้รับ จากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้ และเทคโนโลยี

นอกจากนี้แล้ว สมบัติ กุสุมาวลี (2550: 3-6) ได้สรุปเป้าประสงค์ของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีเป้าประสงค์ คือ ให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ได้มีความพยายามของคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในการอธิบายความหมายเพิ่มเติมขององค์ประกอบของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ดังนี้

ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป ไม่สุดโต่งเกินไป ขณะเดียวกันความพอดีนั้นก็จะต้องเป็นไปในลักษณะที่ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ จากพระราชดำรัสด้านความประหยัด คือ การประมาณรู้ว่าสิ่งใดควรจ่ายออกไปและสิ่งใดควรรักษาไว้ โดยใช้การประมาณนั้นรวมทั้งประมาณตนและประมาณสถานการณ์ ประมาณตนให้รู้ว่าตนเองต้องการอะไร มีความจำเป็นสำหรับตนมากแค่ไหน เพื่อวิเคราะห์ว่าความพอดีของตนนั้น และที่ว่าไม่มากเกินไปหรือน้อยเกินไปให้อยู่ที่ระดับใด เมื่อพิจารณาจากกระแสพระราชดำรัสในหลาย ๆ ครั้ง พระองค์ได้กล่าวถึงสถานการณ์รอบด้านในสังคมว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจถึงระดับความพอดีของบุคคล องค์กร หรือสังคม เพราะฉะนั้นหากถามว่าความพอประมาณคือพอประมาณขนาดไหน ก็ต้องใช้การประมาณปัจจัยต่าง ๆ รอบด้าน ทั้งปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยสิ่งแวดล้อมเป็นเหตุผลให้ทราบถึงความพอประมาณในระดับพอประมาณนั้น ๆ

ภาพที่ 2.1 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ที่มา: สีสาน ภรณ์ บัวสาย (2549: 9-11)

ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยใช้ความเป็นกลาง มีความเที่ยงตรงปราศจากอคติ เพราะการวิเคราะห์วิจารณ์ใด ๆ ที่ได้ชื่อว่ามีเหตุผลแล้วนั้น มีความสำคัญอย่างยิ่งต้องใช้ความเป็นกลาง ความไม่มีอคติแล้วจะสามารถพิจารณาเหตุผลได้รอบด้านและมีการตัดสินใจอย่างรอบคอบที่สุด ความมีเหตุผลและความเป็นกลาง การปราศจากอคตินั้น จะเกิดขึ้นได้ก็ต้องมีภูมิคุ้มกันที่ดีคอยถ่วงน้ำหนักไม่ให้เอียงไปด้านใดด้านหนึ่ง ทั้งยังเป็นการเตรียมความพร้อมถึงความเสี่ยงที่จะมีขึ้น

การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล เตรียมความพร้อมในทุก ๆ ด้าน ซึ่งจะเห็นถึงการคล้องเกี่ยวกันอยู่ของทั้งสามห่วง กล่าวคือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผลก็เป็นส่วนหนึ่งที่สร้างให้เกิดภูมิคุ้มกัน ในขณะที่เดียวกันการมีภูมิคุ้มกันที่ดีก็เป็นรากฐานสำคัญที่ทำให้ความพอประมาณสามารถที่จะประมาณได้อย่างเหมาะสม เพราะเกิดความไม่ประมาท โดยมีการเตรียมพร้อมตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ อยู่เสมอเช่นเดียวกับการมีภูมิคุ้มกันที่ดี อย่างเช่น ความมีสติรู้และความสงบภายในใจอยู่เสมอทำให้เกิดพุทธิปัญญาและวิจรรณญาณในการพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ เพื่อตัดสินใจระดับความพอเพียงได้ หลายครั้งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงตรัสถึงความสามัคคี นั่นก็คือภูมิคุ้มกันหนึ่งที่จะช่วยให้รับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น นอกจากนี้การตัดสินใจและการดำเนินเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้นจะต้องมีเงื่อนไข 2 เงื่อนไข คืออาศัยความรู้และคุณธรรม เป็นพื้นฐาน

เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ การเรียนรู้อย่างรอบด้าน คือ การเรียนรู้ตั้งแต่รู้ เข้าใจ และประยุกต์หรือบูรณาการใช้ความรู้ในหลักวิชาการตามที่ได้ศึกษามาเป็นอย่างดี จากนั้นจึงนำมาพิจารณาให้เกิดการเข้าใจจึงกลายเป็นความรู้ของตนเองและนำไปปฏิบัติประยุกต์ใช้ให้เข้ากับสถานการณ์ การปฏิบัติใช้ความรู้จนเกิดผลก็เป็นการเรียนรู้อย่างหนึ่ง เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนรู้จากสถานการณ์จริงและจะเกิดเป็นองค์ความรู้ จึงถือได้ว่าเป็นความรู้ที่สำคัญยิ่งเพราะเป็นความรู้ที่เกิดจากการพินิจพิเคราะห์และปฏิบัติจากการใช้การเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์ก็ได้ความรู้จากการใช้นั้น ๆ

เงื่อนไขคุณธรรม ประกอบด้วยความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิตและคุณธรรมต่าง ๆ ที่ช่วยกำกับการดำเนินชีวิตให้อยู่ในครรลองครองธรรมที่เหมาะสม ไม่ว่าจะเป็ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความรับผิดชอบ ความเสียสละ การมีสติปัญญา ความขยันอดทน และการแบ่งปัน เป็นต้น

จากหลักและกรอบแนวคิดของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้น สมบัติ กุสุมาวลี (2550: 6-8) ได้สรุปจุดเน้นหรือจุดเด่นของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้น่าสนใจ ดังนี้

1. เน้นให้คนเข้าใจหลักพื้นฐานทางสังคมว่า “ความเปลี่ยนแปลง” คือ ความจริงแท้ทางสังคม ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงถือว่าการเปลี่ยนแปลงเป็นอนิจจะลักษณะของสังคม ดังนั้นคนในสังคมจึงต้องรู้จักมองโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาอย่างเป็นระบบ ต้องไม่มองโลกอย่างหยุดนิ่งตามตัว ต้องเข้าใจว่าทุกอย่างล้วนอยู่ภายใต้พลังพลวัต การเปลี่ยนแปลงซึ่งมีตรรกะของเหตุและผลที่สัมพันธ์เชื่อมโยงกัน

2. เน้นการสร้างความพร้อมรองรับกับการเปลี่ยนแปลง กล่าวคือ เมื่อมองโลกในเชิงพลวัตแล้ว คนก็จะต้องหันกลับมาถามทบทวนตนเองว่าเตรียมพร้อมตนเอง ครอบครัว ชุมชน องค์กรและประเทศชาติ ให้สามารถรองรับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงได้อย่างไร หากพิจารณาจากคำนิยามข้างต้น จะเห็นได้ว่าปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวคิดที่ไม่ได้ปฏิเสธกระแสโลกาภิวัตน์ แต่ประเด็นสำคัญกลับอยู่ที่ว่าจะปรับตัวเปลี่ยนแปลงให้เท่าทันและมีภูมิคุ้มกันที่ดีต่อกระแสเหล่านั้นอย่างไร

3. เน้นการสร้างสมดุล มั่นคง และความยั่งยืนระยะยาว กล่าวคือ ในการที่จะปรับตัวให้พร้อมรองรับกับการเปลี่ยนแปลงได้ หลักสำคัญในการเตรียมความพร้อมนี้ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะไม่มองเพียงการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าหรือการเอาตัวรอดในระยะสั้น ๆ หรือการแก้ปัญหาให้แต่ตัวเองเอาตัวรอดได้ แต่ไปสร้างความเสียหายให้กับภาคส่วนอื่น ๆ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะเน้นเรื่องของการมองการณ์ไกล การเห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้งและการมีชีวิตที่ดีร่วมกันในระยะยาว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. เน้นความพอดี พอประมาณ รู้จักตัวเอง และรู้จักบริบทในการที่จะทำให้สังคม ชุมชนและองค์กรมีความสมดุลยั่งยืนในระยะยาว คนในสังคมจะต้อง “รู้เรา รู้เขา” คือ รู้จักตนเอง รู้จากรากเหง้าประวัติศาสตร์ รู้ศักยภาพความสามารถ จุดแข็งและจุดอ่อนของตนเอง และรู้จักวิเคราะห์บริบทหรือสภาพแวดล้อมแห่งการเปลี่ยนแปลงอย่างรอบด้าน รวมทั้งรู้จักทำความเข้าใจสังคมชุมชนและองค์กรในส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และเมื่อพิจารณาตัวเราเองและสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้านแล้วปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะเน้นให้เราได้รู้จัก ความพอประมาณและความพอดี โดยรู้จักประมาณและประเมินตนเองว่า มีความพอดี ความพอเหมาะพอสมควร สำหรับสังคม ชุมชนและองค์กรของเรานั้นควรจะเป็นอยู่ ณ จุดใด สิ่งที่เราควรหลีกเลี่ยงก็คือ การทำอะไรที่สุดโต่งทั้งทางบวกและทางลบ เช่น การทำอะไรที่เกินความสามารถ เกินศักยภาพและขีดความสามารถทางสังคมหรือการทำอะไรที่ต่ำกว่าความสามารถ ศักยภาพและความเป็นจริงของตนเอง เป็นต้น

5. เน้นการมีความรู้และควมมีคุณธรรม คนที่จะรู้จักตนเอง รู้จักสภาพแวดล้อมและรู้จักการประมาณตนเองนั้น จะต้องเป็นผู้ที่มีความรอบรู้และมีธรรมะอยู่ในจิตใจ เงื่อนไขสำคัญที่ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงยึดถือว่า เป็นหัวใจสำคัญ คือ การที่คนในสังคม ชุมชนและองค์กรจะต้องใช้ชีวิตและทำงานอยู่บนพื้นฐานของความรู้ การมีสติปัญญา และการหมั่นเรียนรู้ แสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องมากกว่าการใช้แต่อารมณ์ ความรู้สึกและอคติเดิม ๆ ในการตัดสินใจ รวมทั้งคนในสังคมชุมชนและองค์กรจะต้องมีคุณธรรมเป็นพื้นฐานของจิตใจ เช่น มีความ پاکเพียร อุตสาหะ มีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์สุจริต มีสัมมาอาชีวะ มีธรรมะในจิตใจ และมีความสามัคคี เป็นต้น

6. เน้นการพึ่งตนเอง การพึ่งพิงอิงกันและความรับผิดชอบต่อส่วนรวม โดยที่เป้าประสงค์สำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงก็คือ ทำให้คน ครอบครัว ชุมชน องค์กร และสังคม สามารถที่จะยืนหยัดบนขาของตนเอง ถึงแม้การพึ่งตนเองได้เป็นหัวใจสำคัญแต่การพึ่งตนเองได้ก็มีได้หมายความว่า จะใช้ชีวิตแบบปัจเจกชนนิยม แบบตัวใครตัวมัน ตัดขาดความสัมพันธ์จากโลกภายนอก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงส่งเสริมเรื่องการพึ่งตนเองแบบยั่งยืน กล่าวคือการสร้างความสัมพันธ์ความร่วมมือช่วยเหลือ แบ่งปันและถ้อยทีถ้อยอาศัยกับผู้อื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่ส่งเสริมให้คนเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน (Self-interest) เป็นที่ตั้ง แต่ให้คุณค่าอย่างยิ่งกับการสร้างวิสัยทัศน์ และค่านิยมของคนให้รู้จักรับผิดชอบและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม (Collective-interest) เพราะประโยชน์ส่วนรวมคือสิ่งที่จะสร้างความสงบ สันติ และความผาสุกของทุกคนในสังคมระยะยาว

2.1.3 แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในสังคมไทย

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาชี้แนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัวระดับชุมชนถึงระดับรัฐทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลางมีความพอเพียงรวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมี

ผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในซึ่งจะต้องอาศัยความรู้ความรอบคอบและความระมัดระวังในการนาวิชาต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ทรงพระกรุณาปรับปรุงแก้ไขพระราชทานข้างต้นเป็นที่มาของนิยาม " 3 ท่วง 2 เงื่อนไข" ที่คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาตินำมาใช้ในการรณรงค์เผยแพร่ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงผ่านช่องทางต่าง ๆ อยู่ในปัจจุบันซึ่งประกอบด้วยความพอประมาณมีเหตุผลมีภูมิคุ้มกันบนเงื่อนไขความรู้และคุณธรรมในวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2540 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงมีพระราชดำรัสว่า "การจะเป็นเสือนั้นมันไม่สำคัญสำคัญอยู่ที่เราพออยู่พอกินและมีเศรษฐกิจการเป็นอยู่แบบพอมีพอกินแบบพอมีพอกินหมายความว่าอุ้มชูตัวเองได้ให้มีพอเพียงกับตัวเอง" พระราชดำรัส "เศรษฐกิจแบบพอเพียง" พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชพระราชทาน เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2540 เศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวคิดที่ยึดหลักทางสายกลาง คำว่าความพอเพียงนั้นหมายถึงความพร้อมที่จะจัดการกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากทั้งภายนอกและภายในในระบบเศรษฐกิจแบบพอเพียงยังสามารถมองได้ว่าเป็นปรัชญาในการดำรงชีวิตให้มีความสุขที่จำเป็นต้องใช้ทั้งความรู้ความเข้าใจผนวกกับคุณธรรมในการดำเนินชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงไม่ใช่เพียงการประหยัดแต่เป็นการดำเนินชีวิตอย่างชาญฉลาดและสามารถอยู่ได้มั่นคงในสภาพที่มีการแข่งขันและการไหลบ่าของโลกาภิวัตน์นำสู่ความสมดุลมั่นคงและยั่งยืนของชีวิตเศรษฐกิจและสังคม อภิชาติ พันธเสน ผู้อำนวยการสถาบันการจัดการเพื่อชนบทและสังคมได้จัดแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงว่าเป็น "ข้อเสนอในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจตามแนวทางของพุทธธรรมอย่างแท้จริง" ทั้งนี้เนื่องจากในพระราชดำรัสหนึ่งได้ให้คำอธิบายถึงเศรษฐกิจพอเพียงว่า "คือ ความพอประมาณซื้อตรงไม่โลภมากและต้องไม่เบียดเบียนผู้อื่น" การดำรงชีวิตอยู่ได้จำเป็นที่จะต้องประกอบไปด้วยปัจจัยสำคัญสี่ประการซึ่งได้แก่ อาหารเครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค และที่อยู่อาศัยซึ่งในโลกยุคทุนนิยมอย่างเช่นปัจจุบันนี้ปัจจัยทั้งสี่นี้อาจจะหามาได้ถ้าปราศจากเงินซึ่งถือว่าเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการมาแต่มนาน การได้มาซึ่งเงินนั้นจำเป็นที่บุคคลจะต้องประกอบสัมมาอาชีพแล้วนำเงินที่ได้มานั้นไปแลกเปลี่ยนให้ ได้มาซึ่งปัจจัยในการดำรงชีวิตระบบเศรษฐกิจพอเพียงมุ่งเน้นให้บุคคลสามารถประกอบอาชีพได้อย่างยั่งยืนและใช้จ่ายเงินให้ได้มาอย่างพอเพียงและประหยัดตามกำลังของเงินของบุคคลนั้นโดยปราศจากการกู้หนี้ยืมสินและถ้ามีเงินเหลือก็แบ่งเก็บออมไว้บางส่วนช่วยเหลือผู้อื่นบางส่วนและอาจจะใช้จ่ายมาเพื่อปัจจัยเสริมอีกบางส่วน (ปัจจัยเสริมในที่นี้เช่นท่องเที่ยวความบันเทิง เป็นต้น) สาเหตุที่แนวทางการดำรงชีวิตอย่างพอเพียงได้ถูกกล่าวถึงอย่างกว้างขวางในขณะนี้เพราะสภาพการดำรงชีวิตของสังคมในปัจจุบันได้ถูกปลูกฝังหรือสร้างหรือกระตุ้นให้เกิดการใช้จ่ายอย่างเกินตัวในเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องหรือเกินกว่าปัจจัยในการดำรงชีวิตเช่นการบริโภคเกินตัวความบันเทิงหลากหลายรูปแบบความสวยงามการแต่งตัวตามแฟชั่นการพนันหรือเสี่ยงโชค เป็นต้นจนทำให้ไม่มีเงินเพียงพอเพื่อตอบสนองความต้องการเหล่านั้นส่งผลให้เกิดการกู้หนี้ยืมสินเกิดเป็นวัฏจักรที่บุคคลหนึ่งไม่สามารถหลุดออกมาได้ถ้าไม่เปลี่ยนแนวทางในการดำรงชีวิตในแง่เศรษฐกิจมหภาคระบบเศรษฐกิจแบบพอเพียงอาจจะทำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ให้ระดับการบริโภคโดยรวมลดลงซึ่งเป็นไปได้เนื่องจากประชาชนจะไม่กู้หนี้ยืมสินเพื่อมาใช้จ่ายแต่ อาจทำให้กำลังการใช้จ่ายสะท้อนภาพจริงของเศรษฐกิจ

มนุษย์เป็นทรัพยากรที่สำคัญในการพัฒนาประเทศเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนา คือ การส่งเสริมให้ประชาชนมีชีวิตที่ดีและมีความอยู่เย็นเป็นสุขไม่ว่าจะเป็นความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีประเทศไทยต้องประสบกับภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจอันเกิดจากกระแสการเงินของโลกทุนนิยมทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมและการดำเนินชีวิตที่ทรุดโทรมลงไปอย่างรวดเร็วคุณภาพชีวิตของประชาชนไทยจำนวนมหาศาลต้องปรับตัวเพื่อให้อยู่รอดและการปรับตัวนี้เองที่มีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจสังคมสิ่งแวดล้อมและระบบสุขภาพของคนในประเทศอย่างมีอาจที่จะหลีกเลี่ยงได้จากสภาพปัญหาดังกล่าวสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจึงได้น้อมนำเอาแนวคิด “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2517 มากำหนดเป็นปรัชญาหลักในการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 - 2549) เพื่อเป็นฐานในการพัฒนาประเทศในทุกมิติอย่างเป็นองค์รวมโดยมี “คน” เป็นศูนย์กลางของการพัฒนาที่ต่อเนื่องมาจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 จนมาถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 ที่ได้นำเอาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นหลักในการกำหนดทิศทางการพัฒนาอย่างจริงจังซึ่งก็ส่งผลให้มีการน้อมนำเอาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากำหนดเป็นยุทธศาสตร์พัฒนาระบบสุขภาพของประชาชนคนไทยในแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติฉบับที่ 10 เพื่อให้สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 โดยมุ่งพัฒนาระบบสุขภาพของประชาชนให้เป็น “ระบบสุขภาพพอเพียง” ภายใต้อุดมคติอยู่เย็นเป็นสุขตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยยึดหลักการที่ว่า “สุขภาพดีเป็นผลมาจากสังคมที่ดี” (สยาม พุเจริญ. 2551: 2-3) ทิศทางการพัฒนาประเทศในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 กำหนดขึ้นบนพื้นฐานการเสริมสร้างทุนของประเทศทั้งทุนทางสังคมทุนเศรษฐกิจและทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เข้มแข็งอย่างต่อเนื่องยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” และอัญเชิญ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อมุ่งสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน” ดังนั้นยุทธศาสตร์การพัฒนาคนและสังคมไทยจึงให้ความสำคัญลำดับสูงกับการพัฒนาคุณภาพคนเนื่องจาก “คน” เป็นทั้งเป้าหมายสุดท้ายที่จะได้รับผลประโยชน์และผลกระทบจากการพัฒนาขณะเดียวกันเป็นผู้ขับเคลื่อนการพัฒนาเพื่อไปสู่เป้าหมายที่ต้องการจึงจำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพคนในทุกมิติอย่างสมดุลทั้งจิตใจร่างกายความรู้และทักษะความสามารถเพื่อให้เพียงพอพร้อมทั้งด้าน “คุณธรรม” และ “ความรู้” ซึ่งจะนำไปสู่การคิดวิเคราะห์อย่าง “มีเหตุผล” รอบคอบและระมัดระวังด้วยจิตสำนึกในศีลธรรมและ “คุณธรรม” ทำให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและสามารถตัดสินใจโดยใช้หลัก “ความพอประมาณ” ในการดำเนินชีวิตอย่างมีจริยธรรมซื่อสัตย์สุจริตอดทนขยันหมั่นเพียรอันจะเป็น “ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี” ให้คนพร้อมเผชิญ

ต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรีและมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมอยู่ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในครอบครัวที่อบอุ่นและสังคมที่สงบสันติสุขขณะเดียวกันเป็นพลังในการขับเคลื่อนการพัฒนา เศรษฐกิจให้มีคุณภาพมีเสถียรภาพและเป็นธรรมรวมทั้งการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมให้เป็นฐานการดำรงชีวิตและการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนนำไปสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุข ร่วมกันแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 ในการสนองแนวพระราชดำริ “ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง” อันจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาศักยภาพทั้งส่วนตนและส่วนรวมเพื่อการพัฒนา ประเทศอย่างยั่งยืนได้ต่อไป

แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในทัศนะของศาสตราจารย์นายแพทย์ประเวศวະสีแนวคิดเกี่ยวกับ เรื่องเศรษฐศาสตร์ของประเวศวະสีที่ถือได้ว่าเป็นแนวคิดแบบเศรษฐกิจพอเพียงอาจกล่าวได้ดังนี้คือ เศรษฐกิจพอเพียงมีความหมายอย่างเดียวกันหรือเหมือนกับเศรษฐกิจสมดุลเศรษฐกิจบูรณาการ เศรษฐกิจศีลธรรมเศรษฐกิจพื้นฐานและเศรษฐกิจชุมชนโดยในส่วนของเศรษฐกิจพื้นฐานนั้นหมายถึง เศรษฐกิจที่คำนึงถึงการทำนุบำรุงพื้นฐานของตัวให้เข้มแข็งทั้งทางสังคมวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและ เศรษฐกิจพื้นฐานของสังคมก็คือ เศรษฐกิจชุมชนเพราะฉะนั้นเศรษฐกิจพื้นฐานกับเศรษฐกิจชุมชนคือ อย่างเดียวกันหัวใจของเศรษฐกิจพื้นฐานหรือเศรษฐกิจชุมชนอยู่ที่การรวมตัวของชาวบ้านในการทำ อาชีพต่าง ๆ เช่น เกษตรกรรม การแปรรูปอาหารงานหัตถกรรมธุรกิจชุมชนศูนย์การแพทย์แผนไทย กองทุนทางวัฒนธรรมทุนทางสิ่งแวดล้อมทุนทางเศรษฐกิจเศรษฐกิจพอเพียงหมายถึงพอเพียงสำหรับ ทุกคนมีธรรมชาติพอเพียงมีความรักพอเพียงมีปัญหาพอเพียงเกิดความสมดุลเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า เศรษฐกิจชุมชนเศรษฐกิจสมดุลหรือเศรษฐกิจพื้นฐานไม่มองเรื่องเศรษฐกิจแบบแยกส่วนแต่เป็น เศรษฐกิจที่อยู่บนความเข้มแข็งของชุมชนเป็นเครื่องมือพัฒนาเศรษฐกิจเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมและ สิ่งแวดล้อมอย่างเป็นบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงอันจัดเป็นเศรษฐกิจพื้นฐานนั้นมีลักษณะสำคัญ 5 ประการคือ

1. เป็นเศรษฐกิจสำหรับคนทั้งมวลไม่ใช่เศรษฐกิจที่สร้างความร่ำรวยให้คนส่วนน้อยแต่ทั้งคน ส่วนใหญ่ให้ยากจนซึ่งก่อให้เกิดช่องว่างทางเศรษฐกิจนำไปสู่ปัญหาทางสังคมการเมืองและสิ่งแวดล้อม อันนำไปสู่ความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจสำหรับคนทั้งมวลเป็นการสร้างทุนทางสังคมและเป็นการสร้าง ทุนทางสังคมและเป็นพื้นฐานของการพัฒนาทุกชนิด
2. มีพื้นฐานอยู่ที่ความเข้มแข็งของชุมชนเพราะชุมชนเป็นพื้นฐานของสังคม
3. มีความเป็นบูรณาการคือไม่ใช่เป็นเรื่องเศรษฐกิจโดด ๆ แต่เชื่อมโยงกับสังคมวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมพร้อมกันไป
4. อยู่บนพื้นฐานความเข้มแข็งของตนเองเช่นการเกษตรหัตถกรรมไทยอุตสาหกรรม การเกษตรสมุนไพรอาหารไทยการท่องเที่ยวซึ่งล้วนอยู่บนพื้นฐานวัฒนธรรมไทยวัฒนธรรมไทยเป็นจุด แข็งของคนไทยที่คนชาติอื่นไม่มี
5. มีการจัดการและนวัตกรรมต่างๆเพื่อเติมความก้าวหน้าในเรื่องพื้นฐานทำให้มีพลวัตอย่าง ไม่หยุดนิ่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เศรษฐกิจพอเพียงที่จริงนั้นเป็นเรื่องวัฒนธรรมเพราะหมายถึงวิถีชีวิตรวมตั้งแต่ความเชื่อ คุณค่าการประพฤติปฏิบัติร่วมกันถึงเศรษฐกิจการศึกษาสุนทรียศาสตร์ขนบธรรมเนียมประเพณีการ พออยู่พอกินการพึ่งตนเองตามหลักธรรมคาสอนของศาสนาซึ่งอยู่ภายใต้ร่มเงาของวัฒนธรรมการนำ ชื่อเศรษฐกิจมาใช้นั้นเป็นเพียงเพื่อกระตุ้นความสนใจและให้ฟังดูมีพลังมากกว่าการพูดถึงวัฒนธรรม (ประเวศ วะสี และเอกวิทย์ ณ ถลาง. 2544)

ในอีกทศวรรษหนึ่งกล่าวว่าเศรษฐกิจพอเพียงหมายถึงความพอเพียงในอย่างน้อย 7 ประการ คือ

1. พอเพียงสำหรับทุกคนทุกครอบครัวไม่ใช่เศรษฐกิจแบบทอดทิ้งกัน
2. จิตใจพอเพียง
3. สิ่งแวดล้อมพอเพียง
4. ชุมชนเข้มแข็งพอเพียง
5. ปัญญาพอเพียง
6. อยู่บนพื้นฐานวัฒนธรรมพอเพียง
7. มีความมั่นคงพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียงคือระบบเศรษฐกิจที่ตั้งอยู่บนความเห็นที่ชอบถูกต้อง (สัมมาทิฐิ) เป็น ระบบเศรษฐกิจที่ไม่คำนึงถึงเฉพาะแต่เงินตราอย่างเดียวเท่านั้นหากหมายรวมถึงเศรษฐกิจที่สัมพันธ์ เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ที่ดีแห่งจิตใจครอบครัวชุมชนวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมเศรษฐกิจพอเพียง คือเศรษฐกิจที่เป็นองค์รวมคือเศรษฐกิจแห่งคุณภาพและเศรษฐกิจแห่งศีลธรรม (ประเวศ วะสี. 2543)

สุเมธ ตันติเวชกุล (2544) ได้ให้ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงในแง่มุมต่าง ๆ เอาไว้ว่า เศรษฐกิจพอเพียงหมายถึงความสามารถของชุมชนเมืองรัฐประเทศหรือภูมิภาคในการผลิตสินค้าและ บริการทุกชนิดเพื่อเลี้ยงสังคมนั้น ๆ ได้โดยไม่ต้องพึ่งปัจจัยต่าง ๆ ที่ตนไม่ได้เป็นเจ้าของเศรษฐกิจ พอเพียงในระดับบุคคลนั้นคือความสามารถในการดำรงชีวิตได้อย่างไม่เดือดร้อนมีความเป็นอยู่อย่าง ประมาณตนตามฐานตามอัตภาพและที่สำคัญคือไม่หลงไหลไปตามกระแสของวัตถุนิยมมีอิสรภาพ เสรีภาพไม่มีพันธนาการอยู่กับสิ่งใด

เศรษฐกิจพอเพียงมิได้จำกัดเฉพาะแต่ในส่วนของเกษตรกรหรือชาวไร่ชาวนาเพียงเท่านั้นแต่ เป็นเศรษฐกิจของทุกคนทุกอาชีพทั้งที่อยู่ในเมืองและชนบทเช่นผู้ที่เป็นเจ้าของโรงงานอุตสาหกรรมแล บริษัทในระบบเศรษฐกิจพอเพียงถ้าจะต้องขยายกิจการเพราะความเจริญเติบโตของงานต้องขยายตัว อย่างค่อยเป็นค่อยไปหรือหากจะกู้ยืมก็ต้องกระทำตามความเหมาะสมไม่ลงทุนจนเกินตัวโดยไม่เหลือ ที่มั่นให้ยืนอยู่ได้ต้องรู้จักใช้จ่ายไม่ฟุ่มเฟือยเกินตัวเศรษฐกิจพอเพียงหมายถึงเศรษฐกิจที่สามารถอุ้มชู ตัวเอง (Relative Self-sufficiency) อยู่ได้โดยไม่ต้องเดือดร้อนโดยต้องสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ของตนเองให้ดีเสียก่อนคือตั้งตัวให้มีความพอกินพอใช้ไม่ไข่มุ่งหวังแต่จะฟุ่มเฟือยสร้างความเจริญยก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เศรษฐกิจให้รวดเร็วแต่เพียงอย่างเดียวเพราะผู้ที่มีอาชีพและฐานะเพียงพอที่จะพึ่งตนเองย่อมสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าและฐานะทางเศรษฐกิจขั้นสูงขึ้นไปตามลำดับได้ (สุเมธ ตันติเวชกุล. 2544)

การพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียงสำหรับเกษตรกรนั้นมีการปฏิบัติตามขั้นตอนทฤษฎีใหม่ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวซึ่งประกอบด้วยขั้นตอน 3 ขั้นตอน (สุเมธ ตันติเวชกุล. 2544)

1. ผลิตเพื่อใช้บริโภคในครัวเรือนในระดับชีวิตที่ประหยัดทั้งนี้ต้องมีความสามัคคีในท้องถิ่น
2. รวมกลุ่มเพื่อการผลิตการตลาดความเป็นอยู่สวัสดิการการศึกษาสังคมและศาสนา
3. ร่วมมือกับองค์กรภายนอกในการทำธุรกิจและพัฒนาคุณภาพชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง คือ “พอ” “พอประมาณ” “พอดี” ไม่เบียดเบียนคนอื่นต้องอยู่ในความสุจริตและที่สำคัญยึดวิถีชีวิตไทยไว้ให้ได้

นอกจากนี้ สุเมธ ตันติเวชกุล ยังได้แสดงถึงฐานคิดการพัฒนาเพื่อความพอเพียงไว้ดังนี้คือ

1. ยึดแนวพระราชดำริในการพัฒนา “เศรษฐกิจพอเพียง” ตามขั้นตอน “ทฤษฎีใหม่” ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
2. สร้าง “พลังทางสังคม” โดยการประสาน “พลังสร้างสรรค์” ของทุกฝ่ายในลักษณะ “พหุภาคี” อาทิภาครัฐองค์กรพัฒนาเอกชน ฯลฯ เพื่อใช้ขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาธุรกิจชุมชน
3. ยึด “พื้นที่” เป็นหลักและใช้ “องค์กรชุมชน” เป็นศูนย์กลางการพัฒนาส่วนภาคีอื่นๆ ทำหน้าที่ช่วยกระตุ้นอำนวยความสะดวกส่งเสริมและสนับสนุน
4. ใช้ “กิจกรรม” ของชุมชนเป็น “เครื่องมือ” สร้าง “การเรียนรู้” และ “การจัดการ” ร่วมกันพร้อมทั้งพัฒนา “อาชีพที่หลากหลาย” เพื่อเป็น “ทางเลือก” ของคนในชุมชนซึ่งมีความแตกต่างกันทั้งด้านเพศวัยการศึกษาความถนัดฐานะเศรษฐกิจ ฯลฯ
5. ส่งเสริม “การรวมกลุ่ม” และ “การสร้างเครือข่าย” องค์กรชุมชนเพื่อสร้าง “คุณธรรมจริยธรรม” และ “การเรียนรู้ที่มีคุณภาพ” อย่างรอบด้านอาทิการศึกษาสาธารณสุขการฟื้นฟูวัฒนธรรมการจัดการสิ่งแวดล้อม ฯลฯ
6. วิจัยและพัฒนา “ธุรกิจชุมชนครบวงจร” (ผลิต-แปรรูป-ขาย-บริโภค) โดยให้ความสำคัญต่อ “การมีส่วนร่วม” ของคนในชุมชนและ “ฐานทรัพยากรของท้องถิ่น” โดยควรริเริ่มพัฒนาจากวงจรธุรกิจขนาดเล็กในระดับท้องถิ่นสู่วงจรธุรกิจที่ใหญ่ขึ้นระดับประเทศและระดับต่างประเทศ
7. พัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่มี “ศักยภาพสูง” ของแต่ละเครือข่ายให้เป็น “ศูนย์การเรียนรู้ธุรกิจชุมชน” ที่มีข้อมูลข่าวสารธุรกิจนั้นๆอย่างครบวงจรพร้อมทั้งให้สถานศึกษาดูงานและฝึกอบรม

แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในทัศนะของ อภิชาติ พันธ์เสน (2544) ให้ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงคือความพอมีพอกินซึ่งความพอมีพอกินนี้ก็แปลว่าเศรษฐกิจพอเพียงนั่นเองดังที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงอธิบายความหมายในวันที่ 4 ธันวาคม 2541 ณ ศาลาดุสิดาลัยว่า “คำว่าพอเพียงมีความหมายกว้างขวางกว่าความสามารถในการพึ่งตนเองหรือความสามารถในการยืนบนขาของตนเองเพราะความพอเพียงหมายถึงการที่มีความพอคือมีความโลภน้อยก็เบียดเบียนคนอื่นน้อยถ้าประเทศใดมีความคิดนี้มีความคิดว่าจะอะไรต้องเพียงพอหมายความว่าพอประมาณชื่อตรงเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ไม่โลภอย่างมากคนเราก็อาจจะเป็นสุขพอเพียงนี้อาจจะมีมากอาจจะมีขอรูหุราได้แต่ว่าต้องไม่เบียดเบียนคนอื่น” ในที่สุดพระองค์ได้ทรงสรุปว่า “เศรษฐกิจพอเพียงนี้ก็แปลว่าความพอประมาณและความมีเหตุผล”

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่ชี้แนวทางการดำรงชีวิต ที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระราชดำรัสแก่ชาวไทยนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 เป็นต้นมาและถูกพูดถึงอย่างชัดเจนในวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2540 เพื่อเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของประเทศไทยให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนในกระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เศรษฐกิจพอเพียงมีบทบาทต่อการกำหนดอุดมการณ์การพัฒนาของประเทศ โดยปัญญาชนในสังคมไทยหลายท่านได้ร่วมแสดงความคิดเห็น อย่างเช่น ศาสตราจารย์ นายแพทย์ประเวศ วะสีศาสตราจารย์เสน่ห์ จามริก ศาสตราจารย์อภิชัย พันธเสน และศาสตราจารย์ฉัตรทิพย์ นาถสุภา โดยเชื่อมโยงแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเข้ากับวัฒนธรรมชุมชน ซึ่งเคยถูกเสนอก่อนหน้าโดยองค์กรพัฒนาเอกชนจำนวนหนึ่งนับตั้งแต่พุทธทศวรรษ 2520 และได้ช่วยให้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางในสังคมไทย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิในทางเศรษฐกิจและสาขาอื่น ๆ มาร่วมกันประมวลและกลั่นกรองพระราชดำรัสเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อบรรจุในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 และได้จัดทำเป็นบทความเรื่อง "ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" และได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาขอพระราชทานพระบรมราชวินิจฉัย เมื่อวันที่ 22 ตุลาคม พ.ศ. 2542 โดยทรงพระกรุณาปรับปรุงแก้ไขพระราชทานและทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำบทความที่ทรงแก้ไขแล้วไปเผยแพร่เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนประชาชนโดยทั่วไป เมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2542 ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนี้ได้รับการเชิดชูเป็นอย่างสูงจากองค์การสหประชาชาติ ว่าเป็นปรัชญาที่มีประโยชน์ต่อประเทศไทยและนานาประเทศ และสนับสนุนให้ประเทศสมาชิกยึดเป็นแนวทางสู่การพัฒนาแบบยั่งยืน โดยมีนักวิชาการและนักเศรษฐศาสตร์หลายคนเห็นด้วยกับแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง แต่ในขณะเดียวกัน บางสื่อได้มีการตั้งคำถามถึงการยกย่องขององค์การสหประชาชาติ รวมทั้งความน่าเชื่อถือของรายงานศึกษาและทำที่ขององค์การแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง จากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งได้พระราชทานในโอกาสต่าง ๆ ทรงชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 25 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปใน “ทางสายกลาง” โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันโลกยุคโลกาภิวัตน์ “ความพอเพียง” หมายถึง

ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ไม่ให้มีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งจากภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัย ความรอบรู้ ความรอบคอบและความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผน และการดำเนินการทุกขั้นตอน ขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะ เจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์ สุจริต และ ให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้เกิดความสมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านวัตถุ ด้านสังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

ประเวศ วะสี (2541) กล่าวถึง “เศรษฐกิจพอเพียง” หมายถึง พอเพียงอย่างน้อย 7 ประการ ได้แก่

1. พอเพียงสำหรับทุกคน ทุกครอบครัว ไม่ใช่เศรษฐกิจแบบทอดทิ้งกัน
2. จิตใจพอเพียง ทำให้รักและเอื้ออาทรคนอื่นได้
3. สิ่งแวดล้อมพอเพียง การอนุรักษ์และเพิ่มพูนสิ่งแวดล้อม
4. ชุมชนเข้มแข็งพอเพียงการรวมตัวกันเป็นชุมชนที่เข้มแข็งจะสามารถแก้ปัญหาได้
5. ปัญญาพอเพียง มีการเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติและปรับตัวได้อย่างต่อเนื่อง
6. พื้นฐานวัฒนธรรมพอเพียง
7. ความมั่นคงพอเพียง

กล่าวโดยสรุปได้ว่า เศรษฐกิจพอเพียง ก็คือ เมื่อทุกอย่างพอเพียงทำให้เกิดความสมดุลและ ยั่งยืน เกิดความเชื่อมโยงทุกเรื่องเข้าด้วยกันได้ จึงถือได้ว่าเป็นเศรษฐกิจพอเพียง และเศรษฐกิจทาง สายกลาง

2.1.4 การดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจ

การปฏิบัติหรือการยึดถือปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิต นั้น กลุ่มพัฒนากรอบแนวคิดทางทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (2546: 31-45) ได้ กล่าวถึงแนวทางในการปฏิบัติและผลที่คาดว่าจะได้รับของการยึดถือปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน การดำเนินชีวิตไว้น่าสนใจว่า เพื่อให้เกิดความสมดุลและความพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงที่ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้ เป็นอย่างดี การนำเอาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้จะทำให้เกิดทั้งวิถีการพัฒนาและ ผลของการพัฒนาที่สมดุลและพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงกล่าวคือ ความพอเพียงเป็นทั้งวิธีการที่ คำนึงถึงความสมดุล พอประมาณอย่างมีเหตุผลและการสร้างภูมิคุ้มกันที่เหมาะสม ในขณะเดียวกัน ก็ นำไปสู่ผลของการกระทำที่ก่อให้เกิดความสมดุลและพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลง

ความสมดุล และความพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลง หมายถึง ความสมดุลในทุกด้าน ทั้งด้าน เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี ในขณะเดียวกันความสมดุลของการกระทำทั้ง เหตุและผลที่เกิดขึ้นในมิติของเวลา ก็จะนำไปสู่ความยั่งยืนของการพัฒนาหรือความดำรงอยู่อย่าง

ต่อเนื่องของทุนในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม ทุนทางสิ่งแวดล้อมและทุนทางภูมิปัญญาและวัฒนธรรม ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ความพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางต่อผลกระทบด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอก ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานหลักปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเมื่อประเทศไทยประสบปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจในปี พุทธศักราช 2540 โดยทรงชี้ให้เห็นถึงแนวทางการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสเนื่องในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม ปี พุทธศักราช 2541 ว่า (มูลนิธิชัยพัฒนา. 2553)

“...การจะเป็นเสือนั้นไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่เรามีเศรษฐกิจแบบพอมีพอกิน แบบพอมีพอกินนั้นหมายความว่า อุ้มชูตัวเองได้ ให้มีพอเพียงกับตนเอง ความพอเพียงนี้ไม่ได้หมายความว่าทุกคนครีวจะต้องผลิตอาหารของตัวเอง จะต้องทอผ้าใส่เอง อย่างนั้นมันเกินไป แต่ว่าในหมู่บ้านหรือในอำเภอ จะต้องมีความพอเพียงพอสมควร บางสิ่งบางอย่างผลิตได้มากกว่าความต้องการก็ขายได้ แต่ขายในที่ ไม่ห่างไกลเท่าไร ไม่ต้องเสียค่าขนส่งมากนัก...”

“...เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง คำว่าเศรษฐกิจพอเพียงนี้ไม่มีในตำรา ไม่เคยมีระบบเศรษฐกิจพอเพียง มีอย่างอื่นแต่ไม่ใช่คำนี้ ปีที่แล้วพูดว่า เศรษฐกิจพอเพียง เพราะหาคำอื่นไม่ได้และได้พูดอย่างหนึ่งว่า เศรษฐกิจพอเพียงนี้ให้ปฏิบัติเพียงครั้งเดียวคือไม่ต้องทั้งหมด หรือแม้จะเศษหนึ่งส่วนสี่ก็พอ ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง และทำได้เพียงเศษหนึ่งส่วนสี่ก็พอนั้นไม่ได้แปลว่าเศษหนึ่งส่วนสี่ของพื้นที่ แต่เศษหนึ่งส่วนสี่ของการกระทำ...”

พระราชดำรัสเนื่องในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษาเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม ปีพุทธศักราช 2548 ความว่า

“...ถ้าทุกคนเลื่อมใสว่าจะต้องพอเพียงก็ปฏิบัติเถิด ถ้าปฏิบัติเศรษฐกิจพอเพียงมันใช้ได้จริงๆ ไปได้จริงๆ แต่ว่าอาจจะไม่สบาย...” (จุมพล สุขเกื้อ. 2550: 12)

จากพระราชดำรัสจะเห็นได้ว่า ในสายพระเนตรของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงกว้างไกลและได้ทรงทดลองในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแล้วเห็นว่าการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใคร ๆ ก็สามารถนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้ โดยการเริ่มต้นที่ตัวเองก่อนและขยายความเข้าใจไปยังคนรอบข้าง ตลอดจนบริษัท ห้างร้าน สถาบันต่าง ๆ ทั้งนอกภาคการเกษตรและในภาคการเกษตร ก็ยังสามารถนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงดังกล่าวไปปฏิบัติเพื่อดำรงชีวิตและพัฒนาธุรกิจการค้าได้จริง

หลักการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต้องคำนึงถึงอะไรบ้าง การดำเนินชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงหลักการ 3 ประการ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี โดยการดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ดีจะต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไข ความรู้ และ

คุณธรรม ตลอดจนต้องเป็นคนดี มีความอดทนและมีความพากเพียร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความพอประมาณ หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับการดำรงชีวิต การดำเนินธุรกิจอย่างพอเพียงตามความสามารถและศักยภาพของคนที่อยู่และต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลที่เหมาะสมตลอดจนพึงนึกถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีเป็นการเตรียมความพร้อม รวมทั้งความรู้ที่จะรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล เพื่อป้องกันและลดความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลง การปฏิบัติตนตามแนวทางของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยร่วมปฏิบัติในสิ่งง่าย ๆ ดังนี้

1. ยึดหลักประหยัด ตัดทอนค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นทุกด้าน ลดละความฟุ่มเฟือยในการดำรงชีวิต
2. ประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง สุจริต แม้จะตกอยู่ในภาวะขาดแคลนในการดำรงชีพ
3. ละ ลด เลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์ที่รุนแรงและไม่ถูกต้อง
4. ไม่หยุดนิ่งที่จะหาทางให้ชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ โดยชวนช่วยหาความรู้ให้เกิดรายได้เพิ่มพูนจนถึงขั้นพอเพียง
5. ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี ละ เลิกสิ่งชั่วร้ายให้หมดสิ้นไป

การดำเนินชีวิตตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะเกิดผลโดยนำไปสู่การดำรงชีวิตที่สมดุล มีความสุขตามอัตภาพ การพัฒนาเศรษฐกิจของตนเองและประเทศชาติให้มั่นคงและเกิดการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยความเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน

นอกจากนี้ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่ได้ปฏิเสธการเป็นหนี้สิน การกู้ยืมเงิน แต่เน้นการบริหารความเสี่ยง คือ แม้ว่าจะกู้ยืมเงินมาลงทุน ก็เพื่อดำเนินกิจการที่ไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยงมากเกินไป แนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่ได้ห้ามไม่ให้ลงทุนหรือขยายธุรกิจ แต่เน้นให้ทำธุรกิจที่ไม่ให้เสี่ยงมากเกินไปควรลงทุนให้เหมาะสมกับธุรกิจของตน (ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. 2553)

การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้นต้องมีเงื่อนไขที่อาศัยความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน ซึ่งบัณฑิต อ่อนคำ (2542: 39-45) ได้ให้ความเห็นที่เกี่ยวข้องว่า ประสบการณ์การทำงานที่ผ่านมานั้นในองค์กรพัฒนาเอกชนนั้น มีส่วนเกี่ยวข้องกับแนวคิดรวมถึงการปฏิบัติเรื่องระบบของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่มากนักน้อย โดยพิจารณาจากกิจกรรมบางกิจกรรมที่มีการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ขณะปฏิบัติงานในองค์กรพัฒนาเอกชน (Non-government organization: NGO) อันได้แก่

1. การกระทำกิจกรรมใด ๆ ก็ตาม เพื่อตอบสนองต่อการอยู่รอดของชีวิต ระยะแรกจะเริ่มกิจกรรมที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการจำเป็นของประชาชนอย่างเร่งด่วน ประกอบกับเป็นกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชนมากที่สุด ดังนั้น จึงมีการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อมุ่งให้เกิดการเชื่อมโยงเข้ากับธนาคารพาณิชย์ จัดตั้งกลุ่มธนาคารข้าวเพื่อให้มีผู้ถือหุ้นตามหลักเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ หรือการจัดตั้งร้านค้าประจำหมู่บ้าน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเชื่อมโยงเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประชาชนเข้ากับระบบตลาด แนวคิดดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า องค์กรพัฒนาเอกชนมุ่งใช้ประโยชน์จากกิจกรรมทั้ง 3 ประการ เพื่อเชื่อมโยงให้ประชาชนมีความสัมพันธ์กับระบบตลาดและหันเหความสนใจของประชาชนให้ดำรงชีวิตแบบพึ่งตนเองเป็นหลัก

ธนาคารข้าวที่องค์กรพัฒนาเอกชนจัดตั้ง เป็นการริเริ่มแก้ปัญหาความอยู่รอดของประชาชน โดยเริ่มจากการฟื้นฟูคุณค่าเดิม ๆ ของชุมชนไทย ได้แก่ การแบ่งปัน และการให้ความร่วมมือ มีความสามัคคีกันในชุมชน เช่นเดียวกับกลุ่มออมทรัพย์ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อป้องกันการกู้ยืมเงินที่มีอัตราดอกเบี้ยสูงจากกลุ่มนายทุน ซึ่งจะเรียกกลุ่มออมทรัพย์นี้ว่า “กลุ่มสัจจะ” อันแสดงให้เห็นถึงการให้คำสัญญาให้คำสัตย์ว่าจะอดออม ไม่ฟุ่มเฟือยกับการใช้จ่ายในชีวิตประจำวันนั่นเอง นอกจากนี้ เจือใจในการกู้ยืมเงินในกลุ่มสัจจะนั้น ก็มีจุดประสงค์เพียงให้สมาชิกนำไปเพื่อตอบสนองความจำเป็นของครอบครัวเท่านั้น กิจกรรมดังกล่าวจึงเข้าข่ายของการดำรงชีพตามแบบปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีได้

2. การกระทำกิจใด ๆ ก็ตามเพื่อให้เกิดการพึ่งตนเอง กิจกรรมประเภทนี้มักจะมีการส่งเสริมออกมาในรูปแบบที่หลากหลายแตกต่างกันไป เป็นกิจกรรมที่มุ่งลดการพึ่งพิงตลาดในการผลิต เช่น การจัดตั้งธนาคารกระป๋องหรือธนาคารควาย เพื่อลดการพึ่งพิงเทคโนโลยีสมัยใหม่และปุ๋ยเคมี ที่รังแต่จะทำให้เกษตรกรต้องเสียเงินไปกับการซื้อวัตถุดิบต่าง ๆ เหล่านั้นมาใช้เพื่อการผลิตพืชผลหรือการทำการเกษตรแบบผสมผสาน อันมีจุดประสงค์เพื่อการดำรงชีพตามแบบปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงดังต่อไปนี้

2.1 การปลูกจิตสำนึก เพื่อให้เกิดความสำนึกที่จะเปลี่ยนรูปแบบการผลิตจากเชิงพาณิชย์มาเป็นการผลิตเพื่อการมีชีวิตรอดและนำออกขายเมื่อมีส่วนเกินจากการเก็บไว้บริโภคเกิดขึ้น

2.2 ใช้แรงงานในครอบครัวเป็นทุนสำคัญและใช้ปุ๋ยคอกแทนการใช้ปุ๋ยเคมีในการเพาะปลูกพืชผล

2.3 การป้องกันชีวิตความเป็นอยู่จากพลังตลาด โดยเกษตรกรสามารถรอเวลาที่พืชผลผลิตเมื่อมีราคาสูงขึ้นได้ เนื่องจากเกษตรกรไม่มีความจำเป็นที่จะต้องรีบจำหน่ายส่วนเกินจากการเพาะปลูกพืชสำหรับการบริโภคในครอบครัวให้แก่บุคคลอื่นแต่อย่างใด

2.4 การมีชีวิตที่สมถะ เรียบง่าย ไม่ฟุ้งเฟ้อและไม่ฟุ่มเฟือย ซึ่งจะเห็นได้ว่าแนวคิดเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวคิดที่เอื้อประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนในชนบทเป็นอย่างมาก

จากข้อมูลข้างต้นทำให้มองเห็นโดยภาพรวมได้ว่า การจะดำเนินชีวิตตามแบบปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้น สำคัญอยู่ที่ความพึงพอใจในสิ่งที่ตนเป็น พอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ ไม่ยึดติดกับวัตถุนิยมใดๆ สิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นแนวทางที่เอื้อประโยชน์และเหมาะสมต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนชาวไทย ซึ่งส่งผลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ยืนยาวและมั่นคงได้

ประเวศ วะสี (2542: 4-6) นักวิชาการอีกท่านหนึ่งที่ทำการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการดำรงชีวิตตามแบบปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งได้เสนอแนวคิดของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ไว้ว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่ได้หมายถึง การไม่เกี่ยวข้องกับใคร ไม่ค้าขาย ไม่ผลิต และไม่เกี่ยวข้องกับเชิงพาณิชย์ แต่หมายถึงความพอเพียงอย่างน้อย 7 ประการดังนี้

1. พอเพียงสำหรับทุกคน ทุกครอบครัว ไม่ทอดทิ้งกัน
2. จิตใจพอเพียง สามารถที่จะรักและเอื้ออาทรต่อผู้อื่นได้และเสียสละเป็น
3. สิ่งแวดล้อมพอเพียง ได้แก่ การรู้จักที่จะอนุรักษ์และเพิ่มพูนสิ่งแวดล้อมรอบตัวเพื่อให้เอื้อประโยชน์ต่อการยังชีพและทำมาหากินในชีวิตประจำวันได้ เช่น การทำเกษตรแบบผสมผสาน เป็นต้น
4. ชุมชนเข้มแข็งพอเพียง คือ การที่ชุมชนสามารถรวมตัวกัน มีความสามัคคีต่อกันเพื่อสร้างความเป็นปึกแผ่นมั่นคง รวมตัวกันเป็นชุมชนที่มีความเข้มแข็ง ซึ่งจะทำให้สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ง่ายส่งผลให้ชีวิตมีความสุขและมีคุณภาพที่ดี

5. ปัญญาพอเพียง มีการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ร่วมกัน และสามารถปรับตัวต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างต่อเนื่อง

6. อยู่บนพื้นฐานวัฒนธรรมพอเพียง คือการที่กลุ่มชนมีวิถีการดำเนินชีวิตที่สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและรากฐานทางวัฒนธรรมของตน ซึ่งการดำเนินชีวิตภายใต้รูปแบบของการมีวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับตนนั้น จะไม่ก่อให้เกิดผลกระทบใด ๆ ที่ร้ายแรงต่อคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของตนได้ เนื่องจากสิ่งเหล่านั้นล้วนแต่เอื้อประโยชน์ต่อครองชีวิตของตนทั้งสิ้น

7. มีความมั่นคงในชีวิตพอเพียงไม่ใช่ুবวาบ เดี่ยวจนเดี่ยวยวย เดี่ยวมีเดี่ยวไม่มี เพราะสิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อความมั่นคงทางจิตใจของมนุษย์เราทั้งสิ้น เมื่อใดก็ตามที่มนุษย์เรามีความมั่นคงในชีวิตพอเพียงก็จะส่งผลให้เป็นบุคคลที่มีสุขภาพจิตดี สามารถอดทนต่อสภาวะที่เกิดขึ้นและผันผวนได้เป็นอย่างดี ดังนั้นปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มั่นคงจึงทำให้มนุษย์เรามีคุณภาพชีวิตที่ดีมีสุขภาพจิตที่ดีได้

จะเห็นได้ว่าการดำเนินชีวิตตามแบบปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงหรือเศรษฐกิจสายกลางเป็นการเชื่อมโยงทุกสิ่งเข้าด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจ จิตใจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม เชื่อมโยงกับความเป็นประชาสังคม ก่อให้เกิดความเข้มแข็งภายในชุมชนได้ ความเชื่อมโยงของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถสรุปในภาพรวมทั้งเรื่องของแนวคิด หลักการ เงื่อนไข และเป้าประสงค์ที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องกันอย่างลึกซึ้ง เป็นแนวทางในการปฏิบัติได้อย่างชัดเจน ซึ่งตามหลักปรัชญานั้นเราเชื่อได้ว่าเป็นประสบการณ์ที่มีการสั่งสม ทดลองปฏิบัติ มีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้สอดคล้องและอธิบายได้ในทุกๆ สถานการณ์และมีความเชื่อสูงสุดว่าจะนำมาเป็นแบบในการดำเนินชีวิตได้ในทุกระดับ ทุกสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินตามแนวทางของหลักปรัชญาว่าจะสามารถนำพาให้ชีวิตและองค์การพหุในภาพรวมดำเนินไปอย่างมีความพอประมาณ มีเหตุผลผลและมีภูมิคุ้มกันในตนเองที่ดีพอในการที่จะพัฒนาก้าวไปอย่างมั่นคง ยึดหลักของพื้นฐานองค์ความรู้คู่คุณธรรมและความเพียรในการพัฒนาที่มีความเชื่อมโยงกันในวิถีชีวิต เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเมืองเกิดความสมดุลความมั่นคง ความเป็นธรรมและความยั่งยืนพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

รอบด้านดังภาพสรุปปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการสัมภาษณ์คุณแสนหมั่น อินทรไชยา (2561) ซึ่งเป็นผู้นำและปราชญ์ชุมชน พอเพียง คือ การใช้ชีวิตแบบพอมีพอกิน ไม่สร้างความสะดวกสบายให้คนอื่น มีความสุขกับชีวิตที่เป็นอยู่ มีน้อยใช้น้อย มีมากใช้น้อย รู้จักแบ่งปันให้คนอื่น ใช้ชีวิตไม่ประมาท รอบคอบ รู้จักเก็บออม มีคุณธรรมในการใช้ชีวิต มีเหตุผลมีปัญญาในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เมื่อเราพอเพียงแล้ว สามารถช่วยเหลือผู้อื่นได้ ทำวันนี้ให้ดีที่สุด ตั้งมั่นในการทำงานที่กำลังทำไม่ว่าจะเกิดอะไรขึ้น นายแสนหมั่น อินทรไชยา ได้บวชเรียนมาตั้งแต่อายุ 13 ปี โดยได้รับการสั่งสอนให้ใช้หลักธรรมในการดำเนินชีวิต ต่อมามารดาป่วยจึงต้องลาสิกขาบาทมาดูแลมารดาและน้อง ต่อเมื่อมารดาเสียชีวิตจึงได้รับช่วงดูแลน้อง โดยประกอบอาชีพทำนา แต่เนื่องจากเป็นผู้ที่มีฝีมือในด้านช่างไม้ จึงได้ทำการก่อสร้างบ้านให้แก่ผู้ไม่มีที่อยู่อาศัย โดยไม่คิดมูลค่า พร้อมทั้งได้ฝึกให้คนในหมู่บ้านมีความรู้ด้านช่างไม้จนเป็นที่รักของผู้คน ในชุมชน ต่อมาเกิดวิกฤตกับชีวิตเนื่องจากนาล่ม จากอุทกภัยจึงต้องเข้ากรุงเทพฯ มารับจ้างเป็นเวลากว่า 2 ปี เมื่อใช้หนี้สินหมดจึงกลับ สู่บ้านเกิดอีกครั้ง เพื่อเริ่มต้นชีวิตใหม่และเริ่มต้นทำการเกษตรผสมผสาน คุณแสนหมั่นเป็นผู้ที่ใฝ่รู้และได้รับการอบรมดูงานอย่างสม่ำเสมอ พร้อมทั้งได้นำความรู้ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้จนเป็นแบบอย่างของคนในชุมชน ต่อมาได้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ในหมู่บ้านเพื่อให้คนในชุมชน มีงานทำไม่ต้องออกไปหางานทำที่อื่น และปัจจุบันได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารกิจกรรมของกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน และได้รับเลือกเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลถ่อนนาลับ คุณแสนหมั่น ได้ยึดหลักคุณธรรม 5 ประการ ได้แก่

1. มีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง
2. มีความเสียสละเพื่อส่วนรวม
3. มีความรับผิดชอบร่วมกัน
4. มีความเห็นอกเห็นใจกัน
5. มีความไว้วางใจกัน

นอกจากนี้ คุณแสนหมั่น อินทรไชยา ยังมีความมุ่งมั่นในการแสวงหาความรู้โดยได้เข้ารับการศึกษอบรมในทุกอย่างตามแต่จะมีโอกาส และเมื่อได้รับการฝึกอบรมแล้วกลับมาก็ได้ นำความรู้มาปรับใช้และบอกกับชุมชนโดยการออกเสียงตามสายในหมู่บ้านทุกเช้าเพื่อเผยแพร่ให้คนอื่น ๆ และชักชวนให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมสำหรับ ครอบครัวของคุณแสนหมั่นนั้น มีสมาชิกอยู่ด้วยกัน 4 คน ภายในครอบครัวมีการเอาใจ ใส่กันอบอุ่น ไม่ทะเลาะวิวาท ไม่ติดการพนัน และไม่ดื่มเหล้า มีการปรึกษาพูดคุยกัน รู้จักการให้อภัยกัน พ่อแม่ไม่เคยจัดงานวันเกิดให้ลูก แต่จะพาลูกเข้าวัดทำบุญทุกปี ปัจจุบันบุตรสาวคนสุดท้องได้สำเร็จ ปริญญาตรีกลับมาทำงานเป็นพี่เลี้ยงเด็ก ในศูนย์เด็กเล็ก และช่วยทำบัญชีในกลุ่มต่างๆ เนื่องจากจบปริญญาตรีสาขาบัญชีจากมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ส่วนบุตรชายคนโตปัจจุบันศึกษาในระดับ ปวส. ที่วิทยาลัยเทคนิคอุดรธานี สาเหตุที่เรียนล่าช้า เนื่องจากให้โอกาสน้องได้ศึกษาให้สำเร็จเสียก่อน คุณแสนหมั่นเป็นผู้นำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง พึ่งตนเองได้ โดยได้หาแนวทางที่จะช่วยให้คนในชุมชนมีงานทำ ทำให้คนในชุมชนมีวินัยในการเงิน รู้จักออมและ

จัดการอย่างเป็นระบบโดยมีธนาคารชุมชนเป็นศูนย์กลางในการดำเนินงานและเรียนรู้ทำให้เกิดการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หมุนเวียนเงินในชุมชน สอนให้คนในชุมชนรู้จักการแบ่งปัน มีน้ำใจไมตรีกันภายในชุมชน สอนให้คนในชุมชนใช้สติปัญญาในการดำเนินงานและร่วมกับคนในชุมชนจัดทำแผนชุมชน ในเรื่องของการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างพอเพียงนั้น คุณแสนหมั่นร่วมกับชุมชนจัดตั้งกฎระเบียบหมู่บ้าน เช่น ห้ามตัดต้นไม้ ห้ามจับสัตว์ใน ที่หวงห้ามของหมู่บ้านหากผู้ใดฝ่าฝืนจะถูกปรับ 2,000 บาท ทำให้เยาวชนได้ซึมซับเอากฎระเบียบของหมู่บ้าน จนเกิดเป็นจิตสำนึกในการอนุรักษ์ธรรมชาติตั้งแต่เด็ก ๆ และได้ปฏิบัติตามสืบทอดกันมา คุณแสนหมั่นมองเห็นว่าพืชสมุนไพรเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในชุมชน จึงมีการชักชวนคนในหมู่บ้านมาร่วมกันจัดตั้งกลุ่มสวนสมุนไพรขึ้น โดยให้คนในชุมชนมาร่วมปลูกสมุนไพรปีละ 4 ครั้ง นอกจากนี้ ยังนำทรัพยากรที่เหลือใช้ในชุมชนมาสร้างความคุ้มค่าโดยนำมาทำน้ำหมักชีวภาพและทำปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพอัดเม็ด และได้ส่งเสริมให้เยาวชนในหมู่บ้านได้รู้จักกับวัฒนธรรมภูมิปัญญา ซึ่งเป็นวัฒนธรรมของคนในหมู่บ้านและสืบทอดให้คงอยู่กับชุมชน มีการจัดตั้งกลุ่มพิณแคนแดนภูไทให้ลูกหลานได้สืบทอด คุณแสนหมั่น มีแนวคิดว่าการพัฒนาคุณภาพชีวิตนั้นควรเริ่มต้นจากตนเองก่อน และพัฒนาตนเองอย่างมีคุณภาพขึ้นเรื่อย ๆ จนชีวิตมีอยู่ มีกิน มีใช้ มีออม สมาชิกครอบครัวมีความสุข เมื่อครอบครัวซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสังคม มีความสุขแล้ว จึงขยายผลสู่คนอื่นและชุมชน โดยใช้ความรู้ความสามารถที่มี และจิตใจที่เป็น คุณธรรม มุ่งแบ่งปันทำงานอย่างต่อเนื่องและทำประโยชน์ให้ชุมชนจนชุมชนมีความเข้มแข็ง เป็นผู้ขยายผลการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปประยุกต์ ซึ่งคุณแสนหมั่นได้ใช้เศรษฐกิจพอเพียงมาตั้งแต่ปี 2513 เพราะได้เห็นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎร ซึ่งเป็นการจุดประกายให้อยากช่วยพระองค์ อีกแรงหนึ่ง ทำให้ปัจจุบันได้เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์อยู่ตลอดเวลา โดยได้มีประชาชนจากทุกภาค ของประเทศมาศึกษาดูงานแผนชุมชน กิจกรรมกลุ่มต่าง ๆ ที่มีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งตนเองได้โดยไม่ต้องรอนงบประมาณจากภาครัฐ ผลจากการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่งผลให้ครอบครัว คุณแสนหมั่นทุกวันนี้มีอาหารเหลือกิน และมีเงินเหลือเก็บ ทั้งยังสามารถสร้างประโยชน์ให้ชุมชนได้เป็นอย่างมาก ทำให้ชุมชนถ่อนนาลับเป็นชุมชนที่มีความเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้ ทั้งยังเป็นแบบอย่างให้กับชุมชนอื่น ๆ ได้นำรูปแบบไปประยุกต์ใช้กับชุมชนของตนให้เกิดประโยชน์ต่อไป

2.2 การพัฒนาอย่างยั่งยืนในชุมชนชนบทไทย

United Nation Population Fund Activities (UNFPA) ได้รวบรวมความหมายของการพัฒนาแบบยั่งยืนไว้ (เกื้อ วงศ์บุญสิน. 2558: 71 – 72) หมายถึง การพัฒนาที่ตรงกับความต้องการตามความจำเป็นในปัจจุบัน โดยสามารถรองรับความต้องการ และ หรือ ความจำเป็นที่จะเกิดแก่ชนรุ่นหลัง ๆ ด้วย ทั้งนี้มาตรฐานการครองชีพที่เลยขีดความจำเป็นขั้นพื้นฐานต่ำสุด จะยั่งยืนต่อเมื่อมาตรฐานการบริโภคในทุกหนทุกแห่งคำนึงถึงความยั่งยืนในระยะยาว (Long-term sustainability)

รวมถึงครอบคลุมมาตรการรักษามรดกทางทรัพยากรที่จะตกกับชนรุ่นหลัง โดยอย่างน้อยให้ได้มากพอ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ๆ กับที่ชนรุ่นปัจจุบันได้รับมา และเป็นการพัฒนาที่กระจายประโยชน์ของความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจได้อย่างทั่วถึง ตลอดจนเป็นการพัฒนาที่ปกป้องสิ่งแวดล้อมทั้งในระดับท้องถิ่นและในระดับโลก โดยรวมเพื่อชนรุ่นหลังและเป็นการพัฒนาที่ทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้นอย่างแท้จริงการพัฒนาอย่างยั่งยืนจึงเป็นการทำให้คุณภาพของชีวิตมนุษย์ดีขึ้นภายในระบบนิเวศวิทยาที่สามารถจะรองรับการดำเนินชีวิตได้ต่อไป ในลักษณะดังกล่าว “เศรษฐกิจ แบบยั่งยืน” (Sustainable economy) คงต้องเป็นเศรษฐกิจที่ธำรงรักษาแหล่ง ทรัพยากรธรรมชาติของตนไว้ได้โดยเศรษฐกิจแบบนี้จะยังคงสามารถพัฒนาควบคู่ไปกับการ รักษาแหล่งทรัพยากร ได้ต่อไปด้วยการปรับตัว และโดยอาศัยการยกระดับความรู้ ปรับปรุง องค์กร ตลอดจนปรับประสิทธิภาพทางเทคนิคและเชี่ยวชาญจากความหมายของการพัฒนาแบบยั่งยืนนั้น เป็นแนวคิดที่อยู่บนพื้นฐานของหลักการที่เรียกว่า “ความยุติธรรมระหว่างชน 2 รุ่น (Intergenerational equity) กล่าวคือ เมื่อพิจารณาจากความหมายของการพัฒนาแบบยั่งยืนนั้นสามารถกล่าวถึงการ ครอบคลุมประเด็น 2 ลักษณะ คือ

ลักษณะแรก เน้นเรื่องความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจแบบมีขีดจำกัด โดยมุ่งเน้นวิถีชีวิตของประชาชนที่มีเศรษฐกิจพอเพียง สามารถอยู่ได้ท่ามกลางกระแสวิกฤต เศรษฐกิจหรือเศรษฐกิจที่ปั่นป่วน โดยวิถีชีวิตของลักษณะแรกนั้น คือ “เน้นหลักความพอดี” และการตอบสนองต่อความจำเป็นพื้นฐานเท่าที่จำเป็น

ลักษณะที่สอง คือ เน้นเรื่องการอนุรักษ์ธรรมชาติหรือทรัพยากรธรรมชาติ เพราะธรรมชาติไม่ได้มีไว้เพื่อให้มนุษย์นำไปใช้ได้อย่างฟุ่มเฟือยและล้างผลาญ วิถีชีวิตของการรักษาและอนุรักษ์ทรัพยากร คือ การใช้สอยให้คุ้มค่าและใช้ให้น้อยลง อย่างไรก็ตามประเด็นนี้ กำลังเป็นที่น่าสนใจ (Curativeness) ของมวลหมู่ธรรมชาติเพราะความสัมพันธ์ระหว่าง ประชากร การใช้ทรัพยากรธรรมชาติ การเพิ่มประชากรและความเจริญทางด้านเทคโนโลยีขาดความสมดุล (Unequilibrium) อย่างไรก็ตามวิถีชีวิตของการพัฒนาแบบยั่งยืนควรที่จะสามารถพัฒนาได้อย่างน้อย 3 ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ สังคม นิเวศวิทยาวิถีชีวิตของการพัฒนาแบบยั่งยืนทางด้านเศรษฐกิจ พิจารณาจากการขยายตัวของระดับเศรษฐกิจแบบกึ่งอุตสาหกรรม กล่าวคือ เศรษฐกิจภายในครอบครัว การผลิตสินค้าที่คนภายในประเทศต้องการ โดยเฉพาะสินค้า บริโภคที่มีความสอดคล้องกันความจำเป็นพื้นฐาน และต้องมีความยุติธรรม ประชาชนโดยเฉพาะชนชั้นแรงงานจะต้องได้รับความ ยุติธรรมจากหน่วยงานของการผลิต (Production unit) คือนายทุนนั่นเองประการต่อมาคือคุณภาพ ในการผลิตอะไรก็ตามจะต้องได้มาตรฐานและมีประสิทธิภาพ จึงจะสามารถทำให้เศรษฐกิจของชาติอยู่รอดและสามารถแข่งขันต่อตลาดโลกได้กรณีตัวอย่างเช่น การส่งออกผลไม้ของประเทศไทย ซึ่งบางครั้งยังมีมาตรฐานต่ำเพราะยังขาดแคลน

กระบวนการคัดเลือกหมายถึงประสิทธิภาพของการคัดเลือกสินค้าจึงทำให้ผลไม้ไทยในตลาดโลก บางอย่างได้รับความนิยมลดลงวิถีชีวิตของการพัฒนาแบบยั่งยืนทางด้านสังคม มองสังคมเป็นการรวมตัวของบุคคลของวัฒนธรรม ฉะนั้น การพัฒนาที่ดีและ ยั่งยืนจะส่งผลต่อการดำรงอยู่ของสังคม ฉะนั้น วิถีชีวิตทางด้านนี้ต้องมีทิศทางการดำเนินงาน โดยพิจารณาจาก สี่ด้านคือ อำนาจ การเอกลาสนนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มีส่วนร่วมเสถียรภาพทางด้านสังคม และอัตลักษณ์ โดยอำนาจ คือ อำนาจของสังคมที่ขัดเกลาสมาชิกในสังคมนวมทั้งต่อรองอำนาจบางประการจากสังคมที่เข้มแข็งและพัฒนาามากกว่า โดยเฉพาะอำนาจทางสังคมชนบทดูเหมือนจะได้รับการเล็งเห็นคุณค่าน้อยกว่าอำนาจทางสังคมเมือง ประการต่อมา คือ การมีส่วนร่วมการมีส่วนร่วมโดยหลักธรรมชาติ คือ การมีประชาธิปไตย ในการพัฒนาฐานรากของสังคม สมาชิกในสังคมจะต้องมีสิทธิที่จะ “ออกแบบ” สังคมด้วย ตนเองและมุ่งถึงความเจริญเติบโตของสังคมและประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ในด้านเสถียรภาพทางด้านสังคม ควรตระหนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเสถียรภาพทางด้านความปลอดภัยทางสังคมประการสุดท้าย คือ อัตลักษณ์ ซึ่งรวมถึงวิถีชีวิต แนวความคิด (Ideology) เพื่อการปฏิบัติ สังคมจะต้องไม่ถูกคุกคามจากสถานการณ์ข้อความรู้ (Situating knowledge) หรือวัฒนธรรมของ ต่างชาติโดยปราศจากฐานคติที่จะนำมาดัดแปลงให้เหมาะสมกับบริบทของตนเองวิถีวิทยาของการพัฒนาแบบยั่งยืนทางด้านนิเวศพิจารณาว่าเสถียรภาพระบบนิเวศนั้นคนในสังคมจะต้องตระหนักและเห็นคุณค่าของ สิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะการจัดระบบนิเวศให้มีความสมดุลกับความต้องการของคนในสังคม รวมทั้งสภาพของทรัพยากรและระบบนิเวศที่มีอยู่การสร้างเสถียรภาพระบบนิเวศสามารถทำได้โดยใช้นโยบายสิ่งแวดล้อมแบบป้องกันล่วงหน้า (Preventive environmental policy) ลำดับถัดมาคือ การบูรณะฟื้นฟู (Restoration of renewal) เป็นการช่วยเหลือและจัดการ ทรัพยากร การผลิตและสิ่งแวดล้อมที่ได้รับความเสียหายให้มีสภาพเหมือนเดิมหรือเทียบเท่าของเดิม ในการบูรณะฟื้นฟูต้องคำนึงถึงสมดุลธรรมชาติของทรัพยากรอื่นด้วยเพราะการเพิ่ม ทรัพยากรอย่างหนึ่งอาจมีผลเสียต่อทรัพยากรอย่างอื่นได้ประการสุดท้ายคือ การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้งาน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบางประเภทที่มีคุณสมบัติที่สามารถดัดแปลงโดยใช้เทคโนโลยีสามารถใช้ประโยชน์ได้หลายอย่าง เช่น การนำสิ่งอื่นมาใช้ทดแทน ทรัพยากรบางอย่างที่มีขีดจำกัดและหมดเปลืองไป เนื่องจากบูรณะหรือมีราคาแพง ควรหาทรัพยากรที่สามารถนำมาใช้ทดแทนได้ (ราตรี ภาวรา. 2550: 15 – 16) แต่ต้องถึงขีดจำกัด การพัฒนาแบบยั่งยืนของระบบนิเวศบางครั้งก็มีขีดจำกัดในการ นำมาพัฒนา โดยเฉพาะการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในจำนวนจำกัดจำเป็น ที่จะต้องใช้อย่าง ประหยัดและมีความเหมาะสมที่จำเป็นมาใช้ รวมถึงความหลากหลายทางด้านชีวภาพ วิถีวิทยาของการพัฒนาแบบยั่งยืน ทางด้านนี้จะต้องเน้นกระบวนการ ที่นำลักษณะทางด้านนิเวศวิทยาผสมผสานเพื่อให้เกิด ประโยชน์สูงสุดต่อคนในสังคมที่นำมาใช้พัฒนาการชุมชนชนบทไทยตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเมื่อพิจารณาการพัฒนาชุมชนชนบทไทยในช่วงเวลาที่ผ่านมา โดยใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นตัวกำหนดทิศทางการพัฒนาของประเทศ ซึ่งพอจะลำดับวิวัฒนาการช่วงเวลาของแต่ละแผนฯ ได้ดังนี้ (ดำรงค์ ฐานดี. 2552: 159-163) ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 และในฉบับที่ 2 (ระหว่างปี พ.ศ. 2510-2514) รัฐบาลต้องพึ่งพาเงิน จากต่างประเทศเพื่อใช้ในการลงทุนเพื่อการพัฒนา คือเป็นจำนวนร้อยละ 27.60 และ 13.90 ของเงิน ที่ใช้จ่ายในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทั้งสองตามลำดับนอกจากนี้การลงทุนจากต่างประเทศก็เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในขณะเดียวกัน

รัฐบาลเผด็จการก็ได้ใช้มาตรการเข้มงวดบีบบังคับมิให้เพิ่มค่าจ้างแรงงานเป็นเวลาติดต่อกันถึง 10 ปี เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปเผยแพร่

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และห้ามจัดตั้งสหภาพแรงงาน รวมทั้งไม่ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้น อันหมายถึงการปฏิเสศที่จะให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง ดังนั้นการพัฒนาจึงเป็นแบบสั่งการบังคับจากเบื้องบน (Top-down approach) ซึ่งประชาชน ส่วนใหญ่ของประเทศไม่ส่วนในการกำหนดอนาคตของตนเองได้เลยรัฐบาลอ้างว่าได้ดำเนินการพัฒนาชนบทโดยใช้กรมพัฒนาชุมชน สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท และกรมส่งเสริมการเกษตรเป็นเครื่องมือสำคัญ แต่วิธีการพัฒนานี้ก็เพียงเพื่อเป็นเขตพัฒนาขึ้นตามจังหวัดต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจังหวัดตามชายแดนเพื่อป้องกันการแทรกซึม และการก่อการร้ายของพวกคอมมิวนิสต์ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2515 - 2519) รัฐบาลได้เปลี่ยนนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมจากการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า มาเป็นการผลิตเพื่อการส่งออก (Export-oriented strategy) ทั้งนี้เพราะรัฐบาลมีความจำเป็นที่จะต้องหาเงินตราเข้าประเทศ ซึ่งสหรัฐอเมริกาได้ลดความช่วยเหลือลงมากภายหลังสงครามเวียดนาม เพื่อให้เป้าหมายบรรลุผล รัฐบาลไทยส่งเสริมให้มีการเพิ่มผลผลิตขึ้น ซึ่งเป็นเช่นเดียวกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520-2524) การมุ่งเน้นการเพิ่มผลผลิตและการส่งเสริมอุตสาหกรรมในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทั้ง 4 ฉบับ ดังกล่าวข้างต้น ได้ส่งผลสะท้อนให้เกิดความเหลื่อมล้ำของรายได้และความมั่งคั่งของคนในชาติอย่างเห็นได้ชัด และก่อให้เกิดปัญหาสังคมและการเมืองตามมาด้วยเหตุนี้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 จึงได้ลดเป้าหมายของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจให้ต่ำลง และได้มุ่งปรับปรุงโครงสร้างทางเศรษฐกิจเพื่อให้เกิดความสมดุลมากขึ้น

ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 รัฐบาลได้มุ่งพัฒนาโครงสร้างและการกระจายบริการทางสังคม รวมทั้งแก้ปัญหาความยากจนในเขตชนบทล้าหลังจุดประสงค์หลัก คือ การพัฒนาชนบทในพื้นที่ที่ยังไม่เคยได้รับผลพวงจากการพัฒนาที่ผ่านมาเพื่อให้ชุมชนเหล่านั้นสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ในอนาคตและพัฒนาชาวชนบทที่ยากจนให้เข้าสู่ระดับพหิมิพอกินและเพื่อให้สามารถก้าวไปสู่ขั้นการอยู่ดีกินดีขึ้นในระยะยาวต่อไป พื้นที่เป้าหมายมีรวม 216 อำเภอ 30 กิ่งอำเภอ ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือและภาคใต้สำหรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) มีเป้าหมาย คือการกำหนดให้การขยายตัวทางเศรษฐกิจโดยส่วนรวมเพิ่มสูงขึ้นให้ได้มากกว่าร้อยละ 5 โดยเฉลี่ยต่อปี โดยเน้นลักษณะของการขยายตัวที่จะสนับสนุนการสร้างงาน การกระจายรายได้และการรักษาคุณภาพทางเศรษฐกิจของประเทศให้มีโอกาสก้าวหน้าต่อเนื่องไปอย่างมั่นคง ธนวัฒน์ รัตนศักดิ์ (2552: 80-81) ได้อธิบายว่า แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) มีแนวคิดเช่นเดียวกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 และ 6 โดยได้เพิ่มมิติด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คุณภาพชีวิตและด้านสิ่งแวดล้อมโดยวัตถุประสงค์ของแผนเป็นการรักษาอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ให้มีความต่อเนื่องและมีเสถียรภาพ โดยใช้นโยบายการเงิน การคลัง การพัฒนาอุตสาหกรรม และเทคโนโลยีควบคู่กันไป และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) เริ่มมีแนวคิดที่

ให้ความสำคัญกับ คน โดยยึดให้คนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาประเทศ โดยการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นเอกสารถือเป็นเอกสารถือส่วนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เครื่องมือในการพัฒนาคน และมียุทธศาสตร์ในการเสริมสร้างศักยภาพของคน โดยชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองสำหรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ได้มุ่งที่จะแก้ปัญหาความยากจนและยกระดับคุณภาพชีวิตของคนส่วนใหญ่ทั้งประเทศให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และความอยู่ดีมีสุขของคนไทย โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นผู้นำในการพัฒนา โดยมียุทธศาสตร์ในการสร้างระบบบริหารจัดการที่ดี ให้เกิดขึ้นในทุกภาคส่วนของสังคม รวมถึงการเสริมสร้างรากฐานของสังคมให้เข้มแข็ง และการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจให้เข้าสู่ความสมดุลและยั่งยืนปัจจุบันประเทศไทยได้ใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) โดยมีแนวคิดสำคัญ คือ การมุ่งสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุข ภายใต้แนวปฏิบัติของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมียุทธศาสตร์การพัฒนาคคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมภูมิปัญญาและการเรียนรู้รวมถึงการสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศและยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ

กล่าวโดยสรุป ประเทศไทยมีลักษณะเป็นแบบรัฐกึ่งศักดินา-กึ่งทุนนิยมมานับตั้งแต่เปิดประเทศในปี พ.ศ. 2398 และกลายมาเป็นรัฐนายทุนในช่วงที่จอมพลแปลก พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี(ระหว่างปี พ.ศ. 2481-2487 และ พ.ศ. 2491-2500) ต่อมา จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ขึ้นปกครองประเทศ สังคมไทย มีแนวโน้มเป็นแบบรัฐทุนนิยมพึ่งพา ปัจจุบันอาจกล่าวได้ว่าอิทธิพลของชนชั้นปกครอง ซึ่งได้แก่ กลุ่มข้าราชการและตำรวจทหารระดับสูง กลุ่มเจ้าของที่ดินขนาดใหญ่และนายทุนพื้นเมือง กลุ่มนายทุนตัวแทนต่างชาติธนาคารและการเงิน และนายทุนต่างชาติ (ญี่ปุ่น สหรัฐฯ และชาวยุโรป) ได้มีอิทธิพลอยู่เหนือการกำหนดนโยบายของรัฐ ส่วนข้าราชการ นักวิชาการผู้เชี่ยวชาญการพัฒนาฯ ได้ประสานผลประโยชน์ของกลุ่มต่าง ๆ ของชนชั้นปกครองและบรรจู่ไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเมื่อพิจารณาลำดับพัฒนาการชุมชนชนบทไทยตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจะพบว่า ชุมชนชนบทไทยซึ่งประกอบด้วยประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศไม่มีโอกาสในการตัดสินใจกำหนดอนาคตของตนเอง (แม้ปัจจุบันภาคประชาชนจะมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมแต่ก็ไม่สามารถต้านทานความต้องการของกลุ่มอำนาจที่มีอยู่ในสังคมไทยได้) นอกจากต้องเป็นฝ่ายรับนโยบายที่เขียนไว้แล้วนำมาปฏิบัติตาม อย่างไรก็ตาม หากจะพิจารณากันอย่างละเอียดแล้วเป้าหมายการพัฒนาของประเทศไทย มิได้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเลยนับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 มาจนกระทั่งถึงปัจจุบัน ผู้วางแผนพัฒนาฯ ไม่ว่าจะเป็ข้าราชการระดับสูง นักธุรกิจ นักวิชาการและนักสังคมสงเคราะห์ที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็กรรมการในการสร้างแผนฯ นั้น จะย่ำถึงการทำให้ประเทศเกิดความทันสมัยด้วยการเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจให้เป็นแบบอุตสาหกรรมทุนนิยมให้ได้ และได้ใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เร่งรื้อให้เกิดการพัฒนาาระบบทุนนิยมไปยั้งทุกส่วนของประเทศ จวบจนปัจจุบันที่รัฐไทยได้ใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ประชาชน ชุมชน ก็ยังไม่สามารถ ที่จะพึ่งพาตนเองได้อย่างเข้มแข็งและยั่งยืน อันมาจากฐานคิดของภาครัฐที่มีต่อประชาชน ชุมชน และสังคมซึ่งรัฐเชื่อว่าการพัฒนาได้ก่อให้เกิดความอยู่ดีกินดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ดังนั้นแนวคิดนี้มีความเป็นเหตุเป็นผลตามแนวพุทธธรรมนั่นคือชื่อตรงและไม่โลภอย่างมาก ซึ่งต่างกับการมีเหตุผลตามแนวคิดตะวันตกที่เน้นประโยชน์ส่วนตนเป็นที่ตั้งโดยเชื่อว่าในที่สุดเมื่อทุกคนคำนึงถึงประโยชน์ส่วนตนสังคมโดยรวมก็จะได้รับประโยชน์ด้วยทั้งหมดนี้เป็น การอธิบายความมีเหตุผลแบบตะวันตกความพอประมาณคือจุดที่ดีที่สุดซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นจุดที่สูงที่สุดหรือต่ำสุด ภายใต้สถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง (Optimization) โดยสรุปถ้าหากจะดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงจะต้องประกอบด้วยการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม นั่นคือการที่เทคโนโลยีมีราคาไม่แพงแต่ถูกหลักวิชาการที่ขนาดการผลิตที่เหมาะสมสอดคล้องกับความสามารถในการบริหารจัดการไม่โลภเกินไปและไม่เน้นกำไรระยะสั้นเป็นหลักเน้นความซื่อสัตย์ สุจริตในการประกอบการไม่เอารัดเอาเปรียบผู้บริโภคและไม่เอารัดเอาเปรียบแรงงานหรือลูกจ้างและผู้จำหน่ายวัตถุดิบเน้นการกระจายความเสี่ยงในแง่ของการมีผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายและ/หรือมีความสามารถในการปรับเปลี่ยนผลผลิตและปัจจัยการผลิตได้ง่ายเน้นการบริหารความเสี่ยงต่ำ (Down side risk management) โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่ก่อให้เกิดหนี้จนเกินขีดความสามารถในการจัดการและเน้นการตอบสนองความต้องการของตลาดภายในท้องถิ่นตลาดในภูมิภาคตลาดภายในประเทศและตลาดต่างประเทศตามลำดับการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจกับพุทธ เศรษฐศาสตร์เพื่อแสดงให้เห็นว่าเมื่อก้าวถึงเศรษฐกิจพอเพียงก็จำเป็นต้องเข้าใจว่าเป็นแนวคิดทางเศรษฐกิจที่พัฒนามาจากพุทธธรรมหรือคำสอนของพระพุทธเจ้าเป็นพื้นฐานของวัฒนธรรมไทยซึ่งต่างจากแนวคิดเศรษฐศาสตร์ตะวันตกเมื่อรากความคิดดังกล่าวอยู่ในวัฒนธรรมไทยจึงมีความเป็นไปได้ที่จะก้าวถึงความสามารถในการนำเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมเพื่อที่จะช่วยให้เห็นภาพการประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมเพื่อที่จะช่วยให้เห็นภาพการประยุกต์ใช้แนวคิดดังกล่าว อย่างเป็นรูปธรรมยังได้อธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจพอเพียงและพุทธเศรษฐศาสตร์ว่า เศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ในเนื้อแท้ก็คือ “พุทธเศรษฐศาสตร์” จากการใช้แนวคิดในเรื่องความพอประมาณของเศรษฐกิจพอเพียงเชื่อมโยงกับคำสอนของ พระพุทธเจ้าเรื่อง “ทางสายกลาง” ซึ่งเน้นการใช้ปัญญาเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการผลิตพุทธ เศรษฐศาสตร์ซึ่งต่างจากเศรษฐศาสตร์กระแสหลักที่เน้นทุนเป็นปัจจัยการผลิตหลักโดยผลผลิตที่สำคัญของปัญญาก็คือ “ความสุขหรือลดความทุกข์ให้น้อยลง” และมีเป้าหมายสุดท้ายก็คือ การบรรลุ ภาวะ “นิพพาน”

หลักของเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งเน้นความพอประมาณหรือทางสายกลางจึงหมายถึงการบริโภค พอประมาณเพื่อไม่ให้เกิดความทุกข์ทรมานขณะเดียวกันก็ต้องไม่โลภมากเกินไปจนเกิดกิเลส แนวคิดของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงดังกล่าวแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงในความหมายของการสร้าง ความพอใจสูงสุด (Utility maximization) ตามกรอบแนวคิดของเศรษฐศาสตร์ตะวันตกทั้งนี้เพราะ ถ้าพิจารณาจากมุมมองของพุทธเศรษฐศาสตร์อรรถประโยชน์หรือ Utility ในความหมายที่เข้าใจง่าย แบบพุทธก็คือ “กิเลส” การเน้นอรรถประโยชน์สูงสุดก็คือการเน้นการมีกิเลสหรือการสนองกิเลสให้ มากที่สุดซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญของปัญหาเศรษฐกิจโลกที่เป็นอยู่ในปัจจุบันด้านองค์ประกอบของ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องความมีเหตุผลว่าไม่สามารถนำแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ในเรื่องความมีเหตุผลมาเทียบเคียงได้โดยกล่าวว่าข้อสมมติฐานที่ว่ามนุษย์มีเหตุผลเป็นข้อสมมติฐานที่ไม่ถูกต้อง เพราะในความเป็นจริงมนุษย์เกิดมาพร้อมกับความไม่รู้หรืออวิชชาต่อเมื่อมนุษย์สามารถพัฒนาปัญญาเพิ่มขึ้นตามลำดับวิชาหรือความไม่รู้จะค่อย ๆ ลดลงและเมื่อนั้นมนุษย์ก็จะมีเหตุผลมากขึ้นการตั้งข้อสมมติฐานว่ามนุษย์มีเหตุผลซึ่งมีความหมายอย่างแคบว่ามนุษย์ยอมทำทุกอย่างเพื่อมุ่งประโยชน์ของตัวเองถึงแม้จะเป็นความจริงเป็นส่วนใหญ่แต่ก็ไม่ช่วยแก้ปัญหาเศรษฐกิจและสังคมของโลกได้ นอกจากนี้ อภิชาติ พันธเสน (2544) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไว้ดังนี้เศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวคิดเพื่อปรับทิศทางการพัฒนาประเทศไทยเศรษฐกิจพอเพียงที่เน้นความพอประมาณเน้นความสมคرونันมีรากฐานความคิดจากคำสอนของพระพุทธเจ้าในข้อที่เรียกว่ามัชฌิมาปฏิปทาหรือทางสายเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเศรษฐกิจที่ไม่เน้นอรรถประโยชน์สูงสุด (Maximize Utility) อันเป็นสาเหตุสำคัญของปัญหาเศรษฐกิจในโลกปัจจุบันแต่เน้นความพอประมาณหรือทางสายกลางเศรษฐกิจพอเพียงเน้นการไม่โลภเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับระบบเศรษฐกิจของประเทศได้ดีที่สุดเศรษฐกิจพอเพียงมีพื้นฐานอยู่บนพุทธธรรมของการละกิเลสคือความไม่รู้อันเรียกว่าอวิชชาและการดำรงอยู่อย่างพอประมาณด้วยความไม่โลภและไม่ประมาทนอกจากนี้ยังได้แสดงทัศนะไว้อย่างน่าสนใจว่าเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั้นโดยเนื้อแท้แล้วก็คือ “พุทธเศรษฐศาสตร์” นั่นเองและเป็นพุทธเศรษฐศาสตร์ที่ถ่ายทอดการอธิบายให้ประชาชนชาวไทยเข้าใจได้เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่มีพื้นฐานวัฒนธรรมที่มีรากเหง้ามาจากพระพุทธศาสนาพระองค์จึงทรงเลือกแนวคิดดังกล่าวเพื่อถ่ายทอดการสื่อสารกับพสกนิกรของพระองค์แต่ที่ไม่เน้นว่าเป็นพุทธเศรษฐศาสตร์ก็เพราะพระองค์เป็นองค์ศาสนูปถัมภกจะต้องให้การทานุบำรุงศาสนาในชาติทุกศาสนาดังนั้นการใช้คำว่าเศรษฐกิจพอเพียงจึงเป็นคำกลางที่สามารถเข้าใจและยอมรับได้สำหรับศาสนิกชนในทุกศาสนา

สรุปเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางที่มุ่งให้ดำรงอยู่ในวิถีชีวิตที่พอดีพออยู่พอกินพอใช้ไม่ให้เกิดร้อนทั้งตัวเองและผู้อื่นโดยที่จะต้องสร้างพื้นฐานแก่ตัวเองให้ดีเสียก่อนไม่มุ่งหวังความสำเร็จแต่เพียงอย่างเดียวตั้งอยู่ในทางสายกลางมีความระมัดระวังในการดำเนินชีวิตอดทนขยันหมั่นเพียรประกอบอาชีพสุจริตรู้จักใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดรู้จักประมาณตนเองและดำรงชีวิตอย่างคิดอยู่ใช้กินอย่างมีเหตุมีผลอาศัยตนเป็นที่พึ่งแห่งตนพึ่งตนเองให้ความสำคัญกับการรวมกลุ่มในชุมชนและดำรงชีวิตให้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเมตตาความเอื้อ (Dynamic Organism) ที่ดิ้นรนโลดแล่นไปเพื่อแสวงหาวัตถุและเหตุการณ์มาตอบสนองต่อค้นหาหรือความอยากต่าง ๆ ไม่มีที่สิ้นสุดและความอยากนี้เองที่ผลักดันให้มนุษย์ปรุงแต่งพฤติกรรมไปได้ต่าง ๆ นา ๆ ตัณหาของมนุษย์ก็ยากที่จะกำหนดขอบเขตแน่นอนลงไปได้

แต่อย่างไรก็ตามขณะนี้ทุกคนพูดถึงเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงแต่ก็ยังมีช่องว่างอยู่มากก่อนหน้านี้มีนักศึกษาได้เข้าไปทาวิจัยเรื่องความพอเพียงในองค์กรต่าง ๆ โดยเก็บข้อมูล 600 กว่าตัวอย่างแบ่งความพอเพียงออกเป็น 3 ระดับคือ 1. เข้าถึง 2. เข้าใจ 3. เป็นอย่างได้ผลปรากฏว่าองค์กรที่ทำเรื่อง

เศรษฐกิจพอเพียงดูเหมือนจะมีเยอะประมาณ 70-80% แต่ที่เข้าใจจริง ๆ มีเพียง 20% และที่พอจะเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หยิบมาเป็นตัวอย่างได้จริง ๆ มีแค่ 2-3 % เท่านั้นนั่นเป็นตัวเลขที่เกิดขึ้นในอดีตมาวันนี้หลังจากที่รัฐบาลประกาศเดินหน้าเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงชัดเจนเชื่อว่าทั้งประเทศน่าจะมีเศรษฐกิจพอเพียงในระดับที่ปฏิบัติได้เพิ่มขึ้นสัก 5% ส่วนที่เข้าถึงจริง ๆ คาดว่าตัวเลขน่าจะอยู่ที่ 20% และใน 1 ปี เชื่อว่าการเข้าถึงอาจจะเพิ่มขึ้นเป็น 40% การเข้าใจและปฏิบัติได้อาจจะยกระดับได้ถึง 10% หากทำได้ เช่นนี้การก้าวเข้าสู่สังคมเศรษฐกิจพอเพียงในช่วง 1-2 ปีนี้ น่าจะมีความเป็นไปได้สูง (ประชาชาติธุรกิจ วันที่ 27/11/2549)

อภิชัย พันธเสน (2551) จากการสัมภาษณ์ประชาชาติธุรกิจกล่าวว่าเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงจะต้องเน้น 2 เรื่องเรียก 3 ห่วง 2 เงื่อนคือความรู้กับคุณธรรมความรู้ประกอบด้วยรู้จริงรอบครอบ ระมัดระวังรู้จริงซึ่งในความหมายก็คือปัญญาปัญญาความหมายคือความสามารถในการเข้าใจทุกสิ่งทุกอย่างตามธรรมชาติซึ่งก็ต้องยอมรับว่าบางทีตัวเราเองก็ปิดเป็นข้อเท็จจริงตลอดเวลาเลือกที่จะรับรู้เฉพาะสิ่งที่ชอบส่วนสิ่งที่ไม่ชอบก็จะไม่รับรู้ความรู้จริงในแง่ของเศรษฐกิจพอเพียงคือสามารถทำอะไรได้จริงตามนั้นในความหมายของคำว่ารู้คือปัญญาที่ถูกควบคุมโดยสติถ้าปัญญาไม่ถูกควบคุมโดยสติอาจจะทำอะไรก็ได้ที่ไม่รอบคอบถ้าหากว่าคนไม่มีสติปัญญาก็จะไม่มีคุณธรรม

เพราะฉะนั้นความรู้จะทำให้เกิดคุณธรรมคนทั่วไปมักจะเข้าใจว่าเศรษฐกิจพอเพียงเป็นวิธีการที่จะทำให้ชีวิตอยู่ได้คือการมีภูมิคุ้มกันแต่จริง ๆ แล้วเศรษฐกิจพอเพียงนั้นหมายถึงทางสายกลางประกอบด้วยความมีเหตุผลมีผลความพอประมาณเป็นวิธีที่จะทำให้ชีวิตไม่เดือดร้อนดังนั้นการที่จะมีภูมิคุ้มกันได้จึงขึ้นอยู่กับความสามารถในการพึ่งตนเองของแต่ละคนว่ามีมากน้อยแค่ไหนโดยปกติคนทุกคนจะพึ่งตนเองได้ก็ต่อเมื่อสามารถดำเนินชีวิตได้โดยที่ไม่กินทุนกิจการอะไรก็แล้วแต่ที่กินทุนจะไม่มี ความยั่งยืนซึ่งทุนในวิชาเศรษฐศาสตร์มีทั้งหมด 4 ทุน คือ ทุนมนุษย์ทุนทางกายภาพทุนทางสังคมและวัฒนธรรมทุนสิ่งแวดล้อม

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับแผนชุมชนและกระบวนการจัดทำแผนชุมชน

กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน เป็นกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชน โดยเริ่มจากการกระตุ้นจิตสำนึก และความรับผิดชอบของประชาชน/ชุมชน ให้มีจิตสาธารณะ และร่วมกันคิด ร่วมกันจัดหา ร่วมกันเรียนรู้/ วิเคราะห์ เพื่อให้รู้และเข้าใจ ตน โดยใช้กระบวนการชุมชน คือการสำรวจข้อมูลปัญหาและศักยภาพของชุมชน การวิเคราะห์สาเหตุ/ แนวทางแก้ไข แล้วกำหนดอนาคตและทิศทางการพัฒนาตนเอง/ หมู่บ้านและชุมชน ออกมาเป็นกิจกรรม/ โครงการที่จะแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการการพัฒนา ในลักษณะจากชุมชน โดยชุมชน และเพื่อชุมชน ซึ่งจะเป็นการสร้างความเข้มแข็งและพึ่งตนเองอย่างยั่งยืนของชุมชน

แนวความคิดเกี่ยวกับชุมชนได้ปรากฏขึ้นมาหลายศตวรรษแล้วชุมชนเป็นหน่วยทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับประชากรในผลงานเขียนของนักปรัชญาการเมืองโบราณสมัยกรีก (Ancient Greek) ชื่อเพลโต (Plato) เรื่องอูตมรัฐ (Republic) ชุมชนซึ่งเป็นรัฐในอุดมคติเป็นสภาพของสังคมที่เลอเลิศและเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ในการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มีแต่ความผาสุกจากการที่ผู้ปกครองเป็นราชาปราชญ์ (Philosopher King) (วิรัช เตียวหงษากุล, 2529 อ้างถึงใน การุญ ไชยแขวง. 2541: 17) ส่วนในปัจจุบัน จิตจํานง กิติกิริติ (2536 อ้างถึงใน การุญ ไชยแขวง. 2541: 17) กล่าวไว้ว่า แนวความคิดเกี่ยวกับชุมชนเป็นแนวความคิดที่ประกอบไปด้วยแนวความคิดในเชิงปรัชญาอุดมการณ์และวิธีการที่จะให้ได้มาซึ่งชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดี ความหมายของชุมชนในทางสังคมวิทยาพิจารณาจากพจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยาฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2524 คำว่าชุมชน (Community) หมายความว่ากลุ่มชนหรือกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ร่วมกันเป็นสังคมขนาดเล็กอาศัยอยู่ในบริเวณเดียวกันและมีผลประโยชน์ร่วมกันส่วน สุวิทย์ ยี่งวรพันธ์ (2512: 51) ชุมชนหมายความว่ากลุ่มคนที่อาศัยอยู่ร่วมกันโดยมีความรู้สึกผูกพันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันจะโดยอาศัยหลักผูกพันในทางเชื้อชาติเผ่าพันธุ์ศาสนาเดียวกันซึ่งทำให้บุคคลมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคมนั้นหรืออาศัยหลักความผูกพันหรือผลประโยชน์ทางเชื้อชาติศาสนาและวัฒนธรรมร่วมกันโดยอาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่ทางภูมิศาสตร์เดียวกันตลอดจนการมีผลประโยชน์ในทางการบริการสังคมร่วมกัน

ปรีชา นิพนธ์พิทยา (2536: 52) ให้ความหมายของชุมชนว่าเป็นการอยู่ร่วมกันของกลุ่มคนในพื้นที่ที่มีขอบเขตแน่นอนหรือมีความผูกพันซึ่งกันและกันอันเป็นผลมาจากการมีกิจกรรมทางการผลิตมีวิธีการผลิตที่เหมือนหรือใกล้เคียงกันหรือเกื้อกูลกันมีกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรมที่เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างคนภายในกลุ่มและเกิดจากกลุ่มชาติพันธุ์ประเพณีพิธีกรรมความเชื่อเดียวกันหรือใกล้เคียงกันและรวมกับความคิดทางการเมืองหรือมีกระบวนการในการตัดสินใจร่วมกันในทัศนะของนักวิชาการต่างประเทศความเป็นชุมชนพิจารณาได้จากองค์ประกอบ 3 ประการ ได้แก่ 1) นิเวศวิทยาชุมชน (Local ecology) ซึ่งเน้นลักษณะของชุมชนที่อยู่อาศัย 2) สังคมของชุมชน (Local society) ซึ่งเน้นลักษณะชุมชนที่มีโครงสร้างแบบองค์รวม (Holistic structure) เช่นกลุ่มคนหรือสังคมที่สามารถตอบสนองความต้องการร่วมหรือผลประโยชน์ร่วมของคนในชุมชน และ 3) การกระทำร่วมกันของบุคคล (Community actions)

2.3.1 แนวความคิดเกี่ยวกับการจัดทำแผนชุมชน

ชุมชน หมายความว่า กลุ่มคนที่อาศัยอยู่ร่วมกัน โดยมีความรู้สึกผูกพันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน จะโดยอาศัยหลักผูกพันในทางเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ศาสนาเดียวกันซึ่งทำให้บุคคลมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคมนั้น หรืออาศัยหลักความผูกพันหรือผลประโยชน์ทางเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรมร่วมกันโดยอาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่ทางภูมิศาสตร์เดียวกัน ตลอดจนการมีผลประโยชน์ในทางการบริการสังคมร่วมกัน

การให้ชาวบ้านในหมู่บ้านและชุมชน จัดทำแผนชุมชนเพื่อพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนของตนเองมีแนวคิดหลักการและความเชื่อในหลาย ๆ ด้าน เช่น

1. แนวคิดจากปรัชญาพัฒนาชุมชน ซึ่งเป็นสากลที่บอกว่าชาวบ้านมีศักยภาพ สามารถพัฒนาตนเองได้ถ้าให้โอกาส และการพัฒนาต้องเริ่มต้นที่ชาวบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. แนวคิดจากหลักการพัฒนาชุมชน คือ การมีส่วนร่วม การพึ่งตนเอง การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และการรับผิดชอบต่อชุมชนของตนเอง
3. แนวคิดในการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง คือการให้ชุมชนได้มีกระบวนการในการจัดการชุมชนมีการเรียนรู้ร่วมกันในกระบวนการชุมชน
4. แนวคิดในการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง คือการสร้างพลังชุมชน ใช้พลังชุมชน ในการพัฒนาชุมชน
5. แนวคิดที่ว่าไม่มีใครรู้ปัญหาชุมชนเท่าคนในชุมชน ดังนั้น การแก้ปัญหาชุมชนจึงเริ่มจากชุมชน การให้การสนับสนุนของภาครัฐจะต้องเป็นลักษณะ Bottom-up ไม่ใช่ Top Down

2.3.2 ความหมายของแผนชุมชน

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ให้ความหมายของแผนชุมชนว่า หมายถึงการกำหนดอนาคตและกิจกรรมการพัฒนาของชุมชน โดยเกิดขึ้นจากคนในชุมชนที่มีการรวมตัวกันจัดทำแผนขึ้นมา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชนหรือท้องถิ่นของตนเอง ให้เป็นไปตามที่ความต้องการและสามารถแก้ปัญหาที่ชุมชนเผชิญอยู่ คนในชุมชนมีส่วนร่วมคิด ร่วมกำหนดแนวทางและทำกิจกรรมการพัฒนาร่วมกัน ยึดหลักการพึ่งตนเอง ลดการพึ่งพิงภายนอก คำนึงถึงศักยภาพ ทรัพยากร ภูมิปัญญา วิถีชีวิต วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นเป็นหลัก จึงกล่าวได้ว่าแผนชุมชนเป็นของชุมชนดำเนินการโดยชุมชนและเพื่อประโยชน์ของชุมชนเอง ซึ่งแตกต่างจากแผนที่ภาครัฐจัดทำขึ้นเพื่อการจัดสรรงบประมาณเป็นหลัก

ประเวศ วะสี ได้นำเสนอความหมายของแผนชุมชนว่า “เป็นกระบวนการวิเคราะห์วินิจฉัยปัญหา ว่าคืออะไรและจะทำอะไร คือ การวิเคราะห์ทางเลือก เป็นกระบวนการทางปัญญาที่ทรงพลังเมื่อวิเคราะห์แล้วนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงซึ่งจะนำไปสู่การแก้ปัญหากระบวนการจัดทำแผนชุมชนเป็นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง (Interactive learning interaction)”

ชนิภูมิตา กาญจนรังสีสินธ์ ได้อธิบายความหมายของแผนชุมชนว่า เป็นส่วนหนึ่งของระบบการบริหารจัดการชุมชนที่แสดงถึงประสิทธิภาพของความร่วมมือและการเรียนรู้ร่วมกันของคนในชุมชน เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนของตนและชุมชนที่สามารถบริหารจัดการกับการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของชุมชนได้ชุมชนจะมีการดำเนินการใน 6 เรื่อง คือ มีระบบข้อมูลมีแผนชุมชนมีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันมีการนำแผนไปปฏิบัติมีทุนของชุมชนและมีองค์กรเข้มแข็งอย่างน้อย 1 องค์กร

กรมการพัฒนาชุมชน ได้ให้คำจำกัดความของแผนชุมชน (ปี 2550 - 2554) ไว้ว่าหมายถึงการกำหนดอนาคตและกิจกรรมพัฒนาของชุมชนโดยเกิดขึ้นจากคนในชุมชนที่มีการรวมตัวกันจัดทำแผนขึ้นมาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชนหรือท้องถิ่นของตนเองให้เป็นไปตามที่ความต้องการและสามารถแก้ปัญหาที่ชุมชนเผชิญอยู่ร่วมกันโดยคนในชุมชนมีส่วนร่วมคิดร่วมกำหนดแนวทางและทำ

กิจกรรมการพัฒนาาร่วมกันโดยยึดหลักการพึ่งตนเองลดการพึ่งพิงภายนอกด้วยการคำนึงถึงศักยภาพทรัพยากร ภูมิปัญญาวิถีชีวิตวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นเป็นหลัก

ตามที่กล่าวมาข้างต้นได้มีผู้ให้ความหมายของแผนชุมชนไว้หลากหลายและสามารถสรุปความหมายของแผนชุมชนโดยรวมได้ว่าหมายถึงแผนที่คนในชุมชนมีส่วนร่วมคิดร่วมทำตั้งแต่ต้นเพื่อแก้ไขปัญหาชุมชนของตนเองและทุกคนในชุมชนร่วมรับประโยชน์ที่เกิดขึ้น

2.3.3 เป้าหมายของการจัดทำแผนชุมชน

วิทยาลัยการจัดการทางสังคม (2546: 3) ได้ระบุเป้าหมายของการจัดทำแผนชุมชนไว้ว่าไม่ได้อยู่ที่การได้แผนงานจัดทำเป็นเอกสารเล่ม ๆ แต่เป้าหมายของการจัดทำแผนชุมชนอยู่ที่การที่คนในชุมชนได้มาร่วมกันคิดว่าทำอย่างไรชุมชนจึงจะสามารถพึ่งตนเองได้โดยการใช้ข้อมูลของชุมชนโดยการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพของชุมชนโดยทุนทางสังคมและทรัพยากรที่ชุมชนมีอยู่มีการรวบรวมข้อมูลและนำข้อมูลของชุมชนมาวิเคราะห์ร่วมกันอันทำให้ได้รู้ถึงสถานการณ์โอกาสข้อดีและศักยภาพของชุมชนเกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นโดยมีข้อมูลชุมชนเป็นฐานรองรับและทำให้ชุมชนสามารถกำหนดแนวทางที่ชัดเจนออกมาได้ว่าการที่จะทำให้อะไรชุมชนและท้องถิ่นพัฒนาได้อย่างยั่งยืนและพึ่งตนเองได้และนำไปสู่สภาพความเข้มแข็งของชุมชนนั้นใครจะต้องทำอะไรและจะมีการเชื่อมต่อกับภายนอกอย่างไรการจัดทำแผนชุมชนนั้นมีเป้าหมายอยู่ที่ความต้องการให้สมาชิกที่มีอยู่หลากหลายในชุมชนได้มีโอกาสและได้มาร่วมคิดร่วมค้นหาว่าจะอย่างไรชุมชนจะสามารถพึ่งตัวเองได้มากกว่าที่จะพึ่งพาคนอื่นซึ่งการที่ชุมชนจะรู้ว่าต้องพึ่งตัวเองได้นั้นจำเป็นต้องรู้และมีข้อมูลในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับชุมชนในประการต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของชุมชนตลอดจนจุดเด่นของชุมชนเช่นประวัติศาสตร์ชุมชนสภาพทางภูมิศาสตร์ศิลปวัฒนธรรมทรัพยากรธรรมชาติบริการสาธารณะที่มีอยู่ในชุมชนจำนวนประชากรการประกอบอาชีพจำนวนและประเภทโรงงานร้านค้ากลุ่มต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชนผู้รู้ในด้านต่าง ๆ ที่ชุมชนมีอยู่
2. ปัญหาของชุมชนอาจจะแยกเป็นปัญหาเร่งด่วนปัญหาที่ต้องใช้ระยะเวลาในการแก้ปัญหาที่ชุมชนแก้ได้เองปัญหาที่ต้องประสานความร่วมมือหรือขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานหรือบุคคลนอกชุมชน
3. ความมุ่งหวังของชาวบ้านที่มีต่อชุมชนว่าอยากให้เห็นชุมชนของตนเป็นอย่างไรในอนาคต
4. แผนงานมาตรการและรายละเอียดการดำเนินงานตลอดจนผู้รับผิดชอบผู้ที่จะสนับสนุนเพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานที่เป็นจริง

2.3.4 กระบวนการจัดทำแผนชุมชน

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติโครงการบูรณาการแผนชุมชนเพื่อความเข้มแข็งของชุมชนและเอาชนะความยากจนการแก้ปัญหาและการพัฒนาโดยสมาชิกชุมชนเองไม่ได้หมายความว่าต้องทำอะไรด้วยพลังของคนในชุมชนเองทั้งหมดจากข้างต้นจะเห็นได้ว่ามีเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บางอย่างที่สมาชิกชุมชนทำเองไม่ได้จำเป็นต้องอาศัยความช่วยเหลือจากภายนอกชุมชนเช่นกันแต่ การขอความช่วยเหลือเช่นนี้ต้องไม่เป็นไปในลักษณะทำให้ชุมชนอ่อนแอลงตรงข้ามต้องทำให้ชุมชน เข้มแข็งขึ้นโดยก่อนที่จะขอให้หน่วยงานอื่นมาช่วยนั้นสมาชิกในชุมชนได้ผ่านการคิดร่วมกันทำงาน ร่วมกันแล้วและขอความช่วยเหลือเฉพาะส่วนที่จะทำให้สมาชิกชุมชนมีความรู้มากขึ้นมีความสามารถ แก้ปัญหาได้มากขึ้นและเป็นส่วนที่จำเป็นจริง ๆ เท่านั้นคำตอบ 3 เรื่องที่ได้รับผ่านการเรียนรู้ร่วมกัน ของสมาชิกชุมชนจนสามารถดำเนินการได้ใน 3 แนวทางคือแบ่งงานกันทำภายในชุมชนระดม ทรัพยากรจากภายนอกและเสนอให้หน่วยงานภายนอกดำเนินการด้วยวิธีดังกล่าวนี้ชุมชนสามารถ ผนึกพลังของชุมชนโดยเปิดโอกาสให้สมาชิกของชุมชนเหล่านั้นเข้ามามีส่วนในการตัดสินใจและ ดำเนินการพัฒนาดตนเองและชุมชนของตนได้อย่างเต็มศักยภาพที่มีเพื่อแก้ไขผลกระทบที่เกิดจาก ปัญหาวิกฤตโดยยึดถือแผนงานของชุมชน 3 ด้านเป็นหลักคือ

1. แผนพึ่งตนเองเป็นแผนของกิจกรรมที่ชุมชนหรือกลุ่มองค์กรชุมชนสามารถดำเนินการได้ โดยไม่ต้องอาศัยความช่วยเหลือจากภายนอกชุมชน

2. แผนความร่วมมือเป็นแผนของกิจกรรมที่ชุมชนสามารถดำเนินการได้หากได้รับความ ช่วยเหลือจากหน่วยงานต่าง ๆ ภายนอกชุมชนเช่นเงินทุนจากแหล่งทุนภายนอกชุมชนและความ ช่วยเหลือด้านวิชาการจากทีมสนับสนุนการจัดทำแผนหรือแหล่งอื่น

3. แผนการสนับสนุนเป็นแผนของกิจกรรมที่มีความสำคัญต่อการที่ชุมชนจะสามารถแก้ไข ปัญหาอันเกิดจากภาวะวิกฤตได้แต่อยู่นอกเหนือศักยภาพของชุมชนหรือนอกเหนืออำนาจหน้าที่ของ ชุมชนที่จะทำได้การเขียนแผนไว้เป็นลายลักษณ์อักษรมีความจำเป็นเพื่อความเข้าใจที่ตรงกันรวมทั้ง เพื่อให้สมาชิกชุมชนสามารถดำเนินงานและติดตามงานได้อย่างถูกต้องโดยไม่มีแบบฟอร์มของ แผนงานที่กำหนดโดยทางราชการเพราะแผนดังกล่าวถึงกันอยู่เป็นแผนของชุมชนที่สมาชิกชุมชน ร่วมกันคิดตัดสินใจกำหนดและเป็นผู้ใช้แบบฟอร์มอาจมีลักษณะง่าย ๆ ที่ประกอบด้วยประเด็นต่าง ๆ ที่สมาชิกเห็นว่าจำเป็นต้องเขียนไว้เช่นจะทำอะไรที่ไหนอย่างไรเมื่อไรใช้เงินเท่าไรใครรับผิดชอบจะ ติดตามความก้าวหน้าได้อย่างไรจะวัดความสำเร็จได้อย่างไรความสำคัญของกิจกรรมอยู่ในลำดับที่ เท่าไรการระดมพลังของชุมชนมาร่วมในการจัดทำแผนของชุมชนอาจจัดเป็นการประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยใช้เวลา 2-3 วันซึ่งอาจมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

ก่อนอื่นควรเข้าใจถึงวัตถุประสงค์หลัก ๆ ของการจัดทำแผนชุมชนก่อน คือ

1. เพื่อให้ชาวบ้านซึ่งเป็นเจ้าของชุมชนกำหนดอนาคตของชุมชนตนเอง
2. เพื่อให้เกิดกระบวนการในการจัดการชุมชนมีการเรียนรู้ร่วมกันเพิ่มคุณค่าทางสังคมและ ทุนทางเศรษฐกิจเพื่อนำไปสู่การวางแผนพัฒนาและแก้ไขปัญหาและชุมชน
3. เพื่อให้ชุมชนได้มีเป้าหมายแนวทางที่ชัดเจนในการพัฒนาให้คนในชุมชนอยู่ดีมีสุขในทุก บ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. เพื่อให้ชุมชนได้มีแผนรองรับการสนับสนุนจากภายนอกได้อย่างครอบคลุมสมบูรณ์ในการส่งเสริมกระบวนการแผนชุมชนที่ผ่านมากรมการพัฒนา-ชุมชนได้กำหนดขั้นตอนการจัดทำแผนชุมชนไว้ 5 ขั้นตอน (กรมการพัฒนาชุมชนปี 2551) ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เตรียมความพร้อมชุมชนโดยมีกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้นำชุมชนผู้แทนคุ้มบ้านอบต. ผู้แทนกลุ่ม/องค์กรชุมชนวัดฤดูประสงค์เพื่อให้

1. ทีมงานระดับชุมชนมีความพร้อมและมีแนวทางในการจัดกระบวนการแผนชุมชน
2. ผู้นำชุมชนตระหนักถึงความสำคัญและสามารถระบุความจำเป็นในการจัดกระบวนการแผนชุมชน
3. ผู้นำชุมชนกำหนดแผนปฏิบัติการและยอมรับพร้อมมีส่วนร่วมในกระบวนการแผนชุมชนประเด็นการเรียนรู้
4. เป้าหมายของการทำงานเพื่อชุมชนและความสำคัญของประชาชนทุกคนในการทำงานเพื่อชุมชน
5. สถานการณ์ของชุมชน
6. สถานการณ์การทำงานจากภาครัฐได้แก่การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10
7. แนวคิดการจัดกระบวนการแผนชุมชน

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเรียนรู้ตนเองและชุมชนกลุ่มเป้าหมายคือผู้นำชุมชนผู้แทนคุ้มบ้านอบต. ผู้แทนกลุ่ม/องค์กรชุมชนตัวแทนครัวเรือนประชาชนในชุมชนวัดฤดูประสงค์เพื่อให้

1. ชุมชนได้เรียนรู้ข้อมูลตนเองด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลแยกแยะทุนทางสังคมและสภาพปัญหา
2. ชุมชนได้วิเคราะห์สาเหตุปัญหาและจัดลำดับความต้องการของชุมชน
3. ชุมชนแยกแยะศักยภาพที่มีอยู่และสภาพปัญหาที่เป็นแนวโน้มกำลังเกิดขึ้นกับชุมชน

ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดเป้าหมายและทิศทางการพัฒนากลุ่มเป้าหมายผู้แทนคุ้มบ้านอบต. ผู้แทนกลุ่ม/ องค์กรชุมชนประชาชนในชุมชนวัดฤดูประสงค์เพื่อให้ชุมชนกำหนดเป้าหมายว่าจะพัฒนาไปเป็นชุมชนแบบไหนในอนาคตพร้อมทั้งกำหนดทิศทางและแนวทางการพัฒนาตามศักยภาพของชุมชน

ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดแผนงานโครงการพัฒนาชุมชนกลุ่มเป้าหมายผู้นำชุมชนผู้แทนคุ้มบ้านอบต. ผู้แทนกลุ่ม/ องค์กรชุมชนประชาชนในชุมชนวัดฤดูประสงค์เพื่อให้ชุมชนมีแนวทางในการพัฒนาชุมชนสู่การเป็นชุมชนที่ปรารถนา

ขั้นตอนที่ 5 การปฏิบัติตามแผนชุมชนกลุ่มเป้าหมายคณะกรรมการ-บริหารชุมชนอบต. หน่วยงานสนับสนุนการพัฒนาในพื้นที่วัดฤดูประสงค์เพื่อให้เกิดการปฏิบัติตามแผนชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การจัดทำแผนชุมชน 5 ขั้นตอนดังกล่าวข้างต้นเป็นแนวทางที่กรมการ-พัฒนาชุมชนได้ศึกษาค้นคว้าจากกรณีศึกษาแผนชุมชนที่ประสบความสำเร็จในการส่งเสริมกระบวนการแผนชุมชนอาจปรับให้เข้ากับบริบทล้อมรอบหรือภูมิสังคมแต่ละพื้นที่ได้ตามความเหมาะสมโดยคำนึงถึงประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากการดำเนินงานนั้นๆสรุปสั้นๆได้ว่า

- ปัจจุบัน เราอยู่จุดไหน.....วิเคราะห์ SWOT
- เราต้องการไปสู่จุดไหน.....กำหนดวิสัยทัศน์ ตำแหน่ง ทิศทาง
- เราจะไปสู่จุดนั้นได้อย่างไร.....แนวทางแก้ไข แผนยุทธศาสตร์
- เราจะต้องทำอะไรเพื่อไปถึงจุดนั้น...แปลงแผนยุทธศาสตร์สู่กิจกรรม/ โครงการ
- ลงมือทำ ยื่นขอรับการสนับสนุนต่อหน่วยงาน และติดตามประเมินผล

2.4 แนวความคิดชาติพันธุ์ไทย

จากการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดชาติพันธุ์ไทย โดยวัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญา จังหวัดมุกดาหาร (2542: 34-35) ได้เสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องไว้ดังนี้ กำเนิดคำว่า ภูไท หรือผู้ไทย หรือ คนไต ทั้ง 3 คำนี้ เป็นคำที่มีความหมายเดียวกันเป็นคำที่ใช้เรียกคนชนชาติเดียวกันกับคำว่าเตียน แฉน ไท ซึ่งหมายถึง ไฟ หรือ ดวงดาว คนชนชาตินี้รักความอิสระ ชอบอาศัยอยู่ในที่สูง คือภูเขา มีความเจริญรุ่งเรืองมากกว่ากลุ่มชนชาติใด ๆ มีความเชื่อในการนับถือลัทธิผีฟ้า และเคารพวิญญาณบรรพบุรุษ คำว่า “ผู้ไทย” บางท่านมักเขียนว่า “ภูไท” ผู้ไทย คำว่า “ผู้” หรือ “ผู้” เป็นสำเนียง ออกเสียงคำพูด ของคนภูไท แต่ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานว่า “ผู้ไทย” ถิ่นฐานดั้งเดิมของชาวผู้ไทยอยู่ในแคว้นสิบสองจุไทย และแคว้นสิบสองปันนา (ดินแดนส่วนเหนือของลาว และ เวียดนาม ซึ่งติดต่อกับดินแดนภาคใต้ของจีน) ราชอาณาจักรไทยได้สูญเสียดินแดนสิบสองจุไทย ซึ่งอยู่ในเขตของลาวให้แก่ฝรั่งเศสเมื่อ ร.ศ.107 (พ.ศ. 2431) เดิมชาวผู้ไทยแบ่งออกเป็น 2 พวก คือ 1) ผู้ไทยดำ มี 8 เมือง แต่งกายด้วยเสื้อผ้าสีดำและสีคราม และ 2) ผู้ไทยขาว มีอยู่ 4 เมือง อยู่ใกล้ชิดติดกับชายแดนจีนจึงนิยมแต่งกายด้วยเสื้อผ้าสีขาว รวมผู้ไทยดำและผู้ไทยขาวมี 12 เมือง จึงเรียกดินแดนส่วนนี้ว่า "สิบสองจุไทย" หรือ "สองเจ้าไทย" ต่อมาชาวผู้ไทได้ แยกย้ายออกไปตั้งเป็นเมืองพิน เมืองนอง เมืองพ่อง เมืองพลาน เมืองเชียงฮ่อม เมืองผาบ้ง เมืองคำอ้อคำเขี้ยว เป็นต้น ซึ่งปัจจุบันอยู่ในแขวงสุวรรณเขต ของลาว ในสมัยรัชกาลที่ 3 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ เจ้าอนุวงศ์เวียงจันทน์ เป็นกบฏต่อกรุงเทพมหานคร เมื่อ พ.ศ. 2369 เมื่อกองทัพไทยยกขึ้นไปปราบปรามจนสงบราบคาบแล้วทางกรุงเทพฯ มีนโยบายจะอพยพพวกผู้ไทย ข่า กะโซ่ กะเลิง ฯลฯ จากฝั่งซ้ายแม่น้ำโขงให้มาตั้งบ้านตั้งเมืองอยู่ทางฝั่งขวาแม่น้ำโขง (ภาคอีสาน) เพื่อมิให้เป็นกำลังแก่เวียงจันทน์ และญวนอีกต่อไป จึงไปกวาดต้อนผู้คนซึ่งเป็นชาวผู้ไทยจากเมืองวัง เมืองตะโปน เมืองพิน เมืองนอง เมืองคำอ้อคำเขี้ยว ซึ่งอยู่ในแขวงสุวรรณเขตของลาวปัจจุบันซึ่งยังเป็นอาณาเขตของพระราชอาณาจักรไทยอยู่ในขณะนั้นให้ข้ามโขงมาตั้งบ้านตั้งเมือง ทางฝั่งขวาแม่น้ำโขง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้า เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชาวภูไทหรือภาษาเขียนว่า “ผู้ไท” ปัจจุบันอาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมี 8 จังหวัด 23 อำเภอ ได้แก่ จังหวัดอำนาจเจริญ (อำเภอขามนาแล และอำเภอเสนานิคม) จังหวัดสกลนคร (อำเภอพรรณานิคม อำเภอวาริชภูมิ และอำเภอจำปาชนบท) จังหวัดกาฬสินธุ์ (อำเภอคำม่วง อำเภอกุฉินารายณ์ และอำเภอเขาวง) จังหวัดมุกดาหาร (อำเภอเมือง อำเภอคำชะอี อำเภอหนองสูง อำเภอดงหลวง อำเภอนิคมน้ำอ้น และอำเภอดอนตาล) จังหวัดยโสธร (อำเภอเลิงนกทาและอำเภอไทยเจริญ) จังหวัดอุดร (อำเภอวังสามหมอ อำเภอศรีธาตุและ อำเภอบ้านดุง) จังหวัดนครพนม (อำเภอเรณูนคร อำเภอนาแก อำเภอธาตุพนม และอำเภอนาหว้า) จังหวัดร้อยเอ็ด (อำเภอหนองพอก และอำเภอเมยวดี) เดิมชาวผู้ไทเคยอาศัยอยู่ในดินแดนตอนใต้ของจีนได้อพยพลงมาจาก มณฑลยูนนาน กวางสี กวางโจว มาอยู่ที่บ้านน่านน้อยอ้อยหนู ครั้นเมื่อมีคนอพยพลงมาเรื่อย ๆ ทำให้ชุมชนหนาแน่นขึ้น จึงพากันขยับขยายลงทางใต้เรื่อย ๆ ในแถบแผ่นดินทางเหนือของเวียดนาม

ประวัติความเป็นมา ของชาวผู้ไทนั้น นักวิชาการส่วนใหญ่เชื่อว่า ดั้งเดิมมีภูมิลำเนาอยู่ที่แค้วนสิบสองจุไท ประเทศเวียดนาม มีเมืองแถน หรือ เมืองแถนเป็นศูนย์กลาง การปกครอง ต่อมาได้มีการเคลื่อนย้ายเข้าสู่ประเทศลาวและสู่ประเทศไทยตามลำดับ การอพยพเข้ามาในประเทศไทยโดยการชักชวน ครั้งแรกเข้ามา ในรัชสมัยของสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี เมื่อ พ.ศ. 2321 เป็นชาวผู้ไทเมืองทัน ลาวพวน และลาวเวียง ส่วนครั้งที่สองเข้ามาในสมัยที่ 3 แห่งกรุงธนโกสินทร์ เมื่อเจ้าอนุวงศ์เวียงจันทน์เป็นกบฏต่อกรุงเทพมหานคร เมื่อ พ.ศ. 2369 เมื่อกองทัพไทยยกขึ้นไปปราบปรามจนสงบราบคาบแล้วทางกรุงเทพฯ ฯ มีนโยบาย จะอพยพพวกผู้ไท ข้า กะโฮ้ กะเลิง ฯลฯ จากฝั่งซ้ายแม่น้ำโขงมาตั้งบ้านตั้ง เมืองอยู่ทางฝั่งขวาแม่น้ำโขง (ภาคอีสาน) เพื่อมิให้เป็นกำลังต่อเวียงจันทน์ และญวนอีก จึงได้กวาดต้อนผู้ไทจากเมืองวัง เมืองโพน เมืองพิณ เมืองนอง เมืองคำอ้อคำเขียว ฯลฯ ในดินแดนลาวซึ่งยังเป็นเขตของพระราชอาณาจักรไทย อยู่ในขณะนั้นให้ในดินแดนลาวซึ่งยังเป็นเขตของพระราชอาณาจักรไทยอยู่ในขณะนั้นให้อพยพข้ามโขงมาตั้งบ้านเมืองใน เมืองกาฬสินธุ์ สกลนคร นครพนมและมุกดาหาร (องค์การบริหารส่วนตำบลถ่อนนาถับ. 2557) (วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญา จังหวัดมุกดาหาร. 2542: 34-35) คือ

1. เมืองเรณูนคร ตั้งในสมัยรัชกาลที่ 3 เมื่อ พ.ศ. 2387 พลเมืองเป็นชาวผู้ไทที่อพยพมาจากเมืองวัง มีนายไพร่รวม 2,648 คน ทรงพระกรุณา โปรดเกล้าฯ ตั้งให้ท้าวสายเป็นพระแก้วโกมล เจ้าเมืองเรณูนครแรกยกบ้านเมืองหายเป็นเมืองเรณูนคร ขึ้นเมืองนครพนม

2. เมืองพรรณานิคม ตั้งในสมัยรัชกาลที่ 3 เมื่อ พ.ศ. 2387 พลเมืองเป็นชาวผู้ไทที่อพยพมาจากเมืองวัง จำนวน 2,003 คน ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งให้ท้าวโฮงกลางเป็น เสนานรงค์ เจ้าเมืองพรรณานิคมขึ้นกับเมืองสกลนคร ต่อมาได้ย้ายเมืองไปตั้งที่บ้านพานพร้าว คือท้องที่อำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลในปัจจุบัน

3. เมืองกุฉินารายณ์ ตั้งในสมัยรัชกาลที่ 3 เมื่อ พ.ศ. 2387 พลเมืองเป็นชาวผู้ไทที่อพยพมาจากเมืองวังจำนวน 3,443 คน ไปตั้งอยู่บ้านกุดฉิมนารายณ์ ตั้งให้ราชวงศ์เมืองวังเป็น พระธิเบศร์วงษา เจ้าเมือง คือท้องที่อำเภอกุฉินารายณ์ อำเภอเขาวง อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. เมืองภูแล่นช้าง ตั้งในสมัยรัชกาลที่ 3 เมื่อ พ.ศ. 2387 เป็นชาวผู้ไทที่อพยพมาจากเมืองวังจำนวน 3,032 คน ไปตั้งอยู่ที่บ้านภูแล่นช้าง ตั้งขึ้นเป็น เมืองภูแล่นช้างขึ้นเมือง กาฬสินธุ์

5. เมืองหนองสูง ตั้งในสมัยรัชกาลที่ 3 เมื่อ พ.ศ. 2387 เป็นชาวผู้ไทที่อพยพมาจากเมืองคำอ้อคำเขียวและเมืองวัง (อยู่ในแขวงสุวรรณเขตของลาว) ในดงบังอีในเขต เมือง มุกดาหาร

6. เมืองเสนางคณิศม ตั้งในสมัยรัชกาลที่ 3 เมื่อ พ.ศ. 2387 เป็นชาวผู้ไทที่อพยพมาจากเมืองเซโปนมาตั้งที่บ้านส่องนางจำนวน 948 คน ตั้งขึ้นเป็นเมืองเสนางคณิศมขึ้นเมือง อุบลราชธานี

7. เมืองคำเขื่อนแก้ว ตั้งในสมัยรัชกาลที่ 3 เมื่อ พ.ศ. 2387 เป็นชาวผู้ไทที่อพยพมาจากเมืองวังจำนวน 1,317 คน ไปตั้งอยู่ที่บ้านคำเขื่อนแก้ว ขึ้น เมืองเขมราฐ ต่อสาเมื่อยุบเมือง คำเขื่อนแก้วตั้งเป็นชื่ออำเภอที่ตั้งขึ้นใหม่ที่ตำบลลุมพุก คือ อำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธรในปัจจุบัน ส่วนที่ตั้งเมืองคำเขื่อนแก้ว เดิมที่เป็นชาวผู้ไท ปัจจุบัน คือ ตำบลคำเขื่อน แก้ว อำเภอขามุนาม จังหวัดอำนาจเจริญ

8. เมืองวาริชภูมิ ตั้งในสมัยรัชกาลที่ 5 เมื่อ พ.ศ. 2420 เป็นชาวผู้ไทที่อพยพมาจากเมืองกะปอง ซึ่งตั้งอยู่ในห้วยกะปอง แยกจากลำน้ำเซบั้งไฟไหลลงสู่แม่น้ำโขงอยู่แขวงคำม่วน ของลาว ชาวผู้ไทวาริชภูมิจึงมักเรียกพวกเขาเองว่า ผู้ไทยกะปอง ผู้ไทยจากเมืองกะปองไปตั้งอยู่ที่เมืองปลาเป่า แต่ต่อมาได้ย้ายเมืองไปที่บ้านนาหอย เขตเมืองสกลนคร จึงได้ยก เมืองวาริชภูมิไปขึ้นเมืองสกลนคร

9. เมืองจำปาชนบท ตั้งในสมัยรัชกาลที่ 5 เมื่อ พ.ศ. 2421 เป็นชาวผู้ไทที่อพยพมาจากเมืองกะปอง มาตั้งที่บ้านจำปาน้ำโพหนอง ตั้งขึ้นเป็นเมืองจำปาชนบทขึ้นเมืองสกลนคร

วิถีชีวิตของชาวผู้ไทย ความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัวผู้ไทย ก็เหมือนกับครอบครัวไทยทั่ว ๆ ไป คือ ในครอบครัวก็จะมีพ่อเป็นใหญ่ที่สุด รองลงมาคือ แม่ พี่คนโต และรองลงไปตามลำดับในอดีตเมื่อ 40 ปีก่อน สังคมผู้ไทยได้ให้ความสำคัญต่อผู้เป็นสามีมาก ในปัจจุบันก็ยังให้ความสำคัญนับถืออยู่เพียงแต่ลดพฤติกรรมบางอย่างลงไป เช่น การสมมาสามีในวันพระ บางคนไม่ได้ทำเลยโดยเฉพาะภรรยารุ่นใหม่ แต่จะสมมาสามีตอน “ออกคำ” (นอกจากการอยู่ไฟใหม่ ๆ) เหมือนในอดีตเพราะสามีเป็นผู้ลำบากทุกซีกยาก อดตาหลับขับตานอน ตักน้ำหาฟืนดูแลภรรยาที่อยู่คำ (การอยู่คำภาษาลาวจึงเรียกว่า “อยู่กรรม”) การกินข้าว แต่ก่อนต้องพร้อมกัน เมื่อทุกคนนั่งวงล้อมนาข้าวแล้ว ให้สามีเริ่มก่อนเดี๋ยวนี้ลดลง เพราะต่างมีธุระลูกก็รีบไปโรงเรียน สามีก็ติดธุระก็อนุญาตลูกเมียกินก่อนนาน ๆ เข้าก็เลยถือเป็นเรื่องธรรมดาไป แต่ก็มีแบบเดิมให้เห็นอยู่ไม่มากการเปลี่ยนแปลงนี้เริ่มมีมาประมาณ 30 ปีมาแล้ว

การสืบสายตระกูล ชาวผู้ไทยส่วนใหญ่ผู้ชายจะเป็นหลักในการสืบสายตระกูล ในการสืบมรดกนั้นในอดีตมักจะให้ผู้ชาย เพราะถือว่าลูกผู้หญิงต้องไปสร้างกับสามี ลูกชายคนที่จะได้มรดกมากแบ่งดังนี้

1. พี่จะได้มากกว่าน้อง คือ “อ้ายเอาสอง น้องเอาหนึ่ง” เพราะมรดกต่าง ๆ เช่น ที่นา ถือว่าพี่เป็นคนช่วยพ่อทำมากกว่าน้อง นอกจากนี้พี่ยังเป็นคนเลี้ยงน้องด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ผู้ที่รับภาระเลี้ยงดูพ่อแม่มาก ย่อมได้มากกว่า ไม่ว่าจะเป็นที่หรือเป็นน้อง ถ้าเป็นผู้ดูแลพ่อแม่จนพ่อแม่ตาย มรดกส่วนที่ยังไว้ของพ่อแม่ย่อมเป็นของผู้ที่เลี้ยงดูนั้น (พ่อแม่มักอยู่กับลูกชายมากกว่าอยู่กับลูกสาวทั้งในอดีตและปัจจุบัน) มีการให้มรดกแก่ลูกสาวอีกวิธีหนึ่ง คือ การ “กาวลำชาย” (กล่าวเอาว่าเป็นลูกชาย) คือ ในกรณีที่ลูกสาวแต่งงานออกเรือนไปอยู่กับสามี แล้วเกิดตกทุกข์ได้ยาก ผู้เป็นพ่อก็เอามา “กาวลำชาย” ให้รับมรดกได้ “การกาวลำชาย” นั้นจะกล่าวตอนที่หญิงสาวแต่งงาน โดยแจกไม้ขีดไฟให้ “เท้าอายเท้าน้อง” (ผู้เฒ่าผู้แก่ฝ่ายพ่อ) และบรรดาแขกทั้งหลาย แล้วประกาศให้ทราบทั่วว่า “นาง... ต่อไปนี้จะกล่าวถือว่าเสมือนเป็นลูกชาย...ให้ญาติพี่น้องรับทราบไว้” เมื่อกล่าวแล้ว นาง...ก็มีสิทธิรับมรดกจากพ่อ และบางคนเมื่อถูกกล่าวลำชายแล้วหันมาใช้นามสกุลของพ่อก็มี ในปัจจุบันนี้การสืบสายตระกูลสืบมรดก ลูกทุกคนมีสิทธิได้รับแบ่งเท่าเทียมกันแต่จะยกไว้ “พูดพ่อแม่” (ส่วนของพ่อแม่) ไว้ให้ผู้เลี้ยงพ่อแม่จนตาย

ขนาดครอบครัว ในอดีตยังไม่มีการวางแผนครอบครัว ทำให้ครอบครัวมีขนาดใหญ่ บางครอบครัวมีลูกตั้ง 10-12 คน ใครมีลูกมากยิ่งดีจะได้ “กินแรง” (กินแรง) ลูกคือจะมีผู้มาเลี้ยงดู เวลามีการแต่งงานจะมีการให้พรคู่บ่าวสาวว่า “...เฮ้อได้ลูกเต็มบ้านเฮ้อได้หลานเต็มเมือง...” (ให้ได้ลูกเต็มบ้าน ไปได้หลานเต็มเมือง) แต่ในปัจจุบันเมื่อมีการรณรงค์การคุมกำเนิด บางครอบครัวก็มีลูก 2 คน หรือ มีแค่คนเดียวครอบครัวเดียว ครอบครัวขยาย ในสมัยก่อน 30 ปีมาแล้ว ผู้ที่แต่งงานแล้วจะอยู่กับพ่อแม่หรือพ่อตาแม่ยายเสียก่อน ชั่วระยะ 2-3 ปี แล้วจึงค่อยแยกครอบครัวออก แต่ปัจจุบันเปลี่ยนแปลงคือ พ่อแต่งงานอยู่กับแม่ชั่วระยะเดียวเดี๋ยวก็ออกไปนั้น จะแยกกล่าวดังนี้

ลูกชาย ในสมัยก่อนเมื่อลูกชายแต่งงานแล้วต้องอาศัยอยู่กับพ่อก่อน เพราะต้องพึ่งพ่อแทบทุกอย่างเงินทองก็ต้องอาศัยพ่อแม่ เวลาที่จะออกเรือนแยกไปไม่แน่นอน หากน้องชายแต่งงานเร็ว พี่ชายก็จะแยกเรือนออกไปเร็ว เดียวนี้เปลี่ยนไปลูกชายก็เลยหาเงินเอาเอง สร้างฐานะได้ไว จึงแยกครอบครัวได้ไว

ลูกเขย ไม่มีใครอยากจะ “ชูพ่อแม่” เลย เพราะทุกข์ยากทั้งกายและใจ สำรวมทุกริยาบทต้อง “คะลำ” หลายอย่าง ทำงานสารพัด จนมีคำพูดว่า “เล็กอยู่เฮือนว่าเขย” (เหล็กอยู่เรือนเรียกว่า พรำ ฆ่าอยู่เรือนเรียกว่า เขย) เสมือนว่าเขย คือข้าคนหนึ่งในเรือน ความทุกข์ยากของเขยชูพรรณาไว้เป็นผญาอีสาน ดังนี้ “เป็นเขยนี้ทุกข์ยากหัวใจ เฮ็ดแนวไคยานแต่เพิ่นว่า (ทำอะไรล้วนแต่ท่านว่า)

ในปัจจุบันนี้เขยชูประเภทที่ออกเรือนได้ จะออกเรือนเร็วกว่าอดีต เพราะหาเงินหาทองเพื่อสร้างฐานะได้เร็วกว่าอดีต ถึงแม้จะมีการชูพ่อแม่ พ่อแม่ก็หัวสมัยใหม่พยายามทำให้ลูกเขยอยู่อย่างสบายใจเป็นกันเอง สำหรับฮิตสำคัญก็ยังปฏิบัติอยู่ เช่น ห้ามกระทำบางอย่างบนบ้านพ่อตา เช่น ลับพรำ ชัดพักพรำ ดิด สี ตี เป่า ร้อง รำ ทำเพลง จับมือถือแขนน้องสาวกรรยายังห้ามทุกกาลเทศะ

บทบาทของสมาชิกครอบครัว บทบาทของสมาชิกครอบครัวนั้นจะแยกกล่าวแต่ละบุคคลดังนี้ ผู้ที่เป็นสามีบทบาทต่อครอบครัว มีบทบาทในการเป็นผู้นำครอบครัว ต้องเป็นคนขยันทำมาหากิน “เฮ้อตื่นตักลูกเช้า” (ให้ตื่นตัก ลูกเช้า) “ตื่นมือเช้าเฮ้อได้ 9 ทางหยาม” (ตื่นเช้าให้ได้ 9 ทางไปหาอยู่หากิน หาเงินหาทอง)ไม่เป็นคนละเลย ไม่นิ่งดูตาย “มีเฮ้อก้มหน้าอยู่ต่ายหงายตาอยู่เบา” (ไม่ให้เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ก้มหน้าอยู่ตาย หงายตาอยู่เปล่า) ไปนั้นมานี้ให้รู้จักมองหาสิ่งที่จะเป็นประโยชน์แล้วนำมาใช้ คือ “ไปตงอย่าได้มาเปา ไปเลาอย่าได้มาตาย เออฮักไม้ตายมาแก๊งกันหม้อ” (ไปตงอย่ามาเปลา ไปเลาอย่ามาตาย ให้หักไม้ตายมาชำระกันหม้อ คือ เอามาเป็นพิน) ให้เป็นคนมีความเพียร ประกอบสิ่งใดก็ทำให้สำเร็จ คือ “ค่าน้ำมิเฮ้อเอ็ดกันฟู จกฮุมิเฮ้อเอ็ดมือสั้น” (ค่าน้ำอย่าให้กันฟู ล้วงรุธอย่าทำมือสั้น) เหล่านี้ล้วนเป็นคำสั่งสอนของผู้เฒ่าผู้แก่ตั้งแต่โบราณนานมา ทุกวันนี้ก็ยังใช้อยู่ โดยเฉพาะจะสอนเน้นในตอนผู้จะเป็นเจ้าบ่าวตอนเข้าพิธีแต่งงาน นอกจากนี้ยังต้องดูแลให้ความคุ้มครองแก่ภรรยาและบุตร คือ ปฏิบัติตนเป็นสามีที่ดีภรรยา เป็นพ่อที่ดีแก่บุตรตามหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา ให้สมกับเป็นช่างเท้าหลัง

บทบาทต่อบุพการี ต้องให้ความเคารพ ให้การดูแลเอาใจใส่ให้การเลี้ยงดูพ่อแม่ของตนเองสมเองกับเป็นลูกที่ดี พ่อแม่ของภรรยา คือ พ่อตาและแม่ยาย ยิ่งให้ความยำเกรงเป็นพิเศษในอดีตถึงขั้นเอาผีเรือนมาว่าเลย ถ้าเขยทำไม่ดีไม่งามจะผีดผีเรือน ต้อง “เมือ” (ปรับไหม) สิ่งที่เขาทำแล้วผีดนั้นเป็นการกระทำที่บ้านพ่อตา เช่น ห้ามลับพริ้ว ใส่หมวก ชัดมีดชัดฝักพริ้ว ร้องรำทำเพลง ดิดสีตีเปา เดินเตะเตี้ยวลอยชาย (นุ่งผ้าขาวม้าไม่เหน็บชาย) ใส่รองเท้าอำบนบ้าน จับมือถือแขนน้องสาวภรรยา ละลาบละลั้งกระด้างกระเดื่องต่อฝ่ายพ่อตา มีคำสอนอยู่ว่า “เซือพ่อแม่ลุงตา โตท้อก้อย น้อยท้อทู เฮ้อเคารพยำแหง” (เซือสายทางพ่อตาตัวเท่านี้ท้อก้อย น้อยเท่าไม้ตะเกียบ ให้เคารพยำเกรง) ในปัจจุบันนี้ที่กล่าวมาทั้งหมดก็ยังถืออยู่ เพียงแต่ไม่ค่อยจะอ้างผี (ข้อห้ามเหล่านี้ที่จริงก็เป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสมทั้งนั้น) และให้ความอนุเคราะห์ญาติพี่น้องทั้งฝ่ายตนและฝ่ายสามีเหมือนครอบครัวทั่วไป

บทบาทของภรรยาต่อครอบครัว ถึงแม้ภรรยาจะเป็นผู้ “อยู่กับเหย้า ผูกกับเฮิน” (อยู่กับเหย้า ผูกกับเรือน) แต่รับภาระหนัก เช่น เลี้ยงลูก หุงหาอาหาร ตักน้ำต้ำข้าว “น้ำมิเฮ้อฮาดแอง แกงมิเฮ้อฮาดหม้อ” (น้ำไม่ให้ขาดแอง แกงมิให้ขาดหม้อ) ซักเสื้อผ้าเก็บกวาดเหย้าเรือน จัดหาเครื่องนุ่งห่มตั้งแต่ อี้วฝ้าย บั่นฝ้าย ทอผ้า ตัดเย็บ (ด้วยมือ) จนสำเร็จเป็นเครื่องนุ่งห่มได้ ยังไปช่วยงานสามีนอกบ้านด้วย เช่น งานไร่งานสวน ทั้งยังต้องปรนนิบัติพ่อปู่แม่ย่าอีก ในปัจจุบันนี้ก็ยิ่งเหมือนเดิม แต่มีเปลี่ยนแปลงไปบ้าง คือ ภรรยาบางคนก็ออกไปทำงานนอกบ้านเทียบเท่าสามี โดยฝากการเลี้ยงดูลูกให้กับปู่ ย่า ตา ยาย สาเหตุการเปลี่ยนแปลงก็เนื่องมาจากสถานะเศรษฐกิจรัดตัวถ้าปล่อยให้สามีหาเลี้ยงครอบครัวก็คงจะลำบาก

บทบาทต่อชุมชน ในอดีตภรรยาไม่ค่อยจะมีบทบาทต่อชุมชน เพราะได้รับการอบรมสั่งสอนให้รู้หน้าที่แม่บ้าน ให้อยู่กับเหย้าผูกกับเรือน แต่ในปัจจุบันได้เปลี่ยนไปตามภาวะเศรษฐกิจและสังคม ถ้าลูกแต่ในบ้านก็จะไม่ทันสมัย หูไม่กว้าง ตาไม่ไกล บางครั้งก็เสียผลประโยชน์ต่อครอบครัวด้วยการเป็นกลุ่มสมาชิกกลุ่มแม่บ้านต่าง ๆ การเข้าร่วมพัฒนาหมู่บ้าน การเข้ารับการอบรมความรู้ด้านต่าง ๆ เป็นต้น

บทบาทต่อบุตร ภรรยาจะเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับลูกมากกว่าสามี เพราะเป็นผู้เลี้ยงดูอย่างใกล้ชิด ดังนั้นการอบรมสั่งสอนลูกจะเป็นหน้าที่ของภรรยามากกว่า การอบรมเลี้ยงดู ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันก็มี การเปลี่ยนแปลงไม่มากนัก ผู้ที่รับภาระหนักที่สุดก็คือ แม่ การหาพี่เลี้ยงยังไม่มี ถ้าจำเป็นทั้งพ่อทั้งแม่ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มีภาระหนัก เช่น ต้องออกดำนาทำให้ปู่ตายาย หรือน้องสาว หรือลูกหลานที่โตพอที่จะดูแลเด็กได้ แล้วเป็นผู้เลี้ยงดูชั่วคราว อาหารการกินสำหรับลูกนั้น แยกเป็นระยะดังนี้ (ไม่กล่าวถึงนมแม่ ซึ่งเป็นอาหารหลักอยู่แล้ว)

- ทารกอายุ 1 สัปดาห์ ถึง 8 เดือน ให้กินข้าวหมก ข้าวหมกนี้มาจากข้าวเหนียวแม่จะเอามาเคี้ยวจนละเอียดแล้วคายใส่ใบตองไม้เป่า (เป็นใบเรียบยาวกว้างหาได้ง่ายใกล้บ้าน) 1 มื้ออาจเคี้ยว 5-6 คำใหญ่ แล้วห่อแบบห่อหมก เอาไม้ปิ้งหีบแล้วไปย่างไฟจนสุก กลิ่นรหอมหวานอร่อยมาก

- อายุประมาณ 9 เดือน ถึง 1 ปีครึ่งให้กินข้าวย่า ย่า (เสียงนาสิก) เป็นภาษาอีสาน คือเคี้ยวการบ้อนข้าวย่าคือการที่แม่ หรือพ่อเอาข้าวมาย่า พร้อมกับเคี้ยวเนื้อปลา ไข่ เป็นต้น ให้ละเอียดเข้ากันแล้วคายออกให้ลูกกิน ดังนั้นเมื่อลูกไม่อยู่ในโอวาทพ่อแม่มักจะดุว่าลูกว่า “เสแครงกู่ย่าข้าวบ้อนเข้าปากกูแสบเต๊ะ ยังได้คายเฮ้อกิน...” (เสแครงกู่คือข้าวบ้อน เข้าปากกูแสนที่จะอร่อย ก็ยังคายให้กิน)

- อายุประมาณ 2 ปี ก็ให้ดนม อายุ 3 ปี ก็กินเองได้อย่างพ่อแม่เพียงแต่ลดรสเผ็ด

ในอดีตบทบาทในการอบรมลูกหลานนี้ ไม่มีรูปแบบที่แน่นอน คือ จะอบรมสั่งสอนตามสถานการณ์ บางครั้งก็เอาสิ่งที่เกิดขึ้นจริงมาสั่งสอน ยกเอาบุคคลอื่นมาอ้าง หรือ เอนิทาน หรือคำสุภาษิตโบราณขึ้นมาสั่งสอน ที่อบรมสั่งสอนที่ใช้บ่อยที่สุดคือ ที่พาข้าว เพราะตอนนั้นลูก ๆ จะพร้อมกัน

ด้านศีลธรรมจรรยา ไม่ว่าลูกหญิงลูกชายจะได้รับการอบรมเหมือนกัน คือ ให้มีสัมมาคารวะทุกอริยาบทให้สำรวม เช่น การยืน ต้องดูกาลเทศะ ใกล้ผู้ใหญ่ห้ามยืนใกล้ (มิให้อันโทมเก้า โทมโท) ไม่ให้ยืนท่อมเกล้าท่อมหัว พูดกับผู้ใหญ่ถ้าผู้ใหญ่นั่ง ต้องนั่งพูดด้วย สำหรับหญิงจะเน้นพิเศษอีก คือ “อย่ายืนค่อมอง” อย่ายืนใกล้ช่องกระดาน (พื้นเรือน) คงจะกลัวผู้ชายแอบเข้าไปส่องที่ได้ดูน ไม่ให้ยืนกลางแดด (เช้า หรือ บ่าย) มีคำสอนว่า “ขี้ค่านอย่าเอ็ดนาฮิมทาง นุ่งซิ่นบางอย่ายืนกางแดด” (ขี้ค่านอย่าทำนาริมทางนุ่งซิ่นบางอย่ายืนกลางแดด) เพราะถ้าแสงแดดเข้าทางหน้าหรือทางหลังคนผู้ทางตรงข้ามจะมองเห็นเงาขาในผ้าถุง

การเดินทาง ไม่ให้เดินเท้าหนัก “อย่าอย่างสะลิ่งตึงตึง” (อย่าเดินแบบม้าติดกะโหลก) เดินผ่านหน้าผู้ใหญ่ต้องก้มตัวลง ถ้าอยู่ใกล้ให้เดินเข้าหรือคลาน “ย่างก่ายหน้าก่ายตาผู้ใหญ่ พอก้มห่อก้มพอคา” การนั่ง ชายให้นั่งขัดสมาธิ หญิงให้ “นั่งตะมอ” (นั่งพับเพียบ) ถ้านั่งกินข้าว (กับพื้น) เป็นเด็กไม่ว่าหญิงหรือชายให้นั่งพับเพียบหมด นอน หญิงห้ามนอนในที่เปิดเผย ถ้านอนที่เปิดเผยให้ระมัดระวังให้นอนตะแคง ผ้าถุงเหน็บหว่างขา ห้ามนอนหงาย ห้ามนอนใกล้ “ป่อง” (ช่องกระดานพื้นเรือนหรือช่องข้างฝา)กลัวจะถูกชาย “จก” (ล้วง) ผู้ชายไม่ค่อยมีการห้ามเรื่องการนอน แต่ไม่ว่าหญิงหรือชายจะมีสถานที่ห้ามนอน คือ ใต้ชื่อบ้าน เพราะชื่อบ้านเป็นสิ่งที่วางศพ แม้แต่พ่อก็ห้ามวางใต้ชื่อบ้าน และอีกอย่าง ห้ามนอนเอามือทับหน้าอก เพราะผีจะอำ (ผีทับ) ทุกวันนี้เปลี่ยนแปลงไปมาก เพราะอารยธรรมตะวันตกเข้ามา การพูด ชาวผู้ไทยเมื่อ 40 ปี ก่อนมักใช้สรรพนามบุรุษที่หนึ่งว่า กู บุรุษที่สองใช้คำว่า ลูกพูดกับพ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย ก็ใช้คำนี้ ส่วนคำว่า ซ้อย และ เจ้า เป็นคำพูดที่สุภาพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มาก จะใช้อยู่ระหว่างบ่าวสาว คู่ผู้เวรเมีย ลูกเขยกับพ่อตาแม่ยาย ลูกสะใภ้กับพ่อปู่แม่ย่า ปัจจุบันเปลี่ยนไปเพราะการศึกษาเจริญขึ้น คำว่า กู ที่เด็กใช้กับพ่อแม่ไม่ได้ยินอีกแล้ว

ภาษา ภาษาผู้ไท หรือภาษาภูไท จัดอยู่ในตระกูลภาษาไท-กระได มีลักษณะทางภาษาศาสตร์ที่ใกล้เคียงกับภาษาไทยอีสาน หรือภาษาถิ่นอื่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระบบเสียง ในภาษาไทยอาจกล่าวได้ว่ามีลักษณะจำเพาะในรายละเอียดบางประการ ซึ่งเกี่ยวกับหน่วยเสียง พยัญชนะ สระวรรณยุกต์ คำเปรียบเทียบระหว่างภาษาไทย กลางกับภาษาผู้ไท เช่น เสือ-เสือ ไหม-เหมือ หัว-โห ไปไหน-ไปซิเลอ เป็นต้น (วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญา จังหวัดกาฬสินธุ์. 2542: 149)

การแต่งกาย ผู้หญิงผู้ไทมักจะไว้ผมยาวและเกล้ามวยผมไว้กลางกะหม่อม เวลาจะออกนอกบ้านมักจะมีผ้ามัดที่ผม เรียกว่า ผ้าแพรมน ลักษณะคล้ายผ้าหน้าขนาดใหญ่ มีสีสันทันและ ลวดลายชนิดในแบบฉบับชาวผู้ไท ปกหน้าเวลาออกแดดและทำเป็นผ้าเช็ดหน้าในเวลาเดียวกัน เสื้อนิยมเป็นเสื้อแขนกระบอกธรรมดา กระดุมเงินหรือเหรียญสตางค์ เช่น เหรียญห้า สตางค์ สตางค์สิบ มาติดเรียงเป็นแถว นิยมใช้ผ้าสีย้อมครามเข้ม ในราว พ.ศ. 2480 ได้มีผู้นำผ้าขลิบแดงติดชายเสื้อ เช่น คอสาบเสื้อปลายแขน (วัฒนธรรม พัฒนาการทาง ประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญา จังหวัดสกลนคร. 2544 : 156) มีกำไลแขนเงินสองข้าง เวลาในงานบุญต่าง ๆ จะเห็นชาวผู้ไทนาสไบที่มีความประณีตงดงามยิ่ง ส่วนใหญ่จะเป็นสีแดง และเป็นผ้าไหมชนิดลวดลายสวยงามเช่นกัน สาวชาวผู้ไทจะทอเอาไว้ใช้ผืนเดียวในชีวิต เรียกว่า ผ้าเปียง หรือ แพรว ที่คนส่วนมากรู้จัก ส่วนผ้าชิ้นจะเป็น ผ้ามัดหมี่โทนสีดำเช่นกันกับเสื้อ อาจจะเป็นไหมหรือฝ้ายตามแต่โอกาสที่ใช้ ผ้าชิ้น วัฒนธรรมของกลุ่มผู้ไทที่เด่นชัดคือการทอผ้าชิ้นหมี่ตีนต่อเป็นผืนเดียวกับผืนผ้า เช่น ตีนต่อ ขนาดเล็ก กว้าง 4 ถึง 5 นิ้ว (มือ) ที่เรียกว่า ตีนเต้า เป็นที่นิยมในหมู่ผู้ไท ทอเป็นหมี่สาด มีหม้อย้อมคราม จนเป็นสีครามเกือบเป็นสีดำแต่ชาวบ้านเรียกว่า “ผ้าดำ” หรือชิ้นดำ ลักษณะเด่นของชิ้นหมี่ชาวผู้ไท คือการทอและลวดลาย เช่น ทอเป็นลายขนาด เล็ก ๆ นอกจากนี้มีลายอื่น ๆ เช่น หมี่ปลา หมี่ตุ้ม หมี่กระจิง หมี่ซ้อ ทำเป็นหมี่คั้นมิได้ทอเป็นหมี่ทั้งผืน แต่หากมีลายต่าง ๆ มากันไว้ สีที่นิยมคือ สีเขียว น้ำเงิน แดง ม่วง (วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญา จังหวัดสกลนคร. 2544: 156) สำหรับผู้ชายมักจะนุ่งโสร่งไหมในงานพิเศษ เวลาปกติจะนุ่งกางเกงขาก๊วยหรือโสร่งที่ทำจากฝ้ายแทน เสื้อจะเป็นเสื้อโทนสีดำเหมือนกับผู้หญิงแต่เป็นแขนสั้น คอตั้งขลิบแดง หรือสีอื่น ๆ ตามใจชอบ มักจะมีผ้าขาวม้า ผาดบ่า มัดเอว หรือมัดหัวเวลาเดินทาง ในอดีตนั้นชายชาวผู้ไทนิยมสักขาลายเพื่ออวดสาว ๆ ถึงความงามและคงกระพันชาตรี

ความเชื่อ ประเพณี พิธีกรรม และศาสนา การนับถือผีของชาวผู้ไทจะมีการผสมผสานกับพุทธศาสนาตามพิธีกรรมตามฮีตสิบสอง เช่นการทำบุญข้าวสาก การทำบุญข้าวประดับดิน และการทำบุญซำฮะ เป็นพิธีกรรมอันสืบเนื่องจากความเชื่อเรื่องผีแต่มีพระเข้าร่วมพิธีด้วยพิธีเลี้ยงผีการเลี้ยงผีบรรพบุรุษของชาวผู้ไทจะมีอยู่ 2 ลักษณะ คือ เลี้ยงประจำปีที่นิยมวัน สงกรานต์ เลี้ยงในการบะและ

การคอบ (การบะ คือ การบนบานศาลกล่าว ส่วน การคอบ คือ การแก้บนอาจเรียกว่า การขอบก็ได้) เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยมีเจ้าจำเป็นสื่อกลางระหว่างคนกับ ผีที่ชาวผู้ไท จะเรียกว่าผีเจ้าปู่ เจ้าจำเป็นคนที่สืบทอดมาตามสายตระกูลชั้นสูงในอดีต ดังนั้นการแต่งตัวในพิธีจะเหมือนนักรบสมัยโบราณ เสื้อผ้าสีแดงคลุมยาวถึงเข่า ถือง้าวและเหน็บดาบสั้น

เครื่องสังเวทในพิธีที่ชาตมิได้คือ น้ำหอมจากการฝนแก่นจันทร์แดงและแก่นจันทร์หอมผสมน้ำสะอาดถวายเป็นเครื่องดื่มข้าง ซึ่งหมายถึงเหล่าจากปลายข้าวผสมแกลบหมัก เรียก เหล้าไห และม้า เป็นเหล่าโรงหรือเหล่าขาว ส่วนเครื่องเช่นเป็นอาหารหลักต้องมีลาบแดง แงร์ร้อน (ลาบแดงคือก้อยหรือลาบเลือด แงร์ร้อนคือแกงเครื่องใน) นอกจากนี้ต้องมีเลือด สด ๆ และเท้าสัตว์ครบข้างประกอบด้วย สำหรับของหวานจะเป็นข้าวดำ (ข้าวเหนียวหนึ่งคลุกปูนแดง) ดอกไม้นิยมพวงมาลัยดอกจำปา ซึ่งเชื่อกันว่า เป็นดอกไม้บูชาผี (ศิลปวัฒนธรรม ปีที่ 18 ฉบับที่ 2-5 ธ.ค. 2539- มี.ค. 2540 : 107) เหยา เป็นพิธีกรรมรักษาคนไข้ของชาวผู้ไท ซึ่งมีความเชื่อว่า ผู้ป่วยใช้ได้ถูกผีกระทำ เนื่องด้วยผู้ป่วย ได้ กระทำผิดผี ญาติพี่น้องของคนไข้จะเชิญหมอเหยามาลำส้อง เพื่อถาม หาสาเหตุของ การเจ็บป่วย ตลอดจนวิธีการรักษาหมอเหยาหรือผู้เข้าทรงจะติดต่อ สื่อสารกับผีหรือวิญญาณ ด้วยกลอง ลำดัยมีแคนเป็นเครื่องดนตรีประกอบ (สารานุกรมวัฒนธรรม ไทย ภาคอีสาน เล่ม 15. 2542: 5102-5120)

อาหาร ชาวผู้ไทบริโภคข้าวเหนียวเป็นหลัก หาอาหารจากหนองน้ำธรรมชาติ ป่าเขา และอาหารตามฤดูกาล เช่น หน่อไม้ หน่อหวาย ไข่ผำแดง ผักหวาน ปลา เห็ดป่า ดอกกระเจียว แมลงกรณที่มีงานเทศกาลต่าง ๆ ถึงจะมีการลุ่มสัตว์ใหญ่ เครื่องดื่มที่นิยมทำกินในเทศกาลต่าง ๆ ก็คือเหล้าอู ซึ่งถือเป็นเอกลักษณ์ของชาวผู้ไทอย่างหนึ่ง ก็ว่าได้ อาจกล่าวได้ว่ามี ชาวผู้ไทอยู่ที่ใดต้องมีเหล้าอูอยู่ที่นั่น ส่วนมากจะทำกินในงานบุญงานพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น งานบุญบั้งไฟ งานแต่งงาน บายศรีสู่ขวัญ เป็นต้น เหล้า อู เรียกตาม ภาษาที่บรรจุมี่ ลักษณะเป็นโองเล็ก ๆ วัตถุดิบที่นำมาทำเหล้าอูคือ ข้าวเหนียว แกลบ ลูกข้าวหมาก หรือแป้งข้าวหมากนั่นเอง รสชาติจะออกหวาน ๆ ขม ๆ ผสมดีกรีกับแอลกอฮอล์

ศิลปะการแสดง ฟ้อนผู้ไทเป็นการแสดงที่เลื่องชื่อทางอีสานเหนือ ด้วยท่าทางที่นุ่มนวล อ่อนช้อย จากท่าทางที่ประดิษฐ์จากธรรมชาติรอบตัว ความเชื่อ และวรรณกรรม ท้องถิ่น ผสมผสานเข้ากับ ความงดงามของสาวผู้ไทที่มีผิวพรรณขาวผุดผ่องและกริยามารยาทที่นุ่มนวลอ่อนหวาน เป็นนาฏศิลป์ที่ติดตาตรึงใจแก่ผู้ได้ชม โดยการฟ้อนผู้ไทที่เป็นที่รู้จักกัน ดี คือ ฟ้อนผู้ไทสามเผ่า อันประกอบด้วย ผู้ไทเรณู สกลนคร กาฬสินธุ์ ดนตรีที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวผู้ไทอันมี พิณ หรือ กะจับปี ในภาษาผู้ไท แคน และ ปี่ผู้ไท ภาษาผู้ไทเรียก ไค้ และซอบังไม้ไผ่ ลักษณะการบรรเลงลายมี 2 ทำนอง ได้แก่ ภูไททางน้อย และภูไททางใหญ่ ใช้ในการประกอบการฟ้อนและการขับลำของ ชาวผู้ไท เรียกว่า ลำภูไท

เฮือนผู้ไท เฮือนแปดมีเรือนโง่ง เป็นเรือนปลูกสร้างคู่กันสองหลังระหว่างเรือนใหญ่หรือเรือนนอนและเรือนโง่ง (เรือนระเบียบง) โดยให้หลังคาสองหลังมาจรดกัน มีฮางลิน (รางน้ำ) เชื่อมต่อระหว่างเรือนทั้งสอง เรือนโง่งจะมีโครงสร้างของตนเอง สามารถรื้อไปปลูกที่อื่นได้ เรือนโง่งภายในจะเปิดโล่งไม่กั้นห้องจึงทำให้เกิดที่ว่าง บริเวณฮางลินกับเรือนโง่ง ซึ่ง สนองประโยชน์ได้หลายอย่าง ทั้งเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ยังเป็นศูนย์กลางภายในที่เชื่อมต่อกับส่วนอื่นบนเรือน เช่น เรือนใหญ่ ครัว ขาน ทั้งด้านหน้า และด้านหลังจึงนับได้ว่าเป็นเรือนที่นิยมปลูกสร้างมาก และนอกจากนี้ยังมีเรือนที่ปลูกสร้างในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน แต่ต่างกันที่เป็นเรือนแฝด สร้างในลักษณะที่มีโครงสร้าง เสา พื้น และจั่วยึดเกาะติดกันกับเรือนใหญ่ เรียกตามภาษา ถิ่นว่า "เรือนแฝด" ซึ่งจะพบไม่มากนัก (สารานุกรมวัฒนธรรมไทย ภาคอีสาน เล่ม 15. 2542: 5460)

นอกจากนี้แล้วยังพบว่าเมื่อสังคมได้มีการพัฒนาไปตามยุคสมัย ทำให้มีการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตของประชาชนโดยทั่วไป รวมทั้งประชาชนที่มีชาติพันธุ์ไทยหรือที่เรียกว่าชาวภูไทย ซึ่งโดยรวมแล้วมีการพัฒนาไปในทิศทางที่ไม่แตกต่างกันมากนักกับประชาชนในชาติพันธุ์อื่น ๆ ซึ่งจากการสัมภาษณ์ปราชญ์ชุมชนเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของประชาชนในชุมชนถ่อนนาลับ โดยได้รับความร่วมมือและช่วยเหลือจากองค์การบริหารส่วนตำบลถ่อนนาลับ ได้จัดเวทีให้มีโอกาสได้สัมภาษณ์ในลักษณะของการประชุมกลุ่มย่อยและการสัมภาษณ์คณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลถ่อนนาลับ ซึ่งบุคคลที่เป็นที่ยอมรับและเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณของชุมชน โดยสรุปพบว่าเกือบทั้งหมดประชาชนในชุมชนนั้นมีชาติพันธุ์เป็นชาวภูไท และบางส่วนเป็นประชาชนที่เข้ามาอาศัยอยู่ในชุมชนในลักษณะของการเข้ามาทำงาน การย้ายถิ่นฐานเข้ามาประกอบอาชีพด้านการเกษตรด้านช่างฝีมือ รวมทั้งการเข้ามาทำงานในส่วนราชการต่าง ๆ และตั้งถิ่นฐานอยู่ในชุมชนไม่กลับคืนไปยังถิ่นฐานเดิม และอีกส่วนหนึ่งย้ายเข้ามาในลักษณะของการสมรสกับประชาชนในชุมชนถ่อนนาลับ เมื่อประเทศได้มีการพัฒนาไปตามแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ทำให้ชุมชนได้มีการปรับเปลี่ยนหรือเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่มีความสอดคล้องกับสังคมโดยภาพรวมของประเทศเช่นกัน ซึ่งเมื่อพิจารณาจากผู้เข้ามาประชุมกลุ่มและให้การสัมภาษณ์ได้มีความคิดเห็นตรงกันในเรื่องขององค์ประกอบของการดำเนินชีวิตของประชาชนในชุมชนในภาพรวม ได้แก่ 1) ด้านเศรษฐกิจ มีการปรับเปลี่ยนไปตามการเปลี่ยนแปลงที่ทำให้มีการประกอบอาชีพที่สร้างรายได้ทั้งในภาคการเกษตรที่เป็นอาชีพดั้งเดิม และมีการพัฒนาอาชีพที่เกี่ยวข้องกับอาชีพทางการเกษตร เช่น อาชีพด้านอุตสาหกรรมเกษตร การแปรรูปผลผลิต การค้าขายผลผลิตด้านการเกษตรเป็นต้น ซึ่งมีการดำเนินกิจกรรมด้านเศรษฐกิจทั้งภายในพื้นที่ชุมชนและภายนอกชุมชน เป็นการนำรายได้เข้ามาในชุมชน 2) ด้านสังคม ในด้านสังคมได้มีการปรับเปลี่ยนไปมากตามยุคสมัย สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในภาพรวมของประเทศ โดยมีลักษณะของสังคมเมืองมากขึ้นเรื่อย ๆ แต่ยังคงรักษาวิถีของสังคมของชาวภูไทยไว้ได้อย่างเหนียวแน่น เช่น ยังคงเป็นสังคมที่มีความเอื้ออาทรต่อกัน การช่วยเหลือเกื้อกูลต่อเพื่อนบ้าน ความมีคุณธรรมจริยธรรมในการดำเนินชีวิต เป็นต้น 3) ด้านขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม ในด้านขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมนั้น มีการปรับเปลี่ยนไปเช่นเดียวกับด้านอื่น ๆ โดยพบว่า มีการหลงไหลของขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมของต่างชาติมากขึ้นเรื่อง โดยเฉพาะในกลุ่มของเยาวชนที่มีการนำเอาวัฒนธรรมตามสมัยนิยมเข้ามาใช้ในวิถีชีวิตมากขึ้น แต่ยังคงพบว่ามีการรักษาขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมของชาวภูไทไว้ไม่

น้อยไปกว่ากันโดยได้รับอิทธิพลจากการอบรมสั่งสอนของรุ่นพ่อแม่ ปู่ย่าตามยาย มาอย่างยาวนาน เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่ในทางการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รวมทั้งมีการส่งสอนอบรมในโรงเรียนในชุมชน เป็นต้น ส่วนในองค์ประกอบที่ 4 เป็นองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม นั้นพบว่า ผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อยและผู้ให้สัมภาษณ์ให้ความคิดเห็นตรงกันว่า ด้านสิ่งแวดล้อมนี้มีการเปลี่ยนแปลงไปมาก จากเดิม โดยเฉพาะความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรทางธรรมชาติ ซึ่งอาจจะส่งผลจากการใช้ทรัพยากรในการประกอบอาชีพต่าง ๆ และการสร้างที่อยู่อาศัย รวมทั้งกิจกรรมในการประกอบอาชีพที่มีการใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติและมีการทดแทนไม่ทันกับการใช้ไป รวมทั้งสิ่งแวดล้อมด้านกายภาพได้เปลี่ยนไปมากจากเดิมเนื่องจากการพัฒนาด้านการคมนาคม ถนนหนทางที่มีมากขึ้น และสาธารณูปโภค เช่น บริการสาธารณสุขที่จัดทำเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในชุมชน สิ่งอุปโภคที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต เช่น การไฟฟ้า การประปา การกระจายเสียง และปัจจัยอื่น ๆ ที่เอื้อต่อการประกอบอาชีพ เป็นต้น

2.5 ข้อมูลของบ้านถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

บ้านถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี มีข้อมูลทั่วไปดังต่อไปนี้ (องค์การบริหารส่วนตำบลถ่อนนาลับ. 2557)

2.5.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน/ชุมชน

บ้านถ่อนนาลับ หมู่ที่ 1 ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ตั้งอยู่ห่างจากตัวอำเภอบ้านดุงไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือประมาณ 18 กิโลเมตรและห่างจากตัวเมืองอุดรธานีประมาณ 100 กิโลเมตรที่มาของชื่อหมู่บ้าน “ถ่อนนาลับ” มาจากชื่อต้นไม้ชนิดหนึ่งเรียกว่า “ต้นถ่อน” ซึ่งเป็นไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ซึ่งมีรากแก้วที่แข็งแรงโดยมักจะขึ้นอยู่โดด ๆ ไม่รวมเป็นผืนป่าอยู่กระจัดกระจายโดยทั่วไปมีความทนทานต่อสภาพดินฟ้าอากาศทุกชนิดไม่ว่าจะน้ำท่วมพายุหรือฝนแล้งและเป็นที่พักอาศัยของสัตว์หลายชนิดเช่นนกแมลงต่าง ๆ

บริเวณที่ตั้งเดิมมีต้นถ่อนขนาดใหญ่ตั้งตระหง่านอยู่กลางทุ่งนาเป็นดินแดนที่อยู่ห่างไกลจากตัวเมืองการคมนาคมไม่สะดวกจึงเรียกว่า “ถ่อนนาลับแล” ต่อมาจึงเพี้ยนเป็น “ถ่อนนาลับ” ชาวบ้านส่วนใหญ่เป็นชนเผ่าภูไทอพยพมาจากบ้านคำชะอีบ้านห้วยทรายบ้านบากอำเภอกำแพงแสนจังหวัดมุกดาหารในปัจจุบันตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2464

บรรพชนผู้ก่อตั้งหมู่บ้าน

1. นายหย้าว เสียงล้ำ
2. นายช่วย สุวรรณไตร
3. นายยา เสียงล้ำ
4. นายจอม เสียงล้ำ
5. นายบุญมี เสียงล้ำ
6. นายเสี้ยว คนชื้อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. นายกาแดง คนชื่อ

8. นายเข้ม อินทร์ไชยา

ที่ตั้งอาณาเขตและพื้นที่

ตั้งอยู่ห่างจากองค์การบริหารส่วนตำบลถ่อนนาลับ - กิโลเมตรถนนลาดยาง - กิโลเมตร
ตั้งอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอบ้านดุง 20 กิโลเมตรถนนลาดยาง 20 กิโลเมตร

ลักษณะภูมิประเทศ

บ้านถ่อนนาลับเป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วมในฤดูน้ำหลากมีลำห้วยเจียมเป็นแหล่งน้ำสำคัญในการเกษตรชาวบ้านส่วนใหญ่มีอาชีพทำนาซึ่งสามารถผลิตข้าวได้ 2 ฤดู คือ ข้าวนาปีและข้าวนาปรังมีหนองน้ำขนาดใหญ่ชื่อหนองเรือคำตั้งอยู่กลางหมู่บ้านซึ่งเป็นแหล่งน้ำสำคัญใช้ในการผลิตน้ำประปาเพื่ออุปโภคบริโภคและเป็นแหล่งชุมนุมของนกเป็ดน้ำจำนวนมาก

อาณาเขตของหมู่บ้าน

- ทิศเหนือจดบ้านหนองแอก ต. บ้านฝื่อ อ. โพนพิสัย จ. หนองคาย
- ทิศใต้จดบ้านหนองแวง ต. ถ่อนนาลับ อ. บ้านดุง จ. อุดรธานี
- ทิศตะวันออกจดบ้านทุ่งใหญ่ ต. ถ่อนนาลับ อ. บ้านดุง จ. อุดรธานี
- ทิศตะวันตกจดบ้านนามั่ง ต. ถ่อนนาลับ อ. บ้านดุง จ. อุดรธานี

ประชากร/ครัวเรือน

- จำนวนครัวเรือน 299 ครัวเรือน
- ประชากรชาย 500 คน หญิง 526 คนรวม 1,026 คน
- จำนวนผู้สูงอายุ 119 คน ผู้พิการ 19 คน

สภาพทางเศรษฐกิจและรายได้

ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพหลักคือทำนาจำนวน 299 ครัวเรือนอัตราการจ้างแรงงานในหมู่บ้านวันละ 30 บาทประชากรมีรายได้เฉลี่ย 50,000 บาท/คน/ปี

พื้นที่หมู่บ้านทั้งหมด 5,509 ไร่แยกเป็นพื้นที่ทำนา 4,709 ไร่จำนวนครอบครัวที่ทำนา 299 ครัวเรือนพื้นที่ทำไร่ 30 ไร่จำนวนครอบครัวที่ทำไร่ 200 ครัวเรือน

- ทำไร่อ้อย 30 ครัวเรือนพื้นที่ 200 ไร่
- ทำไร่มันสำปะหลัง 20 ครัวเรือนพื้นที่ 40 ไร่
- ทำสวนผลไม้ 5 ครัวเรือนพื้นที่ 10 ไร่
- ทำสวนยางพารา 10 ครัวเรือนพื้นที่ 50 ไร่
- พื้นที่สาธารณะ 390 ไร่พื้นที่อยู่อาศัยไร่
- การเลี้ยงโคและกระบือจำนวน 3 ครัวเรือนจำนวน 52 ตัว
- การเลี้ยงสุกร 2 ครัวเรือนจำนวน 60 ตัว
- การเลี้ยงเป็ดและไก่ 50 ครัวเรือนจำนวน 1,000 ตัว
- การเลี้ยงปลา 20 ครัวเรือนจำนวน 4,000 ตัว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานที่สำคัญในหมู่บ้าน

1. โรงเรียนบ้านถ่อนนาถับระดับชั้นสูงสุดประถมศึกษาจำนวนนักเรียน 34 คนจำนวนครู 3 คน
2. ชื่อวัด/สำนักสงฆ์วัดบวรมงคลเจ้าอาวาสชื่อหลวงปู่ใบจำนวนพระสงฆ์ 6 รูปวัดป่าบ้านถ่อนนาถับเจ้าอาวาสชื่อจำนวนพระสงฆ์รูป
3. สถานีอนามัย 1 แห่งหัวหน้าสถานีอนามัยชื่อนางมานิตาโกมาลย์
4. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 แห่งจำนวนเด็ก 24 คน
5. ธนาคารข้าว/ยุ้งฉาง 1 แห่งเงินทุน 4,453,176 บาทจำนวนข้าว 25,302 ก.ก. กิจกรรมให้กู้ยืม - รายจำนวน - ก.ก.
6. ศาลากลางบ้าน 1 แห่ง
7. ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน - แห่ง
8. หอกระจายข่าว 1 แห่ง
9. ธนาคารโคกระบือ - แห่งจำนวน - ตัว
10. ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีประจำหมู่บ้าน/ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง 1 แห่ง
11. ร้านค้าชุมชน 3 แห่งจำนวนสมาชิก 567 คนเงินทุน 147,500 บาท
12. สนามกีฬา/ลานกีฬา 1 แห่ง
13. สวนสาธารณะในหมู่บ้าน - แห่ง
14. สนามเด็กเล่น - แห่ง
15. โทรศัพท์สาธารณะ - แห่ง
16. สถานีตำรวจชุมชน - แห่ง
17. บ่อน้ำตื้น 5 บ่อสาธารณะ 5 แห่งประปาหมู่บ้าน 1 แห่ง

แหล่งน้ำผิวดินที่สำคัญ (แม่น้ำ, ลำคลอง, หนอง, บึงในหมู่บ้าน) ได้แก่ลำน้ำห้วยน้ำโสม

ศิลปวัฒนธรรม/ประเพณีที่สำคัญ/ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ประเพณีที่สำคัญของชุมชนสำหรับไทยพุทธได้แก่ประเพณีนิยมเช่นสงกรานต์แข่งเรือประเพณีวันขึ้นปีใหม่สาสบุญประเพณีตามโบราณเช่นบุญเดือนสี่บุญข้าวประดับดินบุญข้าวสาก ฯลฯ ตลอดจนการเคารพในการบูชาศาลหลักเมืองซึ่งเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของชาวบ้านทุกคนในหมู่บ้านซึ่งต้องให้ความเคารพนับถือตามวิถีที่บรรพบุรุษได้ทำไว้และลูกหลานได้สืบทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่นจนถึงปัจจุบัน

ผลิตภัณฑ์และกลุ่มอาชีพ จำนวน 8 กลุ่ม

1. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตสมาชิก 219 คนเงินทุน 2,590,438 บาท
ประธานชื่อนายสุภาพเสียงล้ำที่อยู่หมู่ที่ 1 ต. ถ่อนนาถับ อ. บ้านดุง จ. อุดรธานี
2. กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ดสมาชิก 83 คนเงินทุน 81,883 บาท

ประธานชื่อนายแสนหมั่นอินทรไชยาที่อยู่หมู่ที่ 1 ต. ถ่อนนาถับ อ. บ้านดุง จ. อุดรธานี
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. กลุ่มโรงสีข้าวชุมชนสมาชิก 24 คนเงินทุน 10,800 บาท
ประธานชื่อนายแสนหมั่นอินทร์ไชยาที่อยู่หมู่ที่ 1 ต. ถ่อนนาลับ อ. บ้านดุง จ. อุดรธานี

4. กลุ่มสตรีสหกรณ์สมาชิก 31 คนเงินทุน 20,500 บาท
ประธานชื่อนางสมบัติชะตาที่อยู่หมู่ที่ 1 ต. ถ่อนนาลับ อ. บ้านดุง จ. อุดรธานี

สถานที่ท่องเที่ยวและบริการ

- วัดป่าศรีคุณเมืองการท่องเที่ยวเชิงนิเวศความสุขที่อยู่ร่วมกันกับป่า

กองทุนในหมู่บ้าน

1. กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองปัจจุบันมีเงินทุน 7,200,000 บาทสมาชิก 194 คน
ประธานชื่อ นายสุภาพ เสียงล้ำ

2. กองทุน กขคจ. ปัจจุบันมีเงินทุน 280,000 บาทสมาชิก 220 คน ประธานชื่อ นาย
สมหมาย สุวรรณไตร

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อภิชาติ ชูเกียรติกุล (2551) ศึกษาความรู้ความเข้าใจในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของข้าราชการทหารสังกัดกองพันพัฒนาที่ 3 ผลการศึกษาพบว่าในภาพรวมข้าราชการทหารสังกัดกองพันพัฒนาที่ 3 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับเกณฑ์ระดับดีมากเมื่อพิจารณาแต่ละด้านจากทั้งหมด 9 ด้าน พบว่า ด้านประโยชน์ผู้ให้ข้อมูลส่วนมากมีความรู้ความเข้าใจในระดับดีมากส่วนในด้านเงื่อนไขคุณธรรมผู้ให้ข้อมูลเกือบครึ่งพบว่ามีความรู้ความเข้าใจอยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าระดับดีแสดงให้เห็นว่าขาดความละเอียดในการวิเคราะห์แยกแยะและพิจารณาอย่างชัดเจนระหว่างความถูกต้องทางสังคมกับความดีงามตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงหรือหลักทางศาสนาส่วนผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับความรู้ความเข้าใจในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงพบว่าในภาพรวมรายจ่ายและแนวทางการส่งเสริมของหน่วยงานของข้าราชการทหารสังกัดกองพันพัฒนาที่ 3 มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ความเข้าใจในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากด้านรายจ่ายแสดงให้เห็นว่าแนวโน้มผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ที่มีการใช้จ่ายน้อยอาจจะมี ความเข้าใจในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงดีมากโดยน่าจะดำเนินชีวิตอย่างมีเหตุผลรู้จักคิดวิเคราะห์ และเข้าใจในหลักเศรษฐกิจพอเพียงอย่างแท้จริงสำหรับแนวทางในการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงหากเปิดโอกาสให้ร่วมคิดร่วมทำร่วมรับผิดชอบร่วมรับ ผลประโยชน์จะได้มีประสบการณ์ที่มากแนวโน้มน่าจะทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างแท้จริงมากขึ้นและสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมมากขึ้นต่อไปจากการสัมภาษณ์เจาะลึกความคิดเห็นปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของข้าราชการ

ทหารสังกัดกองพันพัฒนาที่ 3 ส่วนใหญ่ขาดความเชื่อมั่นขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติตามปรัชญาของ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้า ไม่อนุญาตให้นำไปใช้

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เศรษฐกิจพอเพียงเนื่องจากไม่ทราบแนวทางว่าจะเริ่มต้นนำไปประยุกต์ใช้อย่างไรให้ถูกต้องสำหรับแนวทางและข้อเสนอแนะในการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงส่วนใหญ่เห็นว่าต้องได้รับอบรมและต้องได้รับการสนับสนุนกำลังใจจากผู้บังคับบัญชาเพื่อนคนใกล้ชิดเป็นอย่างดีควรจัดกิจกรรมดำเนินการแบบการมีส่วนร่วมในรูปแบบโครงการโดยการอบรมหรือสัมมนานั้นต้องนำผู้ที่มีความรู้และเชี่ยวชาญทางด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาให้การแนะนำให้ความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องและมีการลงมือปฏิบัติอย่างแท้จริงเพื่อให้ข้าราชการทหารสังกัดกองพันพัฒนาที่ 3 ได้สัมผัสกับประสบการณ์โดยตรงกับกิจกรรมด้านเศรษฐกิจพอเพียงพร้อมติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

มนต์ฤดี ทองรัตน์ (2551) ศึกษาความรู้ความเข้าใจและการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตของนักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาภูมิสังคมอย่างยั่งยืนมหาวิทยาลัยแม่โจ้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการประยุกต์ใช้ปรัชญาในการดำรงชีวิตและปฏิบัติหน้าที่การงานของนักศึกษา โดยใช้แบบสอบถามและการสังเกตแบบมีส่วนร่วมโดยศึกษากับนักศึกษาที่สำเร็จแล้วและกำลังศึกษา 3 รุ่นสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือค่าร้อยละค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักและการวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า นักศึกษามีความรู้ในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับปานกลางร้อยละ 75.90 และมีความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมากร้อยละ 83.20 และการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านจิตใจด้านเศรษฐกิจด้านสังคมด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและด้านเทคโนโลยีอยู่ในระดับมากในการวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านเศรษฐกิจผันแปรตามปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษาด้านหน้าที่การงานเกี่ยวข้องกับพระราชดำริสถานที่เติบโตในวัยเด็กและการบวชและสรุปได้ว่านักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการพัฒนาภูมิสังคมอย่างยั่งยืน ได้นำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในด้านเศรษฐกิจเป็นส่วนมากผลการศึกษาโดยการสังเกตการณ์ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันแบบมีส่วนร่วมได้ผลสอดคล้องกับผลการศึกษาโดยแบบสอบถาม

จันทรา ปักการะโถ (2552) ศึกษาความรู้ความเข้าใจและเจตคติต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความรู้ความเข้าใจที่มีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในอำเภอเฉลิมพระเกียรติจังหวัดบุรีรัมย์โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อจำแนกความรู้ความเข้าใจเป็นรายด้านคือด้านความหมายของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมากด้านหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและด้านการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลางผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับเจตคติที่มีต่อปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในอำเภอเฉลิมพระเกียรติจังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเฉลิมพระเกียรติจังหวัดบุรีรัมย์ คือ กระบวนการ

เรียนการสอนของครูควรมีเทคนิควิธีการในการถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจง่ายสนุกสนานไม่ทำให้เกิดเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความเปื้อน่ายและควรมีสื่อการสอนที่หลากหลายและเหมาะสมควรมีตัวอย่างที่ดีในการดำรงชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงและควรเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียนในเรื่องการดำรงชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง

ทะนงศักดิ์ วันชัย และกุหรั่ง สุปินราช (2552) ศึกษาการดำเนินชีวิตของเกษตรกรตามแนวทางของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกรณีศึกษาเกษตรกรในเขตพื้นที่ ตำบลเกาะจันทร์ อำเภอกะจันทร์จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษา พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 55.80 เป็นเพศชาย โดยมีอายุเฉลี่ย 50.65 ปีมีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 70.80 มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.83 คน ร้อยละ 50 ประกอบอาชีพทำไร่ ร้อยละ 100 รู้ข่าวสารเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและได้รับข่าวสารจากโทรทัศน์ ร้อยละ 60.20 มีที่ดินทำการเกษตรเฉลี่ย 30.21 ไร่ และ ร้อยละ 82.90 มีหนี้สินโดย ร้อยละ 57 กู้มาจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) และรายได้เพียงพอต่อการครองชีพเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับปานกลางการดำเนินชีวิตของเกษตรกรตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 รายการ ได้แก่ ด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมและด้านการประหยัดและการออมการประกอบอาชีพของเกษตรกรตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรมด้านความมีเหตุผลและด้านการมีภูมิคุ้มกันเกษตรกรที่มีเพศและการศึกษาต่างกันมีความรู้ความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเกษตรกรที่มีเพศต่างกันมีการดำเนินชีวิตของเกษตรกรตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาลักษณะอาชีพและสภาพหนี้สินต่างกันมีการดำเนินตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เกษตรกรที่มีเพศต่างกันมีการประกอบอาชีพตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติส่วนเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาลักษณะอาชีพและสภาพหนี้สินต่างกันมีการประกอบอาชีพตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สกล พรหมสิน (2546) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงกับคุณภาพชีวิตของประชาชนของประชาชน ตำบลหงษ์เจริญ อำเภอกำแพง จังหวัดชุมพร ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มครัวเรือนตัวอย่างส่วนใหญ่มีการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงระดับสูงระดับปานกลางและระดับต่ำคิดเป็นร้อยละ 50.80 48.70 0.50 ตามลำดับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ทั้ง 4 ด้านกับคะแนนคุณภาพชีวิตของประชาชนตำบลหงษ์เจริญอำเภอกำแพง จังหวัดชุมพรพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีปัจจัยด้านครอบครัวเข้มแข็งสามารถอธิบายความแปรปรวนคุณภาพชีวิตได้ดีกว่าปัจจัยด้านรายได้พอเพียงการศึกษาถ้วนทั่ว และปัจจัยสี่พอเพียง โดยปัจจัยทั้ง 4 ด้านสามารถอธิบายหรือพยากรณ์คุณภาพชีวิตของประชาชน ตำบลหงษ์เจริญ อำเภอกำแพง จังหวัด

ชุมพร ช่วงเดือนตุลาคม – ธันวาคม พ.ศ. 2545 ได้ร้อยละ 46 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กนกวรรณ กรรธา (2550) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงกับคุณภาพชีวิตประชาชนตำบลกกกุงอำเภอเมืองสรวงจังหวัดร้อยเอ็ดพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ 1) มีการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงระดับสูงร้อยละ 69.00 ระดับสูงที่สุดร้อยละ 24.30 และระดับปานกลางร้อยละ 6.30 ตามลำดับ 2) มีคุณภาพชีวิตระดับสูงร้อยละ 67.60 ระดับสูงที่สุดร้อยละ 23.20 และระดับปานกลางร้อยละ 9.20 ตามลำดับ และ 3) ปัจจัยด้านการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงประกอบด้วยความพอประมาณความมีเหตุผลการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีมีความรู้และมีความรู้ความเข้าใจความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพชีวิตของประชาชนตำบลกกกุงอำเภอเมืองสรวงจังหวัดร้อยเอ็ดและสามารถอธิบายคุณภาพชีวิตได้ ร้อยละ 59 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05 และปัจจัยด้านคุณธรรมสามารถอธิบายความแปรปรวนคุณภาพชีวิตได้ดีกว่าปัจจัยด้านภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีด้านมีความรู้ด้านความพอประมาณและด้านความมีเหตุผล

จุมพฏ สุขเกื้อ (2550) ศึกษาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรภายใต้สภาวะเศรษฐกิจพอเพียงและการสนับสนุนทางสังคมตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกรณีศึกษาพื้นที่ประมงชัยภูมิ ตำบลกาพนงิ่ง อำเภอสุขสำราญ จังหวัดระนอง ผลการศึกษา พบว่า ชาวประมงและผู้ปลูกพืชมีคุณภาพชีวิตในระดับสูงแต่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 โดยผู้ปลูกพืชมีคุณภาพชีวิตสูงกว่าชาวประมงส่วนองค์ประกอบคุณภาพชีวิต พบว่า สุขภาพกายของชาวประมงและผู้ปลูกพืชอยู่ในระดับปานกลาง และในระดับสูงตามลำดับสุขภาพจิต และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมของชาวประมงและผู้ปลูกพืชอยู่ในระดับสูงทั้ง 2 กลุ่มและความพึงพอใจจากการได้รับการตอบสนองความต้องการทางร่างกายและจิตใจของชาวประมง และผู้ปลูกพืชอยู่ในระดับปานกลางและระดับสูง ตามลำดับ และผลการศึกษายัง พบว่า ชาวประมงและผู้ปลูกพืชมีสภาวะเศรษฐกิจพอเพียงและการสนับสนุนทางสังคมตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพชีวิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับผลการวิเคราะห์จำแนกเพศ พบว่า อาชีพและการสนับสนุนทางสังคมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของเกษตรกรคิดเป็นร้อยละ 11.90

สกุลศักดิ์ อินหล้า (2551) ได้ศึกษาวิถีชีวิตแบบพอเพียงที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของสมาชิกชุมชนการพึ่งตนเองบ้านสายสมลมจอย ตำบลห้วยทราย อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าคุณภาพชีวิตทางด้านร่างกายของกลุ่มสมาชิกเกษตรอินทรีย์รู้สึกว่ามีสุขภาพแข็งแรงกว่าตอนที่ทำการเกษตรโดยใช้สารเคมีนอกจากนั้นยังมีโอกาสได้ออกกำลังกายและทำกิจกรรมต่าง ๆ ในแต่ละวัน ส่วนคุณภาพชีวิตด้านจิตใจของกลุ่มสมาชิกเกษตรอินทรีย์มีความสุขในการดำเนินชีวิตตั้งแต่มาปลูกพืชผักโดยใช้เกษตรแบบอินทรีย์และดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงคุณภาพชีวิตด้านสัมพันธภาพทางสังคมทั้งกลุ่มสมาชิกเกษตรอินทรีย์และผู้ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรอินทรีย์ต่างอาศัยอยู่ในชุมชนแบบเครือญาติมีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันมีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันอยู่เสมอคุณภาพชีวิตทางด้านสิ่งแวดล้อมถือว่าอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากมีปัญหาเกี่ยวกับควันพิษการทำเฟอร์นิเจอร์ ส่วน

คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมถือว่าอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากมีปัญหาเกี่ยวกับควันพิษจากการทำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เฟอร์นิเจอร์กลุ่มสมาชิกเกษตรอินทรีย์มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพร่างกายสูงสุดคิดเป็น ร้อยละ 70.60 รองลงมา ได้แก่ คุณภาพชีวิตด้านจิตใจคุณภาพชีวิตด้านสัมพันธภาพทางสังคมและ คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมโดยมีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็น ร้อยละ 68, 62.70 และ 57.50 ตามลำดับ และเมื่อแบ่งตามระดับคะแนนคุณภาพชีวิต 3 ระดับ พบว่า กลุ่มสมาชิกเกษตรอินทรีย์ส่วนใหญ่ ร้อยละ 95.70 มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 4.30 ที่มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดี

สยาม พุเจริญ (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการดูแล สุขภาพของชุมชนบ้านงามเมือง ตำบลยางฮอม อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษา พบว่า การดูแลสุขภาพของชุมชนบ้านงามเมืองเป็นกระบวนการจัดการด้านสุขภาพบนพื้นฐานการพึ่งตนเอง ภายใต้บริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่มีลักษณะเฉพาะของชุมชน กล่าวคือ เป็นชุมชนขนาดเล็กที่ ประสบกับปัญหาโรคเรื้อน ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบทางสังคมอย่างรุนแรงส่งผลให้ชุมชนต้องแก้ไข ปัญหาและดูแลรักษาสุขภาพของคนในชุมชนด้วยการพึ่งพาตนเองอย่างสูง โดยฐานคิดของ กระบวนการดูแลสุขภาพชุมชนได้อาศัยคุณธรรมหลักศาสนาของศาสนา ซึ่งเป็นระบบคุณค่าของ ชุมชนที่เน้นหนักในเรื่องความสมดุลระหว่างมนุษย์ธรรมชาติและสิ่งสูงสุดอันเป็นการผสมผสานกัน ระหว่างหลักคำสอนของศาสนาคริสต์กับภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการดูแลสุขภาพตามความเชื่อดั้งเดิม ของชุมชน ซึ่งเป็นวัฒนธรรมการดูแลสุขภาพสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกายจิตใจสังคมและจิตวิญญาณที่ เชื่อมโยงกับมิติทางด้านเศรษฐกิจสังคมวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและวิถีชีวิตของชุมชน ก่อให้เกิดจิตสาค นึกและความมุ่งมั่นที่จะรักษาสมดุลระหว่างคนธรรมชาติและพระเจ้าเพื่อการมีสุขภาพและคุณภาพ ชีวิตที่ดีของคนในชุมชน โดยนาเอาทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนมาเป็นฐานในการดูแลสุขภาพ ซึ่งได้แก่ ผู้นำกลุ่มองค์กรและทรัพยากรธรรมชาติมาเป็นกลไกภายในที่ใช้ขับเคลื่อนกระบวนการดูแลสุขภาพ พร้อมกับส่งเสริมให้องค์กรภาครัฐองค์กรเอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นกลไก ภายนอกให้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการดูแลสุขภาพของชุมชนการจัดการในกระบวนการดูแลสุขภาพ ใช้การจัดการเรียนรู้การปรับตัวการจัดการความสัมพันธ์ขององค์ประกอบปัจจัยและเงื่อนไขใน ระบบสุขภาพภายใต้ระบบความสัมพันธ์ทางสังคมของชุมชน การดำเนินกิจกรรมด้านการดูแลสุขภาพ ใช้ยุทธวิธีที่หลากหลายภายใต้ระบบการผลิตและวิถีชีวิตแบบพึ่งตนเองของชุมชน อาทิเช่น การสร้าง ความเข้าใจและจิตสำนึกในด้านการดูแลสุขภาพ โดยอาศัยการสื่อสารแบบชาวบ้านการบริหารจัดการ ระบบสุขภาพโดยอาศัยความสัมพันธ์แบบเครือข่ายการเสริมสร้างให้องค์กรทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วน ร่วมในกระบวนการเรียนรู้ด้านการจัดการสุขภาพของชุมชนในลักษณะของเครือข่ายภาคีและการ ดำเนินกิจกรรมด้านการดูแลสุขภาพบนพื้นฐานสัมพันธภาพที่ดีและการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนซึ่ง ทุกยุทธวิธีล้วนแล้วแต่เป็นการขับเคลื่อนกระบวนการดูแลสุขภาพโดยอาศัยระบบความสัมพันธ์ของ ชุมชนนอกจากนี้แล้วชุมชนยังได้นำเอาองค์ความรู้ที่ได้จากกระบวนการจัดการด้านสุขภาพมาปรับใช้ ในการพัฒนาด้านอื่น ๆ เพื่อให้ชุมชนสามารถปรับตัวและดำรงอยู่ได้ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงอย่าง รวดเร็วของโลกภายนอกการดูแลสุขภาพของชุมชนบ้านงามเมืองจึงสอดคล้องกับปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นวิถีทางการดำเนินชีวิตที่มีฐานคิดมาจากคุณธรรมและจริยธรรมตามหลักคำ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สอนของแต่ละศาสนามีอุดมการณ์ที่มุ่งรักษาคุณลักษณะระหว่างมนุษย์ธรรมชาติและสิ่งเหนือธรรมชาติ ภายใต้ระบบคุณค่าของชุมชน โดยอาศัยทุนทางสังคมภูมิปัญญาและศักยภาพของชุมชนเป็นกลไกในการพัฒนาภายใต้ระบบความสัมพันธ์ทางสังคมที่เชื่อมโยงกับระบบการผลิตอันได้แก่เศรษฐกิจ การเมืองสังคมวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและวิถีชีวิตของชุมชนโดยมีจุดมุ่งหมายอยู่ที่การรักษาความสมดุลของชีวิต ตลอดจนจนถึงการปรับตัวให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและมีศักดิ์ศรีท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ และกระแสโลกาภิวัตน์ที่ส่งผลกระทบต่ออยู่ตลอดเวลา

สกุลศักดิ์ อินหล้า (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่องวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของสมาชิกชุมชนการพึ่งตนเองบ้านสวนสายลมจอย ตำบลห้วยทราย อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า คุณภาพชีวิตทางด้านร่างกายของกลุ่มสมาชิกเกษตรอินทรีย์ส่วนมากมีร่างกายแข็งแรงตั้งแต่มาปลูกพืชผักโดยใช้เกษตรอินทรีย์รู้สึกว่ามีสุขภาพแข็งแรงกว่าตอนที่ทำการเกษตร โดยใช้สารเคมี นอกจากนี้ยังมีโอกาสได้ออกกำลังกายและทำกิจกรรมต่าง ๆ ในแต่ละวันคุณภาพชีวิตด้านจิตใจของกลุ่มสมาชิกเกษตรอินทรีย์มีความสุขในการดำเนินชีวิตตั้งแต่มาปลูกพืชผักโดยใช้เกษตรแบบอินทรีย์และดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงคุณภาพชีวิตด้านสัมพันธภาพทางสังคมทั้งกลุ่มสมาชิกเกษตรอินทรีย์และผู้ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรอินทรีย์ต่างอาศัยอยู่ในชุมชนแบบเครือญาติมีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันมีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันอยู่เสมอคุณภาพชีวิตทางด้านสิ่งแวดล้อมถือว่าอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากมีปัญหาเกี่ยวกับควันพิษจากการทำเฟอร์นิเจอร์กลุ่มสมาชิกเกษตรอินทรีย์มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพร่างกายสูงสุดคิดเป็น ร้อยละ 70.6 รองลงมา ได้แก่ คุณภาพชีวิตด้านจิตใจคุณภาพชีวิตด้านสัมพันธภาพทางสังคมและคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมโดยมีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 68.0, 62.7 และ 57.5 ตามลำดับ เมื่อแบ่งตามระดับคะแนนคุณภาพชีวิต 3 ระดับพบว่า กลุ่มสมาชิกเกษตรอินทรีย์ส่วนใหญ่ ร้อยละ 95.7 มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลางและมีร้อยละ 4.3 ที่มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดี

สมบัติ พันธวิศิษฐ์ และคณะ (2549) ได้ทำการศึกษาเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงกับการอยู่รอดของชุมชนชนบทไทย: กรณีศึกษาชุมชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากการศึกษา พบว่า เศรษฐกิจพอเพียงเป็นวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตการบริโภคและการแจกจ่ายผลผลิตภายในชุมชนระหว่างชุมชนกับโลกภายนอกภายใต้ระบบเศรษฐกิจแบบเปิดโดยพฤติกรรมทางเศรษฐกิจแบบพอประมาณและมีเหตุผลมีความพยายามลดความเสี่ยงจากเหตุการณ์ไม่อาจคาดหวังได้พร้อมพยายามสร้างภูมิคุ้มกันให้กับตนเองเพื่อนำไปสู่การพึ่งตนเองได้ สำหรับการศึกษามุ่งความสนใจไปที่หน่วยเศรษฐกิจสองระดับ คือ ระดับครอบครัวและระดับชุมชนความพอเพียงทางเศรษฐกิจของหน่วยเศรษฐกิจทั้งสองระดับต่างมีความสัมพันธ์และเกื้อกูลซึ่งกันและกันความพอเพียงทางเศรษฐกิจทั้งระดับครัวเรือนและชุมชนมิได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยทางเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ยังขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ได้แก่ ที่ดินเงิน ทุนเทคโนโลยี ความอุดมสมบูรณ์ทางทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ความเข้มแข็งขององค์กรระดับชุมชน การศึกษาวัฒนธรรม และความเชื่อความ

ขยันหมั่นเพียรและความอดทนของสมาชิกในครัวเรือน ซึ่งครัวเรือนส่วนใหญ่ต่างมีหนี้สินและคืนหนี้เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เพื่อหารายได้ให้เพียงพอกับรายจ่ายส่วนครัวเรือนที่มีระดับรายได้พอเพียงจะมีลักษณะการประกอบอาชีพทั้งในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร ซึ่งในส่วนของครัวเรือนที่มีรายได้พอเพียงจะเป็นการเกษตรแบบผสมผสานมีปัจจัยการผลิตที่สำคัญเป็นของตนเองโดยเฉพาะที่ดินและแรงงานที่พอเพียงสอดคล้องกับสกล พรหมสิน (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงกับคุณภาพชีวิตของประชาชน ตำบลหงส์เจริญ อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ผลการศึกษาสรุปว่า ประชาชนตำบลหงส์เจริญมีการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงใน 4 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยสี่พอเพียงการศึกษาถ้วนทั่วครอบครัวเข้มแข็งและรายได้พอเพียงโดยการอยู่ร่วมกันในระดับมากและเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านครอบครัวเข้มแข็งเป็นอันดับแรก รองลงมา ด้านปัจจัยสี่พอเพียงด้านการศึกษาถ้วนทั่วและรายได้พอเพียง ตามลำดับ

ภาวดี ศรีมุกดา (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง: กรณีศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นหัวหน้าครอบครัวในจังหวัดสมุทรสาคร ผลการวิจัย พบว่า ระดับการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองมีค่าอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งทุกตัวชี้วัด และตัวทำนายที่มีประสิทธิภาพในการทำนายแนวโน้มการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองในจังหวัดสมุทรสาคร ที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองในจังหวัดสมุทรสาคร ได้แก่ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมปัจจัย ด้านสังคมปัจจัย ด้านทรัพยากรปัจจัย ด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านเทคโนโลยีภูมิปัญญาท้องถิ่น

ฉันทา จิตต์สงวน (2548) ได้สรุปงานวิจัยเศรษฐกิจพอเพียงในภาคเกษตรไว้ว่า ข้อจำกัดของการวิจัยภาคเกษตรประกอบด้วยเทคนิคที่นำมาใช้เน้นในประเด็นของการเติบโต (Growth) ของรายได้ผลผลิตเป็นตัววัดมีข้อจำกัดในส่งเสริมการวิจัยเชิงระบบทิศทางงานวิจัยไม่ชัดเจนและไม่ต่อเนื่องขาดกระบวนการจัดองค์ความรู้สู่การประยุกต์ปฏิบัติจริงสู่ไร่นามีมติของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีการกระจายในงานวิจัยยังไม่เป็นระบบและงานวิจัยเศรษฐกิจพอเพียงในภาคเกษตรส่วนมากจะมีจำกัดการศึกษาแต่เพียงระดับเกษตรกรรายบุคคลยังไม่พัฒนาสู่กลุ่มธุรกิจเกษตรซึ่งเป็นเศรษฐกิจพอเพียงในระดับก้าวหน้า

ฉลองภพ สุสังกรกาญจน์ (2548) ได้สรุปงานวิจัยเศรษฐกิจพอเพียงของมูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ได้มีการแบ่งกลุ่มการนำเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยแบ่งกลุ่มการวิจัยเป็น 7 กลุ่มดังนี้

1. ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในทัศนคติของนักเศรษฐศาสตร์โดยกล่าวว่าหลักเศรษฐศาสตร์กระแสหลักสามารถนำมาอธิบายหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้แต่แนวคิดในวิชาเศรษฐศาสตร์กระแสหลักยังมีข้อบกพร่องคือขาดการพิจารณาในเรื่องความเสี่ยงและปัญหาการรับรู้ข้อมูลไม่เท่ากันอย่างถึถ้วน

2. ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในทัศนคติของสังคมได้ข้อสรุปว่า หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมของสังคมเน้นการพึ่งตนเองและสามารถเชื่อมโยงการปฏิบัติให้สอดคล้องกับสถานการณ์ภายนอกได้อย่างมีเหตุผล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ความสมเหตุสมผลของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลในระดับการดำเนินงานกิจกรรม และระดับภาครัฐบาลควรจัดสรรระบบการดำเนินงานภายใต้นโยบายสร้างความมั่นคงและเท่าเทียมกันในทุกระดับ

4. การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติในภาคของการเกษตรในเชิงพาณิชย์ การประยุกต์ใช้ต้องไม่ขัดกับการดำเนินงานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงแต่ควรมีการปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์และพื้นที่อย่างเหมาะสม

5. การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติในภาคอุตสาหกรรมและบริการต้องเปิดให้พอดีในการรับกระแสจากโลกภายนอกควรส่งเสริมธรรมาภิบาลในบริษัทและภาคธุรกิจให้มากขึ้นพร้อมๆกับการพัฒนาคนให้มากขึ้น

6. การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติในโครงสร้างการผลิตและภาคการค้าระหว่างประเทศในส่วนของภาคการค้าระหว่างประเทศควรเน้นที่ความหลากหลายของโครงสร้างเศรษฐกิจและควรพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันด้านเทคโนโลยีควบคู่กับการพิจารณาสวัสดิการของประเทศให้มีการกระจายผลประโยชน์อย่างทั่วถึง

7. การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติในภาคของตลาดเงินและตลาดทุนควรมีการส่งเสริมการออมของประเทศให้มากขึ้นจะทำให้เราพึ่งตลาดเงินและตลาดทุนภายนอกน้อยลง

ณรงค์ กาญจนะ และคณะ (2554: บทคัดย่อ) จากการศึกษาเรื่องความรู้และการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษาปีที่ 4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พบว่า นักศึกษากลุ่มใหญ่ที่สุดรับทราบเศรษฐกิจพอเพียงคือการอยู่แบบพอกินพอใช้และมีความเข้าใจว่าเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอเพียง รองลงมาคือ มีความเข้าใจว่าเศรษฐกิจพอเพียงคือการประหยัดและนักศึกษากลุ่มใหญ่ที่สุดมีความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับปานกลาง

ภักคพงศ์ ปวงสุข และคณะ (2551: บทคัดย่อ) จากการศึกษาเรื่องความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนอำเภอลำเจ็ดยักษ์ พบว่า ด้านการรับรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงประชาชนในจังหวัดอำเภอลำเจ็ดยักษ์ ทุกคนเคยได้ยินคำว่า เศรษฐกิจพอเพียง (ร้อยละ 100) โดยได้รับข่าวสารข้อมูลผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ มากที่สุด

อภิชาตินันท์ อนันต์นันท์ (2552: บทคัดย่อ) จากการศึกษาเรื่องการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาเกษตรในโรงเรียนมัธยมศึกษามัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานครเขต 3 พบว่า ครูผู้สอนวิชาเกษตรในระดับมัธยมศึกษาจำนวน 42 คนเป็นเพศชายร้อยละ 52.40 และเพศหญิงร้อยละ 47.60 มีอายุเฉลี่ย 42.98 ปีเกือบทั้งหมดมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 90.50) ครึ่งหนึ่งมีวุฒิการศึกษาสาขาวิชาเกษตรศาสตร์ (ร้อยละ 57) มีประสบการณ์ในการสอนวิชาเกษตรเฉลี่ยเป็นระยะเวลา 15.88 ปีซึ่งทั้งหมดทราบถึงหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมากที่สุด (ร้อยละ 14.30) รองลงมาทราบในระดับมาก (ร้อยละ 71.40) โดยได้รับความรู้จากโทรทัศน์ (ร้อยละ 95.50) มากที่สุดครูผู้สอนวิชา

เกษตรส่วนใหญ่สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ (ร้อยละ 45.20) ครูผู้สอนวิชาเกษตรมีการบูรณาการควบคู่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กับวิชาคณิตศาสตร์วิทยาศาสตร์และวิชาศิลปะมากที่สุด (ร้อยละ 46.10) รองลงมาเป็นการบูรณาการวิชางานเกษตรภายในกลุ่มวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยีซึ่งงานอาชีพซึ่งมีอยู่ 5 งานได้แก่งานเกษตรงานช่างงานบ้านงานประดิษฐ์และงานธุรกิจและบูรณาการวิชาเกษตรกับภูมิปัญญาท้องถิ่นรอบ ๆ โรงเรียนโดยการปฏิบัติจริงเท่ากัน (ร้อยละ 12.80) ซึ่งมีการจัดเตรียมพื้นที่ปฏิบัติงานวิชาเกษตรห้องเก็บอุปกรณ์และห้องเรียนวิชาเกษตรรวมทั้งจัดแปลงเกษตรภายในบริเวณโรงเรียนโดยมีการจัดการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติได้อย่างดีมีการใช้ห้องเรียนธรรมชาติรวมทั้งมีทั้งหนังสือและสื่อต่าง ๆ ที่นักเรียนทำตามภาระงานที่มอบหมายมากที่สุด (ร้อยละ 30.50) นอกจากนี้ยังได้มีการจัดแหล่งการเรียนรู้และกิจกรรมเสริมการเรียนรู้โดยจัดบรรยากาศในโรงเรียนแทรกไปตามจุดต่าง ๆ การศึกษาจากสถานประกอบการภายนอกรอบ ๆ โรงเรียนและพานักเรียนไปทัศนศึกษานอกสถานที่หรือกิจกรรมเข้าค่ายมากที่สุด (ร้อยละ 38.50) ครูผู้สอนวิชาเกษตรมีระดับการปฏิบัติในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาเกษตรในระดับมากที่สุดและมากที่สุดโดยด้านความพอประมาณในการจัดการเรียนการสอนวิชาเกษตรครูผู้สอนวิชาเกษตรมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด 4 รายการ ด้านความมีเหตุผลจำนวน 1 รายการ ด้านภูมิคุ้มกันที่ดีมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด 3 รายการ ด้านความรู้มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด 3 รายการ และด้านคุณธรรมมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด 1 รายการ ครูผู้สอนวิชาเกษตรระบุถึงปัญหา/อุปสรรคในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนคือ 1) การมีนโยบายให้ครูทำการควบคุมดูแลโครงการและงานอื่นๆนอกเหนือจากการสอนมากเกินไป 2) ขาดแคลนห้องเรียนที่สามารถใช้สื่อที่ทันสมัยได้ 3) ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือในการสอนปฏิบัติ และ 4) นักเรียนส่วนใหญ่อาศัยอยู่ห่างเขากับผู้ปกครองซึ่งผู้ปกครองส่วนมากทำงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเกษตรจึงไม่ได้ปลูกฝังเรื่องงานเกษตรให้แก่ นักเรียนจึงทำให้นักเรียนไม่สนใจและขาดความอดทนอดกลั้นในการเรียนและปฏิบัติงานเกษตร

นภาพร แก้วศรี และคณะ (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษารูปแบบการส่งเสริมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัดอุดรธานี พบว่า 1) การส่งเสริมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงให้ได้ผล ต้องดำเนินการโดยคณะทำงาน 4 ระดับ ได้แก่ ระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน 2) ขั้นตอนการส่งเสริมฯ ต้องสร้างความพร้อมและการยอมรับด้วยใจ โดยสร้างความเข้าใจให้ตระหนักยอมรับและรู้ 3 ด้านแก่ประชาชน ได้แก่ รู้และเข้าใจแก่นแท้ของเศรษฐกิจพอเพียง การรู้จักตนเอง ตัวตนที่แท้จริงและการรู้จักแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสมเป็นลำดับแรก โดยคณะทำงานฯ ระดับหมู่บ้าน ต้องพบปะพูดคุยกับประชาชนเป็นรายครัวเรือน/บุคคล มีการสร้างครัวเรือนต้นแบบเพื่อเป็นแบบอย่างแก่ประชาชนและชุมชนในการปฏิบัติ และ 3) ใช้ตัวชี้วัดในการส่งเสริมการดำเนินงานกิจกรรมที่แสดงถึงความพอเพียงตามแนวทางของกรมพัฒนาชุมชน

ศูนย์ช่วยเหลือทางวิชาการพัฒนาชุมชน เขตที่ 4 (2550: บทสรุปสำหรับผู้บริหาร) ได้กล่าวถึงสถานการณ์การดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงใน 3 ระดับ ได้แก่ ระดับบุคคลโดยการประเมินตนเอง จัดทำแผนพัฒนาตนเอง ใช้หลักธรรมการปฏิบัติตน ปลูกจิตสำนึก ปรับแนวคิด ระดับเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ครัวเรือน โดยการปลูกจิตสำนึก จัดทำบัญชีครัวเรือน จัดทำแผนชีวิตครัวเรือน สร้างครัวเรือนต้นแบบ และยึดแนวทางพัฒนาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยดำเนินกิจกรรมตามตัวชี้วัดระดับกลุ่ม/องค์กรชุมชน โดยการพัฒนาศักยภาพกลุ่ม/องค์กร เช่น ศึกษาหาความรู้ สร้างความเข้าใจแก่แกนนำ จัดทำแผนธุรกิจ และมีการอบรมทรัพยากรเพื่อการผลิต ระดับชุมชน โดยการดำเนินชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง มีแหล่งเรียนรู้ สืบสานภูมิปัญญา ยึดหลักการมีส่วนร่วม เน้นการสร้างพลังชุมชนและคัดเลือกหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง

ชาติชาย ฌ เชียงใหม่ (2553: 33) ได้ศึกษาเรื่องทิศทางการพัฒนาชนบทในอนาคตได้สรุปแนวทางการพัฒนาการเรียนรู้ของคนในชุมชนออกเป็น 2 ระดับ โดยระดับแรกคือการพัฒนาคนในระดับปัจเจกชน หมายถึง การให้ความรู้การศึกษาแก่ประชาชน เพื่อให้เกิดความรอบรู้และทักษะในการใช้เหตุผลตัดสินใจในการดำรงชีวิต การมีความเชื่อและค่านิยมที่ยึดถือความเป็นไทย และการประหยัดเป็นพื้นฐาน ซึ่งรวมถึงการพัฒนาจิตสำนึกและกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อปรับตัวให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในและนอกชุมชน และในขณะเดียวกันสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้อย่างสอดคล้องกับวัฒนธรรม และศักยภาพทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและการบริหารของชุมชน ประการต่อมาคือการพัฒนาคนในระดับกลุ่มหมายถึงการกำหนดเงื่อนไข และการเปิดโอกาสทางการเมืองและการบริหาร ให้คนในชนบทสามารถรวมกลุ่มและพัฒนาอำนาจต่อรองของชุมชน เพื่อให้สามารถต้านทานการเอาเปรียบจากกลุ่มพลังภายนอกได้ สามารถที่จะใช้ปรับปรุงตัดแปลงหรือควบคุมทรัพยากรและภาวะแวดล้อม เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนดังนั้นจะเห็นได้ว่าแนวทางการพัฒนาการเรียนรู้ของคนในชุมชน จึงต้องกระทำทั้งในระดับปัจเจกชนและในระดับกลุ่ม เพื่อชุมชนสามารถปรับตัวรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งจากภายในและนอกชุมชน และเมื่อทำการศึกษาถึงความสำคัญของกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนที่ทำให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน พบลำดับความสำคัญดังนี้

อดุลย์ วังศรีคุณ (2553: บทคัดย่อ) ได้ศึกษากระบวนการเรียนรู้ของชุมชนที่ทำให้ชุมชนเข้มแข็ง ผลการศึกษา พบว่า ลำดับขั้นตอนกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนที่ทำให้ชุมชนเข้มแข็งประกอบด้วยลำดับขั้นตอน คือ ชุมชนรับรู้ถึงปัญหาและตระหนักในปัญหา หลังจากนั้นสมาชิกชุมชนร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา เพื่อให้สมาชิกชุมชนร่วมกันแสวงหาและเลือกแนวทางแก้ปัญหาและร่วมกันดำเนินการ พร้อมทั้งสมาชิกชุมชนร่วมกันประเมินผลการดำเนินงานหลังจากได้ดำเนินการไปแล้ว และสุดท้ายคือสมาชิกชุมชนร่วมกันปรับปรุงแก้ไขข้อผิดพลาดหากดำเนินการไม่สำเร็จ ทั้งยังพบว่า ชุมชนส่วนใหญ่ที่รับรู้และตระหนักถึงปัญหา เกิดจากการที่สมาชิกในชุมชนประสบปัญหาที่รับรู้เอง เป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อสมาชิกในชุมชนทั้งหมดหรือส่วนใหญ่ เป็นปัญหาเกี่ยวกับการทำมาหากินการวิเคราะห์ปัญหาของชุมชน จะร่วมกันวิเคราะห์เป็นกลุ่มย่อย หรือที่ประชุมหมู่บ้าน ทั้งชุมชนยังได้เลือกแนวทางแก้ไขปัญหา โดยการลองผิดลองถูกสมาชิกชุมชนร่วมวางแผนในที่ประชุมหมู่บ้านแล้วดำเนินการในลักษณะการจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรสถาบัน และประเมินโดยสมาชิกกระทำร่วมกันซึ่ง

องค์ประกอบของการเรียนรู้ของชุมชนเพื่อให้ชุมชนเข้มแข็งประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ฐานเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การเรียนรู้ และเนื้อหาองค์ความรู้จากแนวคิดของอดุลย์ วังศรีคุณ ดังกล่าว พบว่า เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

อุทัย ดุลยเกษม และอนง นาคะบุตร (2551: 15-17) ได้ให้ความเห็นไว้ว่า กระบวนการเกิดขึ้นของชุมชนเข้มแข็งที่ส่งผลต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนนั้น ประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน ขั้นตอนแรกคือชุมชนรู้สึกตระหนักในปัญหาร่วมกัน มีสิ่งกระตุ้นให้ตระหนักในปัญหา และมีการพูดคุยเพื่อวิเคราะห์ปัญหาร่วมกัน โดยการเรียนรู้จากของจริงเป็นขั้นที่เรียกว่าขั้นก่อรูปของประชาสังคมประการต่อมาคือขั้นการสร้างกลุ่ม ซึ่งเริ่มจากกลุ่มเล็ก ๆ ที่ค่อย ๆ ทำงานร่วมกัน ทำให้เกิดเวทีการเรียนรู้ เป็นเวทีแนวนอน มีความเข้าใจกัน มีความรู้สึกทั่วแก้ปัญหาได้ด้วยตัวเอง และขั้นตอนต่อมาคือการปรับโครงสร้างความสัมพันธ์ภายในชุมชนใหม่ให้เป็นแนวนอนทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมการปกครอง รวมถึงวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมจนนำไปสู่ขั้นตอนสุดท้ายคือขั้นขยายเครือข่ายให้ก้าวไปสู่ความยั่งยืนของชุมชนต่อไปในอนาคต

สุพจน์ แสงเงิน และคณะ (2556: บทคัดย่อ) ผลการศึกษา พบว่า มีขั้นตอนการของกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอนคือการรับรู้และตระหนักในปัญหา การคิดวิเคราะห์ปัญหา การกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหา และการประเมินผลการแก้ไขปัญหา โดยขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ เกิดจากการเรียนรู้โดยผ่านการปฏิบัติงานตามโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดทำขึ้นมาภายใต้กรอบแนวคิด รู้อดีต คิดปัจจุบัน ทัศน์อนาคต ซึ่งเป็นการผสมผสานระหว่างภูมิปัญญาดั้งเดิมของชุมชน ที่นำมาผนวกกับความรู้ใหม่ที่มาจากภายนอกจนก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ในการพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชน และปรากฏออกมาเป็นรูปธรรมที่ทำให้เห็นได้ชัดเจน

วรรณิ แกมเกตุ (2556: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาตัวบ่งชี้ความสามารถในการพึ่งตนเองของครอบครัวและชุมชนชนบท กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือครอบครัวและชุมชนชนบทในแต่ละภูมิภาค ซึ่งกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย หัวหน้าครอบครัวและผู้นำชุมชนจากการศึกษารูปแบบและกระบวนการในการพึ่งตนเองของครอบครัวและชุมชนที่สามารถพึ่งตนเองได้ โดยใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม พบว่า ครอบครัวที่สามารถพึ่งตนเองได้มีรูปแบบกิจกรรมหลักที่ใช้ในการพัฒนาสู่การพึ่งตนเอง ประกอบด้วย การศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์ของตนเองการสร้างรายได้เพิ่มให้กับครอบครัว การลดรายจ่ายของครอบครัวการรวมกลุ่มทำกิจกรรมการออม และกิจกรรมด้านอาชีพเสริม มีกระบวนการเรียนรู้ของตนเองสำหรับชุมชนที่สามารถพึ่งตนเองได้นั้น มีรูปแบบกิจกรรมหลักที่ใช้ในการพัฒนาชุมชนประกอบด้วย การวิเคราะห์ปัญหาและการเรียนรู้ด้วยตนเอง การสร้างวิสัยทัศน์ และกลยุทธ์ในการพัฒนา การแสวงหาแหล่งทุน เพื่อการพัฒนา การสร้างกลุ่มเพื่อใช้กระบวนการกลุ่มสร้างคนการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ และหาแนวทางการพัฒนากลุ่มอาชีพ มีกระบวนการเรียนรู้ของชุมชน การจัดระบบบริหารหมู่บ้าน การสร้างจิตสำนึกในการพึ่งตนเอง และการขอรับการสนับสนุนจากภายนอก ทั้งนี้ครอบครัวและชุมชนมีกระบวนการต่าง ๆ ในการดำเนินการในแต่ละกิจกรรมหลักที่แตกต่างกันไป ภายใต้เป้าหมายเดียวกัน คือ การพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืนของครอบครัวและชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ณิชาภา อินุปัทม์ (2550: 19-20) ได้อธิบายว่า ชุมชนเข้มแข็ง คือ ชุมชนที่มีการเรียนรู้ มีการจัดการทรัพยากร และมีการพัฒนาตลอดเวลา ซึ่งก็หมายความว่า มีการจัดการตนเองมีการจัดองค์กรชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ วิธีการวิจัยและการพัฒนาโดยประชาชน เป็นวิธีการที่สามารถนำไปประยุกต์ได้กับเรื่องประเด็นต่าง ๆ โดยเรียนรู้วิธีคิดใหม่ ซึ่งเป็นวิธีการจัดการทรัพยากรของตนเอง วิธีจัดการทุนของตนเอง ทั้งทุนคน ทุนความรู้ และทุนทรัพยากร โดยได้นิยามความหมายของทุนทั้งสามด้านไว้ว่าทุนคน คือ การค้นพบความรู้ความสามารถของคน ของผู้รู้คนที่สั่งสมความรู้ และประสบการณ์จากการทำงาน จากการสืบทอดจากภูมิปัญญาดั้งเดิมในด้านต่าง ๆ คนที่เป็นครู เป็นแรงงาน และทุนความรู้ คือ องค์ความรู้ และตัวความรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในการดำเนินชีวิต การทำมาหากิน การอยู่ร่วมกัน การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ส่วนทุนทรัพยากรคือ ดิน น้ำ ป่า ไร่นา พืช สัตว์ ผลผลิต เป็นต้นซึ่งทุนเหล่านี้มีอยู่ทุกชุมชน ความแตกต่างของชุมชนไม่ได้อยู่ที่ปริมาณของทั้งสามองค์ประกอบนี้เท่ากับอยู่ที่ คุณภาพ ซึ่งมาจากการเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยทั้งสามคือ คนสัมพันธ์กับความรู้ หากมีการเรียนรู้ก็เกิดความรู้ มีกระบวนการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง และคนสัมพันธ์กับทรัพยากร ซึ่งมีการจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพโดยอาศัยความรู้และความรู้สัมพันธ์กับทรัพยากร คือ การพัฒนา เป็นประสบการณ์ในการพัฒนาข้อแตกต่างระหว่างชุมชนต่าง ๆ อยู่ที่ ความสัมพันธ์ ระหว่างสามปัจจัยเหล่านี้ ความสัมพันธ์ซึ่งเรียกว่า การเรียนรู้ การจัดการและการพัฒนาจากทฤษฎีและแนวคิดรวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้จากการศึกษาและทบทวนวรรณกรรมทำให้มองเห็นภาพการพัฒนาชุมชนในสังคมไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันว่ายังไม่มีส่วนทำให้ชุมชนในสังคมไทยเกิดความเข้มแข็งและมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนขึ้นมาได้มากนัก ทั้งจากแนวนโยบายรวมถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และจากการทบทวนวรรณกรรมยังพบลักษณะร่วมของชุมชนเข้มแข็งคือชุมชนที่มีการเรียนรู้ มีการจัดการและมีการพัฒนาตลอดเวลาซึ่งรวมหมายถึงว่ามีการจัดการตนเอง และมีการจัดองค์กรชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งได้จากการเรียนรู้ข้อผิดพลาดจนสั่งสมเป็นประสบการณ์ และนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งด้านกายภาพสิ่งแวดล้อม (ดิน น้ำ ระบบนิเวศน์ชุมชน) ด้านเศรษฐกิจ (การประกอบอาชีพการพึ่งพาตนเอง) ด้านสังคม (พัฒนาการสู่การร่วมมือพัฒนาชุมชน) และด้านการปกครอง (กฎระเบียบ แนวทางชุมชน) เป็นการพึ่งพาตนเองโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนซึ่งการพัฒนาอย่างยั่งยืนนั้น คือการให้โอกาสประชาชนเป็นฝ่ายตัดสินใจ กำหนดปัญหาความต้องการของตนเองอย่างแท้จริงเป็นการเสริมพลังอำนาจให้แก่ประชาชนรวมถึงกลุ่มและองค์กรชุมชนให้สามารถระดมขีดความสามารถในการจัดการทรัพยากร การตัดสินใจและควบคุมดูแลกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน สามารถกำหนดการดำรงชีวิตได้ด้วยตนเองให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นตามที่จะเป็นอย่างสมศักดิ์ศรี และสามารถพัฒนาศักยภาพของประชาชนและชุมชนในด้านภูมิปัญญา ทักษะความรู้ความสามารถและการจัดการอย่างรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกได้รวมถึงประชาชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการอย่างเป็นอิสระ การทำงานต้องเน้นในรูปกลุ่มหรือองค์กรชุมชนที่มีวัตถุประสงค์ในการเข้าร่วมอย่างชัดเจน เนื่องจากพลังกลุ่มจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ การพัฒนาต่าง ๆ บรรลุผลสำเร็จ

ตาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อัจฉรา ราชแก้ว (2550: 103-108) ได้ศึกษาเรื่อง การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตพนักงานขับรถโดยสารประจำทางจังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตของพนักงานขับรถโดยสารประจำทางจากการทดสอบสมมติฐานได้แก่ความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตของพนักงานขับรถโดยสารประจำทางได้แก่อายุระดับการศึกษารายได้สถานภาพประสบการณ์การทำงานและการรับรู้ข่าวสารข้อมูล

ดวงพร ศรีชัย (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียนเตรียมทหาร ผลการศึกษาพบว่า

1. นักเรียนเตรียมทหารนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมไปปฏิบัติมากโดยเรียงลำดับการปฏิบัติดังนี้ด้านวัฒนธรรมด้านสังคมด้านสิ่งแวดล้อมและด้านเศรษฐกิจ
2. นักเรียนเตรียมทหารมีการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันระหว่างด้านต่างๆแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
3. นักเรียนเตรียมทหารในแต่ละชั้นปีมีการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ไม่แตกต่างกันในการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สันสกฤต มณีโมไนย (2551: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความรู้ความเข้าใจและการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต : ศึกษากรณีนักศึกษาปริญญาโทภาคพิเศษคณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อมสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 65.4 เป็นเพศหญิงและมีอายุเฉลี่ย 37 ปีส่วนใหญ่ ร้อยละ 54.6 ประกอบอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 36.2 มีรายได้ 15,001-20,000 บาท และร้อยละ 63.1 มีสถานภาพโสด ส่วนใหญ่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับปานกลางค่าเฉลี่ย 2.23 (จากคะแนนเต็ม 3 คะแนน) ส่วนใหญ่ ร้อยละ 93.8 มีความรู้ความเข้าใจในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับสูงส่วนใหญ่มีการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้แก่อาชีพสถานภาพการรับรู้ข่าวสารส่วนปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์ คือ เพศ อายุ รายได้ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต ได้แก่ เพศ รายได้ สถานภาพส่วน ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์คือ อายุ อาชีพ และการรับรู้ข่าวสาร

วิญญูศากรณ วีระพันธ์ (2550: 135-140) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การดำเนินตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง: ศึกษากรณีบ้านบัวงามตำบลสีบัวทองอำเภอแสวงหาจังหวัดอ่างทอง ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องในการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงคือ ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนการให้ความร่วมมือในกิจกรรมของหมู่บ้านมีกระบวนการก่อเกิดกลุ่มความเข้มแข็งของกลุ่มมีความศรัทธาในตัวแกนนำหมู่บ้านและการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ

หทัยรัตน์ อยู่รอด (2550: 67-71) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ทักษะของพนักงานต่อการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตกรณีศึกษา : บริษัทโจนส์แลงลาซาล์ (ประเทศไทย) จำกัด ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อทักษะต่อการนำแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศอายุสถานภาพรายได้และระดับการศึกษาไม่มีผลต่อทักษะต่อการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต ส่วนปัจจัยด้านอื่น ๆ ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการรับรู้ข้อมูลข่าวสารแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่มีผลต่อทักษะต่อการนำแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต

อัจฉรา ราชแก้ว (2550: 103-108) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตพนักงานขับรถโดยสารประจำทางจังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตของพนักงานขับรถโดยสารประจำทางจากการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตของพนักงานขับรถโดยสารประจำทาง ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ สถานภาพ ประสบการณ์การทำงาน และการรับรู้ข่าวสารข้อมูล

ฉานินุศาสตร์ สิทธิชัยสกุล (2550: 109-116) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ทักษะของพัฒนาการอำเภอต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การแก้ปัญหาความยากจน : กรณีศึกษากิจกรรมพัฒนาชุมชน ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีทักษะของพัฒนาการอำเภอในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การแก้ปัญหาความยากจน ได้แก่ การได้รับการสนับสนุนและการร่วมมือจากหน่วยงานอื่นโดยหน่วยงานที่พัฒนาการอำเภอให้ความสำคัญมากคือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรประชาชนและภาคประชาชนและให้ความสำคัญปานกลาง ได้แก่ หน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อทักษะของพัฒนาการอำเภอในการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การแก้ปัญหาความยากจน ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อัตราเงินเดือน ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และการรับรู้ปัญหาของชุมชน

พิมพ์ิกา จันทไทย (2550: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการศึกษา พบว่า 1) ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของโมเดลตัวบ่งชี้คุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีน้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้ทั้ง 7 ตัวมีค่าเป็นบวกตั้งแต่ 0.600-0.908 โดยตัวบ่งชี้ด้านการปฏิบัติงานวิชาชีพครูมีน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด รองลงมา คือ ด้านสภาวะทางจิตใจ ด้านสื่อและเทคโนโลยี ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านสภาวะทางสังคม ด้านสภาวะสุขภาพ และด้านสภาวะทางเศรษฐกิจโดยสามารถอธิบายความแปรปรวนรวมในโมเดลได้ ร้อยละ 82.40, 82.00, 75.50, 72.20,

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

69.10, 46.70, และ 36.00 ตามลำดับ 2) คุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของครูที่สอนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาอยู่ในระดับปานกลางและไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.50 และ 3) คุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครูในแต่ละภาคอยู่ในระดับปานกลางโดยภาคใต้และภาคเหนือมีคุณภาพชีวิตสูงกว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 จากการศึกษาทฤษฎีหลักการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในแผนพัฒนาชุมชนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในทุกภาคส่วนเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษารูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนถ่อนนา
ลับ ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี มีขั้นตอนการดำเนินการ 4 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาบริบท ความเข้าใจและการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสมาชิกใน
ชุมชนบ้านถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี
2. ศึกษาอุปสรรคและปัญหาของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ
ประชาชนชุมชนถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี
3. สังเคราะห์รูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนถ่อนนาลับ
ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี
4. ประเมินรูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน ถ่อนนาลับ
ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

การศึกษารูปแบบวิถีชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับ
อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานีทั้ง 4 ขั้นตอน สามารถแสดงเป็นขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยได้ดัง
ตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงขั้นตอนการวิจัยรูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน
ถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

ขั้นตอน	วิธีการดำเนินการวิจัย	ผลที่ได้
1. ศึกษาบริบท ความเข้าใจและการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสมาชิกในชุมชนบ้านถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี	ศึกษาบริบท ความเข้าใจและ การปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสมาชิกในชุมชนบ้านถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี โดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบผสมผสานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ (Mixed Methods Approach: Qualitative and Quantitative Research Design) ด้วยวิธีการสอบถามและการสัมภาษณ์กับสมาชิกในชุมชนบ้านถ่อนนาลับ ที่ได้จากการสุ่มด้วยวิธีการคัดเลือกแบบลูกโซ่ (Snowball Selection	ข้อมูลบริบท ระดับความเข้าใจและการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสมาชิกในชุมชนบ้านถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ขั้นตอน	วิธีการดำเนินการวิจัย	ผลที่ได้
	<p>1.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ สมาชิกในชุมชนก่อนนาลับที่อาศัยอยู่ในชุมชนเป็นเวลาอย่างน้อย 1 ปี นับย้อนไปจากวันที่ตอบแบบ สอบถาม จำนวน 400 คน</p> <p>1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม/แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถตอบแบบสอบถามได้)</p> <p>1.3 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละ</p>	<p>ดุง จังหวัดอุดรธานี</p>
<p>2. ศึกษาอุปสรรคและปัญหาของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนชุมชนก่อนนาลับ ตำบลก่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี</p>	<p>ศึกษาอุปสรรคและปัญหาของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนชุมชนก่อนนาลับ ตำบลก่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี โดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบผสมผสานเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ (Mixed Methods Approach: Qualitative and Quantitative Research Design) ด้วยวิธีการสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึกกับสมาชิกในชุมชนบ้านก่อนนาลับ ที่ได้จากการสุ่มด้วยวิธีการแบบเจาะจง</p>	<p>ข้อมูลสภาพจริงของระดับอุปสรรคและปัญหาของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนชุมชนก่อนนาลับ ตำบลก่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ด้านต่าง ๆ</p>
<p>3. สังเคราะห์รูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนก่อนนาลับ ตำบลก่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี</p>	<p>สังเคราะห์รูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนก่อนนาลับ ตำบลก่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี</p> <p>3.1 การยกกร่างรูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนก่อนนาลับ</p>	<p>ร่างรูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนก่อนนาลับ ตำบลก่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ขั้นตอน	วิธีการดำเนินการวิจัย	ผลที่ได้
4. ประเมินรูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนอ่อนนาลับ ตำบลอ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี	<p>ประเมินรูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน อ่อนนาลับ ตำบลอ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี โดยวิธีการวิจัยการสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ/เชี่ยวชาญในด้านที่เกี่ยวข้อง</p> <p>4.1 นำเสนอประเมินรูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนอ่อนนาลับ ตำบลอ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี เพื่อประเมินรูปแบบ</p> <p>4.2 ตรวจสอบร่างรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 15 คน ด้วยวิธีการประชุมกลุ่มย่อยและแบบประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบของตัวแปรกับวิถีชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>4.3 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละ</p> <p>4.4 สรุปและปรับปรุงรูปแบบตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ</p> <p>4.5 นำเสนอรายงานการวิจัย</p>	รูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนอ่อนนาลับ ตำบลอ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ที่ผ่านการประเมินแล้ว

3.1 ศึกษาบริบท ความเข้าใจและการปฏิบัติปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสมาชิกในชุมชนบ้านอ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

3.1.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ สมาชิกในชุมชนอ่อนนาลับที่อาศัยอยู่ในชุมชนเป็นเวลาอย่างน้อย 1 ปี นับย้อนไปจากวันที่ตอบแบบสอบถาม (ใช้การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สะดวกในการตอบแบบสอบถามได้) จำนวน 400 คน พิจารณาจากการสุ่มตัวอย่างตารางสำเร็จรูปของ ทาโร ยามาเน่ (Yamane) เป็นตารางที่ใช้หาขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพื่อประมาณค่าสัดส่วนของประชากร โดยคาดว่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร เท่ากับ 0.5 และระดับความเชื่อมั่น 95% และกำหนดระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ที่ $\pm 5\%$ จากประชากรของชุมชนก่อนนาถ้ำ จำนวน 1,026 คน

3.1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาบริบท ความเข้าใจและการปฏิบัติปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสมาชิกในชุมชนบ้านถ่อนนาถ้ำ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) ประกอบด้วยประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

3.1.2.1 บริบทและข้อมูลทั่วไปของชุมชนก่อนนาถ้ำ ได้แก่

(1) ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด สถานภาพสมรส สถานภาพในครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัว การตั้งถิ่นฐาน และการถือครองที่ดิน

(2) ข้อมูลด้านอาชีพและความเป็นอยู่

(3) ข้อมูลองค์ประกอบของชุมชนก่อนนาถ้ำ ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรม และด้านสิ่งแวดล้อม

(4) ความเข้าใจและการปฏิบัติเศรษฐกิจพอเพียงตามองค์ประกอบ ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม ในด้านต่าง ๆ ดังนี้ในด้านต่าง ๆ ดังนี้ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรม และด้านสิ่งแวดล้อม

(5) ข้อคิดเห็นอื่น ๆ

3.1.2.2 บริบทและข้อมูลทั่วไปของชุมชนก่อนนาถ้ำประกอบไปด้วย ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม และด้านสิ่งแวดล้อม

3.1.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการสร้างเครื่องมือเพื่อศึกษาบริบท ความเข้าใจและการปฏิบัติปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสมาชิกในชุมชนบ้านถ่อนนาถ้ำ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยมีกระบวนการดังนี้

3.1.3.1 ศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยและเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.1.3.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์กลุ่มผู้นำชุมชนมาเป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดในการวิจัย

3.1.3.3 สร้างข้อคำถามในแบบสอบถามให้ครอบคลุมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

3.1.3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 4 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านอาชีพและความเป็นอยู่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนที่ 3 ความเข้าใจและการปฏิบัติเศรษฐกิจพอเพียงตามองค์ประกอบ ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม ในด้านต่าง ๆ ดังนี้ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรม และด้านสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ 4 ข้อคิดเห็นอื่น ๆ

3.1.3.5 เกณฑ์คะแนนระดับความเข้าใจคำนวณโดยใช้สมการคณิตศาสตร์ความกว้างของอันตรภาคชั้น = $\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$ ได้ความห่างของแต่ละช่วงชั้น คือ 0.80 ดังนี้ (ชัชวาลย์ เรื่องประพันธ์, 2543: 30)

4.21 – 5.00 หมายถึง มีความเข้าใจมากที่สุด

3.41 – 4.20 หมายถึง มีความเข้าใจมาก

2.61 – 3.40 หมายถึง มีความเข้าใจปานกลาง

1.81 – 2.60 หมายถึง มีความเข้าใจน้อย

1.00 – 1.80 หมายถึง มีความเข้าใจน้อยที่สุด

3.1.3.6 เกณฑ์คะแนนระดับการปฏิบัติเศรษฐกิจพอเพียงคำนวณโดยใช้สมการคณิตศาสตร์ความกว้างของอันตรภาคชั้น = $\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$ ได้ความห่างของแต่ละช่วงชั้นคือ 0.80 ดังนี้ (ชัชวาลย์ เรื่องประพันธ์, 2543: 30)

4.21 – 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติมากที่สุด

3.41 – 4.20 หมายถึง มีการปฏิบัติมาก

2.61 – 3.40 หมายถึง มีการปฏิบัติปานกลาง

1.81 – 2.60 หมายถึง มีการปฏิบัติน้อย

1.00 – 1.80 หมายถึง มีการปฏิบัติน้อยที่สุด

3.1.3.7 นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นมาเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและทำการปรับปรุงแก้ไข

3.1.4 การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1.4.1 นำแบบสอบถามที่สร้างสามารถหาคุณภาพเครื่องมือได้ดังนี้

(1) ให้ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 5 คน ประเมินเป็นรายบุคคลว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่กำหนด ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญได้ค่าความสอดคล้อง 0.95 และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยให้คะแนนตามเกณฑ์ดังนี้

เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการ ได้ +1 คะแนน

เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการ ได้ 0 คะแนน

เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการ ได้ -1 คะแนน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(2) นำคะแนนของผู้เชี่ยวชาญทุกคนที่ประเมินมารอกลงในแบบวิเคราะห์ความสอดคล้องของข้อความกับจุดประสงค์เพื่อหาค่าเฉลี่ย สำหรับข้อความแต่ละข้อใช้สูตรดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์
(Index of Item – Objective Congruence)

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

3.1.4.2 ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของปรึษาและผู้ทรงคุณวุฒิและนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับชาวบ้านก่อนนำกลับไปใช้ในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน มีค่าความเชื่อมั่น 0.87 ซึ่งถือว่ามีความเชื่อมั่นได้ในการนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยหลังจากนั้นนำมาปรับปรุงก่อนการนำไปเก็บข้อมูลจริง

3.1.5 การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อวิเคราะห์บริบท ความเข้าใจและการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสมาชิกในชุมชนบ้านถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยมีกระบวนการดังนี้

3.1.5.1 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการขอหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลจากงานบัณฑิต คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ถึงผู้บริหารหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3.1.5.2 เมื่อได้รับอนุญาตแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการกำหนดตารางการสำรวจและทำการสัมภาษณ์ โดยการติดต่อกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพื่อการสัมภาษณ์โดยตรง

3.1.5.3 ทำการเก็บรวบรวมแบบสอบถามและสัมภาษณ์ด้วยตนเองทั้งในกรณีในกลุ่มตัวอย่างที่มีสะดวกในการตอบแบบสอบถาม และมีการจัดบันทึกแบบบันทึกการสัมภาษณ์และทำการบันทึกเสียงขณะสัมภาษณ์เพื่อเป็นการทวนความถูกต้องในรายละเอียดของผลการสัมภาษณ์ โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างได้ทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 100.00

3.1.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการจัดหมวดหมู่และสาระของข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์เนื้อหาโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าร้อยละ (Percentage) สถิติเปรียบเทียบ ได้แก่ t-test (Dependent) และ One-way ANOVA หรือ F-test

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2 ศึกษาอุปสรรคและปัญหาของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนชุมชนถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

3.2.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ สมาชิกในชุมชนถ่อนนาลับที่อาศัยอยู่ในชุมชนเป็นเวลาอย่างน้อย 1 ปี นับย้อนไปจากวันที่ตอบแบบสอบถาม (ใช้การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สะดวกในการตอบแบบสอบถามได้) จำนวน 400 คน พิจารณาจากการสุ่มตัวอย่างตารางสำเร็จรูปของ ทาโร ยามาเน่ (Yamane) เป็นตารางที่ใช้หาขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพื่อประมาณค่าสัดส่วนของประชากร โดยคาดว่าสัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร เท่ากับ 0.5 และระดับความเชื่อมั่น 95% และกำหนดระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ที่ $\pm 5\%$ จากประชากรของชุมชนถ่อนนาลับ จำนวน 1,026 คน และดำเนินการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมด้วยการสัมภาษณ์ในประเด็นที่น่าสนใจจากผู้นำชุมชน และหัวหน้าครอบครัว จำนวน 15 คน โดยการสุ่มตัวอย่างโดยวิธีการเจาะจง (Purposive sampling) เพื่อตรวจสอบประเด็นด้านอุปสรรคและปัญหาของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนชุมชนถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

3.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาอุปสรรคและปัญหาของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนชุมชนถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) ประกอบด้วยประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

3.2.2.1 บริบทและข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล ได้แก่

(1) ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ต่อเดือน อาชีพหลัก อาชีพเสริม ภาระหนี้ ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การได้รับข้อมูลข่าวสาร/ ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากแหล่ง และหน่วยงาน/องค์กรใดบ้างที่เข้ามาให้ความรู้หรือส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

(2) ข้อมูลเกี่ยวกับชาติพันธุ์ภูไทย

(3) อุปสรรค/ปัญหาการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านทรัพยากรในชุมชน ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ด้านศิลปวัฒนธรรมประเพณี ด้านการเมืองการปกครอง ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น และด้านเทคโนโลยี

(4) ข้อคิดเห็นอื่น ๆ

3.2.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการสร้างเครื่องมือเพื่อศึกษาอุปสรรคและปัญหาของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนชุมชนถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยมีกระบวนการดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 3.2.3.1 ศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยและเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- 3.2.3.2 สร้างข้อคำถามในการสอบถามและการสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมและสอดคล้อง

กับ

- 3.2.3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 5 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับชาติพันธุ์ไท

ส่วนที่ 3 อุปสรรค/ ปัญหาการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน

ส่วนที่ 5 ข้อคิดเห็นอื่น ๆ

3.2.3.4 เกณฑ์คะแนนระดับความสอดคล้องคำนวณโดยใช้สมการคณิตศาสตร์ความกว้างของอันตรภาคชั้น = คะแนนสูงสุด - คะแนนต่ำสุด/ จำนวนชั้น ได้ความห่างของแต่ละช่วงชั้น คือ 0.80 ดังนี้ (ซีซวาลัย เรื่องประพันธ์. 2543: 30)

4.21 - 5.00 หมายถึง มีความสอดคล้องมากที่สุด

3.41 - 4.20 หมายถึง มีความสอดคล้องมาก

2.61 - 3.40 หมายถึง มีความสอดคล้องปานกลาง

1.81 - 2.60 หมายถึง มีความสอดคล้องน้อย

1.00 - 1.80 หมายถึง มีความสอดคล้องน้อยที่สุด

3.2.3.5 เกณฑ์คะแนนระดับอุปสรรค/ปัญหาคำนวณโดยใช้สมการคณิตศาสตร์ความกว้างของอันตรภาคชั้น = คะแนนสูงสุด - คะแนนต่ำสุด/ จำนวนชั้น ได้ความห่างของแต่ละช่วงชั้น คือ 0.80 ดังนี้ (ซีซวาลัย เรื่องประพันธ์, 2543: 30)

4.21 - 5.00 หมายถึง มีอุปสรรค/ปัญหามากที่สุด

3.41 - 4.20 หมายถึง มีอุปสรรค/ปัญหามาก

2.61 - 3.40 หมายถึง มีอุปสรรค/ปัญหาปานกลาง

1.81 - 2.60 หมายถึง มีอุปสรรค/ปัญหาน้อย

1.00 - 1.80 หมายถึง มีอุปสรรค/ปัญหาน้อยที่สุด

3.2.3.6 นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นมาเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและทำการปรับปรุงแก้ไข

3.2.4 การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- 3.2.4.1 นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่สร้างสามารถหาคุณภาพเครื่องมือได้

ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- (1) ให้ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีประสบการณ์ในรายวิชาจำนวน 5 คน ประเมินเป็นรายบุคคลว่าข้อคำถามสามารถมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่กำหนด ซึ่งมีค่าความสอดคล้องเท่ากับ 0.85 และทำการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยให้คะแนนตามเกณฑ์ ดังนี้
- เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการ ได้ +1 คะแนน
 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการ ได้ 0 คะแนน
 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการ ได้ -1 คะแนน
- (2) นำคะแนนของผู้เชี่ยวชาญทุกคนที่ประเมินมากรอกลงในแบบวิเคราะห์ความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์เพื่อหาค่าเฉลี่ย สำหรับข้อคำถามแต่ละข้อใช้สูตรดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์
 (Index of Item – Objective Congruence)
 $\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

3.2.4.2 ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของปรีक्षाและผู้ทรงคุณวุฒิและนำแบบสอบถามไปทดลองใช้เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นโดยได้ค่าเท่ากับ 0.93 ซึ่งถือว่ามีความเชื่อมั่นได้ในการนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยหลังจากนั้นนำมาปรับปรุงก่อนการนำไปเก็บข้อมูลจริง

3.2.5 การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อศึกษาอุปสรรคและปัญหาของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนชุมชนอ่อนนาลับ ตำบลอ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยมีกระบวนการดังนี้

3.2.5.1 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการขอหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลจากงานบัณฑิต คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ถึงผู้บริหารหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3.2.5.2 เมื่อได้รับอนุญาตแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการกำหนดตารางการสำรวจและทำการสัมภาษณ์ โดยการติดต่อกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพื่อการสัมภาษณ์โดยตรง

3.2.5.3 ทำการเก็บรวบรวมแบบสอบถามและสัมภาษณ์ด้วยตนเองในกรณีในกลุ่มตัวอย่างไม่สะดวกในการตอบแบบสอบถาม และมีการจัดบันทึกในแบบบันทึกการสัมภาษณ์และทำการบันทึกเสียงขณะสัมภาษณ์เพื่อเป็นการทวนความถูกต้องในรายละเอียดของผลการสัมภาษณ์ ซึ่งดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 100.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการจัดหมวดหมู่และสาระของข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์เนื้อหาโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าร้อยละ (Percentage) สถิติเปรียบเทียบ ได้แก่ t-test (Dependent) และ One-way ANOVA หรือ F-test

3.3 สังเคราะห์รูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนก่อนนาลับ ตำบลก่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

3.3.1 ในขั้นการสังเคราะห์รูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนก่อนนาลับ ตำบลก่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยดำเนินการนำเอาผลการวิจัยในตอนต้นที่ 1 และตอนที่ 2 มาวิเคราะห์ ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดในแต่ละด้านมาเป็นองค์ประกอบหลักของรูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนก่อนนาลับ

3.3.2 ยกร่างรูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนก่อนนาลับ ตำบลก่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

3.3.3 นำรูปแบบเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา

3.3.4 ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำและข้อเสนอแนะ และออกแบบรูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนก่อนนาลับ ตำบลก่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ในรูปแบบของภาพอินโฟกราฟิกส์ (Infographic)

3.4 ประเมินรูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนก่อนนาลับ ตำบลก่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

ในการศึกษาตามขั้นตอนที่ 4 เป็นการประเมินตรวจสอบความถูกต้องของรูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนก่อนนาลับ ตำบลก่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ด้วยวิธีสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ ด้านสังคมศาสตร์ วัฒนธรรม การพัฒนาชุมชน หรือด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมิน

3.4.1 ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 15 คน มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. จบการศึกษาระดับปริญญาไม่น้อยกว่าระดับปริญญาตรี ด้านสังคมศาสตร์ วัฒนธรรม การพัฒนาชุมชน หรือด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. มีประสบการณ์การเป็นปราชญ์ชุมชนหรือเป็นผู้สร้างหรือผู้ดูแลศูนย์เรียนรู้ชุมชน หรือศูนย์เรียนรู้ในสถานศึกษาที่เป็นที่ยอมรับ หรือ

3. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยสำเร็จการศึกษาไม่น้อยกว่าระดับปริญญาโท หรือมีประสบการณ์ในการพัฒนาชุมชนด้านปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่น้อยกว่า 10 ปี

4. เป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องของชาติพันธุ์ไทและเป็นที่ยอมรับ

5. เป็นผู้ที่มิบทบาทในการพัฒนาการชุมชนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่ทำการวิจัย หรือ

6. เป็นอาจารย์ผู้สอนในระดับอาชีวศึกษาหรือระดับอุดมศึกษาในสาขาวิชาและหรือรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนหรือปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาในขั้นตอนที่ 3 ได้แก่

1. แบบประเมินรูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนถ่อน นาลับ ในประเด็นของความถูกต้องด้านเนื้อหาและความสอดคล้องกับความเป็นจริงเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนถ่อน นาลับ (ชาติพันธุ์ไท)

2. สรุปรูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนถ่อน นาลับ พร้อมเอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อประเมินและให้ข้อเสนอแนะ

3. ปรับปรุงรูปแบบแบบจากผู้ประเมินตามและเสนออาจารย์ที่ปรึกษา

3.4.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินรูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนถ่อน นาลับ ตำบลถ่อน นาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี โดยพิจารณาในประเด็นของความถูกต้องด้านเนื้อหาและความสอดคล้องกับความเป็นจริงเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนถ่อน นาลับ (ชาติพันธุ์ไท) จำนวน 20 ข้อ แยกตามด้านที่ประเมินและองค์ประกอบของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาและทำการปรับปรุง

3.4.3 เกณฑ์คะแนนระดับความสอดคล้องคำนวณโดยใช้สมการคณิตศาสตร์ความกว้างของอันตรภาคชั้น = คะแนนสูงสุด - คะแนนต่ำสุด / จำนวนชั้น ได้ความห่างของแต่ละช่วงชั้นคือ 0.80 ดังนี้ (ซีซวาลัย เรื่องประพันธ์. 2543: 30)

4.21 – 5.00 หมายถึง มีความสอดคล้องมากที่สุด

3.41 – 4.20 หมายถึง มีความสอดคล้องมาก

2.61 – 3.40 หมายถึง มีความสอดคล้องปานกลาง

1.81 – 2.60 หมายถึง มีความสอดคล้องน้อย

1.00 – 1.80 หมายถึง มีความสอดคล้องน้อยที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการศึกษาารูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนถ่อนนา
ลับ ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการ
วิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนการดำเนินการวิจัยและ
วัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยมีรายละเอียดใน 3 ประเด็นหลัก ดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาบริบท ความเข้าใจและการปฏิบัติปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสมาชิก
ในชุมชนบ้านถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี
2. ผลการศึกษาอุปสรรค/ปัญหาในการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ
ชุมชนบ้านถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับอำเภอบ้านดุงจังหวัดอุดรธานี
3. การสังเคราะห์รูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนถ่อนนาลับ
ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

4.1 ผลการศึกษาบริบท ความเข้าใจและการปฏิบัติปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ สมาชิกในชุมชนบ้านถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

การศึกษบริบท ความเข้าใจและการปฏิบัติปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสมาชิกใน
ชุมชนบ้านถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี มีการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 7 ส่วน
ดังนี้

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของคนในชุมชนถ่อนนาลับ
- ส่วนที่ 2 วิถีชีวิตของคนในชุมชนถ่อนนาลับที่สอดคล้องกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียงด้านเศรษฐกิจ
- ส่วนที่ 3 วิถีชีวิตของคนในชุมชนถ่อนนาลับที่สอดคล้องกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียงด้านสังคม
- ส่วนที่ 4 วิถีชีวิตของคนในชุมชนถ่อนนาลับที่สอดคล้องกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียงด้านขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม
- ส่วนที่ 5 วิถีชีวิตของคนในชุมชนถ่อนนาลับที่สอดคล้องกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียงด้านสิ่งแวดล้อม
- ส่วนที่ 6 การเปรียบเทียบข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลกับการปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจ
พอเพียง ของคนในชุมชนถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.1.1 ข้อมูลทั่วไปของคนในชุมชนก่อนนาลับ

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของคนในชุมชนก่อนนาลับ ตำบลก่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่และร้อยละ ดังรายละเอียดแสดงในตารางที่ 4.1 ถึงตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างด้านเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	246	61.50
หญิง	154	38.50
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 246 คน คิดเป็นร้อยละ 61.50 และเป็นเพศหญิง จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 38.50

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างด้านอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
60-65 ปี	147	36.75
66-70 ปี	163	40.75
71-75 ปี	55	13.75
76-80 ปี	35	8.75
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุ 66-70 ปี มีจำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 40.75 รองลงมา มีอายุ 60-65 ปี มีจำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 36.75 อายุ 71-75 ปี จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 13.75 และอายุ 76-80 ปี จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 8.75

ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างด้านระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
มัธยมศึกษา	125	31.25
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)	118	29.50
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)	146	36.50
ปริญญาตรี	11	2.75
รวม	400	100.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.3 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) มีจำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 36.50 รองลงมา มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา มีจำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 31.25 มีระดับการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 29.50 และมีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 2.75

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างด้านสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
โสด	201	50.25
สมรส/คู่	145	36.25
หม้าย/หย่าร้าง	54	13.50
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด จำนวน 201 คน คิดเป็นร้อยละ 50.25 รองลงมา มีสถานภาพสมรส/คู่ จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 36.25 และถัดมา มีสถานภาพ หย่าร้าง/หม้าย จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 13.50

ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างด้านสถานภาพในครอบครัว

สถานภาพในครอบครัว	จำนวน	ร้อยละ
หัวหน้าครอบครัว	32	8.00
สมาชิกในครอบครัว	368	92.00
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพเป็นสมาชิกในครอบครัว จำนวน 368 คน คิดเป็นร้อยละ 92.00 รองลงมา มีสถานภาพเป็นหัวหน้าครอบครัว จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 8.00

ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างด้านจำนวนสมาชิกในครอบครัว

จำนวนสมาชิกในครอบครัว	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 15 ปีไม่เกิน 2 คน	151	37.75
อายุต่ำกว่า 15 ปีเกิน 2 คน	119	29.75
อายุ 15-60 ปีไม่เกิน 2 คน	81	20.25
อายุ 15-60 ปีเกิน 2 คน	38	9.50
อายุสูงกว่า 60 ปีไม่เกิน 2 คน	11	2.75
รวม	400	100.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.6 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวต่ำกว่า 15 ปีไม่เกิน 2 คน มีจำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 37.75 รองลงมา มีอายุต่ำกว่า 15 ปีเกิน 2 คน มีจำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 29.75 มีอายุ 15-60 ปีไม่เกิน 2 คน จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 20.25 อายุ 15-60 ปีเกิน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 9.50 และมีอายุสูงกว่า 60 ปีไม่เกิน 2 คน มีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 2.75

ตารางที่ 4.7 จำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างด้านการตั้งถิ่นฐาน

การตั้งถิ่นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
อยู่มาแต่กำเนิด	118	29.50
ย้ายเข้ามาอยู่	282	70.50
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.7 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการตั้งถิ่นฐานแบบย้ายเข้ามาอยู่มีจำนวน 282 คน คิดเป็นร้อยละ 70.50 และมีอยู่มาแต่กำเนิดมีจำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 29.50

ตารางที่ 4.8 จำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างด้านเอกสารสิทธิ์

เอกสารสิทธิ์	จำนวน	ร้อยละ
โฉนด	132	33.00
น.ส.3	213	53.25
น.ส.3ก	37	9.25
ส.ค.1	18	4.50
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.8 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ด้านเอกสารสิทธิ์ แบบ น.ส.3 มีจำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 53.25 รองลงมา มีโฉนดจำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 33.00 มี น.ส.3ก จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 9.25 และมี ส.ค.1 มีจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 4.50

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.9 จำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างด้านอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
เกษตรกร	55	13.75
ค้าขาย	183	45.75
ธุรกิจส่วนตัว	107	26.75
รับจ้าง	55	13.75
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.9 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ด้านอาชีพมีจำนวนมากที่สุด คือ ค้าขาย มีจำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 45.75 รองลงมา มีธุรกิจส่วนตัว มีจำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 26.75 และลำดับสุดท้ายมีจำนวนเท่ากัน คือ อาชีพเกษตรกรและรับจ้าง มีจำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 13.75

ตารางที่ 4.10 จำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างด้านรายได้จากภาคเกษตร (รายได้ต่อปี)

รายได้จากภาคเกษตร	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10,000 บาท	3	0.75
10,000-15,000 บาท	29	7.25
15,001-20,000 บาท	104	26.00
20,001-25,000 บาท	195	48.75
25,000 บาทขึ้นไป	69	17.25
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.10 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ด้านรายได้จากภาคเกษตร 20,001-25,000 บาทมีจำนวนมากที่สุด คือ 195 คน คิดเป็นร้อยละ 48.75 รองลงมามีรายได้ 15,001-20,000 บาทมีจำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 26.00 ลำดับต่อมามีรายได้ 25,000 บาทขึ้นไป จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 17.25 ตามด้วยมีรายได้ 10,000-15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 7.25 และลำดับสุดท้ายมีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.75

ตารางที่ 4.11 จำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างด้านรายได้เสริม (รายได้ต่อปี)

รายได้เสริม	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10,000 บาท	1	0.25
10,000-15,000 บาท	5	1.25
15,001-20,000 บาท	35	8.75
20,001-25,000 บาท	251	62.75
25,000 บาทขึ้นไป	108	27.00
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.11 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ด้านรายได้เสริม 20,001-25,000 บาทมีจำนวนมากที่สุด คือ 251 คน คิดเป็นร้อยละ 62.75 รองลงมามีรายได้ 25,000 บาทขึ้นไปมีจำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 27.00 ตามลำดับต่อมามีรายได้ 15,001-20,000 บาท จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 8.75 ตามด้วยมีรายได้ 10,000-15,000 บาท จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.25 และลำดับสุดท้ายมีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.25

ตารางที่ 4.12 จำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างด้านรายจ่ายในการประกอบอาชีพภาคเกษตร (รายได้ต่อปี)

รายจ่าย	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10,000 บาท	1	0.25
10,000-15,000 บาท	5	1.25
15,001-20,000 บาท	35	8.75
20,001-25,000 บาท	251	62.75
25,000 บาทขึ้นไป	108	27.00
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.12 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ด้านรายจ่าย 20,001-25,000 บาทมีจำนวนมากที่สุด คือ 251 คน คิดเป็นร้อยละ 62.75 รองลงมามีรายจ่าย 25,000 บาทขึ้นไปมีจำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 27.00 ตามลำดับต่อมามีรายจ่าย 15,001-20,000 บาท จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 8.75 ตามด้วยมีรายจ่าย 10,000-15,000 บาท จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.25 และลำดับสุดท้ายมีรายจ่ายต่ำกว่า 10,000 บาท มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.25

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.13 จำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างด้านรายจ่ายนอกเหนือภาค
เกษตร (รายได้ต่อปี)

รายจ่ายนอก	จำนวน	ร้อยละ
10,000-15,000 บาท	19	4.75
15,001-20,000 บาท	84	21.00
20,001-25,000 บาท	215	53.75
25,000 บาทขึ้นไป	82	20.50
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.13 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ด้านรายจ่ายนอก 20,001-25,000 บาทมีจำนวนมากที่สุด คือ 215 คน คิดเป็นร้อยละ 53.75 รองลงมาคือรายจ่ายนอก 15,001-20,000 บาทมีจำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 21.00 ตามลำดับต่อมาคือรายจ่ายนอก 25,000 บาทขึ้นไป จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 20.50 ลำดับสุดท้ายคือรายจ่ายนอก 10,000-15,000 บาท จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 4.75

ตารางที่ 4.14 จำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างด้านรายจ่ายประจำวัน
(รายจ่ายต่อเดือน)

รายจ่ายประจำวัน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10,000 บาท	3	0.75
10,000-15,000 บาท	23	5.75
15,001-20,000 บาท	84	21.00
20,001-25,000 บาท	224	56.00
25,000 บาทขึ้นไป	66	16.50
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.14 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ด้านรายจ่ายประจำวัน 20,001-25,000 บาทมีจำนวนมากที่สุด คือ 224 คน คิดเป็นร้อยละ 56.00 รองลงมาคือรายจ่ายประจำวัน 15,001-20,000 บาทจำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 21.00 ตามลำดับ มีรายจ่ายประจำวัน 25,000 บาทขึ้นไปจำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 16.50 ตามด้วยมีรายจ่ายประจำวัน 10,000-15,000 บาท จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 5.75 และลำดับสุดท้ายคือมีรายจ่ายประจำวันต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.75

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.15 จำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างด้านเงินออม (เงินออมต่อปี)

เงินออม	จำนวน	ร้อยละ
10,000-15,000 บาท	7	1.75
15,001-20,000 บาท	57	14.25
20,001-25,000 บาท	218	54.50
25,000 บาทขึ้นไป	118	29.50
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.15 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ด้านเงินออม 20,001-25,000 บาทมีจำนวนมากที่สุด คือ 218 คน คิดเป็นร้อยละ 54.50 รองลงมาคือเงินออม 25,000 บาทขึ้นไป มีจำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 29.50 ตามลำดับต่อมามีเงินออม 15,001-20,000 บาท มีจำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 14.25 และลำดับสุดท้ายตามด้วยมีเงินออม 10,000-15,000 บาท จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.75

ตารางที่ 4.16 จำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างด้านหนี้สิน

หนี้สิน	จำนวน	ร้อยละ
10,000-15,000 บาท	5	1.25
15,001-20,000 บาท	44	11.00
20,001-25,000 บาท	188	47.00
25,000 บาทขึ้นไป	163	40.75
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.16 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ด้านหนี้สิน 20,001-25,000 บาทมีจำนวนมากที่สุด คือ 188 คน คิดเป็นร้อยละ 47.00 รองลงมาคือหนี้สิน 25,000 บาทขึ้นไป มีจำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 40.75 ตามลำดับ ต่อมาหนี้สิน 15,001-20,000 บาท มีจำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 11.00 และลำดับสุดท้ายตามด้วยมีหนี้สิน 10,000-15,000 บาท จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.25

ตารางที่ 4.17 จำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างด้านที่อยู่อาศัย

ที่อยู่อาศัย	จำนวน	ร้อยละ
อาศัยอยู่กับญาติ	32	8.00
เช่า	148	37.00
เป็นของตนเอง	220	55.00
รวม	400	100.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้เฉพาะที่ออกหรือศึกษาเท่านั้น ไม่ควรเผยแพร่ไปยังบุคคลอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.17 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองมีจำนวนมากที่สุด คือ จำนวน 220 คน คิดเป็นร้อยละ 55.00 รองลงมาที่มีที่อยู่อาศัยแบบเช่า มีจำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 37.00 และลำดับสุดท้ายตามมาด้วยมีที่อยู่อาศัยแบบอาศัยอยู่กับญาติ มีจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 8.00

ตารางที่ 4.18 จำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างด้านการถือครอง

การถือครอง	จำนวน	ร้อยละ
อาศัยอยู่กับญาติ	8	2.00
เป็นของตนเอง	356	89.00
เช่า	32	8.00
เช่าซื้อ	4	1.00
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.18 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ด้านการถือครองมีเป็นของตนเอง มีจำนวนมากที่สุด คือ 356 คน คิดเป็นร้อยละ 89.00 รองลงมาที่มีการถือครองแบบเช่า มีจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 8.00 ตามลำดับต่อมาที่มีการถือครองแบบอาศัยอยู่กับญาติ มีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.00 และลำดับสุดท้ายตามด้วยมีการถือครองแบบเช่าซื้อจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.00

4.1.2 วิถีชีวิตของคนในชุมชนก่อนนาลับ ตำบลก่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี กับความสอดคล้องของการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านเศรษฐกิจ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวมทั้งจัดอันดับจากค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านเศรษฐกิจ ดังมีรายละเอียดแสดงในตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.19 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสอดคล้องของวิถีชีวิตของคนในชุมชนก่อนนาลับกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านเศรษฐกิจ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านเศรษฐกิจ	\bar{x} (n=400)	S.D.	ระดับความ สอดคล้อง	อันดับ
ความพอประมาณ				
1. ท่านและสมาชิกในครอบครัวมีการใช้ทรัพยากรในครัวเรือนอย่างประหยัด	3.75	0.85	ปานกลาง	10
2. ท่านและสมาชิกในครอบครัวมีวิถีชีวิต “การกินอยู่” แบบประหยัด	4.15	0.64	ปานกลาง	3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านเศรษฐกิจ	\bar{x} (n=400)	S.D.	ระดับความ สอดคล้อง	อันดับ
3. ท่านและสมาชิกในครอบครัวมีภาระหนี้สินเกี่ยวกับที่อยู่ รถยนต์และสิ่งอำนวยความสะดวกในบ้าน	3.82	0.86	ปานกลาง	8
4. ท่านและสมาชิกในครอบครัวมีรายจ่ายพอเพียงกับรายรับ	3.90	0.77	ปานกลาง	6
5. ท่านและสมาชิกในครอบครัวต้องการขยายที่พักอาศัย เพิ่มเติม	3.82	0.80	ปานกลาง	9
6. ท่านและสมาชิกในครอบครัวมีความต้องการซื้อรถยนต์ ใช้ในครอบครัวเพิ่มขึ้น	4.12	0.71	ปานกลาง	5
7. ท่านและสมาชิกในครอบครัวมีการทำบัญชีครัวเรือน	4.28	0.70	ปานกลาง	1
8. ท่านและสมาชิกในครอบครัวมีความตั้งใจที่จะซื้อที่อยู่ อาศัยประเภทบ้านจัดสรร	4.13	0.69	ปานกลาง	4
9. ท่านมีการเก็บออมรายได้ส่วนหนึ่งไว้เพื่อใช้ในยามจำเป็น	3.83	0.83	ปานกลาง	7
10. ท่านมีการทำบัญชีเพื่อวางแผนทางการเงิน	4.18	0.71	ปานกลาง	2
รวม	4.08	0.87	ปานกลาง	
ความมีเหตุผล				
1. ท่านและสมาชิกในครอบครัวมีความต้องการเปลี่ยน อาชีพที่ทำอยู่ในปัจจุบัน	4.28	0.70	มากที่สุด	4
2. ท่านและสมาชิกในครอบครัวมีความต้องการไปเที่ยว และรับประทานอาหารนอกบ้านในวันหยุดตามสังคม สมัยใหม่	4.34	0.70	มากที่สุด	2
3. ท่านและสมาชิกในครอบครัว ให้ความสำคัญ และให้ ความร่วมมือต่อการทำงานเพื่อชุมชน	4.04	0.84	ปานกลาง	6
4. ท่านสนับสนุนให้สมาชิกในครอบครัว มีการศึกษาที่สูงขึ้น	4.31	0.63	มากที่สุด	3
5. ท่านได้รับความเคารพจากสมาชิกในครอบครัว	3.88	0.88	ปานกลาง	7
6. ในครอบครัวท่านมีการเคารพการตัดสินใจซึ่งกันและกัน	3.79	0.90	ปานกลาง	8
7. ท่านและสมาชิกในครอบครัวเคารพการตัดสินใจของ ผู้นำชุมชน	4.40	0.70	มากที่สุด	1
8. เมื่อมีกิจกรรมในชุมชนท่านให้ความร่วมมือกันเป็นอย่างดี	4.17	0.81	ปานกลาง	5
รวม	4.21	0.77	มากที่สุด	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านเศรษฐกิจ	\bar{x} (n=400)	S.D.	ระดับความ สอดคล้อง	อันดับ
การมีภูมิคุ้มกัน				
1. ท่านมีวิธีการดูแลสุขภาพของบุคคลในครอบครัวไม่ให้เจ็บป่วยได้ง่าย	4.44	0.62	มากที่สุด	1
2. ท่านมีข้าวซึ่งเก็บไว้พอกินในครอบครัว	4.41	0.67	มากที่สุด	2
3. ท่านมีการปลูกผักผลไม้ไว้บริโภคเมื่อเหลือแล้วจึงขาย	4.17	0.70	ปานกลาง	3
4. ในรอบปีที่ผ่านมาท่านและสมาชิกในครอบครัวมีอาการเจ็บป่วยต้องเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล	4.02	0.77	ปานกลาง	4
รวม	4.26	0.69	มากที่สุด	
เงื่อนไขความรู้				
1. ท่านได้รับความรู้ด้านการเกษตรจากผู้รู้/ ผู้นำ/ นักวิชาการในชุมชน	4.16	0.69	ปานกลาง	5
2. ท่านมีความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปสินค้าในชุมชน	4.49	0.62	มากที่สุด	2
3. ท่านได้รับความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีปุ๋ยยาฆ่าแมลงในการเกษตร	4.56	0.61	มากที่สุด	1
4. ท่านและสมาชิกในครอบครัวได้รับความรู้ในการสร้างอาชีพรายได้เสริมในครัวเรือน	4.41	0.69	มากที่สุด	3
5. ท่านมีความรู้ในทรัพยากรดินและน้ำของชุมชนดี	4.37	0.64	มากที่สุด	4
รวม	4.39	0.65	มากที่สุด	
เงื่อนไขคุณธรรม				
1. ท่านใช้สินค้าอุปโภคบริโภคที่ผลิตจากชุมชนในราคาถูก	4.47	0.63	มากที่สุด	3
2. ความสุขของท่านคือ การได้มาซึ่งทรัพย์สินเงินทองจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรม	4.54	0.61	มากที่สุด	1
3. ท่านได้รับผลตอบแทนที่ยุติธรรมเท่าเทียมกันจากชุมชน	4.36	0.69	มากที่สุด	5
4. ท่านและสมาชิกในครอบครัวประกอบอาชีพด้วยความสุจริต ไม่มีการเอาเปรียบด้านราคา	4.51	0.59	มากที่สุด	2
5. ท่านและสมาชิกในครอบครัวและชุมชนสร้างผลผลิตด้วยคุณภาพและไม่เอาเปรียบบุคคลอื่นทุกช่องทาง	4.44	0.62	มากที่สุด	4
รวม	4.66	0.62	มากที่สุด	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.19 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสอดคล้องของวิถีชีวิตของคนในชุมชนถ่อนนาลับกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านเศรษฐกิจ ได้ผลดังนี้

1. ความพอประมาณ พบว่า ในเรื่องของท่านและสมาชิกในครอบครัวมีการทำบัญชีครัวเรือนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 4.28 รองลงมาคือท่านมีการทำบัญชีเพื่อวางแผนทางการเงินมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 ตามมาด้วย ต่อมาลำดับที่สาม คือ ท่านและสมาชิกในครอบครัวมีวิถีชีวิต “การกินอยู่” แบบประหยัด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.15 ลำดับต่อมาคือในเรื่องของท่านและสมาชิกในครอบครัวมีความตั้งใจที่จะซื้อที่อยู่อาศัยประเภทบ้านจัดสรร มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.12 ตามมาด้วยท่านและสมาชิกในครอบครัวมีความต้องการซื้อรถยนต์ใช้ในครอบครัวเพิ่มขึ้น มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.12 เป็นลำดับที่ 5 ในส่วนของลำดับที่ 6 คือท่านและสมาชิกในครอบครัวมีรายจ่ายที่พอเพียงกับรายรับที่ได้มา มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.90 ลำดับที่ 7 คือท่านมีการเก็บออมรายได้ส่วนหนึ่งไว้เพื่อใช้ในยามจำเป็นมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.83 ลำดับที่ 8 คือท่านและสมาชิกในครอบครัวมีภาระหนี้สินเกี่ยวกับที่อยู่รถยนต์และสิ่งอำนวยความสะดวกในบ้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.82 ลำดับที่ 9 คือ ท่านและสมาชิกในครอบครัวต้องการขยายที่พักอาศัยเพิ่มเติม มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.82 และลำดับสุดท้ายคือท่านและสมาชิกในครอบครัวมีการใช้ทรัพยากรในครัวเรือนอย่างประหยัดมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.75

2. ความมีเหตุผล พบว่า ในเรื่องของท่านและสมาชิกในครอบครัว เคารพการตัดสินใจของผู้นำชุมชน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 4.80 รองลงมาคือท่านและสมาชิกในครอบครัว มีความต้องการออกไปเที่ยวและรับประทานอาหารนอกบ้านในวันหยุดตามสังคมสมัยใหม่มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.32 ตามมาด้วย ต่อมาลำดับที่สาม คือท่านสนับสนุนให้สมาชิกในครอบครัว มีการศึกษาที่สูงขึ้น มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.31 ลำดับต่อมาคือ เมื่อมีกิจกรรมในชุมชนท่านให้ความร่วมมือกันเป็นอย่างดี มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.17 ตามมาด้วยท่านและสมาชิกในครอบครัวมีความต้องการซื้อรถยนต์ใช้ในครอบครัวเพิ่มขึ้น มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.12 เป็นลำดับที่ 5 ในส่วนของลำดับที่ 6 คือท่านและสมาชิกในครอบครัว ให้ความสำคัญ และให้ความร่วมมือต่อการทำงานเพื่อชุมชน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.04 ลำดับที่ 7 คือท่านได้รับความเคารพจากสมาชิกในครอบครัวมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.88 ลำดับที่ 8 คือในครอบครัวของท่านมีการเคารพการตัดสินใจซึ่งกันและกันมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.80

3. การมีภูมิคุ้มกัน พบว่า ท่านมีวิธีการดูแลสุขภาพของบุคคลในครอบครัวไม่ให้เจ็บป่วยได้ง่าย มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 4.43 รองลงมาคือท่านมีข้าวซึ่งเก็บไว้พอกินในครอบครัวมีค่าเฉลี่ย 4.41 ตามมาด้วย ต่อมาลำดับที่สาม คือท่านมีการปลูกผักผลไม้ไว้บริโภคเมื่อเหลือแล้วจึงขาย มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.17 ลำดับต่อมาคือ ในรอบปีที่ผ่านมามีท่านและสมาชิกในครอบครัวมีอาการเจ็บป่วยต้องเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.02

4. เงื่อนไขความรู้ พบว่า ท่านได้รับความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีปุ๋ยยาฆ่าแมลงในการเกษตรมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 4.56 รองลงมาคือท่านมีความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปสินค้าในชุมชนมีค่าเฉลี่ย

4.49 ตามมาด้วย ต่อมาลำดับที่สาม คือท่านและสมาชิกในครอบครัวได้รับความรู้ในการสร้างอาชีพ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายได้เสริมในครัวเรือน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.41 ลำดับต่อมาคือท่านมีความรู้ในทรัพยากรดินและน้ำของชุมชนดี มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.37 และลำดับสุดท้ายคือท่านได้รับความรู้ด้านการเกษตรจากผู้รู้/ ผู้นำ/ นักวิชาการในชุมชน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.16

5. เจื่อนใจคุณธรรม พบว่า ความสุขของท่านคือ การได้มาซึ่งทรัพย์สินเงินทองจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 4.54 รองลงมาคือท่านและสมาชิกในครอบครัวประกอบอาชีพด้วยความสุจริต มีการเอาเปรียบด้านราคามีค่าเฉลี่ย 4.51 ตามมาด้วย ต่อมาลำดับที่สาม คือท่านใช้สินค้าอุปโภคบริโภคที่ผลิตจากชุมชนในราคาถูก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.47 ลำดับต่อมาท่านและสมาชิกในครอบครัวและชุมชนสร้างผลผลิตด้วยคุณภาพและไม่เอาเปรียบบุคคลอื่นทุกช่องทาง มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.44 และลำดับสุดท้ายคือท่านได้รับผลตอบแทนที่ยุติธรรมและเท่าเทียมกันจากชุมชน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.36

4.1.3 วิถีชีวิตของคนในชุมชนก่อนนาลับ ตำบลถ่อน นาลับอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี กับความสอดคล้องของการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านสังคม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวมทั้งจัดอันดับจากค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านสังคม ดังมีรายละเอียดแสดงในตารางที่ 4.20

ตารางที่ 4.20 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสอดคล้องของวิถีชีวิตของคนในชุมชนก่อนนาลับกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านสังคม

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านสังคม	\bar{x} (n=400)	S.D.	ระดับ ความ สอดคล้อง	อันดับ
ความพอประมาณ				
1. ในชุมชนท่านมีผู้ประกอบอาชีพด้วยความสุจริต ยุติธรรม	3.71	0.93	มาก	4
2. ครอบครัวของท่านมีการช่วยผลักดันให้เยาวชนใน ชุมชนเป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม	3.90	0.82	มาก	3
3. ท่านและสมาชิกในครอบครัวเคยบริจาคทรัพย์สินเพื่อการ กุศล	4.22	0.81	มากที่สุด	2
4. ท่านและสมาชิกในครอบครัวมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อ เพื่อนบ้านในชุมชนด้วยกัน	4.26	0.81	มากที่สุด	1
5. ชุมชนที่ท่านอยู่อาศัยมีการรวมกลุ่มสมาชิกกัน	3.15	0.57	ปานกลาง	6

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)2

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านสังคม	\bar{x} (n=400)	S.D.	ระดับความ สอดคล้อง	อันดับ
6. ท่านและสมาชิกในครอบครัว เคยเสียสละแรงงานและ เวลาไปช่วยงานส่วนรวมของชุมชน	3.57	0.90	มาก	5
รวม	3.80	0.81	มาก	
ความมีเหตุผล				
1. ครอบครัวท่านมีการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านอื่น ๆ ให้แก่ สมาชิกนอกจากส่งลูกเรียนปกติอีก	3.84	0.89	มาก	2
2. ท่านและสมาชิกในครอบครัวได้รับการยอมรับจากชุมชน ดี	3.78	0.92	มาก	3
3. ผู้นำชุมชนที่ท่านอยู่อาศัยเป็นผู้ที่ท่านและสมาชิกใน ครอบครัวเคารพนับถือ	3.39	0.55	ปานกลาง	4
4. ท่านได้รับการยอมรับการตัดสินใจจากสมาชิกใน ครอบครัว	4.20	0.60	มาก	1
5. ท่านและคนอื่น ๆ ที่อยู่ในชุมชนมีความเคารพการ ตัดสินใจจากคณะกรรมการชุมชนดี	3.21	0.41	ปานกลาง	5
6. เมื่อมีกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนท่านมีโอกาสร่วมแสดง ความคิดเห็นหรือร่วมพัฒนาชุมชนดี	3.19	0.59	ปานกลาง	6
รวม	3.61	0.66	มาก	
การมีภูมิคุ้มกัน				
1. ชุมชนท่านมีการจัดตั้งกองทุนเพื่อร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ	3.11	0.58	ปานกลาง	8
2. ชุมชนของท่านมีการรวมกลุ่มบริจาคเงินและเวลาทำ ประโยชน์เพื่อส่วนรวม	4.23	0.61	มากที่สุด	1
3. ชุมชนของท่านมีความสามัคคีกันดี	3.42	0.49	มาก	7
4. ชุมชนของท่านมีปัญหาเสพติด อบายมุขต่าง ๆ	3.48	0.60	มาก	6
5. เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นชุมชนท่านได้รับการไกล่เกลี่ยจาก ผู้นำ/ ผู้ใหญ่บ้านในชุมชน	3.67	0.90	มาก	2
6. ชุมชนมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ด้วยความเสมอภาคกัน	3.60	0.94	มาก	4
7. ท่านมีส่วนช่วยในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของชุมชน	3.59	0.89	มาก	5

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านสังคม	\bar{x} (n=400)	S.D.	ระดับความ สอดคล้อง	อันดับ
8. ท่านและสมาชิกในครอบครัวได้รับการอบรมสั่งสอนเรื่อง การปฏิบัติตนเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมที่ดี	3.63	0.94	มาก	3
รวม	3.59	0.74	มาก	
เงื่อนไขความรู้				
1. ท่านและครอบครัวมีการศึกษาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับ ความเป็นมาของชุมชน	3.84	1.27	มาก	3
2. ท่านและสมาชิกในครอบครัว สามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ อื่น ๆ ในชุมชนนอกเหนือจากการไปสถานศึกษา	3.90	0.96	มาก	2
3. ท่านมีโอกาสได้รับความรู้จากวิทยากรบรรยายโดยผู้นำ ชุมชนของท่าน	3.81	0.92	มาก	4
4. ท่านได้รับความรู้ในเรื่องการประกอบอาชีพจากชุมชน	4.01	0.91	มาก	1
รวม	3.89	1.01	มาก	
เงื่อนไขคุณธรรม				
1. ท่านได้รับผลตอบแทนอย่างเป็นธรรมจากองค์กรสมาชิก ในชุมชนของท่าน	3.92	0.84	มาก	2
2. ท่านได้รับการดูแลเอาใจใส่จากสมาชิกในชุมชนเป็นอย่างดี	3.71	0.84	มาก	4
3. ท่านและสมาชิกในครอบครัวมีแนวคิดยกย่องคุณงาม ความดีเป็นการกำหนดคุณค่าของมนุษย์	3.98	0.87	มาก	1
4. ท่านได้รับความเป็นธรรมเมื่อไปติดต่อกับหน่วยงานของรัฐ	3.70	0.85	มาก	5
5. ท่านให้ความเคารพบุคคลผู้อาวุโสหรือเพื่อนบ้านในชุมชน	3.71	0.91	มาก	3
รวม	19.02	0.86		

จากตารางที่ 4.20 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสอดคล้องของวิถีชีวิตของคนในชุมชนถ่อนนาลับกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านสังคมได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ความพอประมาณ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในด้านความพอประมาณในระดับมากที่สุด จำนวน 2 รายการ คือ ในเรื่องของท่านและสมาชิกในครอบครัวมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนบ้านในชุมชนด้วยกัน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เป็นอันดับที่ 1 คือ 4.26 รองลงมาคือ ท่านและสมาชิกในครอบครัวเคยบริจาคทรัพย์สินเพื่อกิจกรรมการกุศล มีค่าเฉลี่ย 4.22 กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านความพอประมาณในระดับมากมาก จำนวน 3 รายการ คือ ครอบครัวของท่านมีการช่วยผลักดันให้เยาวชนในชุมชนเป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีค่าเฉลี่ย 3.90 ในชุมชนของท่านมีผู้ประกอบอาชีพด้วยความสุจริตยุติธรรม มีค่าเฉลี่ย 3.71 ท่านและสมาชิกในครอบครัว เคยเสียสละแรงงานและเวลาไปช่วยงานส่วนรวมของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.51 ส่วนอีก 1 รายการกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง คือ ชุมชนที่ท่านอยู่อาศัยมีการรวมกลุ่มสมาชิกกัน อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.15 ตามลำดับ

2. ความมีเหตุผล พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในด้านความมีเหตุผลในระดับมาก 3 รายการ คือ ท่านได้รับการยอมรับการตัดสินใจจากสมาชิกในครอบครัวท่าน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นอันดับที่ 1 มีค่าเฉลี่ย 4.20 รองลงมาคือ ครอบครัวท่านมีการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านอื่น ๆ ให้แก่สมาชิกนอกจากส่งลูกเรียนปกติอีก มีค่าเฉลี่ย 3.84 ท่านและสมาชิกในครอบครัวได้รับการยอมรับจากชุมชนดี มีค่าเฉลี่ย 3.78 ส่วนอีก 3 กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในด้านความมีเหตุผลในระดับปานกลาง คือ ผู้นำชุมชนที่ท่านอยู่อาศัยเป็นผู้ที่ท่านและสมาชิกในครอบครัวเคารพนับถือ มีค่าเฉลี่ย 3.39 ท่านและคนอื่น ๆ ที่อยู่ชุมชนมีความเคารพการตัดสินใจจากคณะกรรมการชุมชนดี มีค่าเฉลี่ย 3.21 และ เมื่อมีกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนท่านมีโอกาสร่วมแสดงความคิดเห็นหรือร่วมพัฒนาชุมชนดี มีค่าเฉลี่ย 3.19 ตามลำดับ

3. การมีภูมิคุ้มกัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในด้านการมีภูมิคุ้มกันในระดับมากที่สุด 1 รายการ คือ ชุมชนของท่านมีการรวมกลุ่มบริจาคเงินและเวลาทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม มีค่าเฉลี่ย 4.23 กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในด้านการมีภูมิคุ้มกันในระดับมาก 6 รายการ คือ เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นชุมชนท่านได้รับการไกลเกลียดจากผู้ใหญ่ในบ้านในชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.67 รองลงมา 3 ลำดับ คือ ท่านและสมาชิกในครอบครัวได้รับการอบรมสั่งสอนเรื่องการปฏิบัติตนเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมที่ดี มีค่าเฉลี่ย 3.63 ชุมชนของท่านมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ด้วยความเสมอภาคกัน มีค่าเฉลี่ย 3.60 และ ท่านมีส่วนช่วยในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.95 และกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในด้านการมีภูมิคุ้มกันในระดับปานกลาง จำนวน 1 รายการ คือ ชุมชนของท่านมีการจัดตั้งกองทุนเพื่อร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามลำดับ

4. เงื่อนไขความรู้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในเงื่อนไขความรู้ในระดับมากทุกรายการ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ ท่านได้รับความรู้ในเรื่องการประกอบอาชีพจากชุมชนของท่าน มีค่าเฉลี่ย 4.01 รองลงมา คือ ท่านและสมาชิกในครอบครัว สามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ในชุมชนนอกเหนือจากการไปสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ย 3.90 ท่านและครอบครัวมีการศึกษาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับความเป็นมาของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.84 และท่านมีโอกาสได้รับความรู้จากวิทยากรบรรยายโดยผู้นำชุมชนของท่าน มีค่าเฉลี่ย 3.81 ตามลำดับ

5. เงื่อนไขคุณธรรม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในเงื่อนไขคุณธรรมในระดับมากทุกรายการ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ ท่านและสมาชิกในครอบครัวมีแนวคิดยกย่องคุณงามความดีเป็นการกำหนดคุณค่าของมนุษย์ มีค่าเฉลี่ย 3.98 รองลงมาคือ ท่านได้รับผลตอบแทนอย่างเป็นเอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ธรรมจากองค์กรสมาชิกในชุมชนของท่าน มีค่าเฉลี่ย 3.92 ท่านให้ความเคารพบุคคลผู้อาวุโสหรือเพื่อนบ้านในชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.71 ท่านได้รับการดูแลเอาใจใส่จากเพื่อนสมาชิกในชุมชนเป็นอย่างดี มีค่าเฉลี่ย 3.71 และท่านได้รับความเป็นธรรมเมื่อไปติดต่อกับหน่วยงานของรัฐ มีค่าเฉลี่ย 3.70 ตามลำดับ

4.1.4 วิถีชีวิตของคนในชุมชนก่อนนาถับ ตำบลก่อน นาลับอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี กับความสอดคล้องของการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสอดคล้องของวิถีชีวิตของคนในชุมชนก่อนนาถับกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งจัดอันดับจากค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม ดังมีรายละเอียดแสดงในตารางที่ 4.21

ตารางที่ 4.21 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสอดคล้องของวิถีชีวิตของคนในชุมชนก่อนนาถับกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรม

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม	\bar{x} (n=400)	S.D.	ระดับความสอดคล้อง	อันดับ
ความพอประมาณ				
1. ท่านพอใจกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่แบบชาติพันธุ์ไทในปัจจุบัน	3.98	0.89	มาก	3
2. ท่านใช้เทคโนโลยีจากภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน	3.91	0.89	มาก	4
3. ชุมชนท่านร่วมกันปลูกฝังให้สมาชิกในชุมชนมีความสุขกับการดำเนินชีวิตที่เป็นอยู่ตามแบบชาติพันธุ์ไทตามบรรพบุรุษดั้งเดิม	4.15	0.90	มาก	1
4. คนในชุมชนของท่านมีความเชื่อและศรัทธาในพิธีกรรมทางศาสนาที่เคารพมาตามบรรพบุรุษไท	3.84	1.27	มาก	6
5. ท่านและสมาชิกในครอบครัวมีความเชื่อเรื่องหลักธรรมคำสอนของศาสนาที่ยึดถือดี	3.90	0.96	มาก	5
6. ท่านและสมาชิกในครอบครัวมีความภาคภูมิใจในเรื่องการแต่งกายของคนไท	3.81	0.92	มาก	7

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.21 (ต่อ)

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรม	\bar{x} (n=400)	S.D.	ระดับความ สอดคล้อง	อันดับ
7. ท่านและสมาชิกในครอบครัวมีความภาคภูมิใจในเรื่อง ศิลปะการแสดงของคนภูไท	4.01	0.91	มาก	2
รวม	3.94	0.92	มาก	
ความมีเหตุผล				
1. มีความผูกพันกับวิถีชีวิตดั้งเดิมของคนภูไทตามบรรพบุรุษ	3.92	0.84	มาก	2
2. สภาพพื้นที่ภูมิประเทศของชุมชนท่านเหมาะสมในการ ตั้งถิ่นฐานที่อยู่อาศัย	3.71	0.84	มาก	4
3. วิถีชีวิตความเป็นอยู่ในครอบครัวของท่านมีการ เปลี่ยนแปลงไปจากอดีต	3.98	0.87	มาก	1
4. ประเพณีดั้งเดิมทางสายน้ำของชุมชนสอดคล้องกับการ ประกอบอาชีพของท่านในปัจจุบัน	3.70	0.85	มาก	5
5. เมื่อเกิดปัญหาไม่สบายใจท่านและสมาชิกในครอบครัวได้ นำหลักศาสนา/คำสอนของบรรพบุรุษมาเป็นแนวทาง แก้ปัญหา	3.71	0.91	มาก	3
รวม	3.80	0.86	มาก	
การมีภูมิคุ้มกัน				
1. เข้าร่วมกิจกรรมทำนุบำรุงโบราณสถานโบราณวัตถุใน ชุมชน	3.98	0.89	มาก	4
2. ท่านเคยเข้าร่วมกับชุมชนในการส่งเสริมอนุรักษ์และสืบ สานวัฒนธรรมดั้งเดิมของคนภูไทในชุมชน	3.91	0.89	มาก	5
3. ท่านร่วมกิจกรรมทางศาสนาและประเพณีของชุมชน อย่างสม่ำเสมอ	4.15	0.90	มาก	2
4. ท่านและครอบครัวมีความภาคภูมิใจในชุมชนของท่าน	4.02	0.83	มาก	3
5. ท่านเผยแพร่ชื่อเสียงหรือสิ่งดี ๆ ของคนในชุมชนท่านให้ บุคคลภายนอกได้รับรู้	4.16	0.78	มาก	1
รวม	4.04	0.85	มาก	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.21 (ต่อ)

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรม	\bar{x} (n=400)	S.D.	ระดับความ สอดคล้อง	อันดับ
การมีภูมิคุ้มกัน				
1. เข้าร่วมกิจกรรมทำนุบำรุงโบราณสถานโบราณวัตถุใน ชุมชน	3.98	0.89	มาก	4
2. ท่านเคยเข้าร่วมกับชุมชนในการส่งเสริมอนุรักษ์และสืบ สานวัฒนธรรมดั้งเดิมของคนภูไทในชุมชน	3.91	0.89	มาก	5
3. ท่านร่วมกิจกรรมทางศาสนาและประเพณีของชุมชน อย่างสม่ำเสมอ	4.15	0.90	มาก	2
4. ท่านและครอบครัวมีความภาคภูมิใจในชุมชนของท่าน	4.02	0.83	มาก	3
5. ท่านเผยแพร่ชื่อเสียงหรือสิ่งดี ๆ ของคนในชุมชนท่านให้ บุคคลภายนอกได้รับรู้	4.16	0.78	มาก	1
รวม	4.04	0.85	มาก	
เงื่อนไขความรู้				
1. ท่านอบรมสั่งสอนสมาชิกในครอบครัวปฏิบัติตาม ประเพณี ดั้งเดิมของคนภูไทในชุมชน	4.03	0.85	มาก	1
2. ท่านได้รับการพัฒนาและเรียนรู้การอนุรักษ์ฟื้นฟูจารีต ประเพณีของคนภูไทในชุมชน	3.76	1.01	มาก	3
4. ท่านร่วมกิจกรรมส่งเสริมความรู้วัฒนธรรมของคนภูไท ในชุมชนของท่าน	3.57	0.90	มาก	4
5. ท่านเผยแพร่ความรู้แหล่งท่องเที่ยวในชุมชนของท่านให้ บุคคลภายนอกได้รับรู้	3.84	0.89	มาก	2
รวม	3.67	0.84	มาก	
เงื่อนไขคุณธรรม				
1. ท่านมีความอ่อนน้อมถ่อมตน	3.78	0.92	มาก	2
2. ท่านเห็นความสำคัญของการให้อภัยการเคารพผู้ใหญ่ใน ชุมชนที่ท่านอยู่อาศัย	3.39	0.55	ปานกลาง	3
3. ท่านมีการปฏิบัติตัวเพื่อสังคมส่วนรวมอย่างสม่ำเสมอ	4.20	0.60	มาก	1
รวม	3.78	0.69	มาก	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.21 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสอดคล้องของวิถีชีวิตของคนในชุมชนถ่อนาลับกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรม ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ความพอประมาณ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในด้านความพอประมาณในระดับมากทุกรายการ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ ในเรื่องของชุมชนท่านร่วมกันปลูกฝังให้สมาชิกในชุมชนมีความสุขกับการดำเนินชีวิตที่เป็นอยู่ตามแบบชาติพันธุ์ภูไทตามบรรพบุรุษดั้งเดิม มีค่าเฉลี่ยคือ 4.15 รองลงมาคือ ท่านและสมาชิกในครอบครัวมีความภาคภูมิใจในเรื่องศิลปะการแสดงของคนภูไท มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 ท่านพอใจกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่แบบชาติพันธุ์ภูไทในปัจจุบัน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.98 ลำดับ ท่านท่านใช้เทคโนโลยีจากภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.91 ท่านและสมาชิกในครอบครัวมีความเชื่อเรื่องหลักธรรม คำสอนของศาสนาที่ยึดถือศึมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.90 เป็นลำดับที่ 5 ในส่วนของลำดับที่ 6 คือ คนในชุมชนของท่านมีความเชื่อและศรัทธาในพิธีกรรมทางศาสนาที่เคารพมาตามบรรพบุรุษภูไทมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.84 ลำดับที่ 7 คือ ท่านและสมาชิกในครอบครัว มีความภาคภูมิใจในเรื่องศิลปะการแสดงของคนภูไทมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.81 ตามลำดับ

2. ความมีเหตุผล พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในด้านความมีเหตุผลในระดับมากทุกรายการ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ ในเรื่องของวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในครอบครัวของท่านมีการเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต มีค่าเฉลี่ย คือ 3.71 รองลงมาคือ ท่านมีความผูกพันกับวิถีชีวิตดั้งเดิมของคนภูไทตามบรรพบุรุษมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.92 เมื่อเกิดปัญหาไม่สบายใจท่านและสมาชิกในครอบครัวได้นำหลักศาสนาหรือคำสอนของบรรพบุรุษมาเป็นแนวทางแก้ปัญหาและสภาพพื้นที่ภูมิประเทศของชุมชนท่านเหมาะสมในการตั้งถิ่นฐานที่อยู่อาศัย มีค่าเฉลี่ยเท่ากันอยู่ที่ 3.71 ลำดับต่อมาคือ ประเพณีดั้งเดิมทางสายน้ำของชุมชนสอดคล้องกับการประกอบอาชีพของท่านในปัจจุบันมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.70

3. การมีภูมิคุ้มกัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในด้านความมีเหตุผลในระดับมากทุกรายการ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ ท่านเผยแพร่ชื่อเสียงหรือสิ่งดี ๆ ของคนในชุมชนท่านให้บุคคลภายนอกได้รับรู้ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 4.16 รองลงมาคือ ท่านร่วมกิจกรรมทางศาสนาและประเพณีของชุมชนอย่างสม่ำเสมอมีค่าเฉลี่ย 4.15 ตามมาด้วยลำดับที่สาม คือ ลำดับต่อมาท่านและครอบครัวมีความภาคภูมิใจในชุมชนของท่าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.02 และลำดับสุดท้ายท่านเข้าร่วมกิจกรรมทำนุบำรุงโบราณสถานโบราณวัตถุในชุมชนค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.98

4. เงื่อนไขความรู้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในเงื่อนไขความรู้ในระดับมากทุกรายการ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ ท่านอบรมสั่งสอนให้สมาชิกในครอบครัวปฏิบัติตามประเพณีดั้งเดิมของคนภูไทในชุมชน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 4.03 รองลงมาคือ ท่านเผยแพร่ความรู้แหล่งท่องเที่ยวในชุมชนของท่านให้บุคคลภายนอกได้รับรู้มีค่าเฉลี่ย 3.84 ตามมาด้วยลำดับที่สาม คือ ท่านได้รับการพัฒนาและเรียนรู้การอนุรักษ์ฟื้นฟูจารีตประเพณีของคนภูไทในชุมชน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.76

ลำดับต่อมาท่านร่วมกิจกรรมส่งเสริมความรู้วัฒนธรรมของคนภูไทในชุมชนของท่าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.57 และลำดับสุดท้ายคือท่านได้รับความรู้เรื่องประวัติความเป็นมาของคนภูไทในชุมชนที่ท่านอยู่อาศัยเป็นอย่างดี มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.15 ตามลำดับ

5. เงื่อนไขคุณธรรม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในเงื่อนไขคุณธรรมในระดับมาก 2 รายการ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ ท่านมีการปฏิบัติตัวเพื่อสังคมส่วนรวมอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 4.20 รองลงมาคือ ท่านมีความอ่อนน้อมถ่อมตนมีค่าเฉลี่ย 3.78 ตามมาด้วยลำดับที่สาม คือ ท่านเห็นความสำคัญของการให้อภัยการเคารพผู้ใหญ่ในชุมชนที่ท่านอยู่อาศัย มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.39 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

4.1.5 วิถีชีวิตของคนในชุมชนถ่อนนาลับ ตำบลถ่อน นาลับอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี กับความสอดคล้องของการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านสิ่งแวดล้อม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสอดคล้องของวิถีชีวิตของคนในชุมชนถ่อนนาลับกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านสิ่งแวดล้อม ดังมีรายละเอียดแสดงในตารางที่ 4.22

ตารางที่ 4.22 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสอดคล้องของวิถีชีวิตของคนในชุมชนถ่อนนาลับกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านสิ่งแวดล้อม

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านสิ่งแวดล้อม	\bar{x}	S.D.	ระดับ	อันดับ
ความพอประมาณ				
1. ในครอบครัวมีการใช้น้ำใช้ไฟอย่างประหยัด	3.21	0.41	ปานกลาง	4
2. ในครอบครัวของท่านช่วยกันปลูกต้นไม้รักษาสภาพแวดล้อมในครัวเรือน	3.19	0.59	ปานกลาง	5
3. ท่านและสมาชิกในชุมชนช่วยกันดูแลสาธารณสมบัติอย่างดี	3.11	0.58	ปานกลาง	6
4. ท่านพึงพอใจกับสภาพแวดล้อมในที่อยู่อาศัยของท่าน	4.23	0.61	มากที่สุด	1
5. ชุมชนของท่านมีวิธีการกำจัดขยะที่ดี	3.42	0.49	มาก	3
6. ท่านพึงพอใจกับสภาพแวดล้อมในที่อยู่อาศัยของท่าน	3.48	0.60	มาก	2
รวม	3.44	0.54	มาก	
ความมีเหตุผล				
1. ท่านเห็นว่าการดูแลสิ่งแวดล้อมร่วมกันเป็นการสร้างความสามัคคีให้แก่ชุมชน	3.67	0.90	มาก	2
2. ท่านมีความภาคภูมิใจเมื่อชุมชนได้รับการเล่าขานในสิ่งที่ดี	3.60	0.94	มาก	4
3. ท่านให้ความร่วมมือในการรณรงค์ไม่ใช้สารเคมีในการเร่งผลผลิตเพื่อผลกำไร	3.5	0.89	มาก	5

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.22 (ต่อ)

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านสิ่งแวดล้อม	\bar{x}	S.D.	ระดับ	อันดับ
4. ท่านรับฟังข้อเสนอแนะในการพัฒนาผลผลิตทางการเกษตรจากผู้อาวุโสในชุมชน	3.63	0.94	มาก	3
5. ไม่ใช้สารเคมีเร่งผลผลิตมีรายได้ดีต่อครอบครัวน้อยลง	3.84	1.27	มาก	1
รวม	3.66	0.98	มาก	
การมีภูมิคุ้มกัน				
1. ชุมชนของท่านมีน้ำสะอาดไว้พอใช้ในครัวเรือน	3.90	0.96	มาก	3
2. ท่านและครอบครัวมีการอนุรักษ์ดินและน้ำในชุมชน	3.81	0.92	มาก	4
3. ครอบครัวท่านทำการเกษตรและมีความระมัดระวังการใช้สารเคมีไม่ให้เกิดกระทบกับสิ่งแวดล้อม	4.01	0.91	มาก	1
4. ท่านและครอบครัวมีวิธีการจัดขยะสารเคมีอันตรายไม่ให้รั่วไหลในดินและแหล่งน้ำในชุมชน	3.92	0.84	มาก	2
รวม	3.91	0.90	มาก	
เงื่อนไขความรู้				
1. ท่านมีความรู้ในการใช้เครื่องมือในการเกษตรเป็นอย่างดี	3.71	0.84	มาก	2
2. ท่านมีความรู้ในเรื่องดินฟ้าอากาศกับการเกษตรพืชผลแต่ละชนิด	3.98	0.87	มาก	1
3. ท่านมีความรู้ในการใช้สารเคมีและสารฆ่าแมลง	3.70	0.85	มาก	3
4. ผู้นำชุมชนของท่านให้ความรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน	3.71	0.91	มาก	2
5. ผู้นำชุมชนของท่านบรรยายความรู้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน	3.98	0.89	มาก	1
รวม	3.71	0.87	มาก	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.22 (ต่อ)

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านสิ่งแวดล้อม	\bar{x}	S.D.	ระดับ	อันดับ
เงื่อนไขคุณธรรม				
1. ท่านมีกิจกรรมร่วมกับชุมชนในการใช้ประโยชน์จากน้ำ	3.91	0.89	มาก	2
2. ท่านมีกิจกรรมร่วมกับชุมชนในการปลูกฝังจิตสำนึกรักและหวงแหนชุมชนของท่าน	4.15	0.90	มาก	1
3. ท่านและครอบครัวมีการแยกขยะที่มีสารพิษก่อนนำไปทิ้ง	3.84	1.27	มาก	4
4. ท่านและครอบครัวร่วมกิจกรรมรักษาความสะอาดร่วมกับชุมชนในวันสำคัญต่างๆ	3.90	0.96	มาก	3
5. ท่านและครอบครัวให้ความสำคัญต่อทรัพยากรของชุมชนมากกว่าได้รับประโยชน์เฉพาะในครอบครัวของท่าน	3.81	0.92	มาก	5
รวม	3.92	0.98	มาก	

จากตารางที่ 4.22 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสอดคล้องของวิถีชีวิตของคนในชุมชนถ่อนาลับกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านสิ่งแวดล้อม ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ความพอประมาณ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในด้านความพอประมาณในระดับมากที่สุด จำนวน 1 รายการ คือ ท่านพึงพอใจกับสภาพแวดล้อมในที่อยู่อาศัยของท่าน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 4.23 กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในด้านความพอประมาณในระดับมาก จำนวน 2 รายการ เรียงตามลำดับค่าคะแนนเฉลี่ยได้ดังนี้ ท่านพึงพอใจกับสภาพแวดล้อมในที่อยู่อาศัยของท่าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.48 และ ชุมชนของท่านมีวิธีการกำจัดขยะที่ดี มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.42 และ กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในด้านความพอประมาณในระดับปานกลาง จำนวน 3 รายการ เรียงตามลำดับค่าคะแนนเฉลี่ยได้ดังนี้ ในครอบครัวมีการใช้น้ำใช้ไฟอย่างประหยัด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.21 รองลงมา คือ ในครอบครัวของท่านช่วยกันปลูกต้นไม้รักษาสภาพแวดล้อมในครัวเรือน มีค่าเฉลี่ย 3.19 และ ท่านและสมาชิกในชุมชนช่วยกันดูแลสาธารณสมบัติในชุมชนกันดี มีค่าเฉลี่ย 3.11 ตามลำดับ

2. ความมีเหตุผล พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในด้านความมีเหตุผลในระดับมากที่สุด รายการ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ไม่ใช้สารเคมีเร่งผลผลิตมีรายได้ดีต่อครอบครัวน้อยลง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 3.84 รองลงมาคือ ท่านเห็นว่าการดูแลสิ่งแวดล้อมร่วมกันเป็นการสร้างความสามัคคีให้แก่ชุมชน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.67 ตามมาด้วย ต่อมาลำดับที่สามคือ ท่านรับฟังข้อเสนอแนะในการพัฒนาผลผลิตทางการเกษตรจากผู้อาวุโสในชุมชน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.63 ตามลำดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. การมีภูมิคุ้มกัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในด้านภูมิคุ้มกันในระดับมากทุกรายการ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ครอบครัวท่านทำการเกษตรและมีความระมัดระวังการใช้สารเคมีไม่ให้เกิดกับสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 4.01 รองลงมา คือ ท่านและครอบครัวมีวิธีการกำจัดขยะสารเคมีอันตรายไม่ให้รั่วไหลในดินและแหล่งน้ำในชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.92 ตามมาด้วยลำดับที่สาม คือชุมชนของท่านมีน้ำสะอาดไว้พอใช้ในครัวเรือนมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.90 และลำดับสุดท้าย คือ ท่านและครอบครัวมีการอนุรักษ์ดินและน้ำในชุมชน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.81 ตามลำดับ

4. เจื่อนใจความรู้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในเจื่อนใจความรู้ในระดับมากทุกรายการ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ ท่านมีความรู้ในเรื่องดินฟ้าอากาศกับการเกษตรพืชผลแต่ละชนิด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.98 ผู้นำชุมชนของท่านบรรยายความรู้การอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติในชุมชน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.98 รองลงมาคือ ผู้นำชุมชนของท่านให้ความรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติในชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.71 ตามมาด้วย ท่านมีความรู้ในการใช้เครื่องมือในการเกษตรเป็นอย่างดี มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.71 และท่านมีความรู้ในการใช้สารเคมีและสารฆ่าแมลง มีค่าเฉลี่ย 3.71 ตามลำดับ

5. เจื่อนใจคุณธรรม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในเจื่อนใจคุณธรรมในระดับมากทุกรายการ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรกได้ดังนี้ ท่านมีกิจกรรมร่วมกับชุมชนในการปลูกฝังจิตสำนึกรักและหวงแหนชุมชนของท่าน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 4.15 รองลงมาคือ ท่านมีกิจกรรมร่วมกับชุมชนในการใช้ประโยชน์จากน้ำ มีค่าเฉลี่ย 3.91 และท่านและครอบครัวร่วมกิจกรรมรักษาความสะอาดร่วมกับชุมชนในวันสำคัญต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.90 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.23 สรุปค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสอดคล้องของวิถีชีวิตของคนในชุมชนถ่อนนาลับกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทั้ง 4 ด้าน

รายการ	ด้านเศรษฐกิจ			ด้านสังคม			ด้านขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม			ด้านสิ่งแวดล้อม			รวม		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1. ความพอประมาณ	4.08	0.69	มาก	3.80	0.81	มาก	3.94	0.92	มาก	3.44	0.54	มาก	3.81	0.74	มาก
2. ความมีเหตุผล	4.21	0.77	มากที่สุด	3.61	0.66	มาก	3.80	0.86	มาก	3.66	0.98	มาก	3.82	0.81	มาก
3. การมีภูมิคุ้มกัน	4.26	0.69	มากที่สุด	3.59	0.74	มาก	4.04	0.85	มาก	3.91	0.90	มาก	3.95	0.79	มาก
4. เจื่อนใจความรู้	4.39	0.65	มากที่สุด	3.89	1.01	มาก	3.67	0.84	มาก	3.70	0.87	มาก	3.91	0.84	มาก
5. เจื่อนใจคุณธรรม	4.66	0.62	มากที่สุด	3.80	0.86	มาก	3.78	0.64	มาก	3.92	0.98	มาก	4.04	0.77	มาก
รวม	4.32	0.68	มากที่สุด	3.74	0.81	มาก	3.85	0.86	มาก	3.73	0.85	มาก	3.91	0.80	มาก

จากตารางที่ 4.23 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสอดคล้องของวิถีชีวิตของคนในชุมชนถ่อนนาลับกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทั้ง 4 เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม และด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า ในภาพรวมวิถีชีวิตของคนในชุมชนก่อนนาลับมีความสอดคล้องกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.91 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านเศรษฐกิจมีความสอดคล้องกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.32 รองลงมา คือ ด้านด้านขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.85 ด้านสังคม มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.74 และด้านสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.73 ตามลำดับ แต่เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้ง 3 องค์ประกอบ และ 2 เงื่อนไข พบว่ามีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนก่อนนาลับในระดับมากทั้ง 3 องค์ประกอบ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ องค์ประกอบด้านการมีภูมิคุ้มกัน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.95 รองลงมาคือ ด้านความความมีเหตุผล มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.82 และด้านความพอประมาณ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.81 ส่วนเงื่อนไขทั้ง 2 ได้แก่ เงื่อนไขคุณธรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.04 และเงื่อนไขความรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.91 ตามลำดับ

4.1.6 การเปรียบเทียบข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลกับระดับความสอดคล้องของการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของคนในชุมชนก่อนนาลับ ตำบลก่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบตัวแปรที่เป็นข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างกับความสอดคล้องของการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวมของคนในชุมชนก่อนนาลับ ตำบลก่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี มีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.24 ถึงตารางที่ 4.42

ตารางที่ 4.24 ผลการเปรียบเทียบระดับความสอดคล้องของการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามปัจจัยส่วนบุคคล (เพศ)

เพศ	\bar{x} (n=400)	S.D.	t	Sig.
ชาย	3.82	0.29	0.44	0.66
หญิง	3.80	0.29		

จากตารางที่ 4.24 ใช้สถิติการทดสอบการแจกแจงแบบที (t-test) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน มีผลต่อการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.25 ผลการเปรียบเทียบเศรษฐกิจพอเพียงตามปัจจัยส่วนบุคคล (อายุ)

อายุ	\bar{x} (n=400)	S.D.	F	Sig.
60-65 ปี	3.84	0.32	3.4	0.02
66-70 ปี	3.76	0.31		
71-75 ปี	3.82	0.26		
76-80 ปี	3.91	0.27		

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.25 ใช้สถิติการทดสอบ One Way ANOVA ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน มีผลต่อการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.26 ผลการเปรียบเทียบเศรษฐกิจพอเพียงตามปัจจัยส่วนบุคคล (ระดับการศึกษาสูงสุด)

ระดับการศึกษาสูงสุด	\bar{x} (n=400)	S.D.	F	Sig.
มัธยมศึกษา	3.84	0.32	2.47	0.06
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)	3.76	0.26		
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)	3.82	0.26		
ปริญญาตรี	3.91	0.27		

จากตารางที่ 4.26 ใช้สถิติการทดสอบ One Way ANOVA ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูงสุดที่ต่างกัน มีผลต่อการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.27 ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับปัจจัยส่วนบุคคล (สถานภาพการสมรส)

สถานภาพการสมรส	\bar{x} (n=400)	S.D.	F	Sig.
โสด	3.84	0.28	2.56	0.08
สมรส/คู่	3.80	0.28		
หม้าย/หย่าร้าง	3.75	0.33		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.27 ใช้สถิติการทดสอบ One Way ANOVA ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพการสมรสที่ต่างกัน มีผลต่อการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.28 ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับปัจจัยส่วนบุคคลด้าน (สถานภาพในครอบครัว)

สถานภาพในครอบครัว	\bar{x} (n=400)	S.D.	t	Sig.
หัวหน้าครอบครัว	4.01	0.22	16.86	0.00*
สมาชิกในครอบครัว	3.79	0.29		

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.28 ใช้สถิติการทดสอบ One Way ANOVA ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพในครอบครัวที่ต่างกัน มีผลต่อการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.29 ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับปัจจัยส่วนบุคคล (ด้าน จำนวนสมาชิกในครอบครัว)

จำนวนสมาชิกในครอบครัว	\bar{x} (n=400)	S.D.	F	Sig.
ต่ำกว่า 15 ปี ไม่เกิน 2 คน	3.81	0.28	2.56	079
อายุต่ำกว่า 15 ปี เกิน 2 คน	3.79	0.29		
อายุ 15-60 ปี ไม่เกิน 2 คน	3.80	0.29		
อายุ 15-60 ปี เกิน 2 คน	3.87	0.29		
อายุสูงกว่า 60 ปี ไม่เกิน 2 คน	3.95	0.30		

จากตารางที่ 4.29 ใช้สถิติการทดสอบ One Way ANOVA ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่ต่างกัน มีผลต่อการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.30 ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับปัจจัยส่วนบุคคล (การตั้งถิ่นฐาน อยู่มาแต่เกิดและย้ายเข้ามาอยู่)

การตั้งถิ่นฐาน	\bar{x} (n=400)	S.D.	t	Sig.
อยู่มาแต่กำเนิด	3.85	0.29	2.84	0.09
ย้ายเข้ามาอยู่	3.80	0.29		

จากตารางที่ 4.30 ใช้สถิติการทดสอบการแจกแจงแบบที (t-test) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการตั้งถิ่นฐาน (อยู่มาแต่เกิด และย้ายเข้ามาอยู่) ที่แตกต่างกัน มีผลต่อการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.31 ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับปัจจัยส่วนบุคคล (เอกสารสิทธิ์ในที่ดินถือครองของท่านเป็นประเภทใด)

เอกสารสิทธิ์ในที่ดินถือครอง	\bar{x} (n=400)	S.D.	F	Sig.
โฉนด	3.86	0.27	2.37	0.07
น.ส.3	3.78	0.31		
น.ส.3ก	3.78	0.25		
ส.ค.1	3.90	0.21		

จากตารางที่ 4.31 ใช้สถิติการทดสอบ One Way ANOVA ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า กลุ่มตัวอย่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านเอกสารสิทธิ์ในที่ดินถือครองของที่ดินแตกต่างกัน มีผลต่อการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.32 ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับปัจจัยส่วนบุคคล (การประกอบอาชีพของครอบครัว)

อาชีพของครอบครัว	\bar{x} (n=400)	S.D.	F	Sig.
เกษตรกร	3.85	0.20	1.57	0.20
ค้าขาย	3.80	0.26		
ธุรกิจส่วนตัว	3.85	0.32		
รับจ้าง	3.76	0.36		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.32 ใช้สถิติการทดสอบ One Way ANOVA ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการประกอบอาชีพของครอบครัวที่แตกต่างกัน มีผลต่อการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.33 ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับปัจจัยส่วนบุคคล (การมีรายได้ของครอบครัวจากภาคเกษตร)

รายได้จากภาคเกษตร	\bar{x} (n=400)	S.D.	F	Sig.
ต่ำกว่า 10,000 บาท	3.73	0.21	0.23	0.92
10,000-15,000 บาท	3.83	0.29		
15,001-20,000 บาท	3.81	0.28		
20,001-25,000 บาท	3.80	0.29		
25,000 บาทขึ้นไป	3.83	0.30		

จากตารางที่ 4.33 ใช้สถิติการทดสอบ One Way ANOVA ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ของครอบครัวจากภาคเกษตรที่แตกต่างกัน มีผลต่อการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.34 ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับปัจจัยส่วนบุคคล (รายได้เสริมของครอบครัวนอกภาคเกษตร)

รายได้เสริมนอกภาคเกษตร	\bar{x} (n=400)	S.D.	F	Sig.
ต่ำกว่า 10,000 บาท	3.75	0.04.	0.92	0.45
10,000-15,000 บาท	3.60	0.20		
15,001-20,000 บาท	3.80	0.27		
20,001-25,000 บาท	3.82	.27586		
25,000 บาทขึ้นไป	3.79	.32047		

จากตารางที่ 4.34 ใช้สถิติการทดสอบ One Way ANOVA ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เสริมของครอบครัวนอกภาคเกษตรที่แตกต่างกัน มีผลต่อการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.35 ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับปัจจัยส่วนบุคคล
(รายจ่ายของครอบครัวในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร)

รายจ่ายในการประกอบอาชีพด้าน การเกษตร	\bar{x} (n=400)	S.D.	F	Sig.
ต่ำกว่า 10,000 บาท	3.93	0.34	0.37	0.83
10,000-15,000 บาท	3.78	0.21		
15,001-20,000 บาท	3.80	0.29		
20,001-25,000 บาท	3.81	0.29		
25,000 บาทขึ้นไป	3.82	0.28		

จากตารางที่ 4.35 ใช้สถิติการทดสอบ One Way ANOVA ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายจ่ายของครอบครัวในการประกอบอาชีพด้านการเกษตรที่แตกต่างกัน มีผลต่อการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.36 ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับปัจจัยส่วนบุคคล
(รายจ่ายของครอบครัวในการประกอบอาชีพนอกเหนือด้านการเกษตร)

รายจ่ายในการประกอบอาชีพ นอกเหนือด้านการเกษตร	\bar{x} (n=400)	S.D.	F	Sig.
ต่ำกว่า 10,000 บาท	3.75	0.26	0.45	0.72
10,000-15,000 บาท	3.82	0.30		
15,001-20,000 บาท	3.82	0.29		
20,001-25,000 บาท	3.80	0.27		
25,000 บาทขึ้นไป	3.75	0.26		

จากตารางที่ 4.36 ใช้สถิติการทดสอบ One Way ANOVA ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายจ่ายของครอบครัวในการประกอบอาชีพด้านการเกษตรที่แตกต่างกัน มีผลต่อการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.37 ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับปัจจัยส่วนบุคคล
(รายจ่ายของครอบครัวในการประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรต่อครัวเรือน)

รายจ่ายในการประกอบอาชีพนอก ภาคเกษตรต่อครัวเรือน	\bar{x} (n=400)	S.D.	F	Sig.
ต่ำกว่า 10,000 บาท	3.80	0.44	0.93	0.45
10,000-15,000 บาท	3.72	0.25		
15,001-20,000 บาท	3.83	0.27		
20,001-25,000 บาท	3.82	0.29		
25,000 บาทขึ้นไป	3.78	0.29		

จากตารางที่ 4.37 ใช้สถิติการทดสอบ One Way ANOVA ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายจ่ายของครอบครัวในการประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรต่อครัวเรือนที่แตกต่างกัน มีผลต่อการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.38 ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับปัจจัยส่วนบุคคล
(รายจ่ายในชีวิตประจำวันในครัวเรือน : ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าโทรศัพท์ ค่าจ้างแรงงาน ค่าเช่าที่อยู่อาศัย และค่าอาหาร)

รายจ่ายในชีวิตประจำวันในครัวเรือน	\bar{x} (n=400)	S.D.	F	Sig.
ต่ำกว่า 10,000 บาท	3.65	0.18	2.51	0.06
10,000-15,000 บาท	3.77	0.31		
15,001-20,000 บาท	3.84	0.28		
20,001-25,000 บาท	3.78	0.30		
25,000 บาทขึ้นไป	3.65	0.18		

จากตารางที่ 4.38 ใช้สถิติการทดสอบ One Way ANOVA ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายจ่ายในชีวิตประจำวันในครัวเรือน (ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าโทรศัพท์ ค่าจ้างแรงงาน ค่าเช่าที่อยู่อาศัย และค่าอาหาร) ที่แตกต่างกัน มีผลต่อการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.39 ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับปัจจัยส่วนบุคคล (การมีเงินออมของครอบครัวต่อเดือน)

เงินออมต่อเดือน	\bar{x} (n=400)	S.D.	F	Sig.
ต่ำกว่า 10,000 บาท	3.65	0.18	2.51	0.06
10,000-15,000 บาท	3.77	0.31		
15,001-20,000 บาท	3.84	0.28		
20,001-25,000 บาท	3.78	0.30		
25,000 บาทขึ้นไป	3.65	0.18		

จากตารางที่ 4.39 ใช้สถิติการทดสอบ One Way ANOVA ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเงินออมของครอบครัวต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีผลต่อการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.40 ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับปัจจัยส่วนบุคคล (การมีหนี้สินของครอบครัวในระบบ)

หนี้สินของครอบครัวในระบบ	\bar{x} (n=400)	S.D.	F	Sig.
ต่ำกว่า 10,000 บาท	3.65	0.18	2.51	0.06
10,000-15,000 บาท	3.77	0.31		
15,001-20,000 บาท	3.84	0.28		
20,001-25,000 บาท	3.78	0.30		
25,000 บาทขึ้นไป	3.65	0.18		

จากตารางที่ 4.40 ใช้สถิติการทดสอบ One Way ANOVA ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีหนี้สินของครอบครัวในระบบจำนวนที่แตกต่างกัน มีผลต่อการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.41 ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับปัจจัยส่วนบุคคล (ลักษณะที่อยู่อาศัย)

ลักษณะที่อยู่อาศัย	\bar{x} (n=400)	S.D.	F	Sig.
อาศัยอยู่กับญาติ	3.83	0.26	1.23	0.29
เช่า	3.84	0.28		
เป็นของตนเอง	3.79	0.29		

จากตารางที่ 4.41 ใช้สถิติการทดสอบ One Way ANOVA ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะที่อยู่อาศัยที่แตกต่างกัน มีผลต่อการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.42 ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับปัจจัยส่วนบุคคล (การถือครองที่ดินที่ใช้ประโยชน์)

การถือครองที่ดินที่ใช้ประโยชน์	\bar{x} (n=400)	S.D.	F	Sig.
อาศัยอยู่กับญาติ	3.85	0.28	0.30	0.83
เป็นของตนเอง	3.81	0.29		
เช่า	3.85	0.26		
เช่าซื้อ	3.80	0.28		

จากตารางที่ 4.42 ใช้สถิติการทดสอบ One Way ANOVA ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการถือครองที่ดินที่ใช้ประโยชน์ที่แตกต่างกัน มีผลต่อการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน

4.1.7 ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของคนในชุมชนก่อนนาลับ ตำบลอ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของคนในชุมชนก่อนนาลับ ตำบลอ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ดังมีรายละเอียดแสดงในตารางที่ 4.43

ตารางที่ 4.43 ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของคนในชุมชนก่อนนาลับ ตำบล
ถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

รายการ	จำนวน (n = 400)	ร้อยละ
ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับใด		
มากที่สุด	57	14.25
มาก	211	52.75
ปานกลาง	132	33.00
การได้รับข้อมูลข่าวสาร/ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากแหล่งใด		
โทรทัศน์	194	48.50
หนังสือพิมพ์	29	7.25
อินเทอร์เน็ต	82	20.50
ญาติพี่น้อง	18	4.50
ผู้นำชุมชนและระบบเสียงตามสายในชุมชน	67	16.75
การอบรม/สัมมนาทางวิชาการ	10	2.50
หน่วยงาน/องค์กรใดบ้างที่เข้ามาให้ความรู้หรือส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง		
พัฒนาชุมชน	135	33.75
เกษตรอำเภอ/ตำบล	184	46.00
อบต.	18	4.50
ชกส.	43	10.75
การศึกษานอกโรงเรียน	10	2.50
ท่านเป็นชาวภูไท		
ใช่	383	95.75
ไม่ใช่	17	4.25
การมีความภาคภูมิใจต่อการเป็นสมาชิกของชุมชนภูไท		
มากที่สุด	215	83.75
มาก	164	41.00
ปานกลาง	20	5.00
น้อย	5	1.25

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.43 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (n = 400)	ร้อยละ
วัฒนธรรมของชุมชนภูไทมีความแตกต่างจากวัฒนธรรมภายนอก		
ใช่	387	96.75
ไม่ใช่	13	3.25
ท่านเห็นด้วยกับคำกล่าวที่ว่า “วัฒนธรรมของชาวภูไทส่งเสริมให้ชุมชนเกิดความรักความสามัคคี และสืบสานศิลปวัฒนธรรมให้คงอยู่ตลอดไป” ในระดับใด		
มากที่สุด	267	66.75
มาก	125	31.25
ปานกลาง	8	2.00
วัฒนธรรมของการดำเนินชีวิตของท่านและชุมชนชาวภูไทมีความสอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง		
มากที่สุด	286	71.50
มาก	105	26.25
ปานกลาง	6	1.50

ตารางที่ 4.43 แสดงความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของคนในชุมชนก่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมากร้อยละ 52.75 ได้รับข้อมูลข่าวสาร/ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากการดูโทรทัศน์ มากที่สุด ร้อยละ 48.50 รองลงมา คือ จากการชมผ่านทางอินเทอร์เน็ต ร้อยละ 20.50 และผู้นำชุมชนและระบบเสียงตามสายในชุมชน ร้อยละ 16.75 หน่วยงาน/องค์กรใดบ้างที่เข้ามาให้ความรู้หรือส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ เกษตรอำเภ/เกษตรตำบล และพัฒนาชุมชน ร้อยละ 46.00 และ ร้อยละ 33.75 ตามลำดับ โดยผู้ตอบแบบสอบถามเกือบทั้งหมดเป็นชาวภูไท ร้อยละ 95.75 มีความภาคภูมิใจต่อการเป็นสมาชิกของชุมชนภูไท ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 83.75 และระดับมาก ร้อยละ 41.00 และเกือบทั้งหมดยังมีความคิดเห็นว่า วัฒนธรรมของชุมชนภูไทมีความแตกต่างจากวัฒนธรรมภายนอก ร้อยละ 9.75 มากกว่าครึ่งหนึ่งเห็นด้วยกับคำกล่าวที่ว่า “วัฒนธรรมของชาวภูไทส่งเสริมให้ชุมชนเกิดความรักความสามัคคี และสืบสานศิลปวัฒนธรรมให้คงอยู่ตลอดไป” ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 66.75 รวมทั้งมีความเห็นว่า วัฒนธรรมของการดำเนินชีวิตของผู้ตอบแบบสอบถามและชุมชนชาวภูไทมีความ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 71.50 และระดับมาก ร้อยละ 26.25 ตามลำดับ

4.1.8 ความสอดคล้องเกี่ยวกับชาติพันธุ์ไทกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของคนในชุมชนก่อนนาลับ ตำบลก่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสอดคล้องเกี่ยวกับชาติพันธุ์ไทกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของคนในชุมชนก่อนนาลับ ตำบลก่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ดังมีรายละเอียดแสดงในตารางที่ 4.44

ตารางที่ 4.44 ข้อมูลความสอดคล้องเกี่ยวกับชาติพันธุ์ไทกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

รายการ	ความสอดคล้อง (n=383)			ลำดับที่
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	
1. ชาวภูไทมีคำสอนที่สอนให้เป็นคนขยันและกตัญญู	3.93	0.75	มาก	3
2. ชาวภูไทมีคำสอนที่สอนให้คนมีความเพียรพยายาม	3.87	0.83	มาก	5
3. ชาวภูไทมักเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนเพราะเป็นคำสอนแต่โบราณ	3.86	0.82	มาก	6
4. ชาวภูไทสอนถึงบทบาทของภรรยาต่อครอบครัว ถึงแม้ภรรยาจะเป็นผู้อยู่บ้านแต่รับภาระส่วนใหญ่ เช่น เลี้ยงลูก หุงหาอาหาร ตักน้ำตำข้าว น้ำไม่ให้ขาดแฉ่งแฉงมิให้ขาดหม้อ ๆ และยังไปช่วยงานสามีนอกบ้านด้วย	3.95	0.79	มาก	1
5. ชาวภูไทสอนถึงบทบาทของภรรยาต่อบุพการีให้ความอุปการะญาติพี่น้องทั้งฝ่ายตนและฝ่ายสามีเหมือนครอบครัวทั่วไป	3.93	0.83	มาก	3
6. ชาวภูไทสอนถึงบทบาทของภรรยาต่อบุตร ภรรยาจะเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับลูกมากกว่าสามีเพราะเป็นผู้เลี้ยงดูอย่างใกล้ชิดดังนั้นการอบรมสั่งสอนลูกจะเป็นหน้าที่ของภรรยามากกว่าเอานิทาน ยกคำสุภาษิตมาสั่งสอน นิยมช่วงกินข้าวเย็นเพราะตอนนั้นลูกๆ จะพร้อมกัน	3.94	0.85	มาก	2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.44 (ต่อ)

รายการ	ความสอดคล้อง (n=383)			ลำดับ ที่
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	
8. ชาวภูไทสอนถึงบทบาทของผู้เป็นสามีมีบทบาทในการ เป็นผู้นำครอบครัว ต้องขยันทำมาหากิน ไม่ละเลย/นิ่ง ดูตาย ครองตนเป็นสามีที่ดีภรรยา เป็นพ่อที่ดีแก่บุตร ตามศาสนา	3.93	0.84	มาก	3
9. ชาวภูไทมีการอบรมให้มีสัมมาคารวะทุกอิริยาบถ เช่น ไม่ให้เดินเท้าหนักถ้านั่งกินข้าวกับพื้น การนั่งพับเพียบ เป็นต้น	3.93	0.82	มาก	3
10. ชาวภูไทเป็นคนที่พิถีพิถันในเรื่องการเลือกทำเลที่จะ ตั้งหมู่บ้าน จะต้องเป็นที่ราบใกล้ภูเขาหรือแหล่งน้ำ เป็นต้น	3.92	0.84	มาก	4
รวม	3.92	0.78	มาก	

ตารางที่ 4.44 แสดงข้อมูลความสอดคล้องเกี่ยวกับชาติพันธุ์ภูไทกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นชาวภูไท จำนวน 383 คน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสอดคล้องของชาติพันธุ์ภูไทกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในระดับมากทุกรายการ โดยมี 3 ลำดับแรก ได้แก่ ชาวภูไทสอนถึงบทบาทของภรรยาต่อครอบครัว ถึงแม้ภรรยาจะเป็นผู้อยู่บ้านแต่รับภาระส่วนใหญ่ เช่น เลี้ยงลูก หุงหาอาหาร ตักน้ำตำข้าว น้ำไม่ให้ขาดแองแกงมิให้ขาดหม้อ ฯ และยังไปช่วยงานสามีนอกบ้านด้วย และการอบรมลูกหลานนี้ไม่มีรูปแบบที่แน่นอน คือ จะอบรมสั่งสอนตามสถานการณ์ ยกเอาบุคคลอื่นมาอ้าง เอานิทาน ยกคำสุภาษิตมาสั่งสอน นิยมช่วงกินข้าวเย็น เพราะตอนนั้นลูก ๆ จะพร้อมกัน มีค่าเฉลี่ย 3.95 เท่ากัน รองลงมา คือ ชาวภูไทสอนถึงบทบาทของภรรยาต่อบุตร ภรรยาจะเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับลูกมากกว่าสามีเพราะเป็นผู้เลี้ยงดูอย่างใกล้ชิด ดังนั้นการอบรมสั่งสอนลูกจะเป็นหน้าที่ของภรยามากกว่า มีค่าเฉลี่ย 3.94 และ ชาวภูไทมีคำสอนที่สอนให้เป็นคนขยันและกตัญญู มีค่าเฉลี่ย 3.93 ตามลำดับ

4.2 อุปสรรค/ปัญหาในการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน บ้านถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับอำเภอบ้านดุงจังหวัดอุดรธานี

จากการศึกษาอุปสรรค ปัญหา ในการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับอำเภอบ้านดุงจังหวัดอุดรธานี มีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.45 – ตารางที่ 4.54

ตารางที่ 4.45 อุปสรรค/ปัญหาในการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านความรู้

รายการ	อุปสรรค/ปัญหา (n=400)			ลำดับที่
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	
1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สามห่วง สองเงื่อนไข) อย่างแท้จริง	3.38	0.75	ปานกลาง	1
2. ระดับการศึกษา (ประถม มัธยม ปวช ปวส ฯ)	3.32	0.78	ปานกลาง	2
3. ความต่อเนื่องของการรับรู้	3.25	0.73	ปานกลาง	4
4. การลงมือปฏิบัติจริงจากความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง	3.23	0.74	ปานกลาง	5
5. โอกาสในการได้รับความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่างกัน	3.22	0.76	ปานกลาง	6
6. การส่งเสริมการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.21	0.78	ปานกลาง	7
7. การยอมรับความรู้และการปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.27	0.79	ปานกลาง	3
รวม	3.27	0.69	ปานกลาง	

ตารางที่ 4.45 แสดงอุปสรรค/ปัญหาการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านความรู้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นว่าอุปสรรค/ปัญหาการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านความรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.27 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความคิดเห็นในระดับปานกลางทุกรายการ โดยมี 3 ลำดับแรก ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สามห่วง สองเงื่อนไข) อย่างแท้จริง ค่าเฉลี่ย 3.38 รองลงมา คือ ระดับการศึกษา (ประถม มัธยม ปวช ปวส ฯ) มีค่าเฉลี่ย 3.32 และ การยอมรับความรู้และการปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ย 3.27 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.46 อุปสรรค/ปัญหาการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านเศรษฐกิจ

รายการ	อุปสรรค/ปัญหา (n=400)			ลำดับที่
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	
1. ปัญหาเศรษฐกิจของประเทศ	3.47	0.85	มาก	2
2. ราคาสินค้าของใช้อุปโภคและบริโภค	3.48	0.87	มาก	1
3. รายได้ของท่านและครอบครัว	3.45	0.83	มาก	3
4. รายจ่ายของท่านและครอบครัว	3.35	0.78	ปานกลาง	6
5. ค่าครองชีพในปัจจุบัน	3.40	0.77	ปานกลาง	4
6. การออมของตนเองและครอบครัว	3.34	0.79	ปานกลาง	7
7. การพึ่งตนเองได้ของครอบครัวด้านเศรษฐกิจ	3.36	0.79	ปานกลาง	5
รวม	3.41	0.73	มาก	

ตารางที่ 4.46 แสดงอุปสรรค/ปัญหาการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านเศรษฐกิจ พบว่า ในภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.41 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับมาก จำนวน 3 รายการ คือ ราคาสินค้าของใช้อุปโภคและบริโภค มีค่าเฉลี่ย 3.48 รองลงมาคือ ปัญหาเศรษฐกิจของประเทศ มีค่าเฉลี่ย 3.47 และ รายได้ของตนเองและครอบครัว มีค่าเฉลี่ย 3.45 ตามลำดับ และอีก 4 รายการ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.47 อุปสรรค/ปัญหาการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านสังคม

รายการ	อุปสรรค/ปัญหา (n=400)			ลำดับที่
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	
1. การมีส่วนร่วมของสมาชิกชุมชนในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน	3.43	0.83	มาก	1
2. การช่วยเหลือและส่งเสริมสนับสนุนกันระหว่างสมาชิกในชุมชน	3.40	0.84	ปานกลาง	3
3. สมาชิกในชุมชนมีจำนวนมาก	3.42	0.86	มาก	2
4. ความสามัคคี ความร่วมมือ/ความเข้มแข็งของชุมชน	3.34	0.89	ปานกลาง	5
5. ครอบครัวมีขนาดใหญ่	3.38	0.85	ปานกลาง	4
6. การได้รับสวัสดิการทางสังคม	3.38	0.84	ปานกลาง	4
7. การเป็นชุมชนชนบท	3.43	0.87	มาก	1
รวม	3.40	0.81	ปานกลาง	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.47 แสดงอุปสรรค/ปัญหาการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพียงด้านสังคม พบว่า ในภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.40 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับมาก 2 รายการ คือ การมีส่วนร่วมของสมาชิกชุมชนในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน และ การเป็นชุมชนชนบท มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 4.43 และ อีก 4 รายการผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.48 อุปสรรค/ปัญหาการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านด้านทรัพยากรในชุมชน

รายการ	อุปสรรค/ปัญหา (n=400)			ลำดับที่
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	
1. จำนวนและคุณภาพของทรัพยากรในชุมชน เช่น ถนน ระบบน้ำประปา ระบบเสียงตามสาย เป็นต้น	3.84	0.94	มาก	1
2. การดูแลรักษาทรัพยากรที่เป็นส่วนรวมของชุมชน	3.75	0.93	มาก	2
3. การมีโอกาสได้ใช้ทรัพยากรในชุมชนอย่างเท่าเทียมกัน	3.75	0.92	มาก	2
4. การเพิ่มจำนวนทรัพยากรในชุมให้เพียงพอ	3.72	0.95	มาก	4
5. การใช้ทรัพยากรในชุมชนอย่างคุ้มค่าร่วมกัน	3.72	0.98	มาก	4
6. ความไม่ทันสมัยของทรัพยากรที่มีในชุมชน	3.74	0.94	มาก	3
7. การชำรุดทรุดโทรมของทรัพยากรในชุมชน	3.72	0.94	มาก	4
รวม	3.75	0.90	มาก	

ตารางที่ 4.48 แสดงอุปสรรค/ปัญหาการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านด้านทรัพยากรในชุมชน พบว่า ในภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.75 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับมากทุกรายการ โดยมี 3 รายการเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ จำนวนและคุณภาพของทรัพยากรในชุมชน เช่น ถนน ระบบน้ำประปา ระบบเสียงตามสาย เป็นต้น ค่าเฉลี่ย 3.84 รองลงมา คือ การดูแลรักษาทรัพยากรที่เป็นส่วนรวมของชุมชน และการมีโอกาสได้ใช้ทรัพยากรในชุมชนอย่างเท่าเทียมกัน มีค่าเฉลี่ย 3.75 เท่ากัน และความไม่ทันสมัยของทรัพยากรที่มีในชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.74 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.49 อุปสรรค/ปัญหาการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านทรัพยากรธรรมชาติ
ในชุมชน

รายการ	อุปสรรค/ปัญหา (n=400)			ลำดับ ที่
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	
1. ทรัพยากรธรรมชาติรอบชุมชน เช่น ป่าไม้ แหล่งน้ำ	3.75	1.01	มาก	2
2. จำนวนและขนาดของทรัพยากรธรรมชาติที่มีในชุมชน	3.76	0.98	มาก	1
3. ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ	3.76	0.93	มาก	1
4. การใช้ประโยชน์ร่วมกันได้อย่างคุ้มค่า	3.74	0.94	มาก	3
5. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติไว้ให้ยั่งยืน	3.69	0.96	มาก	4
6. ความเสื่อมโทรมและลดจำนวนลงของทรัพยากร ธรรมชาติในชุมชน	3.67	0.96	มาก	5
รวม	3.73	0.91	มาก	

ตารางที่ 4.49 แสดงอุปสรรค/ปัญหาการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน พบว่า ในภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.37 เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับมากทุกรายการ โดยมี 3 รายการเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ จำนวนและขนาดของทรัพยากรธรรมชาติที่มีในชุมชน และความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ มีค่าเฉลี่ย 3.76 เท่ากัน รองลงมา คือ ทรัพยากรธรรมชาติรอบชุมชน เช่น ป่าไม้ แหล่งน้ำ มีค่าเฉลี่ย 3.75 และการใช้ประโยชน์ร่วมกันได้อย่างคุ้มค่า มีค่าเฉลี่ย 3.74 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.50 อุปสรรค/ปัญหาการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านศิลปวัฒนธรรม
ประเพณี

รายการ	อุปสรรค/ปัญหา (n=400)			ลำดับ ที่
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	
1. ความเชื่อ/ ค่านิยมของสมาชิกในชุมชนภูไท	3.52	1.15	มาก	2
2. วัฒนธรรมการดำรงชีวิตของชุมชนส่งเสริมหลักของ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.53	1.16	มาก	1
3. ประเพณีงานบุญต่าง ๆ ของชุมชนของชุมชนไม่ ส่งเสริมหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.51	1.13	มาก	3
4. การอนุรักษ์และสืบสานประเพณีต่าง ๆ ของชุมชน	3.48	1.16	มาก	5
5. การรักษาเอกลักษณ์ของชุมชนภูไท	3.49	1.18	มาก	4
รวม	3.51	1.13	มาก	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับครูผู้สอนที่ขอสงวนลิขสิทธิ์ไว้ ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์อื่นใด

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.50 อุปสรรค/ปัญหาการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านศิลปวัฒนธรรมประเพณี พบว่า ในภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.51 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยมี 3 รายการเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ วัฒนธรรมการดำรงชีวิตของชุมชนส่งเสริมหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ย 3.53 รองลงมา คือ ความเชื่อ/ค่านิยมของสมาชิกในชุมชนภูเก็ต มีค่าเฉลี่ย 3.52 และประเพณีงานบุญต่าง ๆ ของชุมชนของชุมชนไม่ส่งเสริมหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ย 3.51 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.51 อุปสรรค/ปัญหาการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการเมืองการปกครอง

รายการ	อุปสรรค/ปัญหา (n=400)			ลำดับที่
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	
1. บทบาทของผู้นำชุมชนต่อการส่งเสริมปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.97	0.97	มาก	3
2. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองของชุมชน	4.01	0.95	มาก	1
3. ทักษะคิดทางการเมืองของสมาชิกในชุมชนภูเก็ต	3.98	0.93	มาก	2
4. การเป็นตัวอย่างของผู้นำในชุมชน	3.94	0.94	มาก	4
5. สิทธิเสรีภาพของท่านและสมาชิกในชุมชนในเรื่องการเมืองการปกครอง	3.91	0.92	มาก	6
6. นโยบายของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ชุมชน	3.91	0.93	มาก	6
7. สถานการณ์/เหตุการณ์ทางการเมืองของประเทศ	3.93	0.92	มาก	5
8. นักการเมืองท้องถิ่นมีบทบาทต่อการประยุกต์ใช้ฯ	3.93	0.92	มาก	5
รวม	3.95	0.89	มาก	

ตารางที่ 4.51 แสดงอุปสรรค/ปัญหาการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการเมืองการปกครอง พบว่า ในภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.95 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับมากทุกรายการ โดยมี 3 รายการเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 4.01 รองลงมา คือ ทักษะคิดทางการเมืองของสมาชิกในชุมชนภูเก็ต มีค่าเฉลี่ย 3.98 และบทบาทของผู้นำชุมชนต่อการส่งเสริมปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ย 3.97 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.52 อุปสรรค/ปัญหาการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น

รายการ	อุปสรรค/ปัญหา (n=400)			ลำดับ ที่
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	
1. ความหลากหลายของภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวภูไท	3.72	1.16	มาก	1
2. ภูมิปัญญาท้องถิ่นทางการเกษตร	3.70	1.15	มาก	2
3. กระบวนการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น	3.67	1.13	มาก	4
4. ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการดำรงชีวิตประจำวัน	3.66	1.13	มาก	5
5. ความไม่สนใจภูมิปัญญาท้องถิ่นของคนรุ่นใหม่ในชุมชนชาวภูไท	3.68	1.16	มาก	3
รวม	3.95	0.90	มาก	

ตารางที่ 4.52 แสดงอุปสรรค/ปัญหาการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่า ในภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.95 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับมากทุกรายการ โดยมี 3 รายการเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ความหลากหลายของภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวภูไท มีค่าเฉลี่ย 3.72 รองลงมาคือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นทางการเกษตร มีค่าเฉลี่ย 3.70 และ ความไม่สนใจภูมิปัญญาท้องถิ่นของคนรุ่นใหม่ในชุมชนชาวภูไท มีค่าเฉลี่ย 3.68 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.53 อุปสรรค/ปัญหาการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านเทคโนโลยี

รายการ	อุปสรรค/ปัญหา (n=400)			ลำดับ ที่
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	
1. เทคโนโลยีระบบสื่อสารที่มีในชุมชน	4.06	0.96	มาก	1
2. ความทันสมัยของเครื่องมือในการประกอบอาชีพ	4.06	0.94	มาก	1
3. การใช้เครื่องทุ่นแรงที่ทันสมัยในการประกอบอาชีพ	4.02	0.94	มาก	5
4. การใช้โทรศัพท์ (สมาร์ทโฟน)	4.03	0.94	มาก	4
5. การปรับใช้เทคโนโลยีกับภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.02	0.95	มาก	5
6. การขาดแคลนเครื่องมือที่ทันสมัยในการประกอบอาชีพ	4.04	0.97	มาก	3
7. การขาดแคลนเทคโนโลยีในการพัฒนาการเป็นอยู่ของชุมชน	4.05	1.00	มาก	2
รวม	4.04	0.92	มาก	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.53 แสดงอุปสรรค/ปัญหาการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านเทคโนโลยี พบว่า ในภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.04 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับมากทุกรายการ โดยมี 3 รายการเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ เทคโนโลยีระบบสื่อสารที่มีในชุมชน และความทันสมัยของเครื่องมือในการประกอบอาชีพ มีค่าเฉลี่ย 4.06 เท่ากัน รองลงมา คือ การขาดแคลนเทคโนโลยีในการพัฒนาการเป็นอยู่ของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 4.05 และการขาดแคลนเครื่องมือที่ทันสมัยในการประกอบอาชีพ มีค่าเฉลี่ย 4.04 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.54 ภาพรวมของอุปสรรค/ปัญหาในการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของคนในชุมชนก่อนนาลับในด้านต่าง ๆ

รายการ	อุปสรรค/ปัญหา (n=400)			ลำดับที่
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	
1. ด้านความรู้	3.27	0.69	ปานกลาง	8
2. ด้านเศรษฐกิจ	3.41	0.73	มาก	6
3. ด้านสังคม	3.40	0.81	ปานกลาง	7
4. ด้านทรัพยากรในชุมชน	3.75	0.90	มาก	3
5. ด้านทรัพยากรธรรมชาติ	3.73	0.91	มาก	4
6. ด้านศิลปวัฒนธรรมประเพณี	3.51	1.13	มาก	5
7. ด้านการเมืองการปกครอง	3.95	0.98	มาก	2
8. ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น	3.95	0.90	มาก	2
9. ด้านเทคโนโลยี	4.04	0.92	มาก	1
รวม	3.67	0.88	มาก	

ตารางที่ 4.54 แสดงภาพรวมของอุปสรรค/ปัญหาในการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของคนในชุมชนก่อนนาลับในด้านต่าง ๆ พบว่า ในภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.67 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า คนในชุมชนก่อนนาลับมีอุปสรรค/ปัญหาในการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมาก 7 ด้าน โดยมีอุปสรรค/ปัญหาในการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านเทคโนโลยีเป็นอันดับที่ 1 มีค่าเฉลี่ย 4.04 รองลงมา 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านทรัพยากรในชุมชนและด้านการเมืองการปกครองเท่ากัน มีค่าเฉลี่ย 3.95 เท่ากัน และด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย 3.75 ส่วนอีก 2 รายการมีคนในชุมชนก่อนนาลับมีอุปสรรค/ปัญหาในการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับปานกลาง คือ ด้านสังคมและด้านความรู้ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.40 และค่าเฉลี่ย 3.27 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.55 ความคิดเห็นภาพรวมของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้าน
ถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับอำเภอบ้านดุงจังหวัดอุดรธานี

รายการ	อุปสรรค/ปัญหา (n=400)			ลำดับที่
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	
1. ทุกคนมีคุณธรรมตามหลักศาสนาและเศรษฐกิจพอเพียง	4.25	0.98	มากที่สุด	1
2. สมาชิกในชุมชนพร้อมใจกันสนับสนุนการใช้เศรษฐกิจพอเพียง	4.24	0.96	มากที่สุด	2
3. มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชนอื่น ๆ	4.19	0.94	มาก	3
4. การรักษาไว้ซึ่งวิถีการดำรงชีวิตของชาวภูไทเป็นแบบอย่างตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง	4.18	0.93	มาก	4
5. ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนท่านมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของสมาชิกในชุมชน	4.18	0.93	มาก	4
6. ชุมชนของท่านสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างมั่นคง	4.18	0.94	มาก	4
7. ชุมชนของท่านยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาและมีการสืบสานไว้ให้ยั่งยืนถึงรุ่นลูกหลาน	4.16	0.96	มาก	5
8. ชุมชนของท่านมีการเรียนรู้ร่วมกันเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง	3.87	0.98	มาก	6
9. มีการนำเอาหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงมาขยายผลจากครอบครัวสู่ชุมชน	3.86	0.97	มาก	7
10. มีการแนะนำหรือส่งเสริมเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงจากหน่วยงานภายนอก เช่น พัฒนาชุมชน อบต.	3.86	0.98	มาก	7
11. เยาวชนในชุมชนท่านตื่นตัวต่อการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้	3.86	0.96	มาก	7
12. ชุมชนมีการทำประชาคมหรือข้อตกลงร่วมกันในการยึดเอาหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้พัฒนาชุมชน	3.85	0.98	มาก	8
13. ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนมีความอุดมสมบูรณ์ซึ่งส่งเสริมการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง	3.84	0.97	มาก	9
14. สมาชิกในชุมชนเกิดการเรียนรู้ร่วมกันและและเปลี่ยนแปลงประสพการณ์ระหว่างกัน	3.83	0.99	มาก	10
15. ชุมชนของท่านมีการประยุกต์หลักเศรษฐกิจพอเพียงอย่างพร้อมเพียงกัน	3.83	0.97	มาก	11

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.55 (ต่อ)

รายการ	อุปสรรค/ปัญหา (n=400)			ลำดับที่
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	
1. วัฒนธรรมประเพณีของชุมชนท่านส่งเสริมการ ประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง	3.83	0.96	มาก	11
2. วิธีในการดำเนินชีวิตของสมาชิกในชุมชนท่าน สอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง	3.83	0.97	มาก	11
3. ชุมชนมีผู้นำในการนำเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้	3.82	1.01	มาก	12
4. ชุมชนมีต้นแบบการดำเนินชีวิตตามหลักของเศรษฐกิจ พอเพียง	3.81	0.99	มาก	13
5. ทรัพยากรที่อำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิตใน ชุมชนสอดคล้องกับการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง	3.81	0.97	มาก	13
รวม	3.97	0.87	มาก	
1. วัฒนธรรมประเพณีของชุมชนท่านส่งเสริมการ ประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง	3.83	0.96	มาก	11
2. วิธีในการดำเนินชีวิตของสมาชิกในชุมชนท่าน สอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง	3.83	0.97	มาก	11
3. ชุมชนมีผู้นำในการนำเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้	3.82	1.01	มาก	12
4. ชุมชนมีต้นแบบการดำเนินชีวิตตามหลักของเศรษฐกิจ พอเพียง	3.81	0.99	มาก	13
5. ทรัพยากรที่อำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิตใน ชุมชนสอดคล้องกับการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง	3.81	0.97	มาก	13
รวม	3.97	0.87	มาก	

ตารางที่ 4.55 แสดงความคิดเห็นภาพรวมของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ของชุมชนบ้านถ่อนนาถ้ำ ตำบลถ่อนนาถ้ำอำเภอบ้านดุงจังหวัดอุดรธานี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม
มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวมใน 20 รายการ โดย
พบว่า ภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับมาก มีความเฉลี่ย 3.97 เมื่อพิจารณาเป็น
รายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด 2 รายการ เรียงตามลำดับดังนี้ ทุกคนมีคุณธรรมตาม
หลักศาสนาและเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ย 4.25 รองลงมา คือ สมาชิกในชุมชนพร้อมใจกัน
สนับสนุนการใช้เศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ย 4.24 ตามลำดับ และมีความคิดเห็นในระดับมาก
จำนวน 18 รายการ โดยมี 3 รายการเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อื่น ๆ มีค่าเฉลี่ย 4.19 รองลงมา คือ การรักษาไว้ซึ่งวิถีการดำรงชีวิตของชาวภูไทเป็นแบบอย่างตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนท่านมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของสมาชิกในชุมชน และชุมชนของท่านสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างมั่นคง มีค่าเฉลี่ย 4.18 เท่ากัน ตามลำดับ

4.3 รูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

การศึกษาเรื่องรูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี โดยในตอนนี้นั้น ผู้วิจัยวิจัยดำเนินการโดยการนำเอาผลการวิจัยในตอนต้นที่ 1 และตอนที่ 2 มาวิเคราะห์ พิจารณาเลือกตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงมาเป็นองค์ประกอบหลักของรูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนถ่อนนาลับ ทำการยกยกรูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา อธิบายความเชื่อมโยงประกอบข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และทำการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำและข้อเสนอแนะ ซึ่งรูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี แสดงข้อมูลตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงในตารางที่ 4.54 และแสดงความเชื่อมโยงของตัวแปรในภาพที่ 4.1

ตารางที่ 4.56 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดของความสอดคล้องในการปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี และด้านสิ่งแวดล้อม ตรวจสอบค่าเฉลี่ยของแต่ละตัว

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ด้านเศรษฐกิจ	ด้านสังคม	ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี	ด้านสิ่งแวดล้อม
ก. ความพอประมาณ	การทำบัญชีครัวเรือน (4.28)	ความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนบ้านในชุมชนด้วยกัน (4.26)	การปลูกฝังให้มีความสุขกับการดำเนินชีวิตตามแบบชาติพันธุ์ภูไทตามบรรพบุรุษดั้งเดิม (4.15)	ความพึงพอใจกับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย (4.23)

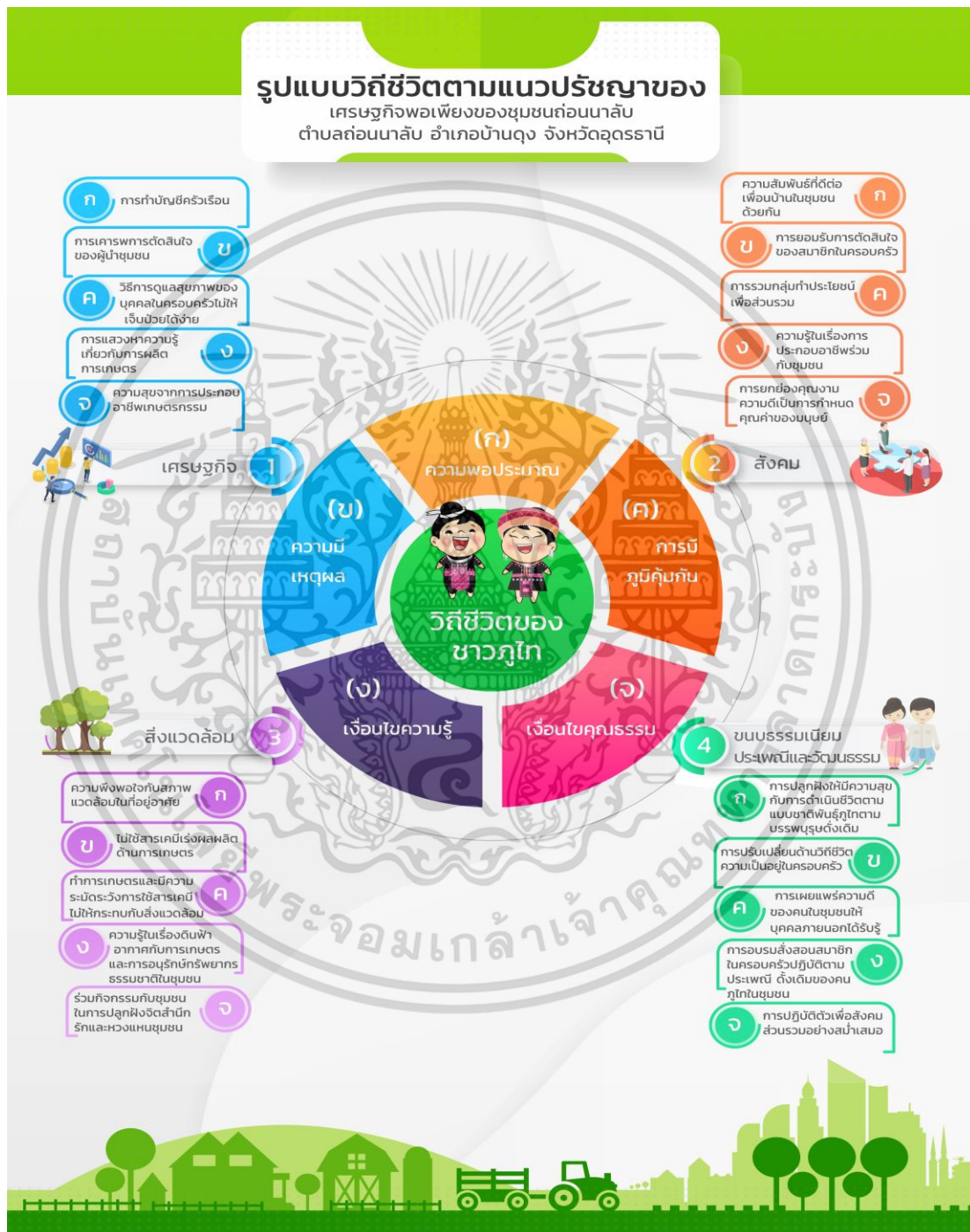
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.56 (ต่อ)

ปรัชญาของ เศรษฐกิจ พอเพียง	ด้านเศรษฐกิจ	ด้านสังคม	ด้านขนบธรรมเนียม ประเพณี	ด้านสิ่งแวดล้อม
ข. ความมี เหตุผล	การเคารพการ ตัดสินใจของ ผู้นำชุมชน (4.40)	การยอมรับการ ตัดสินใจของ สมาชิกใน ครอบครัว (4.20)	การปรับเปลี่ยน ด้านวิถีชีวิตความ เป็นอยู่ในครอบครัว (3.98)	ไม่ใช้สารเคมีเร่ง ผลผลิตด้าน การเกษตร (3.84)
ค. การมี ภูมิคุ้มกัน	วิธีการดูแล สุขภาพของ บุคคลใน ครอบครัวไม่ให้ เจ็บป่วยได้ง่าย (4.44)	การรวมกลุ่มทำ ประโยชน์เพื่อ ส่วนรวม (4.23)	การเผยแพร่ความดี ของคนในชุมชนให้ บุคคลภายนอก ได้รับรู้ (4.16)	ทำการเกษตรและมี ความระมัดระวังการ ใช้สารเคมีไม่ให้ กระทบกับ สิ่งแวดล้อม (4.01)
ง. เจื่อนใจ ความรู้	การแสวงหา ความรู้เกี่ยวกับ การผลิต การเกษตร (4.16)	ความรู้ในเรื่อง การประกอบ อาชีพร่วมกับ ชุมชน (4.01)	การอบรมสั่งสอน สมาชิกใน ครอบครัวปฏิบัติ ตามประเพณี ดั้งเดิมของคนภูไท ในชุมชน (4.03)	ความรู้ในเรื่องดินฟ้า อากาศกับการเกษตร และการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ ในชุมชน (3.98)
จ. เจื่อนใจ คุณธรรม	ความสุขจาก การประกอบ อาชีพ เกษตรกรรม (4.54)	การยกย่องคุณ งามความดีเป็น การกำหนด คุณค่าของมนุษย์ (3.98)	การปฏิบัติตัวเพื่อ สังคมส่วนรวมอย่าง สม่ำเสมอ (4.20)	กิจกรรมร่วมกับ ชุมชนในการปลูกฝัง จิตสำนึกรักและหวง แหนชุมชน (4.15)

ตารางที่ 4.56 แสดงตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดของความสอดคล้องในการปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี และด้านสิ่งแวดล้อม เป็นการปรับข้อคำถามของแต่ละด้านให้มีข้อความที่สื่อความชัดเจนและกระชับยิ่งขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทั้ง 3 องค์ประกอบหลัง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน และอีก 2 เจื่อนใจ คือ เจื่อนใจความรู้ และเจื่อนใจคุณธรรม ซึ่งผมจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด แสดงถึงความสอดคล้องของการปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชนบธรรมเนียมประเพณี และด้านสิ่งแวดล้อม จากตัวแปรที่มีค่าสูงที่สุดในแต่ละด้านนั้นสามารถมาแสดงความเชื่อมโยงขึ้นเป็นรูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี โดยได้นำข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึกมาประกอบการร่างรูปแบบด้วย ดังแสดงในภาพที่ 4.1

ภาพที่ 4.1 รูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากภาพที่ 4.1 แสดงความเชื่อมโยงของตัวแปรที่สอดคล้องของการปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ตอบแบบสอบถามและผู้ให้การสัมภาษณ์เชิงลึกในชุมชนถ่อนนาลับ ซึ่งเกือบทั้งหมดเป็นชาติพันธุ์ไท จึงสามารถกล่าวได้ว่ารูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนถ่อนนาลับนั้นเป็นรูปแบบวิถีชีวิตของชาติพันธุ์ไท โดยมีองค์ประกอบของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สามารถจดจำได้ง่ายคือ สามห่วงสองเงื่อนไข ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน และอีก 2 เงื่อนไข คือ เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม ซึ่งมีความเชื่อมโยงของวิถีการดำเนินชีวิตหรือความสอดคล้องของการปฏิบัติตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านเศรษฐกิจ เรียงตามลำดับตามองค์ประกอบของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ดังนี้ ก. การทำบัญชีครัวเรือน ข. การเคารพการตัดสินใจของผู้นำชุมชน ค. วิธีการดูแลสุขภาพของบุคคลในครอบครัวไม่ให้เกิดป่วยได้ง่าย ง. การแสวงหาความรู้เกี่ยวกับการผลิตการเกษตร และ จ. ความสุขจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

2. ด้านด้านสังคม เรียงตามลำดับตามองค์ประกอบของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ดังนี้ ก. ความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนบ้านในชุมชนด้วยกัน ข. การยอมรับการตัดสินใจของสมาชิกในครอบครัว ค. การรวมกลุ่มทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ง. ความรู้ในเรื่องการประกอบอาชีพร่วมกับชุมชน และ จ. การยกย่องคุณงามความดีเป็นการกำหนดคุณค่าของมนุษย์

3. ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี เรียงตามลำดับตามองค์ประกอบของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ดังนี้ ก. ความพึงพอใจกับสภาพแวดล้อมในที่อยู่อาศัย ข. ไม่ใช้สารเคมีเร่งผลผลิตด้านการเกษตร ค. ทำการเกษตรและมีความระมัดระวังการใช้สารเคมีไม่ให้เกิดกับสิ่งแวดล้อม ง. ความรู้ในเรื่องดินฟ้าอากาศกับการเกษตร และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน และ จ. กิจกรรมร่วมกับชุมชนในการปลูกฝังจิตสำนึกรักและหวงแหนชุมชน

4. ด้านสิ่งแวดล้อม เรียงตามลำดับตามองค์ประกอบของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ดังนี้ ก. การปลูกฝังให้มีความสุขกับการดำเนินชีวิตตามแบบชาติพันธุ์ไทตามบรรพบุรุษดั้งเดิม ข. การปรับเปลี่ยนด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในครอบครัว ค. การเผยแพร่ความดี ของคนในชุมชนให้บุคคลภายนอกได้รับรู้ ง. การอบรมสั่งสอนสมาชิกในครอบครัวปฏิบัติตามประเพณี ดั้งเดิมของคนภูไทในชุมชน และ จ. การปฏิบัติตัวเพื่อสังคมส่วนรวมอย่างสม่ำเสมอ

4.4 การประเมินรูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน ถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

การประเมินรูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี เป็นการประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบของรูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามความคิดเห็นของตัวแทนในชุมชน เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่ในสื่อออนไลน์ ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ได้แก่ ผู้นำชุมชน ประชาชน ช่างราชการครู/ ช่างราชการเกษียณ ในพื้นที่ จำนวน 15 คน ซึ่งมีคุณสมบัติที่เป็นที่ยอมรับของชุมชน ประชุมกลุ่มย่อยเพื่อพิจารณารูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนก่อนนาลับ และผู้ทรงคุณวุฒิเป็นประชาชนชุมชนหรือเป็นผู้สร้างหรือผู้ดูแลศูนย์เรียนรู้ชุมชน หรือศูนย์เรียนรู้ในสถานศึกษาที่เป็นที่ยอมรับ ที่ได้มีผลการพิจารณาและการทำแบบประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบดังแสดงในตารางที่ 4.55-4.59

ตารางที่ 4.57 ความสอดคล้องของรูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนก่อนนาลับ (ชาติพันธุ์ไท) ด้านเศรษฐกิจ

รายการ		ความสอดคล้อง (n=15)			ลำดับที่
องค์ประกอบปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	แนวทางของการปฏิบัติ	\bar{x}	S.D.	ระดับ	
ความพอประมาณ	การทำบัญชีครัวเรือน	4.26	0.593	มากที่สุด	3
ความมีเหตุผล	การเคารพการตัดสินใจของผู้นำชุมชน	4.40	0.507	มากที่สุด	2
การมีภูมิคุ้มกัน	วิธีการดูแลสุขภาพของบุคคลในครอบครัวไม่ให้เจ็บป่วยได้ง่าย	4.20	0.675	มาก	4
เงื่อนไขความรู้	การแสวงหาความรู้เกี่ยวกับการผลิตการเกษตร	4.01	0.593	มาก	5
เงื่อนไขคุณธรรม	ความสุขจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรม	4.67	0.617	มากที่สุด	1
รวม		4.31	0.345	มากที่สุด	

ตารางที่ 4.57 แสดงความสอดคล้องของรูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนก่อนนาลับ (ชาติพันธุ์ไท) ด้านเศรษฐกิจ พบว่า ในภาพรวมด้านเศรษฐกิจผู้ประเมินให้ความคิดเห็นว่าองค์ประกอบปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและแนวทางของการปฏิบัติในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.31 และเมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า มีองค์ประกอบที่สอดคล้องกันในระดับมากที่สุด 3 รายการ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ 1) เงื่อนไขคุณธรรม : ความสุขจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีค่าเฉลี่ย 4.67 รองลงมา คือ ความมีเหตุผล : การเคารพการตัดสินใจของผู้นำชุมชนค่าเฉลี่ย 4.40 และ ความพอประมาณ : การทำบัญชีครัวเรือน มีค่าเฉลี่ย 4.26 ตามลำดับ และอีก 2 รายการมีความสอดคล้องกันในระดับมาก

ตารางที่ 4.58 ความสอดคล้องของรูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน
ถ่อนนาถับ (ชาติพันธุ์กูไท) ด้านสังคม

รายการ		ความสอดคล้อง (n=15)			ลำดับ ที่
องค์ประกอบปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง	แนวทางของการปฏิบัติ	\bar{x}	SD.	ระดับ	
ความพอประมาณ	ความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนบ้าน ในชุมชนด้วยกัน	4.13	0.639	มาก	3
ความมีเหตุผล	การยอมรับการตัดสินใจของ สมาชิกในครอบครัว	4.67	0.617	มากที่สุด	1
การมีภูมิคุ้มกัน	การรวมกลุ่มทำประโยชน์เพื่อ ส่วนรวม	4.07	0.704	มาก	4
เงื่อนไขความรู้	ความรู้ในเรื่องการประกอบ อาชีพพร้อมกับชุมชน	3.87	0.743	มาก	5
เงื่อนไขคุณธรรม	การยกย่องคุณงามความดีเป็น การกำหนดคุณค่าของมนุษย์	4.27	0.457	มากที่สุด	2
รวม		4.20	0.329	มาก	

ตารางที่ 4.58 แสดงความสอดคล้องของรูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนถ่อนนาถับ (ชาติพันธุ์กูไท) ด้านสังคม พบว่า ในภาพรวมด้านสังคมผู้ประเมินให้ความคิดเห็นว่าองค์ประกอบปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและแนวทางของการปฏิบัติในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.20 และเมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า มีองค์ประกอบที่สอดคล้องกันในระดับมากที่สุด 2 รายการ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ 1) ความมีเหตุผล : การยอมรับการตัดสินใจของสมาชิกในครอบครัวมีค่าเฉลี่ย 4.67 รองลงมา คือ เงื่อนไขคุณธรรม : การยกย่องคุณงามความดีเป็นการกำหนดคุณค่าของมนุษย์ มีค่าเฉลี่ย 4.27 ตามลำดับ และอีก 3 รายการมีความสอดคล้องกันในระดับมาก

ตารางที่ 4.59 ความสอดคล้องของรูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน
ถ่อนนาถับ (ชาติพันธุ์ไท) ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี

รายการ		ความสอดคล้อง (n=15)			ลำดับ ที่
องค์ประกอบปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง	แนวทางของการปฏิบัติ	\bar{x}	SD.	ระดับ	
ความพอประมาณ	ความพึงพอใจกับ สภาพแวดล้อมในที่อยู่อาศัย	4.40	0.507	มากที่สุด	1
ความมีเหตุผล	ไม่ใช้สารเคมีเร่งผลผลิตด้าน การเกษตร	4.07	0.883	มาก	3
การมีภูมิคุ้มกัน	ทำการเกษตรและมีความ ระมัดระวังการใช้สารเคมีไม่ให้ กระทบกับสิ่งแวดล้อม	4.21	0.560	มากที่สุด	2
เงื่อนไขความรู้	ความรู้ในเรื่องดินฟ้าอากาศกับ การเกษตร และการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน	4.20	0.553	มาก	2
เงื่อนไขคุณธรรม	กิจกรรมร่วมกับชุมชนในการ ปลูกฝังจิตสำนึกรักและหวง แหนชุมชน	3.93	0.798	มาก	4
รวม		4.13	0.375	มาก	

ตารางที่ 4.59 แสดงความสอดคล้องของรูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนถ่อนนาถับ (ชาติพันธุ์ไท) ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี พบว่า ในภาพรวมด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ผู้ประเมินให้ความคิดเห็นว่าองค์ประกอบปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและแนวทางของการปฏิบัติในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.13 และเมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า มีองค์ประกอบที่สอดคล้องกันในระดับมากที่สุด 2 รายการ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ 1) ความพอประมาณ : ความพึงพอใจกับสภาพแวดล้อมในที่อยู่อาศัย มีค่าเฉลี่ย 4.40 รองลงมา คือ การมีภูมิคุ้มกัน : ทำการเกษตรและมีความระมัดระวังการใช้สารเคมีไม่ให้เกิดกระทบกับสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ย 4.21 ตามลำดับ และอีก 3 รายการมีความสอดคล้องกันในระดับมาก

ตารางที่ 4.60 ความสอดคล้องของรูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน
ถ่อนนาถ้ำ (ชาติพันธุ์ไท) ด้านสิ่งแวดล้อม

รายการ		ความสอดคล้อง (n=15)			ลำดับ ที่
องค์ประกอบปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง	แนวทางของการปฏิบัติ	\bar{x}	SD.	ระดับ	
ความพอประมาณ	การปลูกฝังให้มีความสุขกับการ ดำเนินชีวิตตามแบบชาติพันธุ์ ไทตามบรรพบุรุษดั้งเดิม	3.93	0.593	มาก	4
ความมีเหตุผล	การปรับเปลี่ยนด้านวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ในครอบครัว	4.47	0.639	มากที่สุด	1
การมีภูมิคุ้มกัน	การเผยแพร่ความดี ของคนใน ชุมชนให้บุคคลภายนอกได้รับรู้	4.33	0.487	มากที่สุด	2
เงื่อนไขความรู้	การอบรมสั่งสอนสมาชิกใน ครอบครัวปฏิบัติตามประเพณี ดั้งเดิมของคนภูไทในชุมชน	3.87	0.743	มาก	5
เงื่อนไขคุณธรรม	การปฏิบัติตัวเพื่อสังคม ส่วนรวมอย่างสม่ำเสมอ	4.01	0.593	มาก	3
รวม		4.13	0.235	มาก	

ตารางที่ 4.60 ความสอดคล้องของรูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ
ชุมชนถ่อนนาถ้ำ (ชาติพันธุ์ไท) ด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า ในภาพรวมด้านสังคมผู้ประเมินให้ความ
คิดเห็นว่าองค์ประกอบปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและแนวทางของการปฏิบัติในระดับมาก มี
ค่าเฉลี่ย 4.13 และเมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า มีองค์ประกอบที่สอดคล้องกันในระดับมากที่สุด
2 รายการ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ 1) ความมีเหตุผล : การปรับเปลี่ยนด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่
ในครอบครัว มีค่าเฉลี่ย 4.47 รองลงมา คือ การมีภูมิคุ้มกัน : การเผยแพร่ความดี ของคนในชุมชนให้
บุคคลภายนอกได้รับรู้ มีค่าเฉลี่ย 4.33 ตามลำดับ และอีก 3 รายการมีความสอดคล้องกันในระดับ
มาก

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องรูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาบริบท ความเข้าใจ และการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต ศึกษาอุปสรรค ปัญหา ในการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และศึกษารูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี โดยใช้รูปแบบผสมผสานทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งสามารถสรุป อภิปรายผล และมีข้อเสนอแนะดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการดำเนินการวิจัยเรื่องรูปแบบวิถีชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี โดยดำเนินการวิจัยใน 4 ขั้นตอน ทำการศึกษา ศึกษาบริบท ความเข้าใจและ การปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสมาชิกในชุมชนบ้านถ่อนนาลับ โดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบผสมผสานเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ (Mixed Methods Approach: Qualitative and Quantitative Research Design) กลุ่มตัวอย่างเป็นสมาชิกในชุมชน จำนวน 400 คน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้นำชุมชน จำนวน 15 คน มีเครื่องมือวิจัยเป็นสอบถามและการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการจัดหมวดหมู่และสาระของข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์เนื้อหาโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าร้อยละ (Percentage) สถิติเปรียบเทียบ ได้แก่ t-test (Dependent) และ One-way ANOVA หรือ F-test เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว ทำการยกกร่างรูปแบบและทำการประเมินรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 15 คน ด้วยการประชุมกลุ่มย่อยและใช้แบบประเมินความถูกต้องด้านเนื้อหาและความสอดคล้องกับความเป็นจริงเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนถ่อนนาลับ (ชาติพันธุ์ไทย) ผลการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้

5.1.1 ศึกษาบริบท ความเข้าใจและการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสมาชิกในชุมชนบ้านถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

การศึกษาระดับบริบท ความเข้าใจและการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสมาชิกในชุมชนบ้านถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 246 เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คน คิดเป็นร้อยละ 61.50 มีอายุ 66-70 ปี มีจำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 40.75 มีระดับการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) มีจำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 36.50 รองลงมา มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา มีจำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 31.25 มีสถานภาพโสด จำนวน 201 คน คิดเป็น ร้อยละ 50.25 รองลงมา มีสถานภาพสมรส/คู่ จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 36.25 เป็นสมาชิกในครอบครัว จำนวน 368 คน คิดเป็นร้อยละ 92.00 และเป็นหัวหน้าครอบครัว จำนวน 32 คน คิดเป็น ร้อยละ 8.00 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวต่ำกว่า 15 ปีไม่เกิน 2 คน มีจำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 37.75 มีการตั้งถิ่นฐานแบบย้ายเข้ามาอยู่มีจำนวน 282 คน คิดเป็นร้อยละ 70.50 มีอยู่มาแต่กำเนิดมีจำนวน 118 คน คิดเป็น ร้อยละ 29.50

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ด้านเอกสารสิทธิ์ แบบ น.ส.3 มีจำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 53.25 รองลงมา มีโฉนดจำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 33.0 มีอาชีพค้าขาย มีจำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 45.75 รองลงมา มีธุรกิจส่วนตัว มีจำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 26.75 และลำดับสุดท้ายมีจำนวนเท่ากัน คือ อาชีพเกษตรกรและรับจ้าง มีจำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 13.75 มีรายได้จากภาคเกษตร 20,001-25,000 บาทมีจำนวนมากที่สุด คือ 195 คน คิดเป็นร้อยละ 48.75 มีด้านรายได้เสริม 20,001-25,000 บาทมีจำนวนมากที่สุด คือ 251 คน คิดเป็นร้อยละ 62.75 มีรายจ่าย 20,001-25,000 บาทมีจำนวนมากที่สุด คือ 251 คน คิดเป็นร้อยละ 62.75 โดยมีรายจ่าย นอก 20,001-25,000 บาท มีจำนวนมากที่สุด คือ 251 คน คิดเป็นร้อยละ 53.75 และรายจ่ายประจำวัน 20,001-25,000 บาทมีจำนวนมากที่สุด คือ 224 คน คิดเป็นร้อยละ 56.00 ส่วนใหญ่ด้านเงินออม 20,001-25,000 บาทมีจำนวนมากที่สุด คือ 218 คน คิดเป็นร้อยละ 54.50 และมีหนี้สิน 20,001-25,000 บาท มีจำนวนมากที่สุด คือ 188 คน คิดเป็นร้อยละ 47.00 อยู่อาศัยเป็นของตนเอง มีจำนวนมากที่สุด คือ จำนวน 220 คน คิดเป็นร้อยละ 55.00 โดยการถือครองมีเป็นของตนเอง มีจำนวนมากที่สุด คือ 356 คน คิดเป็นร้อยละ 89.00

5.1.2 วิถีชีวิตของคนในชุมชนถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี กับความสอดคล้องของการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านเศรษฐกิจ พบว่า

5.1.2.1 ความพอประมาณ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามและสมาชิกในครอบครัวมีการทำบัญชีครัวเรือน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 4.28 รองลงมา คือ กลุ่มตัวอย่างมีการทำบัญชีเพื่อวางแผนทางการเงินมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 ตามลำดับ

5.1.2.2 ความมีเหตุผล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามและสมาชิกในครอบครัว เคารพการตัดสินใจของผู้นำชุมชน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 4.80 รองลงมา คือ กลุ่มตัวอย่างและสมาชิกในครอบครัว มีความต้องการออกไปเที่ยวและรับประทานอาหารนอกบ้านในวันหยุดตามสังคมสมัยใหม่ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.32 ตามลำดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.1.2.3 การมีภูมิคุ้มกัน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีวิธีการดูแลสุขภาพของบุคคลในครอบครัวไม่ให้เจ็บป่วยได้ง่าย มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 4.43 รองลงมา คือ มีข้าวซึ่งเก็บไว้พอกินในครอบครัวมีค่าเฉลี่ย 4.41 ตามลำดับ

5.1.2.4 เงื่อนไขความรู้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามได้รับความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีฆ่าแมลงในการเกษตร มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 4.56 รองลงมา คือ กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปสินค้าในชุมชนมีค่าเฉลี่ย 4.49 ตามลำดับ

5.1.2.5 เงื่อนไขคุณธรรม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความสุข คือ การได้มาซึ่งทรัพย์สินเงินทองจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 4.54 รองลงมาคือ ผู้ตอบแบบสอบถามและสมาชิกในครอบครัวประกอบอาชีพด้วยความสุจริต มีการเอาเปรียบด้านราคามีค่าเฉลี่ย 4.51 ตามลำดับ

5.1.3 วิถีชีวิตของคนในชุมชนก่อนนาลับ ตำบลถ่อน นาลับอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี กับความสอดคล้องของการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านสังคม พบว่า

5.1.3.1 ความพอประมาณ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในด้านความพอประมาณในระดับมากที่สุด จำนวน 2 รายการ คือ ในเรื่องของกลุ่มตัวอย่างและสมาชิกในครอบครัวมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนบ้านในชุมชนด้วยกัน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เป็นอันดับที่ 1 คือ 4.26 รองลงมาคือ กลุ่มตัวอย่างและสมาชิกในครอบครัวเคยบริจาคทรัพย์สินเพื่อกิจกรรมการกุศล มีค่าเฉลี่ย 4.22 กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในด้านความพอประมาณในระดับมากที่สุด จำนวน 3 รายการ

5.1.3.2 ความมีเหตุผล พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในด้านความมีเหตุผลในระดับมากที่สุด 3 รายการ คือ กลุ่มตัวอย่างได้รับการยอมรับการตัดสินใจจากสมาชิกในครอบครัวท่านมีค่าเฉลี่ยสูงสุด เป็นอันดับที่ 1 มีค่าเฉลี่ย 4.20 รองลงมาคือ ครอบครัวท่านมีการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านอื่น ๆ ให้แก่สมาชิกนอกจากส่งลูกเรียนปกติอีก มีค่าเฉลี่ย 3.84 กลุ่มตัวอย่างและสมาชิกในครอบครัวได้รับการยอมรับจากชุมชนดี มีค่าเฉลี่ย 3.78 ส่วนอีก 3 กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในด้านความมีเหตุผลในระดับปานกลาง ตามลำดับ

5.1.3.3 การมีภูมิคุ้มกัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในด้านการมีภูมิคุ้มกันในระดับมากที่สุด 1 รายการ คือ ชุมชนของมีการรวมกลุ่มบริจาคเงินและเวลาทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม มีค่าเฉลี่ย 4.23 กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในด้านการมีภูมิคุ้มกันในระดับมากที่สุด 6 รายการ

5.1.3.4 เงื่อนไขความรู้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในเงื่อนไขความรู้ในระดับมากที่สุดทุกรายการ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างได้รับความรู้ในเรื่องการประกอบอาชีพจากชุมชน มีค่าเฉลี่ย 4.01 รองลงมา คือ กลุ่มตัวอย่างและสมาชิกในครอบครัว สามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ในชุมชนนอกเหนือจากการไปสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ย 3.90 ตามลำดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.1.3.5 เงื่อนไขคุณธรรม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในเงื่อนไขคุณธรรมในระดับมากทุกรายการ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างและสมาชิกในครอบครัวมีแนวคิดยกย่องคุณงามความดีเป็นการกำหนดคุณค่าของมนุษย์ มีค่าเฉลี่ย 3.98 รองลงมาคือ กลุ่มตัวอย่างได้รับผลตอบแทนอย่างเป็นธรรมจากองค์กรสมาชิกในชุมชนของท่าน มีค่าเฉลี่ย 3.92 ตามลำดับ

5.1.4 วิถีชีวิตของคนในชุมชนก่อนนาลับ ตำบลอ่อน นาลับอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี กับความสอดคล้องของการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม พบว่า

5.1.4.1 ความพอประมาณ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในด้านความพอประมาณในระดับมากทุกรายการ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ ในเรื่องของชุมชนท่านร่วมกันปลูกฝังให้สมาชิกในชุมชนมีความสุขกับการดำเนินชีวิตที่เป็นอยู่ตามแบบชาติพันธุ์ภูไทตามบรรพบุรุษดั้งเดิม มีค่าเฉลี่ย คือ 4.15 รองลงมาคือ ท่านและสมาชิกในครอบครัวมีความภาคภูมิใจในเรื่องศิลปะการแสดงของคน ภูไท มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 ตามลำดับ

5.1.4.2 ความมีเหตุผล พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในด้านความมีเหตุผลในระดับมากทุกรายการ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ ในเรื่องของวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างมีการเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต มีค่าเฉลี่ย คือ 3.71 รองลงมาคือ ท่านมีความผูกพันกับวิถีชีวิตดั้งเดิมของคนภูไทตามบรรพบุรุษมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.92 ตามลำดับ

5.1.4.3 การมีภูมิคุ้มกัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในด้านความมีเหตุผลในระดับมากทุกรายการ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างเผยแพร่ชื่อเสียงหรือสิ่งดี ๆ ของคนในชุมชนท่านให้บุคคล ภายนอกได้รับรู้ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 4.16 รองลงมา คือ กลุ่มตัวอย่างร่วมกิจกรรมทางศาสนาและประเพณีของชุมชนอย่างสม่ำเสมอมีค่าเฉลี่ย 4.15 ตามลำดับ

5.1.4.4 เงื่อนไขความรู้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในเงื่อนไขความรู้ในระดับมากทุกรายการ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างอบรมสั่งสอนให้สมาชิกในครอบครัวปฏิบัติตามประเพณีดั้งเดิมของคนภูไทในชุมชน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 4.03 รองลงมา คือ กลุ่มตัวอย่างเผยแพร่ความรู้แหล่งท่องเที่ยวในชุมชนของท่านให้บุคคลภายนอกได้รับรู้มีค่าเฉลี่ย 3.84 ตามลำดับ

5.1.4.5 เงื่อนไขคุณธรรม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในเงื่อนไขคุณธรรมในระดับมาก 2 รายการ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติตัวเพื่อสังคมส่วนรวมอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 4.20 รองลงมาคือ กลุ่มตัวอย่างมีความอ่อนน้อมถ่อมตนมีค่าเฉลี่ย 3.78 ตามลำดับ

5.1.5 วิถีชีวิตของคนในชุมชนก่อนนาลับ ตำบลอ่อน นาลับอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี กับความสอดคล้องของการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.1.5.1 ความพอประมาณ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในด้านความพอประมาณในระดับมากที่สุด จำนวน 1 รายการ คือ ท่านพึงพอใจกับสภาพแวดล้อมในที่อยู่อาศัยของท่าน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 4.23 กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในด้านความพอประมาณในระดับมาก จำนวน 2 รายการ

5.1.5.2 ความมีเหตุผล พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในด้านความมีเหตุผลในระดับมากที่สุดทุกรายการ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ไม่ใช่สารเคมีเร่งผลผลิตมีรายได้ดีต่อครอบครัวน้อยลง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 3.84 รองลงมาคือ ท่านเห็นว่า การดูแลสิ่งแวดล้อมร่วมกันเป็นการสร้างความสามัคคีให้แก่ชุมชน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.67 ตามลำดับ

5.1.5.3 การมีภูมิคุ้มกัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในด้านภูมิคุ้มกันในระดับมากที่สุดทุกรายการ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ครอบครัวท่านทำการเกษตรและมีความระมัดระวังการใช้สารเคมีไม่ให้กระทบกับสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 4.01 รองลงมาคือ ท่านและครอบครัวมีวิถีกำจัดขยะสารเคมีอันตรายไม่ให้รั่วไหลในดินและแหล่งน้ำในชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.92 ตามลำดับ

5.1.5.4 เงื่อนไขความรู้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในเงื่อนไขความรู้ในระดับมากที่สุดทุกรายการ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ในเรื่องดินฟ้าอากาศกับการเกษตรพืชผลแต่ละชนิด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.98 ผู้นำชุมชนของท่านบรรยายความรู้การอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติในชุมชน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.98 ตามลำดับ

5.1.5.5 เงื่อนไขคุณธรรม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในเงื่อนไขคุณธรรมในระดับมากที่สุดทุกรายการ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรกได้ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างมีกิจกรรมร่วมกับชุมชนในการปลูกฝังจิตสำนึกรักและหวงแหนชุมชนของท่าน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 4.15 รองลงมาคือ กลุ่มตัวอย่างมีกิจกรรมร่วมกับชุมชนในการใช้ประโยชน์จากน้ำ มีค่าเฉลี่ย 3.91 และกลุ่มตัวอย่างและครอบครัวร่วมกิจกรรมรักษาความสะอาดร่วมกับชุมชนในวันสำคัญต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.90 ตามลำดับ

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความสอดคล้องของวิถีชีวิตของคนในชุมชนก่อนนาลับกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวมพบว่า วิถีชีวิตของคนในชุมชนก่อนนาลับมีความสอดคล้องกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.91 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านเศรษฐกิจมีความสอดคล้องกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.32 รองลงมา คือ ด้านด้านขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.85 ด้านสังคม มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.74 และด้านสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.73 ตามลำดับ แต่เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้ง 3 องค์ประกอบ และ 2 เงื่อนไข พบว่ามีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนก่อนนาลับในระดับมากที่สุดทั้ง 3 องค์ประกอบ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ องค์ประกอบด้านการมีภูมิคุ้มกัน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.95 รองลงมาคือ ด้านความความมีเหตุผล มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.82 และด้านความพอประมาณ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.82

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้เพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.81 ส่วนเงื่อนไขทั้ง 2 ได้แก่ เงื่อนไขคุณธรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.04 และเงื่อนไขความรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.91 ตามลำดับ

5.1.6 การเปรียบเทียบข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลกับระดับความสอดคล้องของการปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของคนในชุมชนก่อนนาถ้ำ ตำบลก่อนนาถ้ำ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ, อายุ, ระดับการศึกษาสูงสุด, สถานภาพการสมรส, จำนวนสมาชิกในครอบครัว, มีการตั้งถิ่นฐาน (อยู่มาแต่เกิด และย้ายเข้ามาอยู่), เอกสารสิทธิ์ในที่ดินถือครองของที่ดิน, การประกอบอาชีพของครอบครัว, รายได้ของครอบครัวครอบครัวจากภาคเกษตร, รายได้เสริมนอกภาคเกษตร, รายจ่ายในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร, รายจ่ายนอกเหนือการประกอบอาชีพด้านการเกษตร, รายจ่ายในการประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรต่อครัวเรือน, รายจ่ายในชีวิตประจำวัน, เงินออมต่อเดือนของครอบครัว, การมีหนี้สินครอบครัวในระบบ, ลักษณะที่อยู่อาศัย, และการถือครองที่ดินที่ใช้ประโยชน์ที่แตกต่างกันมีผลต่อการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีเพียง 1 รายการ คือ กลุ่มตัวอย่างที่สถานภาพในครอบครัวที่แตกต่างกัน คือ หัวหน้าครอบครัว และ สมาชิกในครอบครัว มีผลต่อการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5.1.7 ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของคนในชุมชนก่อนนาถ้ำ ตำบลก่อนนาถ้ำ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมาก ร้อยละ 52.75 ได้รับข้อมูลข่าวสาร/ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากการดูโทรทัศน์ มากที่สุด ร้อยละ 48.50 โดยกลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมดเป็นชาวภูไท ร้อยละ 95.75 มีความภาคภูมิใจต่อการเป็นสมาชิกของชุมชนภูไท ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 83.75 และระดับมาก ร้อยละ 41.00 และมีความคิดเห็นว่า วัฒนธรรมของชุมชนภูไทมีความแตกต่างจากวัฒนธรรมภายนอก ร้อยละ 9.75 มากกว่าครึ่งหนึ่งเห็นด้วยกับคำกล่าวที่ว่า “วัฒนธรรมของชาวภูไทส่งเสริมให้ชุมชนเกิดความรักความสามัคคี และสืบสานศิลปวัฒนธรรมให้คงอยู่ตลอดไป” ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 66.75 รวมทั้งมีความเห็นว่า วัฒนธรรมของการดำเนินชีวิตของชุมชนชาวภูไทมีความสอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 71.50 และระดับมาก ร้อยละ 26.25 ตามลำดับ

5.1.8 ความสอดคล้องเกี่ยวกับชาติพันธุ์ภูไทกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของคนในชุมชนก่อนนาถ้ำ ตำบลก่อนนาถ้ำ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นชาวภูไทจำนวน 383 คน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสอดคล้องของชาติพันธุ์ภูไทกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในระดับมากทุกรายการ โดยมีรายการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ชาวภูไทสอนถึงบทบาทของภรรยาต่อครอบครัว ถึงแม้ภรรยาจะเป็นผู้อยู่บ้านแต่รับภาระส่วนใหญ่ เช่น เลี้ยงลูก หุงหาอาหาร ตักน้ำดำข้าว น้ำไม่ให้ขาดแองแกงมิให้ขาดหม้อ ๆ และยังไปช่วยงานสามีนอกบ้านด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และการอบรมลูกหลานนี้ไม่มีรูปแบบที่แน่นอน คือ จะอบรมสั่งสอนตามสถานการณ์ ยกเอาบุคคลอื่น มาอ้าง เอานิทาน ยกคำสุภาษิตมาสั่งสอน นิยมช่วงกินข้าวเย็น เพราะตอนนั้นลูก ๆ จะพร้อมกัน มีค่าเฉลี่ย 3.95 เท่ากัน

5.1.9 อุปสรรค/ปัญหาในการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้าน ถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับอำเภอบ้านดุงจังหวัดอุดรธานี พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นว่า อุปสรรค/ปัญหาการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านต่าง ๆ ดังนี้

5.1.9.1 ด้านความรู้ พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.27 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นในระดับปานกลางทุกรายการ โดยมีรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สามห่วง สองเงื่อนไข) อย่างแท้จริง ค่าเฉลี่ย 3.38

5.1.9.2 ด้านเศรษฐกิจ พบว่า ในภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.41 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นในระดับมาก จำนวน 3 รายการ โดยมีรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ราคาสินค้าของใช้อุปโภคและบริโภค มีค่าเฉลี่ย 3.48 และอีก 4 รายการผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง

5.1.9.3 ด้านสังคม พบว่า ในภาพรวมมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.40 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นในระดับมาก 2 รายการ คือ การมีส่วนร่วมของสมาชิกชุมชนในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน และ การเป็นชุมชนชนบท มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 4.43 และอีก 4 รายการผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง

5.1.9.4 ด้านด้านทรัพยากรในชุมชน พบว่า ในภาพรวมมีความคิดเห็นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.75 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความคิดเห็นในระดับมากทุกรายการ โดยมี 3 รายการเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ จำนวนและคุณภาพของทรัพยากรในชุมชน เช่น ถนน ระบบน้ำประปา ระบบเสียงตามสาย เป็นต้น ค่าเฉลี่ย 3.84 รองลงมา คือ การดูแลรักษาทรัพยากรที่เป็นส่วนรวมของชุมชน และการมีโอกาสได้ใช้ทรัพยากรในชุมชนอย่างเท่าเทียมกัน มีค่าเฉลี่ย 3.75 เท่ากัน และความไม่ทันสมัยของทรัพยากรที่มีในชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.74 ตามลำดับ

5.1.9.5 ด้านทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน พบว่า ในภาพรวมมีความคิดเห็นในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.37 เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า มีความคิดเห็นในระดับมากทุกรายการ โดยมีรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ จำนวนและขนาดของทรัพยากรธรรมชาติที่มีในชุมชน และความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ มีค่าเฉลี่ย 3.76 เท่ากัน

5.1.9.6 ด้านศิลปวัฒนธรรมประเพณี พบว่า ในภาพรวมมีความคิดเห็นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.51 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยมีรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ วัฒนธรรมการดำรงชีวิตของชุมชนส่งเสริมหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ย 3.53

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.1.9.7 ด้านการเมืองการปกครอง พบว่า ในภาพรวมมีความคิดเห็นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.95 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับมากทุกรายการ โดยมีรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 4.01

5.1.9.7 ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่า ในภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.95 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับมากทุกรายการ โดยมีรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความหลากหลายของภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวภูไท มีค่าเฉลี่ย 3.72

5.1.9.8 ด้านการเมืองการปกครอง พบว่า ในภาพรวมมีความคิดเห็นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.04 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับมากทุกรายการ โดยมีรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เทคโนโลยีระบบสื่อสารที่มีในชุมชน และความทันสมัยของเครื่องมือในการประกอบอาชีพ มีค่าเฉลี่ย 4.06 เท่ากัน

ในภาพรวมของอุปสรรค/ปัญหาในการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของคนในชุมชนก่อนหน้าลับในด้านต่าง ๆ พบว่า ในภาพรวมมีความคิดเห็นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.67 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า คนในชุมชนก่อนหน้าลับมีอุปสรรค/ปัญหาในการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมาก 7 ด้าน โดยมีอุปสรรค/ปัญหาในการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านเทคโนโลยีเป็นอันดับที่ 1 มีค่าเฉลี่ย 4.04 รองลงมา 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านทรัพยากรในชุมชนและด้านการเมืองการปกครองเท่ากัน มีค่าเฉลี่ย 3.95 เท่ากัน และด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย 3.75 ส่วนอีก 2 รายการมีคนในชุมชนก่อนหน้าลับมีอุปสรรค/ปัญหาในการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับปานกลาง คือ ด้านสังคมและด้านความรู้ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.40 และค่าเฉลี่ย 3.27 ตามลำดับ

5.1.10 ความคิดเห็นภาพรวมของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านก่อนหน้าลับ ตำบลก่อนหน้าลับอำเภอบ้านดุงจังหวัดอุดรธานี พบว่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวมในระดับมาก มีความเฉลี่ย 3.97 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด 2 รายการ เรียงตามลำดับดังนี้ ทุกคนมีคุณธรรมตามหลักศาสนาและเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ย 4.25 รองลงมา คือ สมาชิกในชุมชนพร้อมใจกันสนับสนุนการใช้เศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ย 4.24 ตามลำดับ และมีความคิดเห็นในระดับมากจำนวน 18 รายการ

5.1.11 การสังเคราะห์รูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนก่อนหน้าลับ ตำบลก่อนหน้าลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี โดยการนำเอาผลการวิจัยในตอนต้นที่ 1 และตอนที่ 2 มาวิเคราะห์ พิจารณาเลือกตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงมาเป็นองค์ประกอบหลักของรูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนก่อนหน้าลับ พบว่า ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดของความสอดคล้องในการ

ปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี และ
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้เผยแพร่ไปยังเว็บไซต์อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านสิ่งแวดล้อม กับองค์ประกอบของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทั้ง 3 องค์ประกอบหลัง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน และอีก 2 เงื่อนไข คือ เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม ซึ่งผมจากการวิเคราะห์ข้อมูล และแสดงความเชื่อมโยงของตัวแปรที่สอดคล้องของการปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ตอบแบบสอบถามและผู้ให้การสัมภาษณ์เชิงลึกในชุมชนถ่อนนาลับ ซึ่งเกือบทั้งหมดเป็นชาติพันธุ์ไท ซึ่งมีความเชื่อมโยงของวิถีการดำเนินชีวิตหรือความสอดคล้องของการปฏิบัติตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงในด้านต่าง ๆ ดังนี้

5.1.11.1 ด้านเศรษฐกิจ เรียงตามลำดับตามองค์ประกอบของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ดังนี้ ก. การทำบัญชีครัวเรือน ข. การเคารพการตัดสินใจของผู้นำชุมชน ค. วิธีการดูแลสุขภาพของบุคคลในครอบครัวไม่ให้เจ็บป่วยได้ง่าย ง. การแสวงหาความรู้เกี่ยวกับการผลิตการเกษตร และ จ. ความสุขจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

5.1.11.2 ด้านด้านสังคม เรียงตามลำดับตามองค์ประกอบของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ดังนี้ ก. ความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนบ้านในชุมชนด้วยกัน ข. การยอมรับการตัดสินใจของสมาชิกในครอบครัว ค. การรวมกลุ่มทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ง. ความรู้ในเรื่องการประกอบอาชีพร่วมกับชุมชน และ จ. การยกย่องคุณงามความดีเป็นการกำหนดคุณค่าของมนุษย์

5.1.11.3 ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี เรียงตามลำดับตามองค์ประกอบของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ดังนี้ ก. ความพึงพอใจกับสภาพแวดล้อมในที่อยู่อาศัย ข. ไม่ใช้สารเคมีเร่งผลผลิตด้านการเกษตร ค. ทำการเกษตรและมีความระมัดระวังการใช้สารเคมีไม่ให้กระทบกับสิ่งแวดล้อม ง. ความรู้ในเรื่องดินฟ้าอากาศกับการเกษตร และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน และ จ. กิจกรรมร่วมกับชุมชนในการปลูกฝังจิตสำนึกรักและหวงแหนชุมชน

5.1.11.4 ด้านสิ่งแวดล้อม เรียงตามลำดับตามองค์ประกอบของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ดังนี้ ก. การปลูกฝังให้มีความสุขกับการดำเนินชีวิตตามแบบชาติพันธุ์ไทตามบรรพบุรุษดั้งเดิม ข. การปรับเปลี่ยนด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในครอบครัว ค. การเผยแพร่ความดี ของคนในชุมชนให้บุคคลภายนอกได้รับรู้ ง. การอบรมสั่งสอนสมาชิกในครอบครัวปฏิบัติตามประเพณี ดั้งเดิมของคนภูไทในชุมชน และ จ. การปฏิบัติตัวเพื่อสังคมส่วนรวมอย่างสม่ำเสมอ

5.1.12 การประเมินรูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน ถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี พบว่า ในภาพรวมด้านเศรษฐกิจผู้ประเมินให้ความคิดเห็นว่าองค์ประกอบปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและแนวทางของการปฏิบัติในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.31 ด้านสังคม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.20 ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.13 และด้านสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.13 ตามลำดับ

5.2 อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่องรูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนก่อนนา
ลับ ตำบลก่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

5.2.1 ศึกษาบริบท ความเข้าใจและการปฏิบัติปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสมาชิกในชุมชน
บ้านก่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 61.50
มีอายุ 66-70 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.75 มีระดับการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)
ร้อยละ 36.50 ระดับการศึกษามัธยมศึกษา ร้อยละ 31.25 ครึ่งหนึ่งมีสถานภาพโสด ร้อยละ 50.25
เป็นสมาชิกในครอบครัว ร้อยละ 92 และเป็นหัวหน้าครอบครัว ร้อยละ 8 มีจำนวนสมาชิกใน
ครอบครัวต่ำกว่า 15 ปีไม่เกิน 2 คน ร้อยละ 37.75 มีการตั้งถิ่นฐานแบบย้ายเข้ามาร้อยละ 70.50
และอยู่มาแต่กำเนิดมี ร้อยละ 29.5 ซึ่งจะเห็นได้ว่า สมาชิกในชุมชนก่อนนาลับนั้นได้รับการศึกษาใน
ขั้นพื้นฐานเป็นไปตามเกณฑ์ของการได้รับการศึกษา รวมทั้งสมาชิกของชุมชนราวหนึ่งในสามยังจบ
การศึกษาสูงสุดในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) แสดงให้เห็นว่าในชุมชนนั้นมีความ
เข้มแข็งในเรื่องของทักษะงานด้านอาชีพทางช่าง ซึ่งโดยปกติแล้วชาติพันธุ์ภูไท หรือชุมชนในภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ นั้นมีความประชาชนที่มีความรู้และทักษะทางช่างฝีมือจำนวนมาก ซึ่งเห็นได้
จากการที่สมาชิกในชุมชนเข้าไปประกอบอาชีพด้านช่างในเมืองจำนวนมาก เป็นต้น ส่วนประเด็น
เรื่องสมาชิกส่วนใหญ่การตั้งถิ่นฐานแบบย้ายเข้ามาถึง ร้อยละ 70.50 นั้น คุณแสนหมั่น อินทรไชยา
(2560) ที่เป็นผู้คิดค้นในพื้นที่ให้ความเคารพนับถือ ได้ให้ข้อคิดเห็นในเรื่องนี้ว่า เป็นเรื่องธรรมดาที่
สมาชิกในชุมชนการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานตามการมีครอบครัว และแสวงหาพื้นที่ตั้งรากปักฐานในการ
ประกอบอาชีพ และอีกส่วนหนึ่ง คือ มีการย้ายถิ่นฐานมาจากจังหวัดใกล้เคียงด้วยเหตุผลของการ
ทำงานในพื้นที่ทำการเกษตรของชุมชนก่อนนาลับ และอีกส่วนหนึ่งเข้ามาทำงานรับจ้างและค้าขาย
ในพื้นที่ เป็นต้น ซึ่งจะเห็นได้ว่า สมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่ด้านเอกสารสิทธิ์ แบบ น.ส.3 ร้อยละ
53.25 มีโฉนด ร้อยละ 33.00 มีอาชีพค้าขาย ร้อยละ 45.75 มีธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 26.8 อาชีพ
เกษตรกรและรับจ้างร้อยละ 13.8 มีรายได้จากภาคเกษตร 20,001-25,000 ร้อยละ 48.75 มีด้าน
รายได้เสริม 20,001-25,000 บาท ร้อยละ 62.75 มีรายจ่าย 20,001-25,000 บาท ร้อยละ 62.75
ส่วนใหญ่มีเงินออม 20,001-25,000 บาท ร้อยละ 54.50 และมีหนี้สิน 20,001-25,000 บาท ร้อยละ
47.00 มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง ร้อยละ 55.00 โดยการถือครองมีเป็นของตนเอง ร้อยละ 89.00
เป็นข้อมูลที่พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ของชุมชนมีความมั่นคงในเรื่องของการมีที่อยู่อาศัย และการ
ประกอบอาชีพ ถึงแม้รายได้อาจจะไม่สูงมากนัก แต่ก็สามารถจะมีวิถีชีวิตตามขนบธรรมเนียมและ
ประเพณีของชาติพันธุ์ชาวภูไทได้อย่างมีความสุข

5.2.2 วิถีชีวิตของคนในชุมชนก่อนนาลับ ตำบลก่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี
กับความสอดคล้องของการปฏิบัติตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านเศรษฐกิจ พบว่า ความ
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ในงานเพื่อการศึกษาค้นคว้า เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พอประมาณ พบว่า กลุ่มตัวอย่างและสมาชิกในครอบครัวมีการทำบัญชีครัวเรือน เป็นวิถีชีวิตที่สอดคล้องในระดับมากที่สุดในด้านเศรษฐกิจ ค่าเฉลี่ย 4.28 รวมทั้งมีการทำบัญชีเพื่อวางแผนทางการเงินมี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 ซึ่งจะเห็นได้ว่า สมาชิกในชุมชนก่อนน่าลับมีแนวทางที่สอดคล้องกับการการปฏิบัติตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านเศรษฐกิจ ได้สอดคล้องกับ ศูนย์ช่วยเหลือทางวิชาการพัฒนาชุมชน เขตที่ 4 (2550) ได้รายงานและกล่าวถึงสถานการณ์การดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงใน 3 ระดับ ได้แก่ ระดับบุคคลโดยการประเมินตนเอง จัดทำแผนพัฒนาตนเอง ใช้หลักธรรมการปฏิบัติตน ปลุกจิตสำนึก ปรับแนวคิด ระดับครัวเรือน โดยการปลุกจิตสำนึก จัดทำบัญชีครัวเรือน จัดทำแผนชีวิตครัวเรือน สร้างครัวเรือนต้นแบบ ในเรื่องของความมีเหตุผลนั้น สมาชิกในชุมชนก่อนน่าลับมีแนวทางที่สอดคล้องกับการการปฏิบัติตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านเศรษฐกิจในระดับมากที่สุดในประเด็นของ “มีการเคารพการตัดสินใจของผู้นำชุมชน” ซึ่งสอดคล้องกับขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมของชาติพันธุ์ชาวภูไท ในเรื่องของการเคารพผู้มีความอาวุโส และผู้นำท้องถิ่น รวมถึงผู้นำทางจิตวิญญาณในชุมชนและปราชญ์ชุมชน สอดคล้องกับรายงานขององค์การบริหารส่วนตำบลก่อนน่าลับ (2557) และ วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญา จังหวัดมุกดาหาร (2542: 34-35) ที่ได้กล่าวถึงวัฒนธรรมของชาติพันธุ์ชาวภูไทที่มีความเคร่งครัดและให้ความเคารพต่อบรรพบุรุษ ผู้นำชุมชน ผู้นำทางจิตวิญญาณ ผู้อาวุโส (ผู้เฒ่าผู้แก่) ซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่มีการสืบทอดกันมาอย่างยาวนานตั้งแต่บรรพบุรุษ ส่วนประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างและสมาชิกในครอบครัวมีความต้องการออกไปเที่ยวและรับประทานอาหารนอกบ้านในวันหยุดตามสังคมสมัยใหม่ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.32 นั้นอาจจะเนื่องจากเป็นวัฒนธรรมของยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป โดยในท้องถิ่นปัจจุบันนั้นมีการพัฒนาหรือเจริญขึ้นมากมีศูนย์การค้า ร้านอาหาร และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ที่ทันสมัย รวมทั้งเยาวชนรุ่นใหม่ ได้รับเอาวัฒนธรรมเมืองเข้ามาใช้มากขึ้น โดยเฉพาะเรื่องของการใช้เครื่องมือสื่อสาร เช่น โทรศัพท์มือถือที่สามารถดูข้อมูลข่าวสารได้อย่างกว้างขวางและง่ายดาย จึงนิยมทำตามแบบอย่างได้ง่ายด้วย โดยสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของ คุณแสนหมั่น อินทรไชยา (2560) ที่เป็นบุคคลในพื้นที่ให้ความเคารพนับถือ ได้ให้ข้อคิดเห็นในเรื่องนี้ว่า สังคมของชาวภูไท มีการเปลี่ยนแปลงไปตามสมัยนิยม โดยเฉพาะเยาวชน และวัยรุ่นที่เขาไปเรียนในเมือง และนำวัฒนธรรมของคนเมืองกลับมาใช้ในชุมชน ซึ่งผู้ปกครองจะต้องให้ความสำคัญในการให้การอบรมสั่งสอน ไม่ให้วิถีหรือวัฒนธรรมที่ดีของชาวภูไทนั้นสูญหายไป และอีกเหตุผลหนึ่ง คือ การพัฒนาการของเทคโนโลยีที่เปลี่ยนในยุคสมัยใหม่ ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมของทั้งประชาชนในวัยทำงาน และเยาวชนในชุมชนก่อนน่าลับเปลี่ยนไปอย่างมา แต่บางส่วนยังคงรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีอันงามไว้

ในประเด็นของการมีภูมิคุ้มกัน พบว่า สมาชิกของชุมชนก่อนน่าลับนั้นมีวิธีการดูแลสุขภาพของบุคคลในครอบครัวไม่ให้เจ็บป่วยได้ง่าย มีข้าวหรืออาหารซึ่งเก็บไว้พอกินในครอบครัวอย่างเพียงพอตลอดปี เป็นการแสดงถึงความเข้าใจในเรื่องของการไม่ประมาทในเรื่องของความมั่นคงด้านอาหารที่เป็นแนวปฏิบัติมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ซึ่งถือว่าเป็นภูมิปัญญาที่ดีของชาวภูไทที่ให้ความสำคัญในเรื่องนี้ ดังตัวอย่างผู้นำชุมชนให้สัมภาษณ์ในประเด็นนี้ว่า ชาวภูไท มีความตระหนักถึงเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การมีอยู่มีกินการมีความมั่นคงด้านอาหาร ซึ่งเป็นอาหารทั่วไปที่จำเป็นและอาหารประจำท้องถิ่น ที่เก็บไว้บริโภคในครัวเรือน รวมทั้งส่งไปให้สมาชิกในครอบครัวที่เดินทางไปทำงานในกรุงเทพ หรือต่างจังหวัด ซึ่งเป็นการลดค่าใช้จ่ายในการซื้อข้าว และอาหารไปได้อย่างมา ซึ่งจะทำให้สามารถมีเงินออมหรือเงินเก็บมากขึ้น และสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือ เมื่อสมาชิกของครอบครัวไปทำงานในพื้นที่ห่างไกลบ้าน เมื่อได้กินอาหารของที่บ้านฝากมาให้จะมีความรู้สึกถึงความภาคภูมิใจ และมีกำลังใจในการทำงานมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้และยังมีผลต่อความรู้สึกถึงการไม่ลืมชาติกำเนิดของตนเองอีกด้วย (การสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน)

ในประเด็นเรื่องของเงื่อนไขความรู้ พบว่า การที่สมาชิกในชุมชนนั้นได้รับความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีปุ๋ยยาฆ่าแมลงในการเกษตร ความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปสินค้าในชุมชนนั้นสอดคล้องกับที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้วว่า สมาชิกในชุมชนก่อนหน้านั้นเป็นผู้ที่มีการแสวงหาความรู้เพื่อการพัฒนาการประกอบอาชีพของตนเอง อย่างน้อยที่สุด คือ การพัฒนาอาชีพในลักษณะของการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เช่น ภัยแล้ง ราคาผลผลิตตกต่ำ มีการถนอมอาหารในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งเป็นภูมิปัญญาของชาวภูไทอยู่แล้ว แต่อาจจะยังขาดการพัฒนาให้สามารถเป็นผลผลิตหรือสินค้าที่สามารถจัดจำหน่ายได้อย่างกว้างขวาง ซึ่งประเด็นนี้ทางสมาชิกในชุมชนได้รับการแนะนำและช่วยเหลือจากทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชนอย่างต่อเนื่องผ่านโครงการพัฒนามุขชุมชนต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น โครงการเสริมสร้างรายได้ให้เกษตรกรรายย่อยด้านประมงในกิจกรรมเลี้ยงปลาตะเพียน อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี (Wakashan, et al, 2018) ได้เสนอรายงานวิจัยเกี่ยวกับโครงการว่า เป็นโครงการที่สามารถพัฒนาและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวภูไทได้เป็นอย่างดีทั้งในการผลิต การแปรรูป และการมีรายได้ที่เพิ่มขึ้นของสมาชิกในโครงการ เป็นต้น การจการศึกษาพบว่า ประเด็นเงื่อนไขคุณธรรม สมาชิกในชุมชนก่อนหน้ามีความสุข คือ การได้มาซึ่งทรัพย์สินเงินทองจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรม และการประกอบอาชีพด้วยความสุจริต มีการเอาเปรียบด้าน นั้นบ่งบอกถึงรากเหง้าของจิตใจชนชาติพันธุ์มีการปลูกฝังมาตั้งแต่บรรพบุรุษในเรื่องของคุณธรรมจริยธรรม รวมทั้งศิลปวัฒนธรรมประเพณีของชาวภูไท ที่ใช้เป็นเครื่องมือในการหล่อหลอมให้สมาชิกในชุมชนเป็นพลเมืองดี ยึดถือปฏิบัติมาอย่างยาวนาน รวมทั้งการเป็นแบบอย่างที่ดีในหมู่สมาชิกในชุมชนสอดคล้องกับ นภาพร แก้วศรี และคณะ (2550) ได้ศึกษารูปแบบการส่งเสริมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัดอุดรธานี พบว่า การส่งเสริมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงให้ได้ผล ต้องดำเนินการทั้งระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน การส่งเสริมฯ ต้องสร้างความพร้อมและการยอมรับด้วยใจ โดยสร้างความเข้าใจให้ตระหนักรับและรู้ให้แก่ประชาชนได้รู้และเข้าใจแก่นแท้ของเศรษฐกิจพอเพียง การรู้จักตนเอง ตัวตนที่แท้จริงและการรู้จักแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสมเป็นลำดับแรก มีการสร้างครัวเรือนต้นแบบเพื่อเป็นแบบอย่างแก่ประชาชนและชุมชนในการปฏิบัติ

วิถีชีวิตของคนในชุมชนก่อนหน้าด้านสังคม สมาชิกในชุมชนในด้านความพอประมาณ มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนบ้านในชุมชน มีบริจาคตริพย์เพื่อกิจกรรมการกุศล ซึ่งเป็นวัฒนธรรมอันดีงามดังที่กล่าวมาข้างต้น ซึ่งแนวปฏิบัติสอดคล้องกับความมีเหตุผลในประเด็นที่สมาชิกได้รับการเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่บนสื่อออนไลน์ ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ยอมรับการตัดสินใจจากสมาชิกในครอบครัว และมีการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านอื่น ๆ ให้แก่สมาชิกนอกจากส่งลูกเรียนปกติ รวมทั้งกระตุ้นให้ได้รับการยอมรับจากชุมชนดี ในแง่ของประเด็นการสร้างภูมิคุ้มกันในกลุ่ม การมีความรับผิดชอบต่อสังคม โดยการที่สมาชิกในกลุ่มมีการรวมกลุ่มบริจาคเงินและเวลาทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมซึ่งเป็นแนวปฏิบัติที่ดีอีกอย่างหนึ่งของชาวภูไท นอกจากนี้แล้ว การมีกิจกรรมร่วมกับชุมชนในการปลูกฝังจิตสำนึกรักและห่วงหาอาทรชุมชน เป็นแนวปฏิบัติที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องของทั้งด้านสังคม ด้านขนบธรรมเนียมประเพณีที่มุ่งเน้นการรักถิ่นฐาน การกลับมาพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญ เป็นพื้นที่ที่สร้างความมั่นคงให้กับครอบครัวและชุมชน ส่งเสริมให้เกิดความมั่นคงระดับประเทศต่อไป สอดคล้องกับ ชาตียาญ ณ เชียงใหม่ (2553: 33) ได้ศึกษาเรื่องทิศทางการพัฒนาชนบทในอนาคตได้สรุปแนวทางการพัฒนาการเรียนรู้ของคนในชุมชนที่เป็นการพัฒนาคนในระดับปัจเจกชนให้มีความรู้ โดยการศึกษาแก่ประชาชนเพื่อให้เกิดความรอบรู้และทักษะในการใช้เหตุผลตัดสินใจในการดำรงชีวิต การมีความเชื่อและค่านิยมที่ยึดถือความเป็นไทย รวมถึงการพัฒนาจิตสำนึกและกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อปรับตัวให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในและนอกชุมชน และในขณะเดียวกันสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้อย่างสอดคล้องกับวัฒนธรรม และศักยภาพทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและการบริหารของชุมชน

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะต่อผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาชุมชน

5.3.1.1 ผู้นำชุมชน เพื่อให้การนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผู้นำชุมชน เช่น นายก อบต. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. รวมทั้งผู้นำทางจิตวิญญาณในพื้นที่สามารถนำเอาข้อมูลของการศึกษาวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนหรือกรอบการดำเนินงานในการพัฒนาชุมชนในการผลักดันและขับเคลื่อนการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การประยุกต์ใช้ของสมาชิกในกลุ่มอย่างจริงจังและเกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งจะทำให้สมาชิกในกลุ่มสามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

5.3.1.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/องค์การบริหารส่วนตำบล สามารถนำเอาผลการวิจัย หรือรูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มชนก่อนนาลัย (ชาติพันธุ์ภูไท) ในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี และด้านสิ่งแวดล้อมไปใช้เป็นกรอบแนวคิด หรือแนวทางในการกำหนดนโยบายในการพัฒนาท้องถิ่นได้ เช่น

(1) ด้านเศรษฐกิจ ควรส่งเสริมให้สมาชิกในกลุ่มจัดทำบัญชีครัวเรือนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อเป็นพื้นฐานในการสร้างวินัยทางการเงินของครอบครัว เป็นต้น

(2) ด้านสังคม ควรมีการวางนโยบายส่งเสริม ความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนบ้านในชุมชนด้วยกัน การรวมกลุ่มทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ความรู้ในเรื่องการประกอบอาชีพร่วมกับชุมชน การยกย่องคุณงามความดีเป็นการกำหนดคุณค่าของมนุษย์ เป็นต้น

(3) ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ควรมีการวางนโยบายในการส่งเสริม การปลูกฝังให้มีความสุขกับการดำเนินชีวิตตามแบบชาติพันธุ์ไทตามบรรพบุรุษดั้งเดิม การปรับเปลี่ยนด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในครอบครัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม การเผยแพร่ความดี ของคนในชุมชนให้บุคคลภายนอกได้รับรู้ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้ปกครอง หรือผู้นำครอบครัวมี การอบรมสั่งสอนสมาชิกในครอบครัวปฏิบัติตามประเพณี ดั้งเดิมของคนภูไทในชุมชน เพื่อธำรงรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามให้คงอยู่ เป็นต้น

(4) ด้านสิ่งแวดล้อม ควรมีการส่งเสริมให้สมาชิกในชุมชนมีความพึงพอใจ กับสภาพแวดล้อมในที่อยู่อาศัย การไม่ใช้สารเคมีเร่งผลผลิตด้านการเกษตร ทำการเกษตรและมีความระมัดระวังการใช้สารเคมีไม่ให้กระทบกับสิ่งแวดล้อม มีนโยบายการให้ความรู้ในเรื่องดินฟ้าอากาศกับการเกษตร และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน การจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน ในการปลูกฝังจิตสำนึกรักและหวงแหนชุมชน รวมทั้งการปฏิบัติตัวเพื่อสังคมส่วนรวมอย่างสม่ำเสมอ เป็นต้น

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 รูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนถ่อนนาลับ (ชาติพันธุ์ภูไท) เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้านการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปจึงควรมีการศึกษาและขยายผลของรูปแบบวิถีชีวิตปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนในชุมชนใกล้เคียงเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาร่วมกันในวงกว้างมากขึ้น

5.3.2.2 เมื่อทราบรูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนถ่อนนาลับ (ชาติพันธุ์ภูไท) จึงควรศึกษาถึงแนวทางในการปรับตัวของชุมชนเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคสังคมดิจิทัล รวมทั้งแนวทางของการพัฒนาชุมชนตามแนวทางของการพัฒนาที่ยั่งยืนตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Sustainable Development Goals: SDGs)

บรรณานุกรม

- กนกวิชฎ์ อธิฐรัชฎ์. 2552. การมีส่วนร่วมในเรืองการป้องกันและจัดการป่าชุมชนดงใหญ่ : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลก่อน้อย อำเภอหัวสะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ. วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร.
- กนกวรรณ กรรษา. 2550. ความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง กับคุณภาพชีวิตของประชาชน ตำบลกกกุง อำเภอมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช/นนทบุรี.
- กนกวรรณ สวัสดิ์ธีรัชฎ์กิจ. 2544. การศึกษาความสัมพันธ์ของการออมแต่ละประเภทกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ. กรุงเทพฯ : คณะเศรษฐศาสตร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร.
- กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย. 2552. คู่มือปฏิบัติการเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนเพื่อยกระดับครัวเรือน. กรุงเทพฯ: สำนักส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน.
- กรมการพัฒนาชุมชน. 2551. คู่มือแผนชุมชนปี 2551. กรุงเทพฯ.
- กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย. 2551. การพัฒนาแผนชุมชนการบูรณาการแผนชุมชน. บริษัทสุภษณีญ์พรินต์ติ้งกรุ๊ป. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการประสานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ.
- กรมกิจการพลเรือนทหารบก กองทัพบก. 2552. การวิจัยเรือง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาคความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ การวิจัยเรืองการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาคความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้. กรุงเทพฯ : กรมกิจการพลเรือนทหารบก กองทัพบก.
- กลุ่มงานยุทธศาสตรการพัฒนาชุมชน. 2550. แผนชุมชนคืออะไร. สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดร้อยเอ็ด. เข้าถึงได้จาก www.roietdee.com/images/sub_1224378364/b7.doc.
- กลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาระบบบริหารจัดการชุมชน. 2552. การบริหารงานเครือข่าย. กรุงเทพฯ : สำนักพัฒนาชุมชน. สำนักส่งเสริมและพัฒนาศัทยภาพชุมชน.
- กลุ่มพัฒนากรอบแนวคิดทางทฤษฎีเศรษฐศาสตรปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. 2546. กรอบแนวคิดทางทฤษฎีเศรษฐศาสตรปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 197 น.
- เกษม วัฒนชัย. (2548). เป้าหมายของการเรียนรู้ ก็เพื่อความหลุดพ้น. อ้างใน เมตต์ เมตต์การุณจิต. 2553. การจัดการศึกษาท้องถิ่น: โดยชุมชน เพื่อชุมชนและสังคมไทย. กรุงเทพฯ : บั๊คพอยท์.
- เกื้อ วงศ์บุญสิน. 2558. ประชากรกับการพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 2 ฉบับปรับปรุงแก้ไข กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม (ต่อ)

- คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. 2548. เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- จักรพงษ์ เปี่ยมเมตตา. 2553. การพัฒนาสถาบันสภาตำบลจังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ ร.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิตจำนง กิติ์กิติ. 2536. การพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : คุณพินอักษรกิจ.
- จุฑาทพวรรณ์ (จามจุรี) ผดุงชีวิต. 2550. วัฒนธรรมการสื่อสาร และอัตลักษณ์. กรุงเทพฯ : บริษัท แอคทีฟ พรินท์ จำกัด.
- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. 2540. เศรษฐกิจหมู่บ้านไทยในอดีต. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สร้างสรรค์.
- ชมนาด แก้วนิมิต. 2552. บทบาทผู้นำชุมชนในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชมนาด แก้วนิมิต. 2552. บทบาทผู้นำชุมชนในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชัยยศ อิมสุวรรณ์. 2543. การพัฒนารูปแบบการศึกษาชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. บัณฑิตวิทยาลัยมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชาติชาย ณ เชียงใหม่. 2553. ทิศทางการพัฒนาชนบทในอนาคต. กรุงเทพฯ : สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ฉานนิภา ศรีสิทธิชัยสกุล. 2550. ทิศนะของพัฒนาการอำเภอต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่นิชาภา อินนุพัฒน์. 2550. คู่มือผู้นำพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : กลุ่มเพื่อนอันดามันเหนือ.
- ดอกไม้ ชุมสุข และเสวียน เปรมประสิทธิ์. 2545. โครงสร้างของระบบนิเวศเกษตรทฤษฎีใหม่อำเภอหล่มสักจังหวัดเพชรบูรณ์. บทความประกอบการประชุมวิชาการเกษตรนเรศวรครั้งที่ 1 วันที่ประชุม 28-29 ก.ค. 2545 ฌพิชญ์โลก. ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ดำรงดี ฐานดี. 2552. รัฐกับการพัฒนา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เดชา กลิ่นจันทร์. 2549. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้กับระดับการนำไปปฏิบัติตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรในจังหวัดนครราชสีมา. ภาคนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ดวงพร ศรีชัย. 2550. การศึกษาการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียนเตรียมทหาร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ทศพล สมพงษ์. 2550. ทฤษฎีระบบ. กรุงเทพฯ : คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ฉันทวัฒน์ รัตนศักดิ์. 2552. การบริหารการพัฒนา. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นภาพร แก้วสีและคณะ. 2550. รูปแบบการส่งเสริมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัดอุดรธานี.
อุดรธานี: ศูนย์ช่วยเหลือทางวิชาการพัฒนาชุมชนเขตที่ 4.
- นิคม มุสิกคามะ. 2542. ทฤษฎีใหม่ในหลวง: ชีวิตที่พอเพียง. กรุงเทพฯ : ร่วมด้วยช่วยกัน.
- นุจิรัตน์ อ่องพะ. 2552. บ้านดอกแดง ชุมชนเข้มแข็งตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. เชียงใหม่:
สถาบันการจัดการทางสังคม (สจส.) ร่วมกับสำนักงานเทศบาลตำบลสง่าบ้าน อ. ดอยสะเก็ด
จ. เชียงใหม่.
- บุญเทียน ทองประสาน. 2551. แนวคิดวัฒนธรรมชุมชนในงานพัฒนา. กรุงเทพฯ : สำนักเลขาธิการ
สภาคาทอลิกแห่งประเทศไทยเพื่อการพัฒนา.
- ประชาสรรค์ แสนภักดี. 2557. ฐานข้อมูล E-database. <http://www.prachasan.com>. (16
ตุลาคม).
- ประทีป วีระพัฒนนิรันดร์. 2542. การจัดการกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน. กรุงเทพฯ : มูลนิธิพลังนิเวศ
และชุมชน.
- ประเวศ วะสี. 2542. เศรษฐกิจพอเพียงและประชาสังคม แนวทางพลิกฟื้นเศรษฐกิจสังคม.
กรุงเทพฯ : หมอชาวบ้าน.
- ประเวศ วะสี. 2541. ยุทธศาสตร์ชาติเพื่อความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจสังคม และศิลปกรรม. กรุงเทพฯ :
หมอชาวบ้าน.
- ปรีชานิพนธ์พิทยา. 2536. การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- พิพัฒน์ ยอดพฤติการ. 2550. ศูนย์ข่าวอาร์เอสยูนิวิส์. เข้าข่ายเข้าใจเข้าถึงกับการพัฒนา CSR เพื่อ
ธุรกิจที่ยั่งยืน. สถาบันไทยพัฒน์ วันที่ 06/09/2563 เข้าถึงได้จาก
<http://www.rsunews.net/Ask%20Experts/CSR/CSR.htm>
- พิพัฒน์ ยอดพฤติการ. 2550. เศรษฐกิจพอเพียงหมายถึงอะไร. กรุงเทพฯ : สถาบันไทยพัฒน์.
- พิมพ์ิกา จันทไทย. 2550. การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ
ครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภักพงษ์ ปวงสุข รัชดากร พลภักดี และอรุณรัศมี แสงศิลา. 2553. ความเข้าใจเกี่ยวกับหลัก
เศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนจังหวัดอำนาจเจริญ. *วารสารเศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรม*. 9(2):
31-40.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ภักพงษ์ ปวงสุข. 2553. เศรษฐกิจพอเพียงกับการศึกษาเกษตร. กรุงเทพฯ : มินเซอร์วิสซัพพลายลิมิตเต็ดพาทเนอร์ชิฟ. 160 น.
- ภักพงษ์ ปวงสุข. 2563. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการศึกษาเกษตร. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด มินเซอร์วิส ซัพพลาย. 303 น.
- ภาวดี ศรีมุกดา. 2546. ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง : กรณีศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร. มหาวิทยาลัยบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. บัณฑิตวิทยาลัย. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- มันทนา ขำหาญ. 2547. การศึกษาระบบการบริหารจัดการธุรกิจชุมชนท้องถิ่นหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาอุตสาหกรรมศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- มาฆะ ขิตตะสังคะ. 2537. “แนวคิดเกี่ยวกับการพึ่งตนเองในการพัฒนาชนบท” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการพัฒนาชนบท เล่มที่ 2 หน่วยที่ 8-15. นนทบุรี : สาขาวิชาการส่งเสริมเกษตรและสหกรณ์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. หน้า 204-205.
- มูลนิธิสารานุกรมวัฒนธรรมไทย. 2452. สารานุกรมวัฒนธรรมไทย ภาคอีสาน. กรุงเทพฯ : ธนาคารไทยพาณิชย์.
- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. 2534. การพัฒนาชุมชนจากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : บางกอกบล็อก.
- ราตรี ภารา. 2540. ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ : อักษรพิพัฒน์.
- ลีลาภรณ์ บัวสาย. 2549. เศรษฐกิจพอเพียง: ร่วมเรียนรู้ สานข่าย ขยายผล. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. อัมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด มหาชน. 317 น.
- วรพจน์ พุ่มตระกูล. 2541. การจัดการองค์ความรู้ของชุมชนในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติ. สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วรรณิ แกมเกตุ. 2556. การพัฒนาตัวบ่งชี้ความสามารถในการพึ่งตนเองของครอบครัวและชุมชนชนบท. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัฒนธรรมจังหวัดกาฬสินธุ์. 2542. พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และปัญญา จังหวัดกาฬสินธุ์. กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร.
- วัฒนธรรมจังหวัดนครพนม. 2542. พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และปัญญา จังหวัดนครพนม. กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม (ต่อ)

- วิทยุศารณ วีระพันธุ์. 2550. การดำเนินตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง : ศึกษากรณีบ้านบัวงาม
- วิทยาลัยการจัดการสังคมสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน. 2546. แผนชุมชนฉบับประชาชน. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วิมลศิริ รุจิภาสพรพงศ์. 2550. “การสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นและการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน: กรณีศึกษาการทำขำหมอลามในชุมชนพระงาม จังหวัดนครปฐม”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศูนย์ช่วยเหลือทางวิชาการพัฒนาชุมชนเขตที่ 4. 2550. รายงานการวิจัยเรื่องรูปแบบการส่งเสริมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง. อุดรธานี : ศูนย์ช่วยเหลือทางวิชาการพัฒนาชุมชนเขตที่ 4 .
- ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร คณะเกษตรศาสตร์และคณะเศรษฐศาสตร์. 2552. รายงานการวิจัยโครงการวิจัยและพัฒนาระบบการผลิตเกษตรและวิสาหกิจตามวิถีเศรษฐกิจพอเพียง. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สนธยา พลศรี. 2533. ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไอเดียเนสต์.
- สมญา สอนวัฒนา. 2555. การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการสอนของครูผู้สอนวิชาเกษตรในโรงเรียนระดับประถมศึกษาในอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมบัติ กุสุมาวลี. 2549. หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในภาคธุรกิจเอกชน. พิมพ์ครั้งที่ 3. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สมบัติ พันธวิศิษฐ์ และคณะ. 2543. เศรษฐกิจพอเพียงกับการอยู่รอดของชุมชนชนบทไทย กรณีศึกษาชุมชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
- สมบัติ กุสุมาวลี. 2550. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาองค์กร. เอกสารสัมมนาวิชาการประจำปี 2550 : ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการบริหารการพัฒนา. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. 63 น.
- สมศักดิ์ อมรศิริพงศ์. 2551. การวิเคราะห์การก่อเกิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้วยปฏิธานนิยมและหลังปฏิธานนิยม. นครปฐม : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- สมาน พัวโพธิ์. 2551. รูปแบบการพัฒนาหมู่บ้านตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง. ปริญญาวิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์การพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุพรรณบุรี.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สยาม พูเจริญ. 2551. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการดูแลสุขภาพของชุมชนบ้านงามเมือง ตำบล
ยางหอม อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย. การค้นคว้าอิสระปริญญาสาธารณสุขมหาบัณฑิต.
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สันสกฤต มณีโมไนย. 2551. ความรู้ความเข้าใจและการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการ
ดำเนินชีวิต: ศึกษากรณีนักศึกษาปริญญาโทภาคพิเศษคณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ภาคนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร
ศาสตร์.
- สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสกลนคร. 2553. แผนชุมชน. เอกสารเผยแพร่. พัฒนาชุมชนจังหวัด
สกลนคร.
- สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารราชการจังหวัด สป.มท. 2553. คู่มือ แนวทางการเชื่อมโยง.
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพชุมชน. 2558. แผนชุมชน: การได้มาและใช้งานเพื่อชุมชน.
กรุงเทพฯ : สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพชุมชน. กรมการพัฒนาชุมชน.
- สุพจน์ แสงเงิน และคณะ. 2550. แนวทางการพัฒนาเพื่อยกระดับกลุ่มเศรษฐกิจชุมชน. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุพจน์ แสงเงิน และคณะ. 2551. แนวคิดแนวปฏิบัติยุทธศาสตร์พัฒนาท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : เจริญ
วิทย์การพิมพ์.
- สุพจน์ แสงเงิน และคณะ. 2556. กระบวนการเรียนรู้ของชุมชนในการพัฒนาความเข้มแข็งของ
ชุมชน: ศึกษากรณี ชุมชนแผ่นดินทองคอยรุตตะกัว. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุน
การวิจัย.
- สุเมธ ตันติเวชกุล. 2549. หลักธรรม หลักทำ ตามรอยพระยุคลบาท. พิมพ์ครั้งที่ 15. กรุงเทพฯ : โรง
พิมพ์ด้านสุทธาการพิมพ์.
- สุเมธ ตันติเวชกุล. 2542. กปร. การดำเนินชีวิตในระบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ.
กรุงเทพฯ: สำนักงาน กปร.
- สุรเกียรติ์ เสถียรไทย. 2542. ทฤษฎีใหม่ในหลวง: ชีวิตที่พอเพียง. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ร่วมด้วย
ช่วยกัน.
- แสนหมั่น อินทรไชยา. 2558. การดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง:
<http://nfettonalub.blogspot.com/p/blog-page.html> (30 กันยายน 2558).

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม (ต่อ)

หทัยรัตน์ อยู่รอด. 2550. ทักษะของพนักงานต่อการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการ
องค์การบริหารส่วนตำบลอ่อนนาลับ. 2557. แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา (พ.ศ. 2557-2560).

อุดรธานี : องค์การบริหารส่วนตำบลอ่อนนาลับ.

อดุลย์ วังศรีคุณ. 2553. การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนที่ทำให้ชุมชน

เข้มแข็ง : การวิจัยเชิงชาติพันธุ์อภิมาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

อภิชัย พันธเสน. 2550. สังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง.

อภิชัย พันธเสน. 2551. เหลียวหลังเพื่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในทศวรรษหน้า (2556-
2565). กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).

อภิชาตินันท์ อนันนั บ ภัคพงศ์ ปวงสุข และปิ่นมณี ขวัญเมือง. 2555. การนำหลักปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาเกษตรในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทมมหานครเขต 3. *วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม*. 11(1):
29-39.

อัจฉรา ราชแก้ว. 2550. การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตพนักงานขับรถ
เอกสาร PPT. กรุงเทพฯ : เอกสารอัดสำเนา.

อุดมพร อมรรธรรม. 2549. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพระเจ้าอยู่หัว. กรุงเทพฯ : แสงดาว. 136 น.

อุดมศักดิ์ วงศ์พันธุ์. 2541. ศักยภาพของชุมชนชนบทในการพึ่งตนเองด้านเศรษฐกิจ. เชียงใหม่ :
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อุทัย ดุลยเกษม และอเนก นาคะบุตร. 2551. เสริมความแข็งแกร่งให้ตำบล จากวิถีคิดสู่วิถีปฏิบัติ.
กรุงเทพฯ: สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา.

ฮาวกินส, จอร์น. 2552. เศรษฐกิจสร้างสรรค์: เขามั่งคั่งจากความคิดกันอย่างไร=The creative
economy: how people make money from ideas/ by John Howkins. แปลโดย
คุณากร วาณิชยวิรุฬห์. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

Hadden, Jacqueline C.S. 2003. A Pilot Story of the Relationship between Competitive
Athletic Participation and Transformation and Transformational Leadership
Ability: A Communication Perspective. Master Thesis, Department of
Communication, Central Connecticut State University.

Ruthai Chaichongrak. 2002. The Thai house: history and evolution. Bangkok, Thailand:
River books.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Sarajini, Imran. 2005. Participation in Developing Public Facility: Staff Association of University of Indonesia.
- Wangkhahat, S., Pongsuk, P., Hongmaneerat, K., and Sashiyo, M. 2018. Assessment of the Project for Supplementary Incomes of Small-Scale Farmers Raising Silver Barb in Baan Doong District, Udon Thani Province, Thailand. Proceedings of the 7th ICIST2018, (26-29 November 2018). The Patra Bali Resort & Villas, Bali, Indonesia. Association of Agricultural Technology in Southeast Asia (AATSEA). 316-328.
- Wangkhahat, S., Pongsuk, P., Intorrathed, S., and Hongmaneerat, K. 2016. Context, Understanding, and the Sufficiency Economy Philosophy Practice of Baan Thon Na Lab Community Members, Baan Doong Distric, Udonthani Province. *Journal of Agricultural Technology*. 12(7.2) : 2001-2010.
- Yamane, T. 1973. Statistics-An Introductory Analysis. Tokyo: Aoyama Gakuin Univesity.

ภาคผนวก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถาม

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อประกอบการวิจัยเรื่อง “การศึกษารูปแบบวิถีชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ชุมชนถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี”

ประกอบด้วย แบบสอบถามจำนวน 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของคนในชุมชนถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

ตอนที่ 2 วิถีชีวิตของคนในชุมชนถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ที่สอดคล้องกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน 3 องค์ประกอบและ 2 เงื่อนไข (ด้านเศรษฐกิจ)

ตอนที่ 3 วิถีชีวิตของคนในชุมชนถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ที่สอดคล้องกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ใน 3 องค์ประกอบและ 2 เงื่อนไข (ด้านสังคม)

ตอนที่ 4 วิถีชีวิตของคนในชุมชนถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ที่สอดคล้องกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ใน 3 องค์ประกอบและ 2 เงื่อนไข (ด้านขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม)

ตอนที่ 5 วิถีชีวิตของคนในชุมชนถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ที่สอดคล้องกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ใน 3 องค์ประกอบและ 2 เงื่อนไข (ด้านสิ่งแวดล้อม)

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของคนในชุมชนถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

60-65 ปี

66-70 ปี

71-75 ปี

76-80 ปี

81-85 ปี

86 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษาสูงสุด

ประถมศึกษา

มัธยมศึกษา

ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

(ปวส.)

ปริญญาตรี

สูงกว่าปริญญาตรี

4. สถานภาพการสมรส

โสด

สมรส/คู่

หม้าย/หย่าร้าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. สถานภาพในครอบครัว

- หัวหน้าครอบครัว สมาชิกในครอบครัว

6. จำนวนสมาชิกในครอบครัว

6.1 จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี.....คน

6.2 จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่อยู่ในวัยแรงงานอายุ 15-60 ปี.....คน

6.3 สมาชิกที่อยู่ในครอบครัวที่มีอายุสูงกว่า 60

ปี.....คน

7. การตั้งถิ่นฐาน

- อยู่มาแต่เกิด

- ย้ายเข้ามาอยู่.....ปี

ย้ายมาจาก.....

สาเหตุ.....

8. เอกสารสิทธิ์ในที่ดินถือครองของท่านเป็นประเภทใด

- โฉนด น.ส.3 น.ส.3ก
 ส.ค.1 ที่สาธารณะประโยชน์ ไม่มี

ข้อมูลด้านอาชีพความเป็นอยู่

9. ในครอบครัวท่านประกอบอาชีพ

- เกษตรกร ค้าขาย ธุรกิจส่วนตัว
 รับจ้าง รับราชการ อื่น ๆ

10. ครอบครัวท่านมีรายได้จากภาคเกษตร (รายได้ต่อปี)

- ต่ำกว่า 10,000 บาท 10,000-15,000 บาท 15,001-20,000 บาท
 20,001-25,000 บาท 25,000 บาทขึ้นไป

11. ครอบครัวท่านมีรายได้เสริมนอกภาคเกษตร (รายได้ต่อปี)

- 5,000-10,000 บาท 10,000-15,000 บาท 15,001-20,000 บาท
 20,001-25,000 บาท 25,000 บาทขึ้นไป

12. ครอบครัวท่านมีรายจ่ายในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร (รายได้ต่อปี)

- 5,000-10,000 บาท 10,000-15,000 บาท 15,001-20,000 บาท
 20,001-25,000 บาท 25,000 บาทขึ้นไป

13. ครอบครัวท่านมีรายจ่ายในการประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรต่อครัวเรือน (รายได้

- ต่อปี) 5,000-10,000 บาท 10,000-15,000 บาท 15,001-20,000 บาท
 20,001-25,000 บาท 25,000 บาทขึ้นไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

14. ครอบคลุมท่านมีรายจ่ายในชีวิตประจำวันในครัวเรือน (ค่าน้ำ, ค่าไฟ, ค่าโทรศัพท์, ค่าจ้างแรงงาน, ค่าเช่าที่อยู่อาศัย, ค่าอาหาร) (รายได้ต่อเดือน)

- 5,000-10,000 บาท 10,000-15,000 บาท 15,001-20,000 บาท
 20,001-25,000 บาท 25,000 บาทขึ้นไป

15. ครอบคลุมท่านมีเงินออมต่อเดือน (เงินออมต่อปี)

- 5,000-10,000 บาท 10,000-15,000 บาท 15,001-20,000 บาท
 20,001-25,000 บาท 25,000 บาทขึ้นไป

16. ครอบคลุมท่านมีหนี้สินในระบบจำนวน

- 5,000-10,000 บาท 10,000-15,000 บาท 15,001-20,000 บาท
 20,001-25,000 บาท 25,000 บาทขึ้นไป

17. ลักษณะที่อยู่อาศัยของท่าน

- เป็นของตนเอง เช่า อาศัยอยู่กับญาติ เช่าซื้อ

18. การถือครองและใช้ประโยชน์ที่ดิน

- เป็นของตนเอง เช่า เป็นของญาติ เช่าซื้อ

19. ภาระหนี้

1. นอกกระบบ 2. ชกส. 3. ญาติ/เพื่อนบ้าน
 4. อื่นๆ โปรดระบุ.....

20. ท่านมีความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับใด

- มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

21. ท่านได้รับข้อมูลข่าวสาร/ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากแหล่งใด

- โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต ญาติพี่น้อง เพื่อนบ้าน
 ผู้นำชุมชน ระบบเสียงตามสายในชุมชน นิตยสาร/วารสาร
 เอกสารแผ่นพับ การอบรม/สัมมนาทางวิชาการ อื่นๆ (ระบุ).....

22. หน่วยงาน/องค์กรใดบ้างที่เข้ามาให้ความรู้หรือส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียง

- พัฒนาชุมชน เกษตรอำเภอ/ตำบล อบต. หน่วยงานเอกชน (NGO)
 ชกส. การศึกษานอกโรงเรียน อื่นๆ (โปรดระบุ).....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาติให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 2 ข้อมูลวิถีชีวิตของคนในชุมชนก่อนนาลับ ตำบลก่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานีที่สอดคล้องกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ใน 3 องค์ประกอบและ 2 เงื่อนไข (ด้านเศรษฐกิจ) โดยมีคะแนน ช่วงคะแนน และระดับความสอดคล้อง ดังนี้

คะแนน 5 = 4.21 – 5.00 หมายถึง มีระดับมากที่สุด

คะแนน 4 = 3.41 – 4.20 หมายถึง มีระดับมาก

คะแนน 3 = 2.61 – 3.40 หมายถึง มีระดับปานกลาง

คะแนน 2 = 1.81 – 2.60 หมายถึง มีระดับน้อย

คะแนน 1 = 1.00 – 1.80 หมายถึง มีระดับน้อยที่สุด

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามต่อไปนี้ให้ตรงกับสภาพความเป็นอยู่ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของท่านมากที่สุด

ข้อคำถาม	ระดับความสอดคล้อง				
	5	4	3	2	1
ความพอประมาณ					
1. ท่านและสมาชิกในครอบครัวมีการใช้ทรัพยากรในครัวเรือนอย่างประหยัดหรือไม่					
2. ท่านและสมาชิกในครอบครัวมีวิถีชีวิต “การกินอยู่” แบบประหยัดหรือไม่					
3. ท่านและสมาชิกในครอบครัวมีภาระหนี้สินเกี่ยวกับที่อยู่รถยนต์ และสิ่งอำนวยความสะดวกในบ้านหรือไม่					
4. ท่านและสมาชิกในครอบครัวมีรายจ่ายที่พอเพียงกับรายรับที่ได้มาหรือไม่					
5. ท่านและสมาชิกในครอบครัวต้องการขยายที่พักอาศัยเพิ่มเติมหรือไม่					
6. ท่านและสมาชิกในครอบครัวมีความต้องการซื้อรถยนต์ใช้ในครอบครัว เพิ่มขึ้นหรือไม่					
7. ท่านและสมาชิกในครอบครัวมีการทำบัญชีครัวเรือนหรือไม่					
8. ท่านและสมาชิกในครอบครัวมีความตั้งใจที่จะซื้อที่อยู่อาศัยประเภทบ้านจัดสรรหรือไม่					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อความคำถาม	ระดับความสอดคล้อง				
	5	4	3	2	1
9. ท่านมีการเก็บบอกรายได้ส่วนหนึ่งไว้เพื่อใช้ในยามจำเป็นหรือไม่					
10. ท่านมีการทำบัญชีเพื่อวางแผนทางการเงินหรือไม่					
ความมีเหตุผล					
1. ท่านและสมาชิกในครอบครัวมีความต้องการเปลี่ยนอาชีพที่ทำอยู่ในปัจจุบันหรือไม่					
2. ท่านและสมาชิกในครอบครัว มีความต้องการออกไปเที่ยวและรับประทานอาหารนอกบ้านในวันหยุดตามสังคมสมัยใหม่หรือไม่					
3. ท่านและสมาชิกในครอบครัว ให้ความสำคัญ และให้ความร่วมมือต่อการทำงานเพื่อชุมชนหรือไม่					
4. ท่านสนับสนุนให้สมาชิกในครอบครัว มีการศึกษาที่สูงขึ้นหรือไม่					
5. ท่านได้รับความเคารพจากสมาชิกในครอบครัวหรือไม่					
6. ในครอบครัวของท่านมีการเคารพการตัดสินใจซึ่งกันและกันหรือไม่					
7. ท่านและสมาชิกในครอบครัว เคารพการตัดสินใจของผู้นำชุมชนหรือไม่					
8. เมื่อมีกิจกรรมในชุมชนท่านให้ความร่วมมือกันเป็นอย่างดี					
การมีภูมิคุ้มกัน					
1. ท่านมีวิธีการดูแลสุขภาพของบุคคลในครอบครัวไม่ให้เกิดป่วยได้ง่ายหรือไม่					
2. ท่านมีข้าวซึ่งเก็บไว้พอกินในครอบครัวหรือไม่					
3. ท่านมีการปลูกผัก ผลไม้ไว้บริโภคเมื่อเหลือแล้วจึงขายหรือไม่					
4. ในรอบปีที่ผ่านมา ท่านและสมาชิกในครอบครัวมีอาการเจ็บป่วยต้องเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลหรือไม่					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อคำถาม	ระดับความสอดคล้อง				
	5	4	3	2	1
เงื่อนไขความรู้					
1. ท่านได้รับความรู้ด้านการเกษตรจาก ผู้รู้ / ผู้นำ / นักวิชาการในชุมชนหรือไม่					
2. ท่านมีความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปสินค้าในชุมชนหรือไม่					
3. ท่านได้รับความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีปุ๋ย ยาฆ่าแมลงใน การเกษตรหรือไม่					
4. ท่านและสมาชิกในครอบครัวได้รับความรู้ในการสร้าง อาชีพรายได้เสริมในครัวเรือนหรือไม่					
5. ท่านมีความรู้ในทรัพยากรดินและน้ำของชุมชนดีหรือไม่					
เงื่อนไขคุณธรรม					
1. ท่านใช้สินค้าอุปโภคบริโภคที่ผลิตจากชุมชนในราคาถูก หรือไม่					
2. ความสุขของท่าน คือ การได้มาซึ่งทรัพย์สินเงินทองจาก การประกอบอาชีพเกษตรกรรม					
3. ท่านได้รับผลตอบแทนที่ยุติธรรมและเท่าเทียมกันจาก ชุมชนหรือไม่					
4. ท่านและสมาชิกในครอบครัวประกอบอาชีพด้วยความ สุจริต มีการเอาเปรียบด้านราคาหรือไม่					
5. ท่านและสมาชิกในครอบครัวและชุมชนสร้างผลผลิตด้วย คุณภาพและไม่เอาเปรียบบุคคลอื่นทุกช่องทางหรือไม่					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 3 ข้อมูลวิถีชีวิตของคนในชุมชนถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานีที่สอดคล้องกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ใน 3 องค์ประกอบและ 2 เงื่อนไข (ด้านสังคม) โดยมีคะแนน ช่วงคะแนน และระดับความสอดคล้อง ดังนี้

คะแนน 5 = 4.21 – 5.00 หมายถึง มีระดับมากที่สุด

คะแนน 4 = 3.41 – 4.20 หมายถึง มีระดับมาก

คะแนน 3 = 2.61 – 3.40 หมายถึง มีระดับปานกลาง

คะแนน 2 = 1.81 – 2.60 หมายถึง มีระดับน้อย

คะแนน 1 = 1.00 – 1.80 หมายถึง มีระดับน้อยที่สุด

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามต่อไปนี้ให้ตรงกับสภาพความเป็นอยู่ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของท่านมากที่สุด

ข้อคำถาม	ระดับความสอดคล้อง				
	5	4	3	2	1
ความพอประมาณ					
1. ในชุมชนของท่านมีผู้ประกอบอาชีพด้วยความสุจริต ยุติธรรมหรือไม่					
2. ครอบครัวของท่านมีการช่วยผลักดันให้เยาวชนในชุมชนเป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรมหรือไม่					
3. ท่านและสมาชิกในครอบครัวเคยบริจาคทรัพย์เพื่อกิจกรรมการกุศลหรือไม่					
4. ท่านและสมาชิกในครอบครัวมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนบ้านในชุมชนด้วยกันหรือไม่					
5. ชุมชนที่ท่านอยู่อาศัยมีการรวมกลุ่มสมาชิกกันหรือไม่					
6. ท่านและสมาชิกในครอบครัว เคยเสียสละแรงงานและเวลาไปช่วยงานส่วนรวมของชุมชนหรือไม่					
ความมีเหตุผล					
1. ครอบครัวท่านมีการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านอื่น ๆ ให้แก่สมาชิกนอกจากส่งลูกเรียนปกติอีกหรือไม่					
2. ท่านและสมาชิกในครอบครัวได้รับการยอมรับจากชุมชนดีหรือไม่					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อคำถาม	ระดับความสอดคล้อง				
	5	4	3	2	1
3. ผู้นำชุมชนที่ท่านอยู่อาศัยเป็นผู้ที่ท่านและสมาชิกในครอบครัวเคารพนับถือหรือไม่					
4. ท่านได้รับการยอมรับการตัดสินใจจากสมาชิกในครอบครัวท่านหรือไม่					
5. ท่านและคนอื่นๆ ที่อยู่ในชุมชนมีความเคารพการตัดสินใจจากคณะกรรมการชุมชนดีหรือไม่					
6. เมื่อมีกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน ท่านมีโอกาสร่วมแสดงความคิดเห็นหรือร่วมพัฒนาชุมชนดีหรือไม่					
การมีภูมิคุ้มกัน					
1. ชุมชนของท่านมีการจัดตั้งกองทุนเพื่อร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ หรือไม่					
2. ชุมชนของท่านมีการรวมกลุ่มบริจาคเงินและเวลาทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมหรือไม่					
3. ชุมชนของท่านมีความสามัคคีกันดีหรือไม่					
4. ชุมชนของท่านมีปัญหาเสียดิต อดายมุขต่าง ๆ หรือไม่					
5. เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นชุมชนท่านได้รับการไกล่เกลี่ยจากผู้นำ /ผู้ใหญ่บ้านในชุมชนหรือไม่					
6. ชุมชนของท่านมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ด้วยความเสมอภาคกันหรือไม่					
7. ท่านมีส่วนช่วยในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของชุมชนหรือไม่					
8. ท่านและสมาชิกในครอบครัวได้รับการอบรมสั่งสอนเรื่องการปฏิบัติตนเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมที่ดีหรือไม่					
เงื่อนไขความรู้					
1. ท่านและครอบครัวมีการศึกษาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับความเป็นของชุมชนหรือไม่					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อคำถาม	ระดับความสอดคล้อง				
	5	4	3	2	1
2. ท่านและสมาชิกในครอบครัว สามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ในชุมชนนอกเหนือจากการไปสถานศึกษาหรือไม่					
3. ท่านมีโอกาสได้รับความรู้จากวิทยากรบรรยายโดยผู้นำชุมชนของท่านหรือไม่					
4. ท่านได้รับความรู้ในเรื่องการประกอบอาชีพจากชุมชนของท่านหรือไม่					
เงื่อนไขคุณธรรม					
1. ท่านได้รับผลตอบแทนอย่างเป็นธรรมจากองค์กรสมาชิกในชุมชนของท่านหรือไม่					
2. ท่านได้รับการดูแลเอาใจใส่จากเพื่อนสมาชิกในชุมชนเป็นอย่างดีหรือไม่					
3. ท่านและสมาชิกในครอบครัวมีแนวคิดยกย่องคุณงามความดี เป็นการกำหนดคุณค่าของมนุษย์หรือไม่					
4. ท่านได้รับความเป็นธรรมเมื่อไปติดต่อกับหน่วยงานของรัฐหรือไม่					
5. ท่านให้ความเคารพบุคคลผู้อาวุโสหรือเพื่อนบ้านในชุมชนหรือไม่					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 4 ข้อมูลวิถีชีวิตของคนในชุมชนถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานีที่สอดคล้องกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ใน 3 องค์ประกอบและ 2 เงื่อนไข (ด้านขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรม) โดยมีคะแนน ช่วงคะแนน และระดับความสอดคล้อง ดังนี้

คะแนน 5 = 4.21 – 5.00 หมายถึง มีระดับมากที่สุด

คะแนน 4 = 3.41 – 4.20 หมายถึง มีระดับมาก

คะแนน 3 = 2.61 – 3.40 หมายถึง มีระดับปานกลาง

คะแนน 2 = 1.81 – 2.60 หมายถึง มีระดับน้อย

คะแนน 1 = 1.00 – 1.80 หมายถึง มีระดับน้อยที่สุด

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามต่อไปนี้ให้ตรงกับสภาพความเป็นอยู่ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของท่านมากที่สุด

ข้อคำถาม	ระดับความสอดคล้อง				
	5	4	3	2	1
ความพอประมาณ					
1. ท่านพอใจกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่แบบชาติพันธุ์ไทในปัจจุบันหรือไม่					
2. ท่านใช้เทคโนโลยีจากภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันหรือไม่					
3. ชุมชนท่านร่วมกันปลูกฝังให้สมาชิกในชุมชนมีความสุขกับการดำเนินชีวิตที่เป็นอยู่ตามแบบชาติพันธุ์ไท ตามบรรพบุรุษดั้งเดิมหรือไม่					
4. คนในชุมชนของท่านมีความเชื่อและศรัทธาในพิธีกรรมทางศาสนาที่เคารพตามบรรพบุรุษไทหรือไม่					
5. ท่านและสมาชิกในครอบครัวมีความเชื่อเรื่องหลักธรรมคำสอนของศาสนาที่ยึดถือดีหรือไม่					
6. ท่านและสมาชิกในครอบครัวมีความภาคภูมิใจในเรื่องการแต่งกายของคนไทหรือไม่					
7. ท่านและสมาชิกในครอบครัว มีความภาคภูมิใจในเรื่องศิลปะการแสดงของคนไทหรือไม่					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อความ	ระดับความสอดคล้อง				
	5	4	3	2	1
ความมีเหตุผล					
1. ท่านมีความผูกพันกับวิถีชีวิตดั้งเดิมของคนภูเก็ตตามบรรพบุรุษหรือไม่					
2. สภาพพื้นที่ภูมิประเทศของชุมชนท่านเหมาะสมในการตั้งถิ่นฐานที่อยู่อาศัยหรือไม่					
3. วิถีชีวิตความเป็นอยู่ในครอบครัวของท่านมีการเปลี่ยนแปลงไปจากอดีตหรือไม่					
4. ประเพณีดั้งเดิมทางสายน้ำของชุมชนสอดคล้องกับการประกอบอาชีพของท่านในปัจจุบันหรือไม่					
5. เมื่อเกิดปัญหาไม่สบายใจท่านและสมาชิกในครอบครัวได้นำหลักศาสนาหรือศาสนาของบรรพบุรุษมาเป็นแนวทางแก้ปัญหาหรือไม่					
การมีภูมิคุ้มกัน					
1. ท่านเข้าร่วมกิจกรรมทำนุบำรุงโบราณสถานโบราณวัตถุในชุมชนหรือไม่					
2. ท่านเคยเข้าร่วมกับชุมชนในการส่งเสริมอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมดั้งเดิมของคนภูเก็ตในชุมชนหรือไม่					
3. ท่านร่วมกิจกรรมทางศาสนาและประเพณีของชุมชนอย่างสม่ำเสมอหรือไม่					
4. ท่านและครอบครัวมีความภาคภูมิใจในชุมชนของท่านหรือไม่					
5. ท่านเผยแพร่ชื่อเสียงหรือสิ่งดี ๆ ของคนในชุมชนท่านให้บุคคลภายนอกได้รับรู้หรือไม่					
เงื่อนไขความรู้					
1. ท่านอบรมสั่งสอนให้สมาชิกในครอบครัวปฏิบัติตามประเพณีดั้งเดิมของคนภูเก็ตในชุมชนหรือไม่					
2. ท่านได้รับการพัฒนาและเรียนรู้การอนุรักษ์ฟื้นฟูจารีตประเพณีของคนภูเก็ตในชุมชนหรือไม่					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อคำถาม	ระดับความสอดคล้อง				
	5	4	3	2	1
3. ท่านได้รับความรู้เรื่องประวัติความเป็นมาของคนภูเก็ต ในชุมชนที่ท่านอยู่อาศัยเป็นอย่างดีหรือไม่					
4. ท่านร่วมกิจกรรมส่งเสริมความรู้วัฒนธรรมของคนภูเก็ต ในชุมชนของท่านหรือไม่					
5. ท่านเผยแพร่ความรู้แหล่งท่องเที่ยวในชุมชนของท่านให้บุคคลภายนอกได้รับรู้หรือไม่					
เงื่อนไขคุณธรรม					
1. ท่านมีความอ่อนน้อมถ่อมตนหรือไม่					
2. ท่านเห็นความสำคัญของการให้อภัย การเคารพผู้ใหญ่ ในชุมชนที่ท่านอยู่อาศัยหรือไม่					
3. ท่านมีการปฏิบัติตัวเพื่อสังคมส่วนรวมอย่างสม่ำเสมอหรือไม่					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 5 ข้อมูลวิถีชีวิตของคนในชุมชนถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานีที่สอดคล้องกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ใน 3 องค์ประกอบและ 2 เงื่อนไข (ด้านสิ่งแวดล้อม) โดยมีคะแนน ช่วงคะแนน และระดับความสอดคล้อง ดังนี้

คะแนน 5 = 4.21 – 5.00 หมายถึง มีระดับมากที่สุด

คะแนน 4 = 3.41 – 4.20 หมายถึง มีระดับมาก

คะแนน 3 = 2.61 – 3.40 หมายถึง มีระดับปานกลาง

คะแนน 2 = 1.81 – 2.60 หมายถึง มีระดับน้อย

คะแนน 1 = 1.00 – 1.80 หมายถึง มีระดับน้อยที่สุด

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามต่อไปนี้ให้ตรงกับสภาพความเป็นอยู่ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของท่านมากที่สุด

ข้อคำถาม	ระดับความสอดคล้อง				
	5	4	3	2	1
ความพอประมาณ					
1. ในครอบครัวมีการใช้น้ำ ใช้ไฟอย่างประหยัดหรือไม่					
2. ในครอบครัวของท่านช่วยกันปลูกต้นไม้รักษาสภาพแวดล้อมในครัวเรือนหรือไม่					
3. ท่านและสมาชิกในชุมชนช่วยกันดูแลสาธารณสมบัติในชุมชนกันดีหรือไม่					
4. ท่านพึงพอใจกับสภาพแวดล้อมในที่อยู่อาศัยของท่านหรือไม่					
5. ชุมชนของท่านมีวิธีการกำจัดขยะที่ดีหรือไม่					
6. ชุมชนของท่านมีความสะอาดและร่มรื่นน่าอยู่หรือไม่					
ความมีเหตุผล					
1. ท่านเห็นว่า การดูแลสิ่งแวดล้อมร่วมกันเป็นการสร้างความสามัคคีให้แก่ชุมชน					
2. ท่านมีความภาคภูมิใจเมื่อชุมชนของท่านได้รับการเล่าขานในสิ่งที่ดี					
3. ท่านให้ความร่วมมือในการรณรงค์ไม่ใช้สารเคมีในการเร่งผลผลิตเพื่อผลกำไร					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อคำถาม	ระดับความสอดคล้อง				
	5	4	3	2	1
4. ท่านรับฟังข้อเสนอแนะในการพัฒนาผลผลิตทางการเกษตรจากผู้อาวุโสในชุมชน					
5. ไม่ใช้สารเคมีเร่งผลผลิตมีรายได้ดีต่อครอบครัวน้อยลง					
การมีภูมิคุ้มกัน					
1. ชุมชนของท่านมีน้ำสะอาดไว้พอใช้ในครัวเรือนหรือไม่					
2. ท่านและครอบครัวมีการอนุรักษ์ดินและน้ำในชุมชนหรือไม่					
3. ครอบครัวท่านทำการเกษตรและมีความระมัดระวังการใช้สารเคมีไม่ให้เกิดกับสิ่งแวดล้อมหรือไม่					
4. ท่านและครอบครัวมีวิธีการกำจัดขยะสารเคมีอันตรายไม่ให้รั่วไหลในดินและแหล่งน้ำในชุมชนหรือไม่					
เงื่อนไขความรู้					
1. ท่านมีความรู้ในการใช้เครื่องมือในการเกษตรเป็นอย่างดีหรือไม่					
2. ท่านมีความรู้ในเรื่องดิน ฟ้า อากาศกับการเกษตรพืชผลแต่ละชนิดหรือไม่					
3. ท่านมีความรู้ในการใช้สารเคมีและสารฆ่าแมลงหรือไม่					
4. ผู้นำชุมชนของท่านให้ความรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติในชุมชนหรือไม่					
5. ผู้นำชุมชนของท่านบรรยายความรู้การอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติในชุมชนหรือไม่					
เงื่อนไขคุณธรรม					
1. ท่านมีกิจกรรมร่วมกับชุมชนในการใช้ประโยชน์จากน้ำหรือไม่					
2. ท่านมีกิจกรรมร่วมกับชุมชนในการปลูกฝังจิตสำนึกรักและหวงแหนชุมชนของท่านหรือไม่					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อคำถาม	ระดับความสอดคล้อง				
	5	4	3	2	1
3. ท่านและครอบครัวมีการแยกขยะที่มีสารพิษก่อนนำไปทิ้งหรือไม่					
4. ท่านและครอบครัวร่วมกิจกรรมรักษาความสะอาดร่วมกับชุมชนในวันสำคัญต่าง ๆ หรือไม่					
5. ท่านและครอบครัวให้ความสำคัญต่อทรัพยากรของชุมชนมากกว่าได้รับประโยชน์เฉพาะในครอบครัวของท่านหรือไม่					

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 6 ข้อมูลเกี่ยวกับชาติพันธุ์ไทย
คำชี้แจง โปรดกรอกเครื่องหมาย ในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความจริงของท่าน

1. ท่านเป็นชาวภูไท ใช่ ไม่ใช่
2. ในครอบครัวท่านมีสมาชิกกี่คน
3. ท่านมีความภาคภูมิใจต่อการเป็นสมาชิกของชุมชนภูไท
 มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด
4. วัฒนธรรมของชุมชนภูไทมีความแตกต่างจากวัฒนธรรมภายนอก
 ใช่ ไม่ใช่
5. วัฒนธรรมของชาวภูไทส่งเสริมให้ชุมชนเกิดความรัก ความสามัคคี และสืบสานศิลปวัฒนธรรมให้คงอยู่ตลอดไป ท่านเห็นด้วยในระดับใด
 มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. วัฒนธรรมของการดำเนินชีวิตของท่านและชุมชนชาวภูไทมีความสอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (หลักการมีเหตุผล พอประมาณ มีภูมิคุ้มกันในตัว/คุณธรรมจริยธรรม และความรอบรู้)
- มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด
7. จงตอบคำถามเกี่ยวกับชาติพันธุ์ภูไทและให้คะแนนระดับความสอดคล้องของการปฏิบัติกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

รายการ	ใช่	ไม่ใช่	ระดับความสอดคล้องของการปฏิบัติกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง				
			5	4	3	2	1
7.1 ชาวภูไทมีคำสอนที่สอนให้เป็นคนขยันและกตัญญู							
7.2 ชาวภูไทมีคำสอนที่สอนให้คนมีความเพียรพยายาม							
7.3 ชาวภูไทมักเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนเพราะเป็นคำสอนแต่โบราณ							
7.4 ชาวภูไทสอนถึงบทบาทของภรรยาต่อครอบครัว ถึงแม้ภรรยาจะเป็นผู้อยู่บ้านแต่รับภาระส่วนใหญ่ เช่น เลี้ยงลูก ทุงหาอาหาร ตักน้ำตำข้าว น้ำไม่ให้ขาดแองแกงมีให้ขาดหม้อ ๆ และยังไปช่วยงานสามีนอกบ้านด้วย							
7.5 ชาวภูไทสอนถึงบทบาทของภรรยาต่อบุพการีให้ความอุปการะญาติพี่น้องทั้งฝ่ายตนและฝ่ายสามีเหมือนครอบครัวทั่วไป							
7.6 ชาวภูไทสอนถึงบทบาทของภรรยาต่อบุตร ภรรยาจะเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับลูกมากกว่าสามีเพราะเป็นผู้เลี้ยงดูอย่างใกล้ชิด ดังนั้นการอบรมสั่งสอนลูกจะเป็นหน้าที่ของภรรยา มากกว่า							
7.7 การอบรมลูกหลานนี้ไม่มีรูปแบบที่แน่นอน คือ จะอบรมสั่งสอนตามสถานการณ์ ยกเอาบุคคลอื่นมาอ้าง เอานิทาน ยกคำสุภาษิต มาสั่งสอน นิยมช่วงกินข้าวเย็น เพราะตอนนั้นลูกๆ จะพร้อมกัน							
7.8 ชาวภูไทสอนถึงบทบาทของผู้เป็นสามีมีบทบาทในการเป็นผู้นำครอบครัว ต้องขยันทำมาหากิน ไม่ละเลย/นิ่งดูตายครองตนเป็นสามีที่ดีภรรยา เป็นพ่อที่ดีแก่บุตร ตามศาสนา							
7.9 ชาวภูไทมีการอบรมให้มิสัมมาคารวะทุกอิริยาบถ เช่น ไม่ให้เดินเท้าหนักถ้านั่งกินข้าวกับพื้น การนั่งพับเพียบ เป็นต้น							
7.10 ชาวภูไทเป็นคนที่มีพิธีพิถันในเรื่องการเลือกทำเลที่จะตั้งหมู่บ้าน จะต้องเป็นที่ราบใกล้ภูเขาหรือแหล่งน้ำ เป็นต้น							

ส่วนที่ 7 อุปสรรค/ปัญหาการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำชี้แจง โปรดกรอกเครื่องหมาย ✓ ในช่อง () หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความจริงของท่าน
ระดับความคิดเห็น

5	หมายถึง	ระดับอุปสรรค ปัญหามากที่สุด
4	หมายถึง	ระดับอุปสรรค ปัญหา
3	หมายถึง	ระดับอุปสรรค ปัญหาปานกลาง
2	หมายถึง	ระดับอุปสรรค ปัญหา
1	หมายถึง	ระดับอุปสรรค ปัญหา

ปัจจัยต่อไปนี้เป็นอุปสรรคต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับใด	ระดับอุปสรรคปัญหาของกาสรประยุกต์ใช้				
	5	4	3	2	1
ด้านความรู้					
1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สามห่วง สองเงื่อนไข) อย่างแท้จริง					
2. ระดับการศึกษา (ประถม มัธยม ปวช ปวส ฯ)					
3. ความต่อเนื่องของการรับรู้					
4. การลงมือปฏิบัติจริงจากความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง					
5. โอกาสในการได้รับความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่างกัน					
6. การส่งเสริมการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง					
7. การยอมรับความรู้และการปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
ด้านเศรษฐกิจ					
1. ปัญหาเศรษฐกิจของประเทศ					
2. ราคาสินค้าของใช้อุปโภคและบริโภค					
3. รายได้ของท่านและครอบครัว					
4. รายจ่ายของท่านและครอบครัว					
5. ค่าครองชีพในปัจจุบัน					
6. การออมของตนเองและครอบครัว					
7. การพึ่งตนเองได้ของครอบครัวด้านเศรษฐกิจ					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัจจัยต่อไปนี้เป็นอุปสรรคต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับใด	ระดับอุปสรรคปัญหาของกาสรประยุกต์ใช้				
	5	4	3	2	1
ด้านสังคม					
1. การมีส่วนร่วมของสมาชิกชุมชนในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน					
2. การช่วยเหลือและส่งเสริมสนับสนุนกันระหว่างสมาชิกในชุมชน					
3. สมาชิกในชุมชนมีจำนวนมาก					
4. ความสามัคคี ความร่วมมือ/ความเข้มแข็งของชุมชน					
5. ครอบครัวมีขนาดใหญ่					
6. การได้รับสวัสดิการทางสังคม					
7. การเป็นชุมชนชนบท					
ด้านทรัพยากรในชุมชน					
1. จำนวนและคุณภาพของทรัพยากรในชุมชน เช่น ถนน ระบบน้ำประปา ระบบเสียงตามสาย เป็นต้น					
2. การดูแลรักษาทรัพยากรที่เป็นส่วนรวมของชุมชน					
3. การมีโอกาสได้ใช้ทรัพยากรในชุมชนอย่างเท่าเทียมกัน					
4. การเพิ่มจำนวนทรัพยากรในชุมให้เพียงพอ					
5. การใช้ทรัพยากรในชุมชนอย่างคุ้มค่าร่วมกัน					
6. ความไม่ทันสมัยของทรัพยากรที่มีในชุมชน					
7. การขาดทรุดโทรมของทรัพยากรในชุมชน					
ด้านทรัพยากรธรรมชาติ					
1. มีทรัพยากรธรรมชาติรอบชุมชน เช่น ป่าไม้ แหล่งน้ำ					
2. จำนวนและขนาดของทรัพยากรธรรมชาติที่มีในชุมชน					
3. ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ					
4. การใช้ประโยชน์ร่วมกันได้อย่างคุ้มค่า					
5. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติไว้ให้ยั่งยืน					
6. ความเสื่อมโทรมและลดจำนวนลงของทรัพยากร ธรรมชาติในชุมชน					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัจจัยต่อไปนี้เป็นอุปสรรคต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับใด	ระดับอุปสรรคปัญหาของกาสรประยุกต์ใช้				
	5	4	3	2	1
ด้านศิลปวัฒนธรรมประเพณี					
1. ความเชื่อ/ค่านิยมของสมาชิกในชุมชนภูไท					
2. วัฒนธรรมการดำรงชีวิตของชุมชนไม่ส่งเสริมหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
3. ประเพณีงานบุญต่างๆ ของชุมชนของชุมชนไม่ส่งเสริมหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
4. การอนุรักษ์และสืบสานประเพณีต่างๆ ของชุมชน					
5. การรักษาเอกลักษณ์ของชุมชนภูไท					
ด้านการเมืองการปกครอง					
1. บทบาทของผู้นำชุมชนต่อการส่งเสริมปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
2. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองของชุมชน					
3. ทศนคติทางการเมืองของสมาชิกในชุมชนภูไท					
4. การเป็นตัวอย่างของผู้นำในชุมชน					
5. สิทธิเสรีภาพของท่านและสมาชิกในชุมชนในเรื่องการเมืองการปกครอง					
6. นโยบายของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ชุมชน					
7. สถานการณ์/เหตุการณ์ทางการเมืองของประเทศ					
8. นักการเมืองท้องถิ่นมีบทบาทต่อการประยุกต์ใช้ฯ					
ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น					
1. ความหลากหลายของภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวภูไท					
2. ภูมิปัญญาท้องถิ่นทางการเกษตร					
3. กระบวนการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น					
4. ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการดำรงชีวิตประจำวัน					
5. ความไม่สนใจภูมิปัญญาท้องถิ่นของคนรุ่นใหม่ในชุมชนชาวภูไท					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนที่ 8 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน

คำชี้แจง โปรดกรอกเครื่องหมาย ✓ ในช่อง () หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความจริงของท่าน
ระดับความคิดเห็น

- 5 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมากที่สุด
4 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมาก
3 หมายถึง ระดับความคิดเห็นปานกลาง
2 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อย
1 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. ชุมชนของท่านมีการเรียนรู้ร่วมกันเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง					
2. มีการนำเอาหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงมาขยายผลจากครอบครัวสู่ชุมชน					
3. ชุมชนมีผู้นำในการนำเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้					
4. สมาชิกในชุมชนเกิดการเรียนรู้ร่วมกันและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกัน					
5. ชุมชนมีต้นแบบการดำเนินชีวิตตามหลักของเศรษฐกิจพอเพียง					
6. ชุมชนมีการทำประชาคมติหรือข้อตกลงร่วมกันในการยึดเอาหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้พัฒนาชุมชน					
7. มีการแนะนำหรือส่งเสริมเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงจากหน่วยงานภายนอก เช่น พัฒนาชุมชน อบต.					
8. ชุมชนของท่านมีการประยุกต์หลักเศรษฐกิจพอเพียงอย่างพร้อมเพียงกัน					
9. วัฒนธรรมประเพณีของชุมชนท่านส่งเสริมการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง					
10. ทรัพยากรที่อำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิตในชุมชนสอดคล้องกับการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง					
11. ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนมีความอุดมสมบูรณ์ซึ่งส่งเสริมการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
12. วิธีในการดำเนินชีวิตของสมาชิกในชุมชนท่านสอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง					
13. เยาวชนในชุมชนท่านตื่นตัวต่อการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้					
14. ทุกคนมีคุณธรรมตามหลักศาสนาและเศรษฐกิจพอเพียง					
15. สมาชิกในชุมชนพร้อมใจกันสนับสนุนการใช้เศรษฐกิจพอเพียง					
16. การรักษาไว้ซึ่งวิถีการดำรงชีวิตของชาวภูเก็ตเป็นแบบอย่างตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง					
17. ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนท่านมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของสมาชิกในชุมชน					
18. ชุมชนของท่านสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างมั่นคง					
19. มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชนอื่นๆ					
20. ชุมชนของท่านยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาและมีการสืบสานไว้ให้ยั่งยืนถึงรุ่นลูกหลาน					

ข้อคิดเห็นอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง “การศึกษาารูปแบบวิถีชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนก่อนนาถับ
ตำบลก่อนนาถับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี”

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ทางการศึกษาวิจัยข้อมูล
“รูปแบบวิถีชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนก่อนนาถับ ตำบลก่อนนาถับ อำเภอบ้านดุง
จังหวัดอุดรธานี”

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม

1. ลักษณะที่อยู่อาศัย การสร้างบ้านเรือนของผู้คนภูไท ในอดีตมีลักษณะเด่น อย่างไร

.....

.....

2. วัดภายในหมู่บ้าน หรือวัดที่ชาวบ้านไปทำบุญ มีกิจกรรม พิธีกรรม ที่สร้างชื่อเสียงให้แก่
ชุมชนอะไรบ้าง

.....

.....

3. ท่านไปร่วมทำบุญเป็นประจำหรือไม่ และวัดที่ท่านไปร่วมทำบุญมีประเพณีอะไรบ้างที่เป็น
เอกลักษณ์ที่สำคัญ

.....

.....

4. ท่านมีความเชื่อเรื่องศาสนาอย่างไรบ้าง และมีผลต่อการดำเนินชีวิตของท่านอย่างไร

.....

.....

5. ท่านมีความเชื่อเรื่อง ผี วิญญาณ และอำนาจเหนือธรรมชาติ และวิญญาณบรรพบุรุษ
อย่างไร

.....

.....

6. คนในชุมชนก่อนนาถับมีความเชื่อเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ด้านใดบ้าง

.....

.....

7. พิธีกรรมของคนภูไทในชุมชนตั้งแต่อดีตมีอะไรบ้าง และมีการสืบทอดมาถึงปัจจุบันอย่างไร

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8. ความเชื่อ ประเพณี พิธีกรรม และศาสนา การนับถือผีของชาวผู้ไทในอดีตมีวิธีการปฏิบัติอย่างไร และปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่

.....

.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง

1. ความสัมพันธ์ในครอบครัว และบทบาทของบุคคลในครอบครัวของท่านมีความแตกต่างจากอดีตหรือไม่ และมีปัจจัยใดบ้างทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

.....

.....

2. ท่านได้เป็นสมาชิกของหน่วยงานใดบ้างในชุมชนก่อนนาลับ

.....

.....

3. ท่านให้ความเคารพเชื่อฟังผู้นำชุมชนและปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับคนในชุมชนเป็นประจำหรือไม่

.....

.....

4. ท่านดำเนินชีวิตตามแบบอย่างบุคคลผู้ไทดั้งเดิมที่ได้รับการนับถือหรือไม่

.....

.....

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับสาธารณสุข

1. เมื่อในอดีตอาการเจ็บป่วย คนในชุมชนก่อนนาลับไปรับการรักษาพยาบาลที่ใด และปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องความเชื่อด้านหมอพยาบาลหรือยารักษาโรคอย่างไรบ้าง

.....

.....

2. สุขภาพของคนในอดีตกับปัจจุบันมีลักษณะการเปลี่ยนแปลงอย่างไร และมีปัจจัยใดบ้างทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

.....

.....

3. ท่านมีความเชื่อเรื่องการรักษาสุขภาพด้วยวิธีใดมากที่สุด

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. ในรอบปีที่ผ่านมาท่านและสมาชิกในครอบครัวมีอาการเจ็บป่วยหรือไม่

.....

.....

ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามแนวของเศรษฐกิจพอเพียง

1. ท่านมีการออมเงินในรูปแบบต่าง ๆ หรือไม่ และเปรียบเทียบระหว่างอดีตกับปัจจุบันท่านมีการออมเงินไว้ใช้แตกต่างกันหรือไม่ และมีปัจจัยใดเข้ามาเกี่ยวข้อง

.....

.....

2. ท่านมีหนี้สิน หรือบุคคลในครัวเรือนของท่านมีหนี้สินหรือไม่

.....

.....

3. ท่านต้องการเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัยหรือซื้อสิ่งอำนวยความสะดวกมาใช้ในครัวเรือนของท่านหรือไม่

.....

.....

4. ท่านมีรายจ่ายครัวเรือนเพียงพอกับรายรับที่ได้มาหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

5. ในชุมชนของท่านรู้จักช่วยเหลือเกื้อกูลกันหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

6. ท่านและบุคคลในครอบครัวต้องการขายที่ดินการเกษตรของท่านหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

7. ท่านมีการปลูกผัก ผลไม้ไว้บริโภคเมื่อเหลือแล้วจึงขายหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

8. ชุมชนมีการจัดตั้งกองทุน หรือกลุ่มต่าง ๆ อะไรบ้าง

.....

.....

9. ท่านและครอบครัวมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของชุมชนหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

10. ท่านและครอบครัวช่วยกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชุมชนหรือไม่

ตอนที่ 5 ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามแนวของเศรษฐกิจพอเพียง

1. ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับ การทำแผนชุมชน ในชุมชนก่อนนาลับ ตำบลก่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

2. ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน 3 องค์ประกอบและ 2 เงื่อนไข (ด้านเศรษฐกิจ) ในชุมชนก่อนนาลับ ตำบลก่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

3. ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน 3 องค์ประกอบและ 2 เงื่อนไข (ด้านสังคม) ในชุมชนก่อนนาลับ ตำบลก่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

4. ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน 3 องค์ประกอบและ 2 เงื่อนไข (ด้านขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม) ในชุมชนก่อนนาลับ ตำบลก่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

5. ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน 3 องค์ประกอบและ 2 เงื่อนไข (ด้านสิ่งแวดล้อม) ในชุมชนก่อนนาลับ ตำบลก่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัญหาและอุปสรรคด้านอื่น ๆ (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมิน

รูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนถ่อนนาลับ
ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

คำชี้แจง

แบบประเมินรูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนถ่อนนาลับในประเด็นของความถูกต้องด้านเนื้อหาและความสอดคล้องกับความเป็นจริงเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนถ่อนนาลับ (ชาติพันธุ์ไท)

โดยผู้ประเมินทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องว่างและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยมีเกณฑ์การประเมินดังนี้

คะแนน	ช่วงคะแนน	ระดับความสอดคล้อง
5	4.21 – 5.00	มากที่สุด
4	3.41 – 4.20	มาก
3	2.61 – 3.40	ปานกลาง
2	1.81 – 2.60	น้อย
1	1.00 – 1.80	น้อยที่สุด

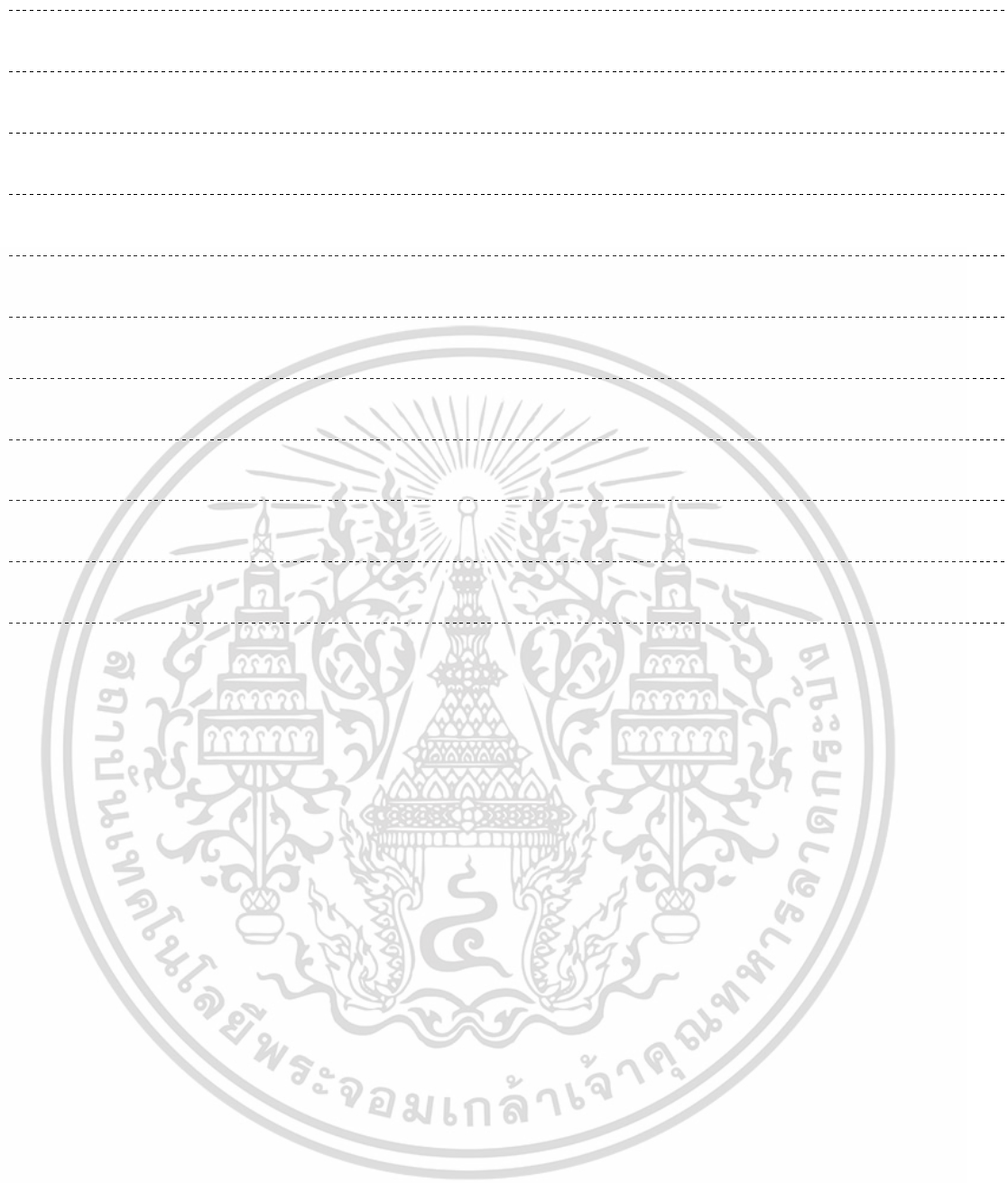
รายการ	ระดับความสอดคล้อง				
	5	4	3	2	1
องค์ประกอบปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง					
1. ด้านเศรษฐกิจ					
ความพอประมาณ	การทำบัญชีครัวเรือน				
ความมีเหตุผล	การเคารพการตัดสินใจของผู้นำชุมชน				
การมีภูมิคุ้มกัน	วิธีการดูแลสุขภาพของบุคคลในครอบครัว ไม่ให้เจ็บป่วยได้ง่าย				
เงื่อนไขความรู้	การแสวงหาความรู้เกี่ยวกับการผลิต การเกษตร				
เงื่อนไขคุณธรรม	ความสุขจากการประกอบอาชีพ เกษตรกรรม				
	รวม				
2. ด้านสังคม					
ความพอประมาณ	ความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนบ้านในชุมชน ด้วยกัน				

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายการ		ระดับความสอดคล้อง				
องค์ประกอบปรัชญา ของ เศรษฐกิจพอเพียง	แนวทางของการปฏิบัติ	5	4	3	2	1
ความมีเหตุผล	การยอมรับการตัดสินใจของสมาชิกในครอบครัว					
การมีภูมิคุ้มกัน	การรวมกลุ่มทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม					
เงื่อนไขความรู้	ความรู้ในเรื่องการประกอบอาชีพร่วมกับชุมชน					
เงื่อนไขคุณธรรม	การยกย่องคุณงามความดีเป็นการกำหนดคุณค่าของมนุษย์					
รวม						
3. ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี						
ความพอประมาณ	ความพึงพอใจกับสภาพแวดล้อมในที่อยู่อาศัย					
ความมีเหตุผล	ไม่ใช้สารเคมีเร่งผลผลิตด้านการเกษตร					
การมีภูมิคุ้มกัน	ทำการเกษตรและมีความระมัดระวังการใช้สารเคมีไม่ให้เกิดกระทบกับสิ่งแวดล้อม					
เงื่อนไขความรู้	ความรู้ในเรื่องดินฟ้าอากาศกับการเกษตร และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน					
เงื่อนไขคุณธรรม	กิจกรรมร่วมกับชุมชนในการปลูกฝังจิตสำนึกรักและหวงแหนชุมชน					
รวม						
4. ด้านสิ่งแวดล้อม						
ความพอประมาณ	การปลูกฝังให้มีความสุขกับการดำเนินชีวิตตามแบบชาติพันธุ์ไทตามบรรพบุรุษดั้งเดิม					
ความมีเหตุผล	การปรับเปลี่ยนด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในครอบครัว					
การมีภูมิคุ้มกัน	การเผยแพร่ความดี ของคนในชุมชนให้บุคคลภายนอกได้รับรู้					
เงื่อนไขความรู้	การอบรมสั่งสอนสมาชิกในครอบครัว ปฏิบัติตามประเพณี ดั้งเดิมของคนภูไทในชุมชน					
เงื่อนไขคุณธรรม	การปฏิบัติตัวเพื่อสังคมส่วนรวมอย่างสม่ำเสมอ					
รวม						

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อเสนอแนะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

รองศาสตราจารย์ ดร.จักรพงษ์ พวงงามชื่น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณรงค์ กาญจนะ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิธร จารุสมบัติ

อาจารย์ ดร.นวรรตน์ พัวพันธ์

อาจารย์ ดร.คงฤทธิ์ กุลวงษ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายชื่อผู้ใหญ่บ้าน ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลใน ตำบลถ่อนนาถับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

1	นายสุภาพ เสียงล้ำ	ผู้ใหญ่บ้าน
2	นายเดชอุดม บุตรคร	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
3	นายพนมรัตน์ ห้วยทราย	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
4	นายแสนหมั่น อินทรไชยา	ประธานสภา อบต.
5	นายเพลินจิตร เสียงล้ำ	สมาชิกอบต.

รายชื่อหัวหน้าคุ้ม/กลุ่มของชุมชนใน ตำบลถ่อนนาถับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

1	ดงแสนสุข	นายทองสาย แสงศาลา
2	รีนเริง	นายสมเดช จิตรปราโมทย์
3	สว่างพัฒนา	นายไพโรจน์ สีหามนต์
4	ทุ่งสว่าง	นายบุญคำ ห้วยทราย
5	ลับแลนคร	นายเสมอ เสียงล้ำ
6	กลางพัฒนา	นายบุญเรือง อุป็น
7	โสภานุสรณ์	นายลำพัน ไม้ป้อง
8	บวรพัฒนา	นายสุรัชย์ ธีรสาร
9	ศรีคุณเมือง	นายสมหมาย สุวรรณไตร

รายชื่อปราชญ์ชุมชนในตำบลถ่อนนาถับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

1	นายสมหมาย สุวรรณไตร	ความรู้ด้านการเกษตรทำปุ๋ยอินทรีย์
2	นายบุญท่ม เสียงล้ำ	งานฝีมือด้านต่าง ๆ (ช่างไม้)
3	นางนง สุภาจันทร์	สมุนไพร
4	นายคำปุย เสียงล้ำ	ศิลปวัฒนธรรมดนตรี
5	นายดอน สุขคลี	ด้านความเชื่อโหราศาสตร์/ไสยศาสตร์
6	นายแสนหมั่น อินทรไชยา	บริหารจัดการกลุ่ม
7	นางสงสาร สุขคลี	การถนอมอาหาร

หมายเหตุ...ปราชญ์ชาวบ้าน หมายถึง ผู้มีความรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านต่าง ๆ ในชุมชนเช่น

1. แพทย์แผนไทยหมอสุนไพรรักษาพื้นบ้าน
2. ผู้อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น
3. งานช่างฝีมือด้านต่าง ๆ เช่น ช่างไม้ช่างปั้นแกะสลักจักสานทอผ้า
4. ผู้มีความรู้ด้านการเกษตรเช่นการเพาะปลูกการขยายพันธุ์การปรับใช้เทคโนโลยี
5. ผู้มีความรู้ด้านการถนอมอาหาร
6. ผู้มีความรู้ด้านความเชื่อ/ โหราศาสตร์/ ไสยศาสตร์
7. ผู้มีความสามารถในการบริหารจัดการกลุ่ม/ คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและประเมินรูปแบบวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนก่อนนาลับ ตำบลก่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี มีดังนี้

1. ผู้อำนวยการไชยง ว่างคะฮาด
2. ครูบุญเรือง ว่างคะฮาด
3. ครูวรากานต์ ว่างคะฮาด
4. คุณแสนหมั่น อินทรไชยา
5. ดร.วิวัฒน์ สะดวก
6. ครูอำพร สะดวก
7. ครูชวลิต กรวดสูงเนิน
8. อาจารย์สุขุม สุกโกทา
9. นางสาวมานิขรา ทองน้อย
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรศิลป์ มาลัยทอง
11. ครูฤทัยภักดิ์ อุดมศรี
12. คุณครูสุตารัตน์ ศรีหาญ
13. อาจารย์กนกวรรณ ว่างคะฮาด
14. กำนันสามัญ สุวรรณไตร
15. นายดอน สุขคดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ -นามสกุล	นายทรงศักดิ์ วังคะฮาด
วัน เดือน ปีเกิด	12 พฤษภาคม 2502
ที่อยู่	226 หมู่ที่ 13 บ้านทุ่งโพธิ์ทอง ตำบลโพนสูง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี 41190
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2514	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 โรงเรียนบ้านถ่อนนาลับ
พ.ศ.2517	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านดุงวิทยา
พ.ศ.2519	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอุดมวิทยา
พ.ศ.2522	ประกาศนียบัตรการศึกษาชั้นสูง (ป.กศ.สูง) วิชาเอกภาษาอังกฤษ วิทยาลัยครูอุดรธานี
พ.ศ.2528	ครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอก อดสาหกรรมศิลป์ (ช่างก่อสร้าง) วิทยาลัยครูอุดรธานี
พ.ศ.2547	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชธานี (วิทยาเขตอุดรธานี)
พ.ศ.2556	วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาธุรกิจการเกษตร (เศรษฐศาสตร์เกษตร) มหาวิทยาลัยขอนแก่น
สถานที่ทำงาน	ข้าราชการบำนาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้